

7.601 MTA
MAGYAR TUDOM. AKADÉMIAI

ALMANACH

CSILLAGÁSZATI ÉS KÖZÖNSÉGES

NAPTÁRRAL,

MDCCCXIX^{RE}.

PESTEN,
EGGENBERGER FERDINÁND

M. AKAD. KÖNYVTÁRSNÁL.

XIII. 70
XIII.
MAGYAR TUDOM. AKADÉMIAI

ALMANACH

CSILLAGÁSZATI ÉS KÖZÖNSÉGES

NAPTÁRRAL,

MDCCCLXIX-RE.

PESTEN,
EGGENBERGER FERDINÁND

M. AKAD. KÖNYVÁRUSNÁL.

OSZK
VELOSZTO
ÖSPÉLDÁNY

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADEMLA
KÖNYVTÁRA

Pest. Nyomatott az „Athenaeum“-nál, 1868.

CSILLAGÁSZATI

ÉS

KÖZÖNSÉGES NAPTÁR

MDCCCLXIX-re.

SZERKESZTETTE

KONDOR GUSZTÁV

A M. T. A. L. TAGJA.

OSZLALGASZATI

25

KÖZÖSSÉGES NAPLÓ

MAGYAR

1888

KÖZÖSSÉGES NAPLÓ

1888

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ünnepszámítás 1869-re.

Számok és ünnepek	Gergely-féle vagy új naptár		Julius-féle vagy ó naptár	
Aranyszám	8		8	
Epacta (Holdkulcs)	XVII		XXVIII	
Napkör	2		2	
Római adószám	12		12	
Vasárnapi betű	C		E	
Septuagesima	Januarius	24-én	Februarius	16-án
Hamvazó szerda	Februarius	10-én	Martius	5-én
Husvét vasárnap	Martius	28-án	Aprilis	20-án
Áldozó csütörtök	Május	6-án	Május	29-én
Pünkösd vasárnap	Május	16-án	Junius	8-án
Első advent vasárnap	November	28-án	November	30-án
I. Kántornap	Februarius	17-én	Martius	12-én
II. Kántornap	Május	19-én	Junius	11-én
III. Kántornap	September	15-én	September	17-én
IV. Kántornap	December	15-én	December	17-én

Időszámítás 1869-re.

Az 1869. ik év a

7377—7378-ik év a byzanci időszak szerint.

7361	"	"	az alexandriai időszak szerint.
7069	"	"	a világteremtés óta Eusebius szerint.
6582	"	"	a Julius-féle időszak szerint.
6047	"	"	a világteremtés óta a zsidó évrend szerint.
5629—5630	"	"	a világteremtés óta az újabb korszámításban.
3884	"	"	az Ábrahám időszakban.
2622	"	"	Róma fölépítése óta Varro szerint.
2616	"	"	a Nabonassar-féle korszakban.
2192	"	"	a Philippi évszámban nagy Sándor halála óta.
1917	"	"	az antiochiai korszakban.
1907	"	"	a spanyol vagy Caesarok korszakában.
1285—1286	"	"	a török korszakban.
1914	"	"	a Julius-féle naptárjavítás óta.
629	"	"	a papir feltalálása óta.
527	"	"	a lőpor feltalálása óta.
429	"	"	a nyomdászat feltalálása óta.
377	"	"	Amérika fölfedezése óta.
352	"	"	a Reformatio óta.
287	"	"	a Gergely-féle naptárjavítás óta.
261	"	"	a távcső feltalálása óta.
182	"	"	az általános nehézkedés törvényének Newton által fölfedezése óta.
170	"	"	a gőzgépnek feltalálása óta.

Időszámítás 1869-re.

Az 1869-ik év a

980-ik év a mai Magyarországnak a nép által Árpád vezérlete alatt elfoglalásától számítva.

- 875 „ „ István megkereszteltetése óta.
859 „ „ sz. István megkoronáztatása óta.
777 „ „ Horvátországnak sz. László által elfoglalása óta.
767 „ „ Dalmátországnak Kálmán által elfoglalása óta,
652 „ „ II. Endrének a sz. földre való menetele óta.
647 „ „ az „Arany bulla“ alkottatása óta.
631 „ „ a Kún népnek IV. Béla alatt Magyarországba vándorlása óta.
628 „ „ Magyarországnak IV. Béla alatt a mongol-tatórok általi elpusztítása óta.
568 „ „ III. Endre, az Árpád utolsó ivadéka óta.
487 „ „ Nagy Lajos halálától számítva.
425 „ „ a várnai ütközettől számítva.
413 „ „ Hunyady János halála óta.
379 „ „ Mátyás király halála óta.
355 „ „ a Dózsa György általi pór-lázadástól számítva.
343 „ „ a mohácsi ütközettől számítva.
328 „ „ Budának a törökök által történt végképi elfoglalása óta.
303 „ „ Zrínyi halála óta.
234 „ „ a magyar kir. tudomány-egyetem alapítása óta.
183 „ „ Budának visszafoglalásától számítva.
89 „ „ a magyar kir. tudomány-egyetem újjáalakításától számítva.
67 „ „ a magyar nemzeti Muzeum alapítása óta.
44 „ „ a magyar tudományos Akadémia alapítása óta.
32 „ „ a nemzeti színház alapítása óta.
20 „ „ a budapesti lánczhíd fölépítése óta.

Hét, hó és év napja		Rom. katolikus naptár	Protestans naptár	Görög-oros naptár
Pént.	1	1 Újév, Kis Kar.	Újév napja	20 1868. Ignác
Szomb.	2	2 Makár apát †	Abel és Szet	21 Juliana
Vas.	3	3 C. Genovéva	C. Újév v. En.	22 F. IV. Ad. An.
Hétfő	4	4 Titus	Izabella	23 Krétai 40 vért.
Kedd	5	5 Telesphorus	Simeon	24 Kar. el. bőjt v.
Szerd.	6	6 Vízkereszt	Sz.3 kir.(Ep.)	25 N. Karács.
Csüt.	7	7 Luczián	Izidor	26 B. A. eljegyz.
Péntek	8	8 Szeverin †	Erhárd	27 István vért.
Szomb.	9	9 Julián, Marcz. †	Márceziál	28 2000 vértanu
Vas.	10	10 E. 1. Ep. R. Pál	C. 1. Ep. R. Pál	29 F. Aprószentek
Hétfő	11	11 Hygin	Matilda	30 Anysia
Kedd	12	12 Ernő	Reinhold	31 Melánia
Szerda	13	13 Hilár	Vidor	1 Újév. 1689. J.
Csüt.	14	14 Nólai Bódog	Bódog	2 Sylvester
Péntek	15	15 Mórus †	Mór	3 Malachias
Szomb.	16	16 Marczell †	Marczell	4 70 apostol
Vas.	17	17 C.2. Ep. Jéz. sz. n.	C.2. Ep. R. Ant.	5 Theophant
Hétfő	18	18 Piroska	Piroska	6 Epiphania
Kedd	19	19 Kanut, Márius	Sára	7 Ker. János
Szerda	20	20 Fábián és Sebest.	Fábián	8 Chos. György
Csüt.	21	21 Ágnes	Ágnes	9 Polyeutes
Péntek	22	22 Vincze †	Vincze	10 Nizai Gergely
Szomb.	23	23 B. assz. eljegyzése †	Emerentia	11 Theodosius
Vas.	24	24 C. Sept. Timoth.	C. Sept. Tim.	12 E. 1. Titiana
Hétfő	25	25 Pál fordulása	Pál fordulása	13 Hermilus
Kedd	26	26 Polykarp	Polykarp	14 Sabbas
Szerda	27	27 Aranysz. János	Aranysz. Ján.	15 Thebai Pál
Csüt.	28	28 Károly, Margit	Nagy Károly	16 Vasas Péter
Péntek	29	29 Szalézi Ferencz †	Valér	17 Nagy Antal
Szomb.	30	30 Martina †	Adelgunda	18 Athanasius
Vas.	31	31 C. Sex. N. Péter	C. Sex. Virgil.	19 E. 2. Macarius

○ UN. (utolsó negyed) Jan. 5. 7 ó. 39 p. reggel.

● UH. (újhold) Jan. 12. 8 ó. 9 p. este.

II.

Januarius 1869.

Hó napja	Zsidó naptár		Török naptár		Idő- egyenlet k. idő-v. idő p. mp.	Csillagidő köz.-délb. ó. p. mp.	
	5629. Tebet, Sebat		1285. Ramadán, Sevval				
1	18		17	37. pént. (Dsuma)	+	3 56.8	18 44 29.4
2	19	16.szomb.(Sabb.)	18	Jéz.év.küldi a vil.		4 24.9	48 25.9
3	20		19		+	4 52.5	18 52 22.5
4	21		20			5 19.8	18 56 19.1
5	22		21			5 46.7	19 0 15.6
6	23		22			6 13.2	4 12.2
7	24		23			6 39.2	8 8.7
8	25		24	38. péntek		7 4.7	12 5.3
9	26	17. sz. ● UH. el.	25			7 29.8	16 1.8
10	27		26		+	7 54.2	19 19 58.4
11	28	Sadducaé kiz.San.	27	Mindenható éjje		8 18.1	23 55.0
12	29		28			8 41.4	27 51.5
13	1	Sebat Újh. napja	29	Gyásznapi		9 4.1	31 48.1
14	2		30			9 26.1	35 44.6
15	3		1	Sevv. 39. p. (B.v.)		9 47.5	39 41.2
16	4	18. szombat	2	Nagy Bairam		10 8.1	43 37.7
17	5		3		+	10 28.1	19 47 34.3
18	6		4			10 47.3	51 30.9
19	7		5			11 5.7	55 27.4
20	8		6			11 23.4	19 59 24.0
21	9	Xilophoria	7	Hamsa halála		11 40.3	20 3 20.5
22	10		8	40. péntek		11 56.5	7 17.1
23	11	19. szombat	9			12 11.8	11 13.6
24	12		10		+	12 26.3	20 15 10.2
25	13		11			12 40.0	19 6.7
26	14		12			12 52.9	23 3.3
27	15	Öröm napja	13			13 5.0	26 59.9
28	16		14	Szerencse-napok		13 16.2	30 56.4
29	17		15	41. péntek		13 26.7	34 53.0
30	18	20. szombat	16	Ohudi ütközet		13 36.3	38 59.5
31	19		17		+	13 45.1	20 42 46.1

○ EN. (első negyed) Jan. 21. 1 ó. 43 p. reggel.

○ HT. (hold tölte) Jan. 28. 2 ó. 47 p. reggel.

Hó napja	☉ Nap				☾ Hold			
	hossza	elhajl.	kelte	lem.	hossza	elhajl.	kelte	lemen.
	° ' "	° ' "	ó. p. ó. p.	ó. p.	° ' "	° ' "	ó. p. ó. p.	ó. p.
1	281 9	☾ -22 59	7 51	4 17	140 20	☾ +14 59	8 5e.	9 51r.
2	282 10	" 22 54	51	18	154 57	☾ 11 11	9 21	10 28
3	283 11	" -22 48	7 51	4 18	169 23	☾ + 6 46	10 38e.	11 0r.
4	284 12	" 22 42	51	19	183 35	☾ + 2 3	11 52	11 29
5	285 13	" 22 35	50	20	197 32	☾ - 2 42	* *	11 58
6	286 14	" 22 28	50	21	211 14	☾ 7 12	1 4r.	0 26e.
7	287 16	" 22 20	50	22	224 41	☾ 11 16	2 15	0 55
8	288 17	" 22 12	50	23	237 54	☾ 14 42	3 24	1 28
9	289 18	" 22 4	50	25	250 52	☾ 17 21	4 31	2 3
10	290 19	" -21 55	7 49	4 26	263 38	☾ -19 6	5 33r.	2 45e.
11	291 20	" 21 46	49	28	276 11	☾ 19 53	6 29	3 33
12	292 21	" 21 36	49	29	288 32	☾ 19 42	7 20	4 25
13	293 22	" 21 26	48	31	300 43	☾ 18 35	8 3	5 21
14	294 24	" 21 15	47	32	312 44	☾ 16 38	8 40	6 20
15	295 25	" 21 4	46	34	324 37	☾ 14 0	9 13	7 21
16	296 26	" 20 53	45	35	346 26	☾ 10 48	9 41	8 22
17	297 27	" -20 41	7 44	4 36	348 13	☾ - 7 12	10 6r.	9 22e.
18	298 28	" 20 29	44	37	0 2	☾ - 3 19	10 29	10 24
19	299 29	" 20 16	43	39	11 56	☾ + 0 44	10 53	11 26
20	300 30	" 20 3	42	40	24 3	☾ 4 48	11 17	* *
21	301 31	" 19 50	41	42	36 25	☾ 8 45	11 43	0 28r.
22	302 32	" 19 36	41	43	49 7	☾ 12 32	0 11e.	1 33
23	303 33	" 19 22	40	45	62 14	☾ 15 37	0 45	2 40
24	304 34	" -19 8	7 38	4 46	75 47	☾ +18 5	1 26e.	3 47r.
25	305 35	" 18 53	37	48	89 48	☾ 19 34	2 15	4 53
26	306 36	" 18 38	36	49	104 14	☾ 19 51	3 14	5 56
27	307 37	" 18 23	35	52	119 1	☾ 18 47	4 24	6 52
28	308 38	" 18 7	34	53	134 2	☾ 16 23	5 39	7 41
29	309 39	" 17 51	33	55	149 7	☾ 12 56	6 57	8 22
30	310 40	" 17 34	32	56	164 11	☾ 8 29	8 17	8 59
31	311 40	" -17 18	7 31	4 57	178 59	☾ + 3 40	9 35e.	9 31r.

Jan. 1. a nap hossza 8 ó. 26 p.

A nap januariusban 1 órával nő

○ UN. Jan. 5. 7 ó. 39 p. reggel.

● UH. Jan. 12. 8 ó. 9 p. este.

○ EN. Jan. 21. 1 ó. 43 p. reggel.

○ HT. Jan. 28. 2 ó. 46 p. reggel.

IV.

Januarius 1869.

B o l y g ó k

jegye és neve	hó napja	egyen. emelk. ó. p.	elhaj- lása u /	kelte ó. p.	delelése ó. p.	leme- nete ó. p.
♀ Merkur	2	18 51	—24 44	8 0 r.	0 3 e.	4 6 e.
	8	19 34	23 46	8 14	0 22	4 30
	14	20 17	21 53	8 22	0 41	5 0
	20	20 59	19 3	8 24	0 59	5 34
	26	21 38	15 24	8 22	1 15	6 8
♀ Venus	2	16 40	—20 49	5 26 r.	9 51 r.	2 17 e.
	8	17 11	21 52	5 39	9 59	2 19
	14	17 44	22 33	5 53	10 8	2 23
	20	18 16	22 50	6 2	10 16	2 30
	26	18 48	22 42	6 10	10 25	2 40
♂ Mars	2	10 32	+13 1	8 40 e.	3 43 r.	10 46 r.
	8	10 32	13 15	8 16	3 20	10 24
	14	10 30	13 89	7 47	2 54	10 1
	20	10 26	14 13	7 18	2 27	9 36
	26	10 21	14 55	6 46	1 58	9 10
♃ Jupiter	2	0 25	+ 1 18	11 28 r.	5 37 e.	11 42 e.
	10	0 29	1 43	10 57	5 9	11 21
	18	0 33	2 12	10 28	4 41	10 54
	26	0 37	2 43	9 58	4 14	10 30
♄ Saturnus	2	16 43	—20 41	5 29 r.	9 55 r.	2 21 e.
	12	16 48	20 49	4 55	9 20	1 45
	22	16 52	20 55	4 19	8 44	1 9
♅ Uranus	2	7 8	+22 59	4 23 e.	0 19 r.	8 15 r.
	12	7 6	23 2	3 42	11 38 e.	7 34
	22	7 4	23 5	3 0	10 57	6 54
♆ Neptun	2	0 56	+ 4 14	11 45 r.	6 8 e.	0 31 r.
	12	0 56	4 16	11 6	5 29	11 52 e.
	22	0 57	4 20	10 28	4 50	11 12

Merkur e hó 3-án a nappal felső együttállásba jő, tehát nem látható. E hó vége felé azonban este látható lesz. — Venus reggel látható. — Mars az oroszlán csillagzatában van, este 8 órától reggelig látható. Mozgása jegyellenes. — Jupiter a halak csillagzatában van, este 11 óra körül leszáll. — Saturnus reggel látható. — Uranus e hó 5-én a nappal szemben áll, egész éjjel látható. Mozgása jegyellenes. Ezen évben az ikrek csillagzatában tartózkodik. — Neptun este — csak igen jó távcsővel — látható. Ezen évben a halak csillagzatában tartózkodik.

Hó napja	közép idő		Égi jelek
	ó.	p.	
2	0	— e.	Az oroszán α csillaga együttáll a holddal az egyenes emelkedésben.
	0	— d.	Mars együttáll a holddal az egyenes emelkedésben.
3	4	— r.	Venus együttáll Saturnussal az egyenes emelkedésben, Venus Saturnustól délre 15'-el áll el.
	10	— r.	Merkurnak felső együttállása a nappal.
4			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet: 8 ó. 14 p. este.
5	5	— r.	Neptun negyedfényben a nappal.
5	7	39. r.	○ UN. (Hold az utolsó negyedben.)
	5	— e.	Uranus szemben áll a nappal.
7			Jupiter II. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet: 6 ó. 13 p. este.
9	2	— e.	Saturnus együttáll a holddal az egy. emelkedésben.
10	6	— r.	Venus együttáll a holddal az egy. emelkedésben.
12	8	9 e.	● UH. (Újhold.)
13	11	— r.	Merkur együttáll a holddal az egy. emelkedésben.
	9	— e.	Merkurnak legnagyobb déli napközépi szélessége.
14			Jupiter II. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet: 8 ó. 50 p. este.
16	8	— e.	Hold a földtávban.
19	2	— r.	Jupiternek együttállása a holddal az egyenes emelkedésben.
20			Jupiter I. mellékb. fogy., kimenet: 6 ó. 34 p. este.
21	1	43 r.	○ EN. (Hold az első negyedben.)
21	7	— e.	A nap a bakban. . . . . Tél kezdete.
26	1	— e.	Uranus együttáll a holddal az egy. emelkedésben.
27	2	55 r.	Hold-fogyatkozás. Budapesten látható lesz
27			Jupiter I. mellékb. fogy., kimenet: 8 ó. 30 p. este.
28	2	47 r.	○ HT. (Hold tölte.)
29	2	— r.	Hold a földközeli.
	10	— r.	Az oroszán α csillaga együttáll a holddal az egyenes emelkedésben.
	4	— e.	Mars együttáll a holddal az egyenes emelkedésben.
			Jupiter III. mellékb. fogy., kimenet: 7 ó. 43 p. este.
30	0	— e.	Marsnak legnagyobb éjszakai napközépi szélessége.
			Jupiter IV. mellékb. fogy., kimenet: 8 ó. 49 p. este.

Csillagfödések

Hó napja	c s i l l a g		együttál- lás ideje ó. p.	c s i l l a g	
	neve és jegye	nagy- sága		egyenes emelked. ó. p. mp.	elhajlása ° ' "
2	Oroszlán 32 α	1	0 16 r.	10 1 24	+12 36 23
3	Oroszlán 64 γ	5	0 14 r.	10 58 16	+ 8 2 37
	Oroszlán 77 σ	4·5	7 12 r.	11 14 23	+ 6 44 49
8	Mérleg 44 η	5·5	7 10 r.	15 36 43	—15 15 13
19	Halak 89 f	5·5	10 47 e.	1 11 3	+ 2 55 27
21	Czethal μ	4	7 14 e.	2 37 52	+ 9 33 33
23	Bika 71	5	6 14 e.	4 18 53	+15 19 7
	Bika 77 θ ¹	4	7 12 e.	4 21 5	+15 40 9
	Bika 78 θ ²	4	7 15 e.	4 21 11	+15 34 41
	Névtelen	5	7 4 e.	4 23 4	+15 54 24
	Bika 81	5·5	8 7 e.	4 23 11	+15 24 18
	Bika 87 α	1	10 24 e.	4 28 24	+16 14 37
24	Bika 119	4·5	10 2 e.	5 24 32	+18 29 39
25	Ikrek 18 ν	4·5	8 43 e.	6 21 11	+20 17 33
27	Ikrek 81 g	5	2 35 r.	7 38 32	+18 49 38
28	Rák 47 δ	4·5	1 2 r.	8 37 14	+18 38 6
30	Oroszlán 53 l	5·5	2 29 r.	10 42 22	+11 14 16

Hét, hó és év napja	Rom. katolikus naptár	Protestans naptár	Görög-orosz naptár
Hétfő	1 32 Ignác	Brigitta	20 Euthymius
Kedd	2 33 Gyertya sz. B. A.	Gyertya sz. B. A.	21 Maximus
Szerda	3 34 Balázs	Balázs	22 Timotheus
Csüt.	4 35 Cors. András	Veronika	23 Kelemen
Péntek	5 36 Ágota †	Ágota	24 Xenia
Szomb.	6 37 Dorottya †	Dorottya	25 Gergely hitv.
Vas.	7 38 C. Quinq. Rom.	C Quinq. Rich.	26 E. 3. Xenophon
Hétfő	8 39 Máthai János	Salamon	27 Arany sz. János
Kedd	9 40 Húsh. Apollonia	Apollónia	28 Ephraim
Szerda	10 41 Hamv. sz. Skol. †	Gábor, Árpád	29 Ignác
Csüt.	11 42 Dezső	Euphrosina	30 Nagy Bazil
Péntek	12 43 Eulalia †	Eulália	31 Cyrus, János
Szomb.	13 44 Ricsai Katalin †	Kastor	1 Febr. Tryph.
Vas.	14 45 C. Quad. 1. b. v. Bál.	C. 1. Inv. Bál.	2 E. 4. Gy. sz. B. A.
Hétfő	15 46 Faustin	Faustin	3 Simeon, Anna
Kedd	16 47 Juliána	Juliána, Samu	4 Izidor
Szerda	17 48 Konstán., Kánt. †	Konstánzia	5 Ágota
Csüt.	18 49 Simon	Zsuzsánna	6 Bucolus
Péntek	19 50 J. 5. sz. sebe, Konr. †	Gabin	7 Parthenius
Szomb.	20 51 Eulether †	Eucharis	8 Theodor
Vas.	21 52 C. 2. böjt v. Eleon.	C. 2. Rem. El.	9 E. Triod. Nic.
Hétfő	22 53 Péter székfoglal.	Péter székfog.	10 Charalampes
Kedd	23 54 Romana	Szeverin	11 Balázs
Szerda	24 55 Mátyás apostol †	Mátyás apost.	12 Meletius
Csüt.	25 56 Valburga	Valburga	13 Márton
Péntek	26 57 J. 5. v. kor., Sánd. †	Jónás, Gotth.	14 Auxentius
Szomb.	27 58 Leander †	Leander	15 Onesimus
Vas.	28 59 C 3. böjt v. Roman	C 3. Ocul. Rom.	16 E. 1. Sept. Pam.

○ UN (utolsó negyed) Febr. 3. 6 ó. 12 p. este.

● UH. (újhold) Febr. 11. 3 ó. 10 p. este.

II.

Februarius 1869.

Hó napja	Zsidó naptár		Török naptár		Idő- egyenlet k.idő.-v.idő p. mp.		Csillagidő köz.-délb. ó. p. mp.
	5629. Sebat, Adar		1285. Sevval Dsú' l-Kade				
1	20		18		+13 53.1	20 46 42.6	
2	21		19		14 0.3	50 39.2	
3	22	Niskalen hal. eml.	20		14 6.7	54 35.7	
4	23	Benj. ell. háb.e.ü.	21		14 12.4	20 58 32.3	
5	24		22	42. péntek	14 17.2	21 2 28.9	
6	25	21. sz. ● UH. előtt	23		14 21.2	6 25.4	
7	26		24		+14 24.4	21 10 22.0	
8	27		25		14 26.9	14 18.5	
9	28		26		14 28.5	18 15.1	
10	29		27		14 29.4	22 11.6	
11	30		28		14 29.5	26 8.2	
12	1	Adar Újhold n.	29	43. péntek	14 28.9	30 4.7	
13	2	22. szombat	1	Dsu l-Kade	14 27.5	31 1.3	
14	3		2		+14 25.3	21 37 57.8	
15	4		3		14 22.4	41 54.4	
16	5		4	7 alv. a barl.megy	14 18.8	45 50.9	
17	6		5	Kaaba építése	14 14.4	49 47.5	
18	7	Bőjt Móz.hal n.m.	6		14 9.3	53 44.1	
19	8	Első-ünnep	7	44.p.Móz.átm.aN.	14 3.5	21 57 40.6	
20	9	23. szombat	8		13 57.0	22 1 37.2	
21	10		9		+13 49.9	22 5 33.7	
22	11	Eszther-bőjt	10		13 42.0	9 30.3	
23	12		11		13 33.6	13 26.8	
24	13		12		13 24.5	17 23.4	
25	14	Kis Purim	13	szerencse-napok	13 14.9	21 19.9	
26	15	Nagy Purim	14	45. péntek	13 4.6	25 16.5	
2	16	24. szombat	15		12 53.8	29 13.0	
28	17		16		+12 42.5	22 33 9.6	

○ EN. (első negyed) Febr. 19. 9 ó. 22 p. este.

○ HT. (hold tölte) Febr. 26. 1 ó. 21 p. este.

Hó napja	☉ Nap				☾ Hold				
	hossza	elhajl.	kelte	lem.	hossza	elhajl.	kelte	lemen.	
	° ' "	° ' "	ó. p.	ó. p.	° ' "	° ' "	ó. p.	ó. p.	
1	312 41	☾	— 17 1	7 30 4 58	193 31	☾	— 1 15	10 51e.	10 0r.
2	313 42	"	16 43	28 5 0	207 41	☾	5 59 * *	10 28	
3	314 43	"	16 26	27 1	221 28	☾	10 15	0 5r.	10 58
4	315 44	"	16 8	26 3	234 52	☾	14 0	1 15	11 29
5	316 45	"	15 50	25 5	247 56	☾	16 45	2 23	0 4e.
6	317 45	"	15 31	24 7	260 41	☾	18 43	3 26	0 44
7	318 46	"	— 15 12	7 22 5 9	273 9	☾	— 19 45	4 25r.	1 30e.
8	319 47	"	14 53	20 11	285 26	☾	19 48	5 16	2 21
9	320 48	"	14 34	19 12	297 32	☾	18 57	6 2	3 13
10	321 48	"	14 15	17 14	309 30	☾	17 14	6 41	4 11
11	322 49	"	13 55	16 16	321 23	☾	14 47	7 15	5 11
12	323 50	"	13 35	14 17	333 12	☾	11 44	7 44	6 13
13	324 50	"	13 15	13 19	345 0	☾	8 13	8 10	7 13
14	325 51	"	— 12 55	7 11 5 20	356 48	☾	— 4 24	8 34r.	8 14e.
15	326 51	"	12 34	9 21	8 40	☾	— 0 23	8 57	9 16
16	327 52	"	12 13	7 23	20 39	☾	+ 3 40	9 22	10 19
17	328 52	"	11 52	6 25	32 46	☾	7 37	9 46	11 21
18	329 53	"	11 31	4 26	45 7	☾	11 20	10 12	* *
19	330 53	☾	11 10	2 28	57 45	☾	14 37	10 42	0 25r.
20	331 54	"	10 48	7 0 29	70 43	☾	17 17	11 19	1 31
21	332 54	"	— 10 27	6 59 5 30	84 7	☾	+ 19 8	0 3e.	2 35r.
22	333 55	"	10 5	57 32	97 57	☾	19 54	0 55	3 38
23	334 55	"	9 43	56 33	112 12	☾	19 27	1 57	4 36
24	335 55	"	9 21	54 35	126 54	☾	17 41	3 9	5 27
25	336 55	"	8 58	52 37	141 54	☾	14 40	4 26	6 13
26	337 56	"	8 36	50 38	157 10	☾	10 36	5 47	6 52
27	338 56	"	8 13	49 40	172 23	☾	5 50	7 8	7 26
28	339 56	"	— 7 51	6 47 5 41	187 31	☾	+ 0 46	8 26e.	7 58r.

Febr. 1 a nap hossza 9 ó. 28 p.
A nap febr.-ban 1 ó. 26 p.-el nő.

- UN. Febr. 3. 6 ó. 12 p. este.
● UH. Febr. 11. 3 ó. 10 p. este.
○ EN. Febr. 19. 6 ó. 22 p. este.
○ HT. Febr. 26. 1 ó. 21 p. este.

IV.

Februarius 1869.

B o l y g ó k

jegye és neve	hó napja	egyen. emelk. ó. p.	elhaj- lása ° ' "	kelte ó. p.	delelése ó. p.	leme- nete ó. p.
♿ Merkur	2	22 15	—10 42	8 9 r.	1 24 e.	6 39 e.
	8	22 31	7 28	7 47	1 17	6 47
	14	22 25	6 27	7 12	0 47	6 22
	20	22 3	8 0	6 34	0 1	5 28
	26	21 42	10 36	6 2	11 17 r.	4 32
♀ Venus	2	19 26	—22 1	6 17 r.	10 35 r.	2 53 e.
	8	19 58	21 0	6 19	10 43	3 7
	14	20 29.	19 37	6 19	10 51	3 23
	20	21 0	17 53	6 17	10 58	3 39
	26	21 30	15 51	6 13	11 4	3 55
♂ Mars	2	10 13	+15 51	6 5 e.	1 22 r.	8 39 r.
	8	10 4	16 42	5 28	0 50	8 12
	14	9 55	17 31	4 51	0 17	7 43
	20	9 45	18 15	4 14	11 44 e.	7 14
	26	9 36	18 51	3 38	11 11	6 44
♃ Jupiter	2	0 42	+ 3 14	9 32 r.	3 51 e	10 10 e.
	10	0 47	3 50	9 4	3 25	9 46
	18	0 53	4 29	8 36	2 59	9 22
	26	0 59	5 9	8 7	2 34	9 1
♄ Saturnus	2	16 55	—21 1	3 41 r.	8 5 r.	0 29 e.
	12	16 59	21 5	3 5	7 29	11 53 r.
	22	17 1	21 7	2 29	6 52	11 15
♅ Uranus	2	7 2	+23 7	2 15 e.	10 12 e.	6 9 r.
	12	7 1	23 9	1 34	9 31	5 28
	22	7 0	23 11	0 52	8 50	4 48
♆ Neptun	2	0 58	+ 4 25	9 44 r.	4 7 e.	10 30 e.
	12	0 58	4 31	9 6	3 29	9 52
	22	0 59	4 38	8 26	2 50	9 14

Merkur e hó elején este látható. — Venus reggel lát-
ható. — Mars e hó 13-án a nappal szembenáll, ennél fogva egész
éjjel látható. Regulus állócsillag mellett elvonúl. — Jupiter este
látható. — Saturnus reggel 3 óra körül felkel. — Uranus
egész éjjel látható. — Neptun este látható.

Hó napja	közép idő		É g i j e l e n e t e k
	ó.	p.	
1	9	— e.	Merkur az emelkedő csomójában.
10		— e.	Venus a leszálló pálya-csomójában.
3	6	12 e.	○ UN. (Hold az utolsó negyedben.)
4	1	— r.	Merkur legnagyobb keleti eltérése . . . . . 18° 15'
6	1	— r.	Saturnus együttáll a holddal az egyenes emelkedésben.
11		— r.	Merkur a napközelben.
8			Jupiter II. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet: 5 ó. 59 p. este.
9	3	— e.	Venus együttáll a holddal az egyen. emelkedésben.
11	3	10 e.	● UH. (Újhold.)
11			Napfogyatkozás. Budapesten nem lesz látható.
12	3	— e.	Merkur együttáll a holddal az egyenes emelked.
			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet: 6 ó. 50 p. este.
13	4	— r.	Hold a földtávban.
	6	— e.	Mars szembenáll a nappal.
15	6	— e.	Jupiter együttáll a holddal az egyenes emelked.
			Jupiter II. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet: 8 ó. 36 p. este.
16	7	— e.	Merkur legnagyobb éjszaki napközépi szélessége.
19	2	— e.	Merkur a nappal az alsó együttállásban van.
16	6	23 e.	○ EN. (Hold az első negyedben.)
			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet: 8 ó. 45 p. este.
20	7	— r.	A bika α csillaga együttáll a holddal az egyenes emelkedésben.
22	10	— e.	Uranus együttáll a holddal az egyenes emelked.
15	0	— d.	Mars együttáll a holddal az egyenes emelkedésben.
	9	— e.	Az oroszlán α csillaga együttáll a holddal az egyenes emelkedésben.
26	1	21 e.	○ HT. (Hold tölte.)
	2	— e.	Hold a földközelben.
28	7	— r.	Merkur együttáll Venussal az egyenes emelked.

VI.

Februarius 1869.

Csillagfordések

Hó napja	c s i l l a g		együttál- lás ideje egy. em. ó. p.	c s i l l a g	
	neve és jegye	nagy- sága		köz. egyen. emelked. ó. p. mp.	közép elhajlása ° ' "
16	Halak 106 v	5	5 55 e.	1 34 37	+ 4 59 25
17	Czethal 73 ξ ²	4·5	6 5 e.	1 21 12	+ 7 52 17
19	Bika 54 γ	4	11 51 e.	4 12 20	+15 18 33
20	Bika 64 δ ²	5	1 46 r.	4 16 33	+17 8 17
	Bika 71	5	2 49 r.	4 18 53	+15 19 7
	Bika 77 θ ¹	4	3 49 r.	4 21 5	+15 40 9
	Bika 78 θ ²	4	3 52 r.	4 21 11	+15 34 41
	Névtelen	5	4 42 r.	4 23 4	+15 54 24
	Bika 81	5·5	4 46 r.	4 23 11	+15 24 18
	Bika 104 m	5	8 54 e.	4 59 43	+18 27 59
21	Orion 64 χ ³	5·5	8 34 e.	5 55 42	+19 41 26
	Orion 62 χ ²	5	8 45 e.	5 56 8	+20 8 20
22	Ikrek 43 ζ	4	9 2 e.	6 56 20	+20 45 36
23	Rák 16 ζ	4·5	11 47 e.	8 4 42	+18 2 28
25	Oroszlán 32 α	1	9 22 e.	10 1 24	+12 36 23
26	Oroszlán 63 χ	5	8 9 e.	10 58 16	+ 8 2 37
27	Oroszlán 77 σ	4·5	2 44 r.	11 14 23	+ 6 44 49

Hét, hó és év napja			Rom. katolikus naptár	Protestans naptár	Görög-orosz naptár
Hétfő	1	60	Albin	Albin	17 Theodor
Kedd	2	61	Simplicius	Simplicius	18 Leo pápa
Szerda	3	62	Böjt köz. Kunig. †	Kunigunda	19 Archippus
Csüt.	4	63	Kázmér	Adorján	20 Leo püspök
Péntek	5	64	Adorján †	Frigyes	21 Timothe
Szomb.	6	65	Frigyes †	Fridolin	22 Eugen
Vas.	7	66	C.4.böjt v. Tamás	C.4. Laet. Fel.	23 E. 2. Sex. Pol.
Hétfő	8	67	Istenes János	Philemon	24 K. János.
Kedd	9	68	Cyrril, Method	Adel	25 Tarasius
Szerda	10	69	40 vértanu †	Sándor	26 Porphyrius
Csüt.	11	70	Heraklius	Rozina	27 Procopius
Péntek	12	71	Gergely †	Gergely	28 Vazul
Szomb.	13	72	Rozina †	Ernö, Kriszt.	1 Mart. Eud.
Vas.	14	73	C.5.b.v.F.v. Math.	C.5. Jud. Zak.	2 E. 3. Qu. Hes.
Hétfő	15	74	Longinus	Kristóf	3 Eutropius
Kedd	16	75	Heribert	Czirják	4 Gerasimus
Szerda	17	76	Gertrud †	Gertrud	5 H. sz., Con.
Csüt.	18	77	Eduard, Sándor	Anselm	6 42 vértanu
Péntek	19	78	Fájd. szűz, József †	József	7 Vazul
Szomb.	20	79	Ambrus †	Nikétas	8 Theophyl.
Vas.	21	80	C.6.b.v. V. v. Ben.	C.6. V. v. Ben.	9 E.4.I.b.v.40 v.
Hétfő	22	81	Oktavia	Kázmér	10 Quadratus
Kedd	23	82	Victorin	Eberhárd	11 Sophronius
Szerda	24	83	Gábor főangyal	Gábor	12 Theoph., Kánt
Csüt.	25	84	Gyüm. oltó B. A.	Gy. oltó B. A.	13 Nicephorus
Péntek	26	85	N. péntek, Manó †	Nagy péntek	14 Benedek
Szomb.	27	86	N.szomb., Rupert. †	Hubert	15 Agapius
Vas.	28	87	C. Husvét vas.	C. Husvét v.	16 E. 5. II. b. v. S.
Hétfő	29	88	Husvét hétfő	Husvét hétfő	17 Elek
Kedd	30	89	Quirinus	Guido	18 Cyrillus
Szerda	31	90	Amos, Benjam.	Amos	19 Chrysanthem.

○ UN. (utolsó negyed) Mart. 5. 6 ó. 59 p. reggel.

● UH. (Újhold) Mart. 13. 10 ó. 3 p. reggel.

II.

Martius 1869.

Hó napja	Zsidó naptár		Török naptár		Idő- egyenlet k.idő.-v.idő p. mp.	Csillagidő köz.-délb. ó. p. mp.	
	5629. Adar, Nisan		1285. Dsú'l-kade Dsú'l-hedse				
1	18		17		+12 30·6	22 37	6·1
2	19		18		12 18·3	41	2·7
3	20		19		12 5·5	44 59	2
4	21		20		11 52·2	48 55	8
5	22		21	46. péntek	11 38·5	52 52	3
6	23	25.sz. ● UH.előtt	22		11 24·4	22 56	48·9
7	24		23		+11 9·9	23 04	5·5
8	25		24		10 55·0	4 42	0
9	26		25		10 39·8	8 38	6
10	27		26		10 24·3	12 35	1
11	28	Antioch. rend. v.	27		10 8·4	16 31	7
12	29		28	47. péntek	9 52·2	20 28	2
13	1	Nis.26.sz. Újh.n.	29		9 35·7	24 44	8
14	2	Áron gyerm. hal.	30		+ 9 19·0	23 28	21·3
15	3		1	Dsu'l-hedse	9 2·0	32 17	9
16	4		2		8 44·8	36 14	4
17	5		3		8 27·3	40 11	0
18	6		4		8 9·6	44 7	5
19	7		5	48. péntek	7 51·8	48 4	1
20	8	27. szombat	6		7 33·8	52 0	6
21	9		7		+ 7 15·6	23 55	57·2
22	10	Böjt, Már. hal. n.	8	Isten kinyilatk.	6 57·3	23 59	53·7
23	11		9		6 39·0	0 3 50	3
24	12		10	Kis Bairam	6 20·5	7 46	8
25	13		11		6 2·0	11 43	4
26	14	Pascha ün. előest.	12	49. péntek	5 43·5	15 39	9
27	15	28.sz. Pas.ü. k.	13		5 24·9	19 36	5
28	16	Második ünn.	14	szerencse-napok	+ 5 6·4	0 23	33·0
29	17		15		4 47·8	27 29	6
30	18	Félünnepek	16		4 29·4	31 26	1
31	19		17		4 11·0	35 22	7

○ EN. (első negyed) Mart. 21. 7 ó. 10 p. reggel.

○ HT. (hold tölte) Mart. 27. 10 ó. 49 p. este.

Hó napja	☉ Nap				☾ Hold			
	hossza	elhajl.	kelte	lem.	hossza	elhajl.	kelte	lemen.
	° ' "	° ' "	ó. p.	ó. p.	° ' "	° ' "	ó. p.	ó. p.
1	340 56	☾ — 7 28	6 44	5 43	202 21	☾ — 4 16	9 45e.	8 28r.
2	341 56	" 7 5	42	45	216 49	☾ 8 54	11 1	8 58
3	342 56	" 6 42	40	46	230 48	☾ 12 55	* *	9 29
4	343 56	" 6 19	39	48	244 20	☾ 16 7	0 12r.	10 4
5	344 56	" 5 56	37	50	257 25	☾ 18 22	1 18	10 43
6	345 56	" 5 33	35	51	270 7	☾ 19 39	2 18	11 27
7	346 56	" — 5 9	6 32	5 53	282 29	☾ — 19 56	3 13r.	0 18e.
8	347 56	" 4 46	30	55	294 37	☾ 19 17	4 1	1 9
9	348 56	" 4 23	28	56	306 34	☾ 17 46	4 42	2 5
10	349 56	" 3 59	26	57	318 24	☾ 15 29	5 17	3 5
11	350 56	" 3 36	25	5 59	330 12	☾ 12 33	5 48	4 5
12	351 56	" 3 12	23 6	0	341 59	☾ 9 8	6 14	5 7
13	352 56	" 2 48	20	3	353 49	☾ 5 11	6 39	6 8
14	353 56	" — 2 25	6 18 6	4	5 42	☾ — 1 21	7 2r.	7 9e.
15	354 55	" 2 1	16	5	17 41	☾ + 2 45	7 26	8 12
16	355 55	" 1 37	15	7	29 47	☾ 6 45	7 50	9 15
17	356 55	" 1 14	13	8	42 3	☾ 10 33	8 15	10 18
18	357 54	" 0 50	11	9	54 30	☾ 13 57	8 44	11 22
19	358 54	" 0 26	9	10	67 10	☾ 16 46	9 17	* *
20	359 53	" — 0 2	6	11	80 7	☾ 18 49	9 57	0 24r.
21	0 53	☾ + 0 21	6 4	6 13	93 25	☾ + 19 55	10 45r.	1 27r.
22	1 52	" 0 45	2	14	107 1	☾ 19 53	11 41	2 25
23	2 52	" 1 9	6 0	15	121 2	☾ 18 39	0 45e.	3 18
24	3 51	" 1 32	5 58	17	135 27	☾ 16 11	1 58	4 3
25	4 51	" 1 56	56	18	150 14	☾ 12 36	3 15	4 45
26	5 50	" 2 19	54	20	165 15	☾ 8 9	4 35	5 20
27	6 49	" 2 43	52	21	180 26	☾ + 3 9	5 56	5 51
28	7 48	" + 3 6	5 49	6 23	195 34	☾ — 2 2	7 15e.	6 22r.
29	8 48	" 3 29	47	24	210 31	☾ 7 2	8 34	6 52
30	9 47	" 3 53	45	26	225 7	☾ 11 30	9 51	7 23
31	10 46	" 4 16	43	27	239 17	☾ 15 10	11 2	7 59

Mart. 1. a nap hossza 10 ó. 59 p.
A nap mart.-ban 1 ó. 45 p.-el nő.

○ UN. Mart. 5. 6 ó. 59 p. reggel.
● UH. Mart. 13. 10 ó. 3 p. reggel.
○ EN. Mart. 21. 7 ó. 10 p. reggel.
○ HT. Mart. 27. 10 ó. 49 p. este.

IV.

Martius 1869.

B o l y g ó k						
jegye és neve	hó napja	egyen. emelk. ó. p.	elhaj- lása ° ' "	kelte ó. p.	delelése ó. p.	leme- nete ó. p.
♀ Merkur	2	21 36	-12 0	5 46 r.	10 55 r.	4 1 e.
	8	21 40	13 8	5 31	10 35	3 39
	14	21 56	13 3	5 23	10 28	3 33
	20	22 19	11 56	5 17	10 27	3 39
	26	22 47	9 53	5 18	10 37	3 56
♀ Venus	2	21 49	-14 20	6 10 r.	11 8 r.	4 6 e.
	8	22 18	11 53	6 4	11 14	4 24
	14	22 47	9 14	5 56	11 18	4 40
	20	23 15	6 26	5 47	11 22	4 57
	26	23 42	3 32	5 38	11 26	5 14
♂ Mars	2	9 31	+19 10	3 16 e.	10 50 e.	6 24 r.
	8	9 24	19 29	2 41	10 20	5 56
	14	9 19	19 38	2 14	9 51	5 28
	20	9 16	19 37	1 47	9 24	5 1
	26	9 15	19 27	1 23	8 59	4 35
♃ Jupiter	2	1 3	+ 5 30	7 53 r.	2 21 e.	8 50 e.
	10	1 9	6 10	7 25	1 57	8 29
	18	1 16	6 54	6 58	1 32	8 6
	26	1 23	7 37	6 29	1 7	7 45
♄ Saturnus	2	17 3	-21 9	1 59 r.	6 22 r.	10 45 r
	12	17 4	21 10	1 21	5 44	10 7
	22	17 5	21 9	0 42	5 5	9 28
♅ Uranus	2	6 59	+23 12	1 20 e.	8 18 e.	4 16 r
	12	6 58	23 12	11 40 r.	7 38	3 36
	22	6 58	23 12	11 0	6 58	2 56
♆ Neptun	2	1 0	+ 4 44	7 55 r.	2 19 e.	8 43 e.
	12	1 2	4 52	7 16	1 41	7 56
	22	1 4	5 6	6 37	1 3	7 29

Merkur nem látható. — Venus nem látható. — Mars az oroszán és a rák csillagzatok határáig ér, egész éjjel látható. — Jupiter este látható. — Saturnus éjfél után felkel, és a kigyótartóban tartózkodik. — Uranus reggel 3 óra körül leszáll. — Neptun nem látható.

Hó napja	közép idő		É g i j e l e n e t e k
	ó.	p.	
5 6	—	r.	Mars a naptávban.
5 6	59	r.	○ UN. (Hold az utolsó negyedben.)
10	—	r.	Saturnus együttáll a holddal az egyenes emelked.
7 10	—	r.	Saturnus negyedfényben a nappal. Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet: 7 ó. 5 p. este.
8 7	—	r.	Venus a naptávban.
10 11	—	e.	Merkur együttáll a holddal az egyenes emelkedésben.....födés.
12 0	—	e.	Venus együttáll a holddal az egyenes emelkedésben.....födés.
6	—	r.	Hold a földközeli.
7	—	r.	Merkur a leszálló pálya-csomójában.
13 10	3	r.	● UH. (Újhold.)
15 0	—	d.	Jupiter együttáll a holddal az egyenes emelked.
18 7	—	r.	Merkur legnagyobb nyugoti eltérése . . . . 27° 42'
20 2	—	e.	A nap a kosban .....Tavasz kezdete.
21 7	10	r.	○ EN. (Hold az első negyedben.)
22 6	—	r.	Uranus együttáll a holddal az egyenes emelked.
11	—	r.	Merkur a naptávban.
24 1	—	e.	Mars együttáll a holddal az egyenes emelked.
25 8	—	r.	Az oroszlán α csillaga együttáll a holddal az egyenes emelkedésben.....födés.
27 2	—	r.	Hold a földközeli.
27 10	49	e.	○ HT. (Hold tölte.)
30 6	—	e.	Venus legnagyobb déli napközépi szélessége.

VI.

Martius 1869.

Csillagfödések

Hó napja	csillag		együttál- lás ideje egy. em. ó. p.	csillag	
	neve és jegye	nagy- sága		köz. egyen. emelked. ó. p. mp.	közép elhajlása °
4	Mérleg 49	5.5	2 59 r.	15 52 59	-16 8 42
9	Bak 11 ς	5	5 29 r.	20 21 23	-18 14 39
17	Névtelen	5	7 11 e.	2 59 12	+12 40 50
19	Bika 97 i	4.5	8 39 e	4 43 43	+18 36 52
	Névtelen	5.5	11 23 e.	4 49 48	+16 56 43
21	Orion 54 χ^1	5	0 15 r.	5 46 37	+20 15 1
22	Ikrek 81 g	5	10 36 e.	7 33 32	+18 49 38
23	Rák 47 δ	4.5	10 12 e.	8 37 14	+18 38 6
25	Oroszlán 27 v	5.5	3 57 r.	9 51 10	+13 4 9
26	Oroszlán 53 l	5.5	0 47 e.	10 42 22	+11 14 16
31	Mérleg 38 γ	4.5	1 30 r.	15 28 12	-14 21 3
	Mérleg 44 η	5.5	5 9 r.	15 36 43	-15 15 13

Hét, hó és év napja			Rom. katolikus naptár	Protestans naptár	Görög-orsz naptár
Csüt.	1	91	Hugó	Theodora	20 Megölt sz. Aty.
Péntek	2	92	Paulai Ferencz †	Amália	21 Jakab püsp.
Szomb.	3	93	Richard, Agap. †	Darius	22 Vazul
Vas.	4	94	C. 1. Feh. v. Izidor	C. 1. Quas. Am.	23 E. 6. III. b. v. N.
Hétfő	5	95	Vinceze	Hozeás	24 Zacharias
Kedd	6	96	Sixtus, Coelestin	Irène	25 Gy. oltó B. A.
Szerda	7	97	Herman	Hegesippus	26 Gabriel
Csüt.	8	98	Albert	Apollónia	27 Matrona
Péntek	9	99	Jéz. g. és sz., Dem. †	Demeter	28 Hilarión
Szomb.	10	100	Ezékiel †	Dániel	29 Márk
Vas.	11	101	C. 2. Leo p.	C. 2. Mis. Ezék.	30 E. 7. IV. b. v. Cl.
Hétfő	12	102	Gyula	Gyula	31 Hypatius
Kedd	13	103	Justin	Justin	1 April, Már.
Szerda	14	104	Tiborecz	Tiborecz	2 Titus
Csüt.	15	105	Gonz. Péter	Olympia	3 Nicetas
Péntek	16	106	Anasztasia, Áron †	Áron	4 György
Szomb.	17	107	Rudolf †	Rudolf	5 Theodulus
Vas.	18	108	C. 3. Sz. Józ. ol. ün.	C. 3. Jub. Flav.	6 E. 8. V. b. v. Eut.
Hétfő	19	109	Crescentia, Emma	Tódor	7 Mil. György
Kedd	20	110	Victor, Géza	Sulpitius, Abs.	8 Herodion
Szerda	21	111	Anselmus	Adolár	9 Eupychius
Csüt.	22	112	Sótér és Cajus	Sótér és Cajus	10 Terentius
Péntek	23	113	Béla †	György	11 Antipas
Szomb.	24	114	György †	Albrecht	12 Vazul
Vas.	25	115	C. 4. Márk evang.	C. 4. Cant. M.	13 E. 9. VI. b. v. A.
Hétfő	26	116	Kilit	Kilit	14 Márton p.
Kedd	27	117	Peregrin	Anasztáz	15 Aristarch
Szerda	28	118	Vitális	Vitályos	16 Agape, Ir.
Csüt.	29	119	Veronai Péter	Sibylla	17 Simeon
Péntek	30	120	Sienai Katalin †	Eutropius	18 Dec. Ján.

○ UN. (utolsó negyed) Apr. 3. 10 ó. 4 p. este.

● UH. (újhold) Apr. 12. 3 ó. 4 p. reggel.

Nagy-hét

II.

Aprilis 1869.

Hó napja	Zsidó naptár	Török naptár	Idő- egyenlet k. idő.-v. idő p. mp.	Csillagidő köz.-délb. ó. p. mp.
	5629. Nisan, Ijar	1285. Dsù'l-hedse 1286. Moharrem		
1 20		18 Tó-ünnep	+ 3 52·8	0 39 19·3
2 21	Hetedik ünn.	19 50. péntek	3 34·7	43 15·8
3 22	29. sz. Pas. ün. v.	20	3 16·7	47 12·4
4 23		21	+ 2 58·9	0 51 8·9
5 24		22 Béke-ünnep	2 41·3	55 5·5
6 25	I. Perek	23	2 23·8	0 59 2·0
7 26		24	2 6·6	1 2 58·6
8 27		25 Ali gyürüj. v. ad.	1 49·7	6 55·1
9 28		26 51. péntek	1 33·0	10 51·7
10 29	30. sz. ● UH. el.	27	1 16·5	14 48·2
11 30		28	+ 1 0·4	1 18 44·8
12 1	Ijar Újh. napja	29	0 44·5	22 41·3
13 2		1 Moh. 1286. Újév	0 29·0	26 37·9
14 3	II. Perek	2	+ 0 13·7	30 34·4
15 4		3	- 0 1·2	34 31 0
16 5		4 1. péntek	0 15·8	38 27·5
17 6	31. szombat	5	0 29·9	42 24·1
18 7	Jer. templ. felsz.	6	- 0 43·8	1 46 20·6
19 8		7	0 57·3	50 17·2
20 9		8	1 10·2	54 13 8
21 10	III. Perek	9	1 23·0	1 58 10·3
22 11	Bójt. frigy. elr. m.	10 Hussein halála	1 35·2	2 2 6·9
23 12		11 2. péntek	1 47·0	6 3·4
24 13	32. szombat	12	1 58·3	10 0·0
25 14	Kis húsv., IV. Per.	13	- 2 9·2	2 13 56·5
26 15		14 szerencse-napok	2 19·6	17 53·1
27 16		15	2 29·5	21 49·6
28 17		16 Jer. Kibl. hirdet.	2 38·9	25 46·2
29 18	Lag-B'omer	17	2 47·7	29 42·7
30 19		18 3. péntek	2 56·0	33 39·3

○ EN. (első negyed) Apr. 19. 4 ó. 22 p. este.

○ HT. (hold tölte) Apr. 26. 7 ó. 38 p. reggel.

Hó napja	☉ Nap				☾ Hold			
	hossza	elhajl.	kelte	lem.	hossza	elhajl.	kelte	lemen.
	° ' "	° ' "	ó. p.	ó. p.	° ' "	° ' "	ó. p.	ó. p.
1	11 45	✓ + 4 39	5 41	6 29	252 59	✗ -17 53	* *	8 37 ^r
2	12 44	" 5 2	39	30	266 8	✗ 19 32	0 8 ^r	9 20
3	13 43	" 5 25	37	32	278 54	♂ 20 8	1 7	10 8
4	14 42	" + 5 48	5 35	6 33	291 17	♂ -19 44	1 58 ^r	11 1 ^r
5	15 41	" 6 11	33	34	303 23	♂ 18 24	2 42	11 58
6	16 40	" 6 34	30	36	315 16	♂ 16 17	3 19	0 57 ^e
7	17 39	" 6 56	28	38	327 6	♂ 13 30	3 51	1 57
8	18 38	" 7 19	26	39	338 53	✗ 10 10	4 19	2 58
9	19 37	" 7 41	24	40	350 41	✗ 6 26	4 44	3 59
10	20 36	" 8 3	22	42	2 34	✓ - 2 25	5 7	5 1
11	21 35	" + 8 25	5 20	6 43	14 35	✓ + 1 43	5 30 ^r	6 4 ^e
12	22 34	" 8 47	18	45	26 44	✓ 5 50	5 54	7 6
13	23 32	" 9 9	16	46	39 3	♂ 9 46	6 19	8 11
14	24 31	" 9 30	14	48	51 33	♂ 13 21	6 46	9 16
15	25 30	" 9 52	12	49	64 14	□ 16 22	7 17	10 19
16	26 28	" 10 13	10	51	77 6	□ 18 38	7 55	11 22
17	27 27	" 10 34	8	52	90 11	♂ 19 59	8 39	* *
18	28 26	" +10 55	5 6	6 54	103 30	♂ +20 15	9 32 ^r	0 20 ^r
19	29 24	" 11 16	5	56	117 5	♂ 19 21	10 33	1 13
20	30 23	✗ 11 37	3	57	130 56	♂ 17 17	11 41	2 0
21	31 21	" 11 57	5 1	58	145 7	♂ 14 7	0 54 ^e	2 42
22	32 20	" 12 17	4 59	6 59	159 34	♂ 10 3	2 10	3 18
23	33 18	" 12 37	58 7	1	174 15	♂ 5 19	3 29	3 50
24	34 16	" 12 57	56	2	189 6	♂ + 0 13	4 47	4 19
25	35 15	" +13 17	4 55	7 3	203 57	♂ - 4 53	6 6 ^e	4 49 ^r
26	36 13	" 13 36	53	5	218 42	♂ 9 40	7 24	5 20
27	37 11	" 13 55	51	6	233 11	♂ 13 48	8 40	5 53
28	38 10	" 14 14	49	7	247 19	✗ 17 3	9 50	6 28
29	39 8	" 14 33	47	9	261 1	✗ 19 13	10 56	7 9
30	40 6	" 14 51	46	10	274 15	♂ 20 17	11 51	7 57

Apr. 1. a nap hossza 12 ó. 48 p.
A nap aprilisben 1 ó. 36 p.-el nő.

- UN. Apr. 3. 10 ó. 4 p. este.
● UH. Apr. 12. 3 ó. 4 p. reggel.
○ EN. Apr. 19. 4 ó. 22 p. este.
○ HT. Apr. 26. 7 ó. 38 p. reggel.

IV.

Aprilis 1869.

B o l y g ó k

jegye és neve	hó napja	egyen. emelk. ó. p.	elhaj- lása " "	kelte ó. p.	delölése ó. p.	leme- nete ó. p.
♀ Merkur	2	23 24	— 6 28	5 6 r.	10 41 r.	4 16 e.
	8	23 59	2 45	5 1	10 52	4 43
	14	0 37	+ 1 37	4 55	11 6	5 17
	20	1 18	6 30	4 51	11 24	5 57
	26	2 3	11 42	4 48	11 45	5 42
♀ Venus	2	0 14	— 0 5	5 28 r.	11 31 r.	5 34 e.
	8	0 41	+ 2 54	5 17	11 34	5 51
	14	1 8	5 51	5 9	11 38	6 7
	20	1 36	8 43	4 59	11 42	6 25
	26	2 4	11 29	4 50	11 46	6 42
♂ Mars	2	9 16	+ 19 6	0 59 e.	8 33 e.	4 7 r.
	8	9 18	18 41	0 39	8 11	3 43
	14	9 22	18 9	0 23	7 52	3 21
	20	9 28	17 32	0 7	7 33	2 59
	26	9 34	16 50	11 54 r.	7 16	2 38
♃ Jupiter	-2	1 29	+ 8 14	6 6 r.	0 46 e.	7 27 e.
	10	1 37	8 57	5 38	0 22	7 6
	18	1 44	9 39	5 8	11 57 r.	6 44
	26	1 51	10 20	4 42	11 33	6 24
♄ Saturnus	2	17 5	-21 8	11 58 e.	4 21 r.	8 44 r.
	12	17 4	21 6	11 17	3 41	8 5
	22	17 2	21 3	11 36	3 0	7 24
♅ Uranus	2	6 58	+23 12	10 17 r.	6 15 e.	2 13 r.
	12	6 59	23 11	9 39	5 37	1 35
	22	7 0	23 9	9 0	4 58	0 56
♆ Neptun	2	1 5	+ 5 10	5 54 r.	0 21 e.	6 47 e.
	12	1 6	5 18	5 0	11 28 r.	5 56
	22	1 7	5 27	4 37	11 5	5 33

Merkur nem látható. — Venus nem látható. — Mars
Regulus állócsillaghoz ismét közeledik, éjjél után 3 óra körül leszáll.
— Jupiter e hó 17-én a nappal együttáll, — nem látható. —
Saturnus éjjél előtt felkel. Mozgása jegyellenes. — Uranus
éjjél után leszáll. — Neptun e hó 6-án a nappal együttáll, —
nem látható.

Hó napja	közép idő		Égi jele	Netek
	ó.	p.		
1	7	— e.	Saturnus	együttáll a holddal az egy. emelkedésben.
3	5	— r.	Uranus	negyedfényben áll a nappal.
3	10	4 e.	○ UN.	(Hold az utolsó negyedben.)
6	8	— e.	Neptun	együttáll a nappal.
8	2	— e.	Hold	a földtávban.
9	9	— e.	Merkur	együttáll a holddal az egyen. emelkedésben. Merkur a hold középpontjától 84°-el éjszakra áll el.
11	8	— r.	Venus	együttáll a holddal az egy. emelkedésben.
	9	— e.	Merkurnak	legnagyobb déli napközépi szélessége.
12	3	4 r.	● UH.	(Újhold.)
	7	— r.	Jupiternek	együttállása a holddal az egyenes emelkedésben.
15	7	— e.	A bika α csillaga	együttáll a holddal az egyenes emelkedésben. .... fődés.
17	7	— r.	Jupiter	együttáll a nappal.
18	1	— e.	Uranus	együttáll a holddal az egyen. emelkedésben.
19	4	22 e.	○ EN.	(Hold az első negyedben.)
21	2	— r.	Mars	együttáll a holddal az egyenes emelkedésben.
	4	— e.	Az oroszán α csillaga	együttáll a holddal az egyenes emelkedésben. .... fődés.
23	2	— r.	Venus	együttáll Jupiterrel az egyen. emelkedésben Jupiter Venustól 7°-el éjszakra áll.
24	8	— r.	Hold	a földközépen.
	7	— e.	Merkur	együttáll Jupiterrel az egy. emelkedésben. Merkur Jupitertől 1°-el éjszakra áll.
26	7	38 r.	○ HT.	(Hold tölte.)
	9	— e.	Merkur	együttáll Venussal az egy. emelkedésben, Merkur Venustól 22°-el éjszakra áll.
29	3	— r.	Saturnus	együttáll a holddal az egyenes emelked.
	2	— e.	Merkurnak	felső együttállása a nappal.
30	9	— e.	Merkur	emelkedő pálya-csomójában.

VI.

Aprilis 1869.

Csillagfödések

Hó napja	c s i l l a g		együttál- lás ideje egy. em. ó. p.	c s i l l a g	
	neve és jegye	nagy- sága		köz. egyenes emelked. ó. p. mp.	közép elhajlása " " "
1	Kígyótartó 8 Φ	4.5	1 18 r.	16 23 39	—16 19 29
	Skorpió 24	5.5	5 46 r.	16 34 0	—17 29 10
6	Bak 23 θ	4.5	5 47 r.	20 58 35	—17 45 6
7	Bak 51 μ	5	5 34 r.	21 46 9	—14 10 1
15	Bika 87 α	1	7 15 e.	4 28 24	+16 14 37
16	Bika 119	4.5	8 19 e.	5 24 32	+18 29 39
17	Ikrek 18 ν	4.5	8 42 e.	6 21 11	+20 17 33
22	Oroszlán 77 σ	4.5	11 17 e.	11 14 23	+ 6 44 49
27	Mérleg 49	5.5	10 25 e.	15 52 59	—16 8 42
30	Nyilas 13 μ	4.5	6 45 r.	18 5 56	—21 5 25

Hét, hó és év napja	Rom. katolikus naptár	Protestans naptár	Görög-orosz naptár
Szomb.	1 121	Fülöp és Jakab †	19 Paphnutius
Vas.	2 122	C. 5. Zsigmond	20 E. Húsvét.
Hétfő	3 123	Kereszt felt. } Flórián } Pius } Aldozó csütört. } Szaniszló † } Mihály ark. megj. † }	21 Húsvét hétfő
Kedd	4 124	Flórián	22 Húsvét kedd
Szerda	5 125	Pius	23 György
Csüt.	6 126	Aldozó csütört.	24 Vízszentelés
Péntek	7 127	Szaniszló †	25 Márk evang.
Szomb.	8 128	Mihály ark. megj. †	26 Basileus püsp.
Vas.	9 129	C. 6. Naz. Gergely	27 E. 1. Simeon
Hétfő	10 130	Antonin, Izidor	28 Jásen és Sos.
Kedd	11 131	Beatrix	29 9 vértanu
Szerda	12 132	Pongrácz	30 Jakab
Csüt.	13 133	Szervác	1 Máj. Jerem.
Péntek	14 134	Bonifác †	2 Nagy Athanáz
Szomb.	15 135	Zsófia †	3 Timotheus
Vas.	16 136	C. Pünkösöd vas.	4 E. 2. Pelagia
Hétfő	17 137	Pünkösöd hétfő	5 Irene
Kedd	18 138	Theodot	6 Hiob
Szerda	19 139	Coelestin, Kánt. †	7 Sz. Ker. feltal.
Csüt.	20 140	Bernardin	8 János hitv.
Péntek	21 141	Bódog †	9 Izaiás próf.
Szomb.	22 142	Julia, Ilona †	10 Zelot, Simon
Vas.	23 143	C. 1. sz. Hároms. v.	11 E. 3. Mocius
Hétfő	24 144	Johanna, Jéz. sz. v.	12 Epiphan. pk.
Kedd	25 145	Orbán	13 Glycerina
Szerda	26 146	Neri Fülöp	14 Izidor vt.
Csüt.	27 147	Úr napja	15 Pachomius
Péntek	28 148	Vilmos †	16 Theodor
Szomb.	29 149	Maximilian †	17 Andronicus
Vas.	30 150	C. 2. Nándor	18 E. 4. Pét., Dén.
Hétfő	31 151	Angela	19 Patricius

○ UN. (utolsó negyed) Máj. 3. 2 ó. 57 p. este.

● UH. (újhold) Máj. 11. 5 ó. 24 p. este.

II.

Május 1869.

Hó napja	Zsidó naptár		Török naptár		Idő- egyenlet k.idő-v.idő p. mp	Csillagidő köz.-délb. ó. p. mp.
	5629. Ijar, Sivan		1286. Moharrem Safar			
1	20	33. szombat	19		— 3 3'8	2 37 35.8
2	21		20		— 3 11'0	2 41 32.4
3	22		21		3 17'7	45 29'0
4	23	Böjt, Gaza elf. m.	22		3 23'8	49 25'5
5	24	V. Perek	23		3 29'3	53 22'1
6	25		24		3 34'2	2 57 18'6
7	26		25	4. péntek	3 38'5	3 1 15'2
8	27	34.sz.●UH.előtt	26		3 42'3	5 11'7
9	28	Böjt,Sam.pr.h.m.	27		— 3 45'5	3 9 8'3
10	29		28		3 48'1	13 4'8
11	1	Sivan Újhold n.	29		3 50'1	17 1'4
12	2	VI. Perek	30		3 51'5	20 57'9
13	3		1	Safar	3 52'4	24 54'5
14	4		2	5. péntek	3 52'7	28 51'1
15	5	35.sz.Het.ün.előe.	3		3 52'5	32 47'6
16	6	Hetek ünnepe	4		— 3 51'7	3 36 44'2
17	7	Második ünn.	5		3 50'3	40 40'7
18	8		6		3 48'4	44 37'3
19	9		7		3 46'0	48 33'8
20	10		8		3 43'0	52 30'4
21	11		9	6. péntek	3 39'5	3 56 27'0
22	12	36. szombat	10		3 35'5	4 0 23'5
23	13		11		— 3 31'0	4 4 20'1
24	14		12		3 26'0	8 16'6
25	15	Makkab.győzelm.	13		3 20'5	12 13'2
26	16		14	szerencse-napok	3 14'4	16 9'7
27	17		15		3 7'9	20 6'3
28	18		16	7. péntek	3 1'0	24 2'8
29	19	37. szombat	17		2 53'5	27 59'4
30	20		18		— 2 45'3	4 31 56'0
31	21		19		2 37'2	35 52'5

○ EN. (első negyed) Máj. 18. 10 ó. 46 p. este.

○ HT. (hold tölte) Máj. 25. 4 ó. 39 p. este.

Hó napja	☉ Nap				☾ Hold			
	hossza	elhajl.	kelte	lem.	hossza	elhajl.	kelte	lemen.
	° ' "	° ' "	ó. p.	ó. p.	° ' "	° ' "	ó. p.	ó. p.
1	41 4	☾ +15 9	4 44	7 11	287 4	☾ -20 13	* *	8 49r.
2	42 2	" +15 27	4 42	7 13	299 30	☾ -19 11	0 39r.	9 46r.
3	43 0	" 15 45	41	14	311 39	☾ 17 15	1 19	10 45
4	43 58	" 16 3	39	15	323 35	☾ 14 36	1 54	11 45
5	44 56	" 16 20	37	17	335 25	☾ 11 23	2 23	0 47e.
6	45 55	" 16 37	36	19	347 13	☾ 7 44	2 49	1 48
7	46 53	" 16 53	34	20	359 4	☾ -3 45	3 12	2 51
8	47 51	" 17 10	33	21	11 2	☾ +0 24	3 35	3 53
9	48 49	" +17 26	4 31	7 23	23 11	☾ +4 36	3 57r.	4 56e.
10	49 46	" 17 41	30	24	35 32	☾ 8 40	4 22	6 0
11	50 44	" 17 57	28	26	48 6	☾ 12 27	4 48	7 6
12	51 42	" 18 12	27	27	60 53	☾ 15 44	5 19	8 12
13	52 40	" 18 27	26	29	73 53	☾ 18 18	5 55	9 15
14	53 38	" 18 42	24	30	87 5	☾ 19 57	6 37	10 17
15	54 36	" 18 56	23	31	100 28	☾ 20 30	7 27	11 13
16	55 34	" +19 10	4 22	7 33	114 1	☾ +19 54	8 26r.	* *
17	56 31	" 19 23	20	34	127 44	☾ 18 6	9 31	0 1r.
18	57 29	" 19 37	19	35	141 38	☾ 15 13	10 41	0 45
19	58 27	" 19 49	18	36	155 42	☾ 11 26	11 55	1 20
20	59 25	" 20 2	17	37	169 55	☾ 6 57	1 11e.	1 52
21	60 22	☐ 20 14	16	38	184 17	☾ +2 3	2 27	2 22
22	61 20	" 20 26	15	39	198 44	☾ -3 0	3 44	2 50
23	62 17	" +20 38	4 14	7 40	213 11	☾ -7 52	5 1e.	3 19r.
24	63 15	" 20 49	13	41	227 32	☾ 12 16	6 16	3 48
25	64 13	" 21 0	12	42	241 41	☾ 15 55	7 29	4 22
26	65 10	" 21 10	11	43	255 33	☾ 18 35	8 38	5 0
27	66 8	" 21 21	10	45	269 4	☾ 20 9	9 39	5 45
28	67 5	" 21 30	9	46	282 12	☾ 20 34	10 31	6 35
29	68 3	" 21 40	8	47	294 58	☾ 19 53	11 17	7 32
30	69 0	" +21 49	4 7	7 48	307 24	☾ -18 15	11 53e.	8 30r.
31	69 58	" 21 59	7	49	319 35	☾ 15 49	* *	9 32

Máj. 1. a nap hossza 14 ó. 27 p.

A nap májusban 1 ó. 15 p.-el nő.

○ UN. Máj. 3. 2 ó. 57 p. este.

● UH. Máj. 11. 5 ó. 24 p. este.

○ EN. Máj. 18. 10 ó. 46 p. este.

○ HT. Máj. 25. 4 ó. 39 p. este.

Hó napja	közép idő		Égi jelenetek
	ó.	p.	
3	2	57 e.	○ UN. (Hold az utolsó negyedben).
5	10	— r.	Merkur a napközélben.
6	7	— r.	Hold a földtávban.
9	9	— r.	Venus felső együttállása a nappal.
10	3	— r.	Jupiter együttáll a holddal az egyenes emelked.
11	4	— e.	Venus együttáll a holddal az egyenes emelked.
11	5	24 e.	● UH. (Új hold).
12	9	— e.	Merkur együttáll a holddal az egyenes emelked.
15	6	— e.	Merkur legnagyobb éjszakai napközépi szélessége.
	8	— e.	Uranus együttáll a holddal az egyenes emelked.
18	10	— e.	Az oroszlan z csillaga együttáll a holddal az egyenes emelkedésben.....födés.
18	10	46 e.	○ EN. (Hold az első negyedben).
18	11	— e.	Mars együttáll a holddal az egyenes emelkedésben.....födés.
19	9	— e.	Mars negyedfényben a nappal.
21	11	— e.	Hold a földközélben.
25	4	39 e.	○ HT. (Hold tölte).
26	1	— r.	Venus az emelkedő pálya-csomójában.
	9	— r.	Saturnus együttáll a holddal az egyenes emelked.
29	8	— e.	Merkur legnagyobb keleti eltérése .....23° 12'.

Csillagfordések

Hó napja	csillag		együttál- lás ideje egy. em. ó. p.	csillag	
	neve és jegye	nagy- sága		köz. egyenes emelked. ó. p. mp.	közép elhajlása ° ' "
1	Nyilas 37 ξ^2	4.5	1 51 r.	18 49 55	—21 16 34
2	Nyilas 57	5.5	2 19 r.	19 44 35	—19 22 32
18	Oroszlán 32 α	1	10 17 e.	10 1 24	+12 36 23
24	Mérleg 38 γ	4.5	9 32 e.	15 28 12	—14 21 3
25	Mérleg 44 η	5.5	1 10 r.	15 36 43	—15 15 13
	Kígyótartó 8 Φ	4.5	9 5 e.	16 23 39	—16 19 29
26	Skorpió 24	5.5	1 27 r.	16 34 0	—17 29 10
30	Bak 10 π	5	3 4 r.	20 19 49	—18 38 20
	Bak 11 ς	5	3 47 r.	20 21 23	—18 14 39
31	Bak 32 ι	5	5 5 r.	21 14 57	—17 23 27

Hét, hó és év napja		Rom. katolikus naptár	Protestans naptár	Görög-oroszl naptár
Kedd	1 152	Gratiana	Nikodem	20 Thallelaeus
Szerda	2 153	Erasmus	Ephraim	21 Konst. és Hel.
Csüt.	3 154	Klotilda	Erasmus	22 Basiliscus
Péntek	4 155	Quirin, Jéz. sz. sz. †	Karpáz	23 Mihály püsp.
Szomb.	5 156	Bonifác †	Bonifác	24 Simeon
Vas.	6 157	C. 3. Norbert	C. 2. Trin. Ben.	25 E. 5. János f.
Hétfő	7 158	Róbert	Lucretia	26 Carpus
Kedd	8 159	Medárd	Medárd	27 Helladius
Szerda	9 160	Primus és Felicit.	Prim. és Fel.	28 Eutyches
Csüt.	10 161	Skoti Margit	Onuphrius	29 Áld. csütört.
Péntek	11 162	Barnabás †	Barnabás	30 Izák szerz.
Szomb.	12 163	Fakundai János †	Basilides	31 Hermeiás
Vas.	13 164	C. 4. Paduai Antal	C. 3. Trin. Tób.	1 E. 6. Jun. Just.
Hétfő	14 165	Vazul	Antonia	2 Nicephorus
Kedd	15 166	Vitus	Vidos	3 Lucilian
Szerda	16 167	Benno	Justina	4 Metrophan
Csüt.	17 168	Adolf	Folmár	5 Dorotheus
Péntek	18 169	Marczellin †	Gerváz	6 Hilarion
Szomb.	19 170	Juliana †	Szilvér	7 Theodotus
Vas.	20 171	C. 5. Silver pápa	C. 4. Trin. Reg.	8 E. Pünk. vas.
Hétfő	21 172	Gonz. Alajos	Alajos	9 Pünk. hétfő
Kedd	22 173	Paulinus	Paulina, Ákos	10 Pünk. kedd
Szerda	23 174	Szidonia	Szidonia	11 Bertal., Kánt.
Csüt.	24 175	Ker. János	János	12 Onuphrius
Péntek	25 176	Prosper †	Eulogius	13 Aquilina
Szomb.	26 177	János és Pál †	Jeremiás	14 Elisaeus
Vas.	27 178	C. 6. László király	C. 5. Tr. László	15 E. 1. Mindsz. v.
Hétfő	28 179	II. Leo pápa †	Leo és Jozua	16 Tichon
Kedd	29 180	Péter és Pál	Péter, Pál	17 Manó vt.
Szerda	30 181	Pál emlékezete	Pál emlékez.	18 Leontius

○ UN. (utolsó negyed) Jun. 2. 8 ó. 38 p. reggel.

● UH. (újhold) Jun. 10. 5 ó. 8 p. reggel.

II.

Junius 1869.

Hó napja	Zsidó naptár	Török naptár	Idő- egyenlet k. idő-v. idő	Csillagidő köz. dél.
	5629. Sivan, Tamuz	1286. Safar Rebî el-avvel	p. mp.	ó. p. mp.
1 22		20	— 2 28·4	4 39 49·1
2 23		21	2 19·2	43 45·6
3 24	Böjt, Jerob. el. m.	22	2 9·6	47 42·2
4 25		23 8. péntek	1 59·6	51 38·7
5 26	38. sz. ● UH. el.	24	1 49·3	55 35·3
6 27		25	— 1 38·6	4 59 31·9
7 28		26	1 27·5	5 3 28·4
8 29		27	1 16·2	7 25·0
9 30		28	1 4·6	11 21·5
10 1	Tamuz Újhold n.	29 Egek ünnepe	0 52·8	15 18·1
11 2		1 Rebî el-avv. 9.p.	0 40·7	19 14·6
12 3	39. szombat	2	0 28·5	23 11·2
13 4		3	— 0 16·0	5 27 7·8
14 5		4	— 0 3·4	31 4·3
15 6		5	+ 0 9·3	35 0·9
16 7		6	0 22·1	38 57·4
17 8		7	0 34·9	42 51·0
18 9		8 10.p., Med.sz.hird.	0 47·8	46 50·5
19 10	40. szombat	9	1 0·8	50 47·1
20 11		10	+ 1 13·8	5 54 43·7
21 12		11 Szent éj	1 26·6	5 58 40·2
22 13		12 Mahomed szület.	1 39·5	6 2 36·8
23 14		13	1 52·3	6 33·3
24 15		14 szerencse-napok	2 5·1	10 29·9
25 16		15 11. péntek	2 17·7	14 26·4
26 17	41.sz.sz. Böjt, a t.	16	2 30·3	18 23·0
27 18		17	+ 2 42·7	6 22 19·6
28 19		18	2 54·9	26 16·1
29 20		19	3 7·0	30 12·7
30 21		20	3 18·8	34 9·2

○ EN. (első negyed) Jun. 17. 3 ó. 31 p. reggel.

○ HT. (hold tölte) Jun. 24. 2 ó. 55 p. reggel.

Hő napja	☉ Nap				☾ Hold			
	hossza	elhajl.	kelte	lem.	hossza	elhajl.	kelte	lemen.
	° ' "	° ' "	ó. p.	ó. p.	° ' "	° ' "	ó. p.	ó. p.
1	70 55	□ +22 6	4	6 7 50	331 33	X -12 44	0 26r.	10 34r.
2	71 53	" 22 13		6 51	343 24	X 9 10	0 52	11 36
3	72 50	" 22 21		5 52	355 15	X 5 16	1 16	0 37e.
4	73 47	" 22 28		5 53	7 8	V -1 8	1 39	1 40
5	74 45	" 22 35		4 54	19 11	V +3 5	2 2	2 41
6	75 42	" +22 41	4	4 7 54	31 26	X +7 14	2 25r.	3 45e.
7	76 40	" 22 47		3 55	43 55	X 11 10	2 50	4 51
8	77 37	" 22 53		3 55	56 41	X 14 42	3 18	5 58
9	78 34	" 22 58		3 56	69 45	□ 17 35	3 51	7 3
10	79 32	" 23 2		2 56	83 5	□ 19 37	4 32	8 7
11	80 29	" 23 7		2 57	96 40	□ 20 34	5 20	9 7
12	81 26	" 23 11		2 57	110 27	☾ 20 19	6 16	10 0
13	82 24	" +23 14	4	2 7 58	124 23	Ω +18 49	7 21r.	10 45e.
14	83 21	" 23 17		2 58	138 25	Ω 16 10	8 32	11 24
15	84 18	" 23 20		2 59	152 32	my 12 33	9 45	11 58
16	85 16	" 23 22		2 7 59	166 42	my 8 12	11 1	* *
17	86 13	" 23 24		2 8 0	180 53	☾ +3 23	0 16e.	0 26r.
18	87 10	" 23 25		2 0	195 4	☾ -1 33	1 31	0 54
19	88 7	" 23 26		2 1	209 11	☾ 6 25	2 46	1 22
20	89 4	" +23 27	4	2 8 1	223 13	m -10 54	4 0e.	1 50r.
21	90 2	" 23 27		2 2	237 7	m 13 46	5 12	2 21
22	90 59	" 23 27		2 2	250 50	☾ 17 46	6 21	2 56
23	91 56	" 23 27		2 2	264 18	☾ 19 45	7 26	3 38
24	92 53	" 23 26		3 2	277 29	☾ 20 36	8 23	4 25
25	93 50	" 23 24		3 2	290 23	☾ 20 21	9 11	5 18
26	94 48	" 23 22		3 2	303 0	☾ 10 3	9 52	6 16
27	95 45	" +23 20	4	4 8 2	315 21	☾ -16 53	10 26e.	7 18r.
28	96 42	" 23 17		4 1	327 29	☾ 14 0	16 55	8 21
29	97 39	" 23 14		5 1	339 37	X 10 34	11 20	9 22
30	98 36	" 23 11		6 1	351 19	X 6 45	11 43	10 23

Jun. 1. a nap hossza 15 ó. 44 p.

A nap jun. 21-ig 16 p.-el nő, in-

nen pedig jun. végéig 5 p.-el

fogy. A leghosszabb nap 16 ó.

○ UN. Jun. 2. 8 ó. 38 p. reggel.

● UH. Jun. 10. 5 ó. 8 p. reggel.

○ EN. Jun. 17. 3 ó. 31 p. reggel.

○ HT. Jun. 21. 2 ó. 55 p. reggel.

IV.

Junius 1869.

B o l y g ó k

jegye és neve	hó napja	egyen. emelk. ó. p.	elhaj- lása ° ' "	kelte ó. p.	delelése ó. p.	leme- nete ó. p.
♀ Merkur	2	6 20	+24 35	5 31 r.	1 37 e.	9 43 e.
	8	6 33	23 10	5 27	1 26	9 25
	14	6 34	21 33	5 14	1 3	8 52
	20	6 25	20 3	4 51	0 30	8 9
	26	6 10	19 1	4 19	11 52 r.	7 25
♀ Venus	2	5 9	+23 14	4 28 r.	0 26 e.	8 24 e.
	8	5 41	23 55	4 33	0 34	8 35
	14	6 14	24 10	4 40	0 43	8 46
	20	6 46	23 59	4 49	0 51	8 53
	26	7 18	23 23	5 2	1 0	8 58
♂ Mars	2	10 29	+10 51	10 52 r.	5 45 e.	0 38 r.
	8	10 40	9 40	10 45	5 32	0 19
	14	10 51	8 25	10 39	5 20	0 1
	20	11 2	7 7	10 33	5 8	11 43 e.
	26	11 14	5 46	10 27	4 56	11 25
♃ Jupiter	2	2 24	+13 13	2 36 r.	9 40 r.	4 44 e.
	10	2 31	13 45	2 7	9 15	4 23
	18	2 37	14 19	1 40	8 50	4 0
	26	2 43	14 46	1 13	8 25	3 37
♄ Saturnus	2	16 51	-20 46	7 43 e.	0 8 r.	4 33 r.
	12	16 48	20 42	7 0	11 25 e.	3 50
	22	16 45	20 38	6 17	10 43	3 9
♅ Uranus	2	7 8	+22 58	6 28 r.	2 24 e.	10 21 e.
	12	7 10	22 54	5 52	1 47	9 42
	22	7 12	22 49	5 4	1 0	8 56
♆ Neptun	2	1 12	+ 5 56	1 58 r.	8 28 r.	2 58 e.
	12	1 13	6 0	1 20	7 50	2 20
	22	1 14	6 4	0 41	7 11	1 41

Merkur e hó elején este látható. — Venus nem látható. — Mars az éj első felében látható. — Jupiter a kos csillagzatában reggel látható. — Saturnus e hó 4-én a nappal szembenáll, — egész éjjel látható. — Uranus este látható. — Neptun éjjél után felkel.

Hó napja	közép idő		Égi jelenetek
	ó.	p.	
2	8	38 r.	○ UN. (Hold az utolsó negyedben).
3	1	— r.	Hold a földtávban.
4	1	— e.	Saturnus szembenáll a nappal.
6	0	— é.	Jupiter együttáll a holddal az egyenes emelked.
8	6	— r.	Merkur a leszálló pálya-csomójában.
9	8	— r.	A bika α csillaga együttáll a holddal az egyenes emelkedésben..... földés.
10	5	8 r.	● UH. (Újhold).
	9	— e.	Venus együttáll a holddal az egyenes emelked.
11	2	— e.	Merkur együttáll a holddal az egyenes emelked.
12	5	— r.	Uranus együttáll a holddal az egyenes emelked.
16	2	— r.	Mars együttáll a holddal az egyenes emelked.
	11	— r.	Hold a földközélszélben.
17	3	31 r.	○ EN. (Hold az első negyedben).
	3	— e.	Merkur együttáll Venussal az egyenes emelked.
18	10	— r.	Merkur a naptávban.
19			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, bemenet: 3 ó. 5 p. reggel.
21			Jupiter III. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet: 3 ó. 49 p. reggel.
21	11	— r.	A nap a rákban..... Nyár kezdete.
22	2	— e.	Saturnus együttáll a holddal az egyenes emelked.
24	2	55 r.	○ HT. (Hold tölte).
	11	— e.	Merkur alsó együttállása a nappal.
25	3	— e.	Venus együttáll Uranussal az egyenes emelked. Uranus Venustól 42'-el délre áll.
28	5	— e.	Venus a napközélszélben.
30	7	— e.	Hold a földtávban.

VI.

Junius 1869.

Csillagfödések

Hó napja	c s i l l a g		együttál- lás ideje egy. em. ó. p.	c s i l l a g	
	neve és jegye	nagy- sága		köz. egyen. emelked. ó. p. mp.	közép elhajlása ° ' "
1	Vízöntő 33 ι	4.5	3 1 r.	21 59 22	—14 30 15
7	Czethal μ	4	5 1 r.	2 37 52	+ 9 33 33
15	Oroszlán 53 l	5.5	9 12 e.	10 42 22	+11 14 16
16	Szüz 3 v	4.5	10 13 e.	11 39 7	+ 7 15 47
27	Bak 23 θ	4.5	5 36 r.	20 58 35	—17 45 6
28	Bak 51 μ	5	4 33 r.	21 46 9	—14 10 1
	Vízöntő 57 σ	5.5	11 23 e.	22 23 43	—11 20 52
29	Vízöntő 93 ϕ ²	5	11 59 e.	23 11 6	— 9 53 51

Hét, hó és év napja	Rom. katolikus naptár	Protestans naptár	Görög-orosz naptár
Csüt.	1 182	Theodorik	19 Judás apost.
Péntek	2 183	<i>Sarlós B. Asszony</i> †	20 Methodius
Szomb.	3 184	Kornél †	21 Julianus
Vas.	4 185	C. 7. Ulrik	22 E. 2. Özséb
Hétfő	5 186	Domitius	23 Agrippius
Kedd	6 187	Izsaías próf.	24 <i>Ker. János szül.</i>
Szerda	7 188	Vilibald	25 Febronia
Csüt.	8 189	Kilian, Erzsébet	26 Thessal. Dávid
Péntek	9 190	Lucretia †	27 <i>Sz. P. b. vége</i>
Szomb.	10 191	Amália †	28 Cyrus és Ján.
Vas.	11 192	C. 8. I. Pius pápa	29 E. 3. Pét., Pál
Hétfő	12 193	Henrik	30 12 apostol
Kedd	13 194	Margit	1 Jul. Kozma, D.
Szerda	14 195	Bonaventura	2 <i>B. Assz. ruhája</i>
Csüt.	15 196	Apostolok oszlása	3 Hyacinth
Péntek	16 197	Karmel. B. Assz. †	4 Kret. András
Szomb.	17 198	Elek †	5 Athanasius
Vas.	18 199	C. 9. Legsz. m. ü.	6 E. 4. Sisoe
Hétfő	19 200	Aurelia	7 Mal. Tamás
Kedd	20 201	Illés próféta	8 Procopius
Szerda	21 202	Dániel próféta	9 Pancratiusz
Csüt.	22 203	<i>Mária Magdolna</i>	10 <i>45 vértanu</i>
Péntek	23 204	Apollinár †	11 <i>Euphemia</i>
Szomb.	24 205	Krisztina †	12 Proclus
Vas.	25 206	C. 10. Jakab ap.	13 E. 5. Gábor árk.
Hétfő	26 207	<i>Anna</i>	14 Aquila
Kedd	27 208	Pantaleon	15 Cerycus
Szerda	28 209	Incze, Victor	16 Athenogenes
Csüt.	29 210	Márta	17 <i>Mariana vért.</i>
Péntek	30 211	Abdon és Szen. †	18 Aemilian
Szomb.	31 212	Lojolai Ignác †	19 Dios, Macrine

○ UN. (utolsó negyed) Jul. 2. 2 ó. 2 p. reggel.

● UH. (újhold) Jul. 9. 2 ó. 54 p. este.

○ EN. (első negyed) Jul. 16. 8 ó. 4 p. reggel.

II.

Julius 1869.

Hó napja	Zsidó naptár		Török naptár		Idő- egyenlet k.idő.-v.idő	Csillagidő köz. dél.
	5629. Tamuz, Ab		1286. Rebî el-avvel Rebî el-accher		p. mp.	ó. p mp.
1	22		21		+ 3 30·5	6 38 5·8
2	23		22	12. péntek	3 41·9	42 2·2
3	24	42.sz. ● UH.előtt	23	Mahomed halála	3 53·1	45 58·9
4	25		24		+ 4 3·9	6 49 55·5
5	26		25		4 14·5	53 52·0
6	27		26		4 24·8	6 57 48·6
7	28		27		4 34·7	7 1 45·1
8	29		28		4 44·2	5 41·7
9	1	Ab,Böjt, Ár. h. m.	29	13. péntek	4 53·4	9 38·2
10	2	43. sz. Újhold n.	30		5 2·1	13 34·8
11	3		1	Rebî el-accher	+ 5 10·4	7 17 31·3
12	4		2		5 18·3	21 27·9
13	5		3		5 25·7	25 24·5
14	6		4		5 32·5	29 21·0
15	7		5		5 38·9	33 17·6
16	8		6	14. péntek	5 44·8	37 14·1
17	9	44.sz. Sz. b., T. e.	7		5 50·1	41 10·7
18	10		8		+ 5 54·9	7 45 7·3
19	11		9		5 59·1	49 3·8
20	12		10		6 2·8	53 0·4
21	13		11		6 5·9	7 56 56·9
22	14		12		6 8·4	8 0 53·5
23	15		13	15. péntek	6 10·4	4 50·0
24	16	45. szombat	14	szerencse-napok	6 11·7	8 46·6
25	17		15		+ 6 12·5	8 12 43·1
26	18	Böjt, Lámpa e. m.	16		6 12·7	16 39·7
27	19		17		6 12·3	20 36·3
28	20		18		6 11·4	24 32·8
29	21	Kis fa-ünnep	19		6 9·8	28 29·4
30	22		20	16. péntek	6 7·7	32 25·9
31	23	46. sz. ● UH. el.	21		6 4·9	36 22·5

○ HT. (hold tölte) Jul. 23. 3 ó. 11 p. este.

○ UN. (utolsó negyed) Jul. 31. 6 ó. 23 p. este.

Hó napja	☉ Nap				☾ Hold				
	hossza	elhajl.	kelte	lem.	hossza	elhajl.	kelte	lemen.	
	° ' "	° ' "	ó. p.	ó. p.	° ' "	° ' "	ó. p.	ó. p.	
1 99 34	☽	+23 6	4 6 8	1	3 10	☾	- 2 41	* *	11 26r.
2 100 31	"	23 2	7 1	1	15 5	☾	+ 1 30	0 6r.	0 30e.
3 101 28	"	22 58	7 1	1	27 8	☾	5 40	0 28	1 30
4 102 25	"	+22 53	4 8 8	1	39 25	☽	+ 9 40	0 52r.	2 35e.
5 103 22	"	22 47	8 0	0	51 58	☽	13 22	1 18	3 39
6 104 20	"	22 41	9 0	0	64 51	☽	16 31	1 49	4 46
7 105 17	"	22 35	9 7 59	7 59	78 6	☽	18 56	2 26	5 51
8 106 14	"	22 28	10 59	59	91 39	☽	20 20	3 10	6 54
9 107 11	"	22 21	11 58	58	105 36	☽	20 34	4 4	7 51
10 108 9	"	22 14	12 57	57	119 47	☽	19 30	5 6	8 40
11 109 6	"	+22 6	4 13 7	56	134 9	☽	+17 9	6 16r.	9 23e.
12 110 3	"	21 57	14 55	55	148 37	☽	13 43	7 32	9 59
13 111 0	"	21 49	15 54	54	163 6	☽	9 28	8 47	10 31
14 111 57	"	21 40	16 53	53	177 32	☽	+ 4 40	10 4	11 0
15 112 55	"	21 30	17 53	53	191 52	☽	- 0 19	11 20	11 27
16 113 52	"	21 21	18 52	52	206 1	☽	5 15	0 36e.	11 55
17 114 49	"	21 11	19 51	51	219 59	☽	9 49	1 49	* *
18 115 46	"	+21 0	4 20 7	51	233 44	☽	-13 48	3 2e.	0 25r.
19 116 44	"	20 49	21 50	50	247 15	☽	17 0	4 11	0 57
20 117 41	"	20 38	22 49	49	260 31	☽	19 15	5 16	1 35
21 118 38	"	20 27	23 48	48	273 36	☽	20 26	6 14	2 20
22 119 35	"	20 15	24 47	47	286 26	☽	20 32	7 5	3 9
23 120 33	☽	20 3	26 46	46	299 1	☽	19 35	7 49	4 5
24 121 30	"	19 50	27 45	45	311 26	☽	17 42	8 26	5 5
25 122 27	"	+19 37	4 28 7	44	323 36	☽	-15 2	8 57e.	6 7r.
26 123 25	"	19 24	29 42	42	335 38	☽	11 45	9 23	7 9
27 124 22	"	19 11	30 41	41	347 33	☽	8 3	9 47	8 12
28 125 19	"	18 57	32 39	39	359 25	☽	- 4 3	10 9	9 14
29 126 17	"	18 43	33 38	38	11 14	☽	+ 0 6	10 32	10 15
30 127 14	"	18 28	34 37	37	23 10	☽	4 15	10 55	11 17
31 128 12	"	18 14	35 35	35	35 13	☽	8 17	11 19	0 20e.

Jul. 1. a nap hossza 15 ó. 55 p.
A nap júliusban 55 p.-el fogy.

- UN. Jul. 2. 2 ó. 2 p. reggel.
● UH. Jul. 9. 2 ó. 54 p. este.
○ EN. Jul. 16. 8 ó. 4 p. reggel.
○ HT. Jul. 23. 3 ó. 11 p. este.
○ UN. Jul. 31. 6 ó. 23 p. este.

IV.

Julius 1869.

B o l y g ó k

jegye és neve	hó napja	egyen. emelk. ó. p.	elhaj- lása °	kelte ó. p.	delelése ó. p.	leme- nete ó. p.
♀ Merkúr	2	5 59	+18 44	3 44 r.	11 17 r.	6 50 e.
	8	5 57	19 17	3 16	10 51	6 26
	14	6 9	20 23	2 58	10 39	6 20
	20	6 34	21 33	2 52	10 41	6 30
	26	7 12	22 9	3 3	10 55	6 47
♀ Venus	2	7 50	+22 23	5 15 r.	1 8 e.	9 1 e.
	8	8 21	20 58	5 31	1 15	8 59
	14	8 51	19 13	5 48	1 22	8 56
	20	9 21	17 9	6 4	1 28	8 52
	26	9 50	14 48	6 21	1 33	8 45
♂ Mars	2	11 26	+ 4 23	10 22 r.	4 44 e.	11 6 e.
	8	11 38	2 58	10 16	4 43	10 50
	14	11 51	1 30	10 10	4 21	10 32
	20	12 3	0 2	10 6	4 10	10 14
	26	12 16	- 1 29	10 3	4 0	9 57
♃ Jupiter	2	2 48	+15 2	0 52 r.	8 5 r.	3 18 e.
	10	2 53	15 26	0 23	7 39	2 55
	18	2 58	15 46	11 55 e.	7 13	2 31
	16	3 3	16 4	11 27	6 46	2 5
♄ Saturnus	2	16 42	-20 34	5 34 e.	10 0 e.	2 26 r.
	12	16 40	20 31	4 52	9 19	1 46
	22	16 38	20 30	4 10	8 37	1 4
♅ Uranus	2	7 15	+22 45	4 38 r.	0 33 e.	8 28 e.
	12	7 18	22 40	4 1	11 56 r.	7 51
	22	7 20	22 36	3 25	11 19	7 13
♆ Neptun	2	1 14	+ 6 7	0 1 r.	6 32 r.	1 3 e.
	12	1 15	6 8	11 22 e.	5 53	0 24
	22	1 15	6 8	10 43	5 14	11 45 r.

Merkúr e hó közepén reggel látható. — Venus nem látható. — Mars este látható. Az oroszánból a szűz csillagzataba lép. — Jupiter éjjél körül felkel. — Saturnus éjjél után leszáll. — Uranus e hó 4-én a nappal együttáll. — nem látható. — Neptun éjjél előtt felkel.

Hó napja	közép idő		Égi jele	Egyes jelek
	ó.	p.		
2	2	2 r.	○ UN.	(Hold az utolsó negyedben.)
3	9	— e.		Nap a földtávban.
4	7	— e.		Jupiter együttállása a holddal az egyenes emelkedésben.
6				Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, bemenet: 1 ó. 1 p. reggel.
8	7	— r.		Merkur együttáll a holddal az egyenes emelkedésben. . . . . fődés.
	8	— e.		Merkurnak legnagyobb déli napközépi szélessége.
9	2	54 e.	● UH.	(Újhold.)
	4	— e.		Uranus együttáll a holddal az egyen. emelkedésben.
10	1	— r.		Uranus együttáll a nappal.
	11	— e.		Venus együttáll a holddal az egy. emelkedésben.
11	11	— e.		Neptun negyedfényben áll a nappal.
12	6	— e.		Hold a földközépi.
13				Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, bemenet: 3 ó. 15 p. reggel.
14	9	— r.		Mars együttáll a holddal az egyenes emelkedésben.
15				Jupiter II mellékbolygójának fogyatkozása, bemenet: 1 ó. 30 p. reggel.
16	8	4 r.	○ EN.	(Hold az első negyedben.)
17	6	— r.		Merkur legnagyobb nyugoti eltérése. . . . . 20° 16'.
19	6	— e.		Saturnus együttáll a holddal az egy. emelkedésben.
20	1	— e.		Venus legnagyobb északi napközépi szélessége.
23	3	11 e.	○ HT.	(Hold tölte.)
23				Holdfogyatkozás. Budapesten nem lesz látható.
27	8	— e.		Merkur az emelkedő pálya-csomójában.
27	8	— e.		Merkur együttáll Uranussal az egy. emelkedésben, Merkur Uranustól 25'-el délre áll.
28	1	— e.		Hold a földtávban.
29				Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, bemenet: 1 ó. 31 p. reggel.
31	6	23 e.	○ UN.	(Hold az utolsó negyedben.)

Csillagfordések

H6 naja	csillag		együttál- lás ideje egy. em. ó. p.	csillag	
	neve és jegye	nagy- sága		köz. egyenes emelked. ó. p. mp.	közép elhajlása " " "
7	Névtelen	5.5	3 23 r.	4 49 48	+16 56 43
18	Mérleg 48	5	9 1 e.	15 50 51	-13 53 57
	Mérleg 49	5.5	9 57 e.	15 52 59	-16 8 42
23	Nyilas 57	5.5	3 17 r.	19 44 35	-19 22 32
24	Bak 159	5	1 9 r.	20 32 37	-18 35 53
	Bak 321	5	9 5 e.	21 14 57	-17 23 27
26	Névtelen	5.5	0 0 é.	22 9 47	-13 29 1
30	Halak 89 f	5.5	0 2 r.	1 11 3	+ 2 55 27

Hét, hó és év napja		Rom. katolikus naptár	Protestans naptár	Görög-orosz naptár
Vas.	1 213	C. 11. Vasas Péter	C. 10. Tr. V. Pét.	20 E. 6. Illés próf.
Hétfő	2 214	Porcziunkula	Gusztáv	21 Simeon
Kedd	3 215	István	Ágoston	22 <i>Mária Magd.</i>
Szerda	4 216	Domonkos	Domonkos	23 Phocas vt.
Csüt.	5 217	<i>Havi Bold. Assz.</i>	Oszvald	24 Krisztina
Péntek	6 218	<i>Urunk színe vált. †</i>	Sixtus	25 Anna
Szomb.	7 219	Kajetán †	Donatus	26 Hermolaus
Vas.	8 220	C. 12. B. Assz. elh.	C. 11. Tr. Czirj.	27 E. 7. Pantaleon
Hétfő	9 221	Román	Roland	28 Prochorus
Kedd	10 222	Lőrincz	Lőrincz	29 Callinicus
Szerda	11 223	Zsuzsánna	Zsuzsánna	30 Silas
Csüt.	12 224	Klára	Klára	31 Eudocimus
Péntek	13 225	Hipolyt †	Kassian	1 Aug. B. A. b. K.
Szomb.	14 226	Özséb †	Özséb	2 István
Vas.	15 227	C. 13. N. B. Asszony	C. 12. N. B. A	3 E. 8. Izs. és Dal.
Hétfő	16 228	Rókus	Rókus	4 7 alvó
Kedd	17 229	Liberatus, Bertr.	Augusta	5 Eusignius
Szerda	18 230	Ilona, Agapetus	Ilona	6 Urunk szín. v.
Csüt.	19 231	Lajos p.	Szebald	7 Domitius
Pént.	20 232	István m. király	István m. kir.	8 Aemilián
Szomb.	21 233	Franciska †	Adolf	9 <i>Mátyás apost.</i>
Vas.	22 234	C. 14. Timoté	C. 13. Tr. Tim.	10 E. 9. Lőrincz
Hétfő	23 235	Fülöp	Zakariás	11 Euplus
Kedd	24 236	Bertalan	Bertalan	12 Phocius
Szerda	25 237	Lajos kir.	Lajos	13 Maximus
Csüt.	26 238	Sámuel próféta	Samu	14 Michäus pr.
Péntek	27 239	Calasanti József †	Gebhard	15 N. B. A. Bölte.
Szomb.	28 240	Ágoston †	Ágoston	16 Diomedes
Vas.	29 241	C. 15. Örangy. ii.	C. 14. Tr. Ján	17 E. 10. Myron v.
Hétfő	30 242	Limai Róza	Benő	18 Florus, Laur.
Kedd	31 243	Rajmund	Paulinus	19 András

● UH. (újhold) Aug. 7. 11 ó. 24 p. este.
 ○ EN. (első negyed) Aug. 14. 1 ó. 57 p. este.

II.

Augustus 1869.

Hó napja	Zsidó naptár	Török naptár	Idő- egyenlet k.idő-v.idő p. mp.	Csillagidő köz. dél b. ó. p. mp.
	5629. Ab, Elul	1286. Rebî el-accher Dsemâdi el-avvel		
1	24	22	+ 6 1'6	8 40 19'0
2	25	23	5 57'6	44 15'6
3	26	24	5 53'3	48 12'1
4	27	25	5 48'2	52 8'7
5	28	26	5 42'6	8 56 5'3
6	29	27 17. péntek	5 36'3	9 0 1'8
7	30 47. szombat	28	5 29'5	3 58'4
8	1 Elul, Újhold n.	29	+ 5 22'1	9 7 54'9
9	2	1 Dsemâdi el-avv.	5 14'1	11 51'5
10	3 Selihot, 10 n.ima k.	2	5 5'5	15 48'0
11	4	3	4 56'4	19 44'6
12	5	4	4 46'6	23 41'1
13	6	5 18. péntek	4 36'3	27 37'7
14	7 48.sz. Jer.f.felsz.	6	4 25'5	31 34'2
15	8	7	+ 4 14'1	9 35 30'8
16	9	8 Ali születése	4 2'1	39 27'4
17	10	9	3 49'6	43 23'9
18	11	10	3 36'6	47 20'5
19	12	11	3 23'0	51 17'0
20	13	12 19. péntek	3 9'0	55 13'6
21	14 49. szombat	13	2 54'5	9 59 10'1
22	15	14 szerencse-napok	+ 2 39'5	10 3 6'7
23	16	15 Ali halála	2 24'1	7 3'2
24	17 Görögök elűzetése	16	2 8'3	10 59'8
25	18	17	1 52'0	14 56'3
26	19	18	1 35'4	18 52'9
27	20	19 20. péntek	1 18'3	22 49'4
28	21 50. szombat	20 Constantin. bevét.	1 0'9	26 46'0
29	22	21	+ 0 43'3	10 30 42'6
30	23	22	0 25'2	34 39'1
31	24	23	+ 0 6'9	38 35'7

○ HT. (hold tölte) Aug. 22. 5 ó. 40 p. reggel.

○ UN. (utolsó negyed) Aug. 30. 9 ó. 14 p. reggel.

Hó napja	☉ N a p				☾ H o l d				
	hossza	elhajl.	kelte	lem.	hossza	elhajl.	kelte	lemene.	
	° /	° /	ó. p.	ó. p.	° /	° /	ó. p.	ó. p.	
1	129 9	Ω	+17 59	4 36 7 34	47 28	Ω	+12 3	11 47 ^e .	1 24 ^e .
2	130 6	"	17 43	37 33	60 0	□	15 23	* *	2 28
3	131 4	"	17 28	38 31	72 53	□	18 4	0 19 ^r .	3 32
4	132 1	"	17 12	39 30	86 9	□	19 53	1 0	4 36
5	132 59	"	16 56	40 29	99 51	Ω	20 37	1 49	5 36
6	133 56	"	16 39	42 28	113 56	Ω	20 5	2 47	6 30
7	134 54	"	16 22	44 26	128 23	Ω	18 14	3 54	7 16
8	135 51	"	+16 5	4 46 7 24	143 7	Ω	+15 9	5 8 ^r .	7 56 ^e .
9	136 49	"	15 48	47 23	157 59	ny	11 3	6 26	8 30
10	137 47	"	15 31	48 21	172 54	ny	6 16	7 46	9 1
11	138 44	"	15 13	50 19	187 45	+	+ 1 9	9 4	9 28
12	139 42	"	14 55	51 17	202 18	+	- 3 38	10 23	9 59
13	140 40	"	14 37	52 15	216 36	m	8 45	11 38	10 27
14	141 37	"	14 18	53 14	230 34	m	12 37	0 53 ^e .	11 0
15	142 35	"	+14 0	4 55 7 12	244 12	↗	-16 21	2 3 ^e .	11 36 ^e .
16	143 33	"	13 41	56 11	257 31	↗	18 50	3 8	* *
17	144 30	"	13 22	58 9	270 30	↗	20 15	4 9	0 18 ^r .
18	145 28	"	13 2	4 59	283 14	↗	20 37	5 2	1 5
19	146 26	"	12 43	5 0	295 44	↗	19 56	5 47	1 59
20	147 24	"	12 23	2 4	308 3	↗	18 18	6 26	2 57
21	148 21	"	12 3	3 2	320 12	↗	15 50	6 58	3 57
22	149 19	"	+11 43	5 5 7 0	332 14	χ	-12 43	7 26 ^e .	4 59 ^r .
23	150 17	ny	11 23	6 6 58	344 10	χ	9 7	7 51	6 2
24	151 15	"	11 2	8 56	356 2	χ	5 10	8 14	7 4
25	152 13	"	10 41	9 54	8 3	χ	- 1 3	8 36	8 6
26	153 11	"	10 21	11 52	19 44	χ	+ 3 7	8 59	9 8
27	154 9	"	10 0	13 50	31 39	χ	7 11	9 22	10 8
28	155 7	"	9 38	14 49	43 41	χ	11 0	9 48	11 11
29	156 5	"	+ 9 17	5 15 6 47	55 55	χ	+14 26	10 17 ^e .	0 15 ^e .
30	157 3	"	8 56	16 45	68 23	□	17 18	10 54	1 17
31	158 1	"	8 34	17 43	81 11	□	19 24	11 37	2 20

Aug. 1. a nap hossza 14 ó. 58 p.
A nap aug.-ban 1 ó. 32 p.-el fogy.

- UH. Aug. 7. 11 ó. 24 p. este.
- EN. Aug. 14. 1 ó. 57 p. este.
- HT. Aug. 22. 5 ó. 40 p. reggel.
- UN. Aug. 30. 9 ó. 14 p. reggel.

IV.

Augustus 1869.

B o l y g ó k						
jegyé és neve	hó nap- ja	egyen. emelk. ó. p.	elhaj- lása ó. p.	kelte ó. p.	delelése ó. p.	leme- nete ó. p.
♀ Merkur	2	8 8	+21 15	3 37 r.	11 23 r.	7 9 e.
	8	8 59	18 49	4 18	11 51	7 24
	14	9 48	15 11	5 2	0 16 e.	7 30
	20	10 32	10 53	5 41	0 37	7 30
	26	11 11	6 20	6 20	0 52	7 24
♀ Venus	2	10 22	+11 46	6 40 r.	1 38 e.	8 36 e.
	8	10 50	8 57	6 58	1 42	8 26
	14	11 17	6 1	7 15	1 45	8 15
	20	11 43	2 59	7 31	1 48	8 5
	26	12 10	— 0 7	7 48	1 51	7 51
♂ Mars	2	12 32	— 3 15	9 59 r.	3 48 e.	9 37 e.
	8	12 45	4 47	9 54	3 37	9 20
	14	12 59	6 18	9 52	3 28	9 4
	20	13 13	7 50	9 50	3 18	8 46
	26	13 28	9 21	9 48	3 9	8 30
♃ Jupiter	2	3 6	+16 18	11 2 e.	6 22 r.	1 42 e.
	10	3 10	16 30	10 33	5 54	1 15
	18	3 12	16 40	10 3	5 25	0 47
	26	3 14	16 46	9 32	4 55	0 18
♄ Saturnus	2	16 37	—20 29	3 26 e.	7 53 e.	0 20 r.
	12	16 37	20 30	2 46	7 13	11 40 e.
	22	16 37	20 33	2 8	6 34	11 0
♅ Uranus	2	7 23	+22 30	2 45 r.	10 39 r.	6 33 e.
	12	7 25	22 26	2 9	10 2	5 55
	22	7 28	22 21	1 33	9 25	5 17
♆ Neptun	2	1 15	+ 6 7	9 59 e.	4 30 r.	11 1 r.
	12	1 14	6 5	9 20	3 51	10 22
	22	1 14	6 1	8 41	3 11	9 41

Merkur nem látható. — Venus nem látható. — Mars este látható. E hó végén a Kalász állócsillag mellett vonul el. — Jupiter este 10 óra körül felkel. A bika csillagzatába lép. — Saturnus éjfél körül leszáll. — Uranus reggel látható. — Neptun este 9 órától reggelig látható. Mozgása jegyellenes.

Hó napja	közép idő		É g i j e l e n e t e k
	ó.	p.	
1	10	— r.	Merkur a naptávban.
	0	— d.	Jupiter együttáll a holddal az egyenes emelked.
3	3	— r.	A bika α csillaga együttáll a holddal az egyenes emelkedésben ..... fődés.
4			Jupiter III. mellékbolygójának fogyatkozása, bemenet: 1 ó. 54 p. reggel.
5			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, bemenet: 3 ó. 25 p. reggel.
6	4	— r.	Uranus együttáll a holddal az egyenes emelked.
7	3	— e.	Merkur együttáll a holddal az egyenes emelked.
			Merkur a hold középpontjától 82 -el éjszakra áll.
7	11	24 e.	● UH. (Újhold.)
7			Napfogyatkozás. Budapesten nem lesz látható.
9	2	— e.	Hold a földközélen.
	5	— e.	Venus együttáll a holddal az egyenes emelked.
			Venus a hold középpontjától 100' -el délre áll.
11	5	— e.	Merkur legnagyobb éjszaki napközépi szélessége.
	7	— e.	Mars együttáll a holddal az egyenes emelked.
	6	— r.	Merkur felső együttállása a nappal.
12	0	— e.	Jupiter negyedfényben a nappal.
13			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, bemenet: 11 ó. 47 p. este.
14	1	57 e.	○ EN. (Hold az első negyedben.)
15	6	— r.	Mars a leszálló pálya-csomójában.
	10	— e.	Saturnus együttáll a holddal az egyenes emelked.
16			Jupiter II. m. b.-nak fogy., bem.: 1 ó. 16 p. reggel.
19			Jupiter IV. mellékbolygójának fogyatkozása kimenet: 11 ó. 47 p. este.
21			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, bemenet: 1 ó. 40 p. reggel.
22	5	40 r.	○ HT. (Hold tölte.)
23			Jupiter II. mellékbolygójának fogyatkozása, bemenet: 3 ó. 53 p. reggel.
25	3	— r.	Hold a földtávban.
28			Jupiter I. m. b.-nak fogy., bem.: 3 ó. 53 p. reggel.
	0	— é.	Jupiter együttáll a holddal az egyenes emelked.
29			Jupiter I. m. b.-nak fogy., bem.: 10 ó. 3 p. este.
30	9	14 r.	○ UN. (Hold az utolsó negyedben.)

VI.

Augustus 1869.

Csillagfödések

Hó napja	csillag		együttál- lás ideje egy. em. ó. p.	csillag	
	neve és jegye	nagy- sága		köz. egyenes emelked. ó. p. mp.	közép elhajlása ° ' "
3	Névtelen	5	0 45 r.	4 23 4	+15 54 24
	Bika 87 α	1	3 10 r.	4 28 21	+16 14 37
4	Bika 119	4.5	3 53 r.	5 24 32	+18 29 39
5	Ikrek 18 ν	4.5	3 32 r.	6 21 11	+20 17 33
13	Mérleg 15 ζ^2	5	11 22 e.	14 49 40	-10 52 47
15	Skorpió 24	5.5	9 26 e.	16 34 0	-17 29 10
19	Bak 7 σ	5.5	10 1 e.	20 11 50	-19 31 30
20	Bak 10 π	5	1 43 r.	20 19 49	-18 38 20
21	Bak 32 ι	5	3 46 r.	21 14 57	-17 23 27
22	Vízöntő 32 ι	4.5	1 35 r.	21 59 22	-14 30 15
29	Bika 5 f	4	4 22 r.	3 23 39	+12 29 8
30	Bika 54 γ	4	3 58 r.	4 12 20	+15 18 33
31	Bika 104 m	5	1 48 r.	4 59 43	+18 27 59

September 1869.

I.

Hét, hó és év napja			Rom. katolikus naptár	Protestans naptár	Görög-orsz naptár
Szerda	1	244	Egyed apát	Egyed	20 Samu
Csüt.	2	245	Absolon	Absolon	21 Thaddaeus
Péntek	3	246	Mansvét †	Mansvét	22 Agathonicus
Szomb.	4	247	Rozália †	Rozália	23 Lupus
Vas.	5	248	C. 16. Viet., Lőr.	C. 15. Trin. H.	24 E. 11. Eutych.
Hétfő	6	249	Zakariás, Magn.	Magnus	25 <i>Titus ap.</i>
Kedd	7	250	Regina	Regina	26 Adorján
Szerd.	8	251	Kisasszony	Kisasszony	27 Poemen
Csüt.	9	252	Gorgon	Gorgon	28 Mózes
Péntek	10	253	Tolent. Miklós †	Jodók	29 János fővét.
Szomb.	11	254	Protus, Emil †	Protus	30 Sándor
Vas.	12	255	C. 17. B. A. neve n.	C. 16. Trin. T.	31 E. 12. B. A. öve
Hétfő	13	256	Mauritius	Maternus	1 Sept. Simeon
Kedd	14	257	<i>Sz. Ker. felmag.</i>	<i>Sz. Ker. felma.</i>	2 Mamas vt.
Szerda	15	258	Hildeg., Kánt. †	Nikoméd	3 Anthimus
Csüt.	16	259	Ludmilla,	Eufemia	4 Babylas
Péntek	17	260	Lambert †	Lambert	5 Zacharias
Szomb.	18	261	Tamás †	Titus	6 Mihály ár.
Vas.	19	262	C. 18. Január	C. 17. Trin. Sz.	7 E. 13. Sozon
Hétfő	20	263	Eustachius	Fauszta	8 Kisasszony
Kedd	21	264	Máté evang.	Máté	9 Joachim, Anna
Szerda	22	265	Móricz	Móricz	10 Menodora
Csüt.	23	266	Tekla, Linus	Tekla	11 Theodora
Péntek	24	267	Gellért †	Gellért	12 Autonomus
Szomb.	25	268	Kleofás †	Kleofás	13 Cornelius
Vas.	26	269	C. 19. Justina	C. 18. Trin. C.	14 E. 14. K. felem.
Hétfő	27	270	Kozma és Demj.	Adolf	15 Nicetas
Kedd	28	271	<i>Venczel</i>	Venczel	16 Euphemia
Szerda	29	272	<i>Mihály főangyal</i>	Mihály főangy.	17 Zsófia Kánt.
Csüt.	30	273	Jeromos	Jeromos	18 Eumenius

● UH. (újhold) Sept. 6. 7 ó. 23 p. reggel.
 ○ EN. (első negyed) Sept. 12. 10 ó. 40 p. este.

II.

September 1869.

Hó napja	Zsidó naptár	Török naptár	Idő- egyenlet k. idő-v. idő	Csillagidő köz. dél.
	5629. Elul, 5630. Tisri	1286. Dsemâdi el-av. Dsemâdi el-ac.	p. mp.	ó. p. mp.
1	25	21	— 0 11·8	10 42 32·2
2	26	25	0 30·7	46 28·8
3	27	26 21. péntek	0 49·9	50 25·3
4	28 51. sz. ● UH. e.	27	1 9·3	54 21·9
5	29	28	— 1 28·9	10 58 18·4
6	1 T. 5630. Újé. Ú. n.	29	1 48·9	11 2 15·0
7	2 Második ünn.	30	2 8·9	6 11·5
8	3 Gedalja-bőjt	1 Dsemâdi el-acc.	2 29·2	10 8·1
9	4	2	2 49·6	14 4·6
10	5 Böjt, 20 zsidó h. m.	3 22. péntek	3 10·2	18 1·2
11	6 1. szombat	4	3 31·0	21 57·7
12	7 Böjt, az ar. b. i. m.	5	— 3 51·8	11 25 51·3
13	8	6	4 12·8	29 50·8
14	9	7	4 33·9	33 47·4
15	10 Engeszt. ünn.	8	4 55·1	37 43·9
16	11	9 Abubekr szül. n.	5 16·2	41 40·5
17	12	10 23. péntek	5 37·5	45 37·0
18	13 2. szombat	11	5 58·7	49 33·6
19	14 Sátoros ünn. előe.	12	— 6 19·9	11 53 30·2
20	15 Sátoros ünn.	13	6 41·0	11 57 26·7
21	16 Másod. ünnep	14	7 2·1	12 1 23·3
22	17	15	7 23·1	5 19·8
23	18	16	7 44·0	9 16·4
24	19	17 24. péntek	8 4·7	13 12·9
25	20 3. szombat	18	8 25·3	17 9·5
26	21 Pálmák ünnepe	19	— 8 45·7	12 21 6·0
27	22 Gyűlek. zárün.	20 Fatima szül. napj.	9 5·9	25 2·6
28	23 Törvényör. ü. n.	21	9 25·8	28 59·1
29	24	22	9 45·5	32 55·7
30	25	23	10 5·0	36 52·2

○ HT. (hold tölte) Sept. 20. 9 ó. 57 p. este.

○ UN. (utolsó negyed) Sept. 28. 10 ó. 26 p. este.

Hó napja	⊙ N a p				☾ H o l d			
	hossza	elhajl.	kelte	lem.	hossza	elhajl.	kelte	lemen.
	° ' "	° ' "	ó. p.	ó. p.	° ' "	° ' "	ó. p.	ó. p.
1	158 59	ny	+ 8 12	5 18 6 41	94 22	☾	+ 20 32	* * 3 21e.
2	159 57	"	7 50	19 39	107 59	☾	20 31	0 29r. 4 16
3	160 55	"	7 28	20 37	122 4	☾	19 14	1 31 5 5
4	161 54	"	7 6	21 35	136 34	☾	16 40	2 41 5 49
5	162 52	"	+ 6 44	5 23 6 33	151 27	ny	+ 12 57	3 57r. 6 26e.
6	163 50	"	6 22	24 31	166 35	ny	8 20	5 18 6 58
7	164 48	"	5 59	25 28	181 48	p	+ 3 10	6 39 7 29
8	165 47	"	5 37	27 26	196 56	p	- 2 10	7 59 7 58
9	166 45	"	5 14	29 24	211 51	m	7 17	9 20 8 27
10	167 43	"	4 51	30 22	226 23	m	11 52	10 38 8 59
11	168 42	"	4 28	32 20	240 31	☾	15 38	11 52 9 34
12	169 40	"	+ 4 5	5 33 6 18	254 11	☾	- 18 25	1 2e. 10 15e.
13	170 39	"	3 42	35 16	267 25	☾	20 8	2 4 11 2
14	171 37	"	3 19	37 14	280 16	☾	20 44	3 0 11 53
15	172 36	"	2 56	38 12	292 49	☾	20 17	3 48 * *
16	173 34	"	2 33	39 10	305 7	☾	18 50	4 28 0 50r.
17	174 33	"	2 10	40 8	317 14	☾	16 33	5 0 1 50
18	175 32	"	1 47	42 6	329 13	☾	13 35	5 30 2 51
19	176 30	"	+ 1 23	5 43 6 4	341 7	☾	- 10 4	5 56e. 3 53r.
20	177 29	"	1 0	44 2	352 58	☾	6 11	6 19 4 56
21	178 28	"	0 37	45 6 0	4 49	☾	- 2 4	6 40 5 58
22	179 26	"	+ 0 13	46 5 58	16 41	☾	+ 2 8	7 3 7 0
23	180 25	p	- 0 10	48 56	28 36	☾	6 16	7 26 8 2
24	181 24	"	0 33	49 54	40 32	☾	10 11	7 50 9 3
25	182 23	"	0 57	50 52	52 41	☾	13 44	8 18 10 6
26	183 22	"	- 1 20	5 52 5 50	64 56	☾	+ 16 45	8 52e. 11 10r.
27	184 21	"	1 44	53 48	77 23	☾	19 4	9 30 0 10e.
28	185 20	"	2 7	54 46	90 7	☾	20 29	10 17 1 10
29	186 19	"	2 30	56 43	103 12	☾	20 51	11 13 2 6
30	187 18	"	2 54	58 41	116 39	☾	20 3	* * 2 56

Sept. 1. a nap hossza 13 ó. 23 p.

A nap sept.-ben 1 ó. 40 p.-el fogy.

● UH. Sept. 6. 76. 23 p. reggel.

○ EN. Sept. 12. 106. 40 p. este.

○ HT. Sept. 20. 96. 57 p. este.

○ UN. Sept. 28. 106. 26 p. este.

IV.

September 1869.

B o l y g ó k

jegy és neve	hó nap- ja	egyen. emelk. ó. p.	elhaj- lása ° ' "	kelte ó. p.	delelése ó. p.	lemen. ó. p.
♀ Merkúr	2	11 53	+ 1 3	6 58 r.	1 6 e.	7 14 e.
	8	12 25	— 3 17	5 26	1 15	7 4
	14	12 54	7 19	7 51	1 21	6 51
	20	13 21	10 54	8 9	1 24	6 39
	26	13 45	13 53	8 23	1 24	6 25
♀ Venus	2	12 41	— 3 44	8 7 r.	1 51 e.	7 41 e.
	8	13 7	6 48	8 24	1 57	7 30
	14	13 34	9 47	8 40	2 0	7 20
	20	14 1	12 39	8 57	2 3	7 9
	26	14 28	15 21	9 14	2 7	7 0
♂ Mars	2	13 45	— 11 5	9 44 r.	2 58 e.	8 12 e.
	8	14 0	12 33	9 44	2 50	7 56
	14	14 15	13 59	9 42	2 42	7 42
	20	14 31	15 21	9 41	2 34	7 27
	26	14 47	16 40	9 40	2 26	7 12
♃ Jupiter	2	3 15	+ 16 49	9 6 e.	4 29 r.	11 52 r.
	10	3 16	16 49	8 35	3 58	11 21
	18	3 15	16 45	8 4	3 26	10 48
	26	3 14	16 59	7 31	2 53	10 15
♄ Saturnus	2	16 38	— 20 37	1 25 e.	5 51 e.	10 17 e.
	12	16 39	20 42	0 49	5 14	9 39
	22	16 42	20 49	0 12	4 37	9 2
♅ Uranus	2	7 30	+ 22 17	0 50 r.	8 43 r.	4 36 e.
	12	7 32	22 13	11 32 e.	8 6	3 55
	22	7 33	22 10	10 54	7 28	3 29
♆ Neptun	2	1 13	+ 5 56	7 57 e.	2 27 r.	8 57 r.
	12	1 13	5 51	7 18	1 47	8 16
	22	1 12	5 45	6 37	1 6	7 35

Merkúr nem látható. — Venus esti csillag. — Mars este látható. A mérleg csillagzatába lép. — Jupiter este 8 óra körül felkel és reggelig látható. E hó második felében mozgása jegyellenes. — Saturnus este látható. — Uranus az éj második felében látható. — Neptun egész éjjel látható.

Hó napja	Közép idő		Égi jelenetek
	ó.	p.	
2	5	— e.	Uranus együttáll a holddal az egyenes emelked.
3	9	— r.	Saturnus negyedfényben a nappal.
4	5	— r.	Merkur a leszálló pálya-csomójában.
5			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, bemenet: 2 ó. 1 p. reggel.
6	7	23 r.	● UH. (Újhold.)
	9	— e.	Hold a földközelpontban.
7	2	— e.	Merkur együttáll a holddal az egyenes emelked.
8	10	— r.	Venus együttáll a holddal az egyen. emelkedésben. Jupiter III. m. b.-nak fogy., bem.: 9 ó. 50 p. este.
9	10	— r.	Mars együttáll a holddal az egyenes emelkedésben. Jupiter II. m. b.-nak fogy., bem.: 10 ó. 23 p. este.
12	6	— r.	Saturnus együttáll a holddal az egyenes emelked.
12	10	40 e.	○ EN. (Hold az első negyedben.)
13			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, bemenet: 1 ó. 50 p. reggel.
14	9	— r.	Merkur a naptárban.
	2	— e.	Venus a leszálló pálya-csomójában. Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, bemenet: 8 ó. 22 p. este.
16			Jupiter III. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet: 3 ó. 49 p. reggel.
17			Jupiter II. mellékbolygójának fogyatkozása, bemenet: 0 ó. 56 p. reggel.
20			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, bemenet: 3 ó. 44 p. reggel.
20	9	57 e.	○ HT. (Hold tölte.)
21	9	— r.	Hold a földtávban. Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása,
23	1	— r.	A nap a mérlegben . . . . . Ősz kezdete.
24			Jupiter II. mellékbolygójának fogyatkozása, bemenet: 3 ó. 35 p. reggel.
25	6	— r.	Jupiter együttáll a holddal az egyenes emelked.
	6	— e.	Merkur legnagyobb keleti eltérése . . . . . 25° 55'
28	10	26 e.	○ UN. (Hold az utolsó negyedben.)
29			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, bemenet: 0 ó. 7 p. reggel.
30	3	— r.	Uranus együttáll a holddal az egyenes emelked.

VI.

S e p t e m b e r 1869.

C s i l l a g f ö d é s e k

Hó napja	c s i l l a g			együttál- lás ideje egy. em. ó. p.	c s i l l a g	
	neve és jegye	nagy- sága			köz. egyenes emelked. ó. p. mp.	közép elhajlása " " "
2	Ikrök 43 ζ	4	3 37 r.	6 56 20	+20 45 36	
3	Rák 47 δ	4.5	8 8 e.	8 37 14	+18 38 6	
13	Nyilas 13 μ	4.5	7 22 e.	18 5 56	-21 5 25	
14	Nyilas 41 π	4	8 0 e.	19 1 58	-21 13 44	
18	Bak 51 μ	5	0 58 r.	21 46 9	-14 10 1	
	Vízöntő 57 σ	5.5	7 57 e.	22 23 43	-11 20 52	
19	Vízöntő 91 ϕ ¹	5	7 31 e.	23 9 2	-9 48 5	
	Vízöntő 92 χ	5.5	8 4 e.	23 10 3	-8 26 28	
	Vízöntő 93 ϕ ²	5	8 37 e.	23 11 6	-9 53 51	
20	Halak 29	5	8 5 e.	23 55 7	-3 45 25	
23	Halak 106 ν	5	1 51 r.	1 34 37	+4 49 25	
24	Czethal 73 ξ ²	4.5	2 41 r.	2 21 12	+7 52 17	
	Névtelen	5	10 23 e.	2 59 12	+12 40 50	
27	Bika 87 i	4.5	1 26 r.	4 43 43	+18 36 52	

Hét, hó és év napja		Rom. katholikus naptár	Protestans naptár	Görög-orosz naptár
Péntek	1 274	Remigius †	Benignus	19 Trophimus
Szomb.	2 275	Leodegar, Rahel†	Leodegar	20 Eustathius
Vas.	3 276	C.20. Olvasó ünnep	C.19. Tr. Kand.	21 E. 15. Codrat.
Hétfő	4 277	Szeraf. Ferencz	Ferencz	22 Phocas
Kedd	5 278	Placidus	Fides	23 Ker. János fog.
Szerda	6 279	Brúnó hitv.	Friderika	24 Thekla
Csüt.	7 280	Justina	Amália	25 Euphrosyna
Péntek	8 281	Brigitta †	Pelagia	26 János evang.
Szomb.	9 282	Dénes †	Dénes	27 Callistratus
Vas.	10 283	C.21. Borgiai Fer.	C.20. Tr. Ged.	28 E.16 Chariton
Hétfő	11 284	Burkhard	Burkhárd	29 Cyriacus
Kedd	12 285	Miksa	Miksa	30 Gergely püsp.
Szerda	13 286	Kálmán	Ede	1 Oct. B. A. sz.
Csüt.	14 287	Kalaszt	Kalaszt	2 Cyprian
Péntek	15 288	Terézia †	Hedvig	3 Dénes
Szomb.	16 289	Gallus †	Gál	4 Hierotheus
Vas.	17 290	C. 22. Hedvig	C.21. Trin. Fl.	5 E.17. Charitine
Hétfő	18 291	Lukács év.	Lukács év.	6 Tamás apost,
Kedd	19 292	Alkant. Péter	Nándor	7 Sergius
Szerda	20 293	Vendelin	Vendel	8 Pelagia
Csüt.	21 294	Orsolya	Orsolya	9 Alph. János
Péntek	22 295	Kordula †	Kordula	10 Eulampius
Szomb.	23 296	Kapiszt. János †	Szeverin	11 Fülöp apost.
Vas.	24 297	C.23. Rafael főan.	C. 22. Tr. Ráf.	12 E. 18. Probus
Hétfő	25 298	Krizánt	Vilma	13 Carpus
Kedd	26 299	Demeter, Amand	Evarist	14 Páraskevi
Szerda	27 300	Szabina	Szabina	15 Lucian
Csüt.	28 301	Simon és Juda	Simon és Juda	16 Longinus
Péntek	29 302	Narcisz †	Narcisz	17 Hoseas
Szomb.	30 303	Kolos †	Kolos	18 Lukácsévang.
Vas.	31 304	C. 24. Farkas	C23. Tr Ref e.	19 E. 19. Joel pr.

● UH. (újhold) Oct. 5. 3 ó. 36 p. este.
 ○ EN. (első negyed) Oct. 12. 11 ó. 19 p. reggel.

II.

October 1869.

Hó napja	Zsidó naptár	Török naptár	Idő- egyenlet k. idő-v. idő p. mp.	Csillagidő köz. dél. ó. p. mp.
	5630. Tisri, Marches.	1286 Dsemâdi el-acch. Redseb		
1 26		24 25. péntek	—10 24.1	12 40 48.8
2 27	4. sz. ● UH. előtt	25	10 42.9	44 45.3
3 28		26	—11 1.4	12 48 41.9
4 29		27	11 19.6	52 38.4
5 30		28	11 37.4	12 56 35.0
6 1	Marchesvan Ú.n.	29	11 54.8	13 0 31.5
7 2		1 Redseb, Bárka é.	12 11.8	4 28.1
8 3	Böjt	2 26. péntek	12 28.5	8 24.6
9 4	5. szombat	3	12 44.7	12 21.2
10 5		4 Titkok éjje	—13 0.4	13 16 17.8
11 6	Böjt, Jer. elp. miatt	5	13 15.7	20 14.3
12 7		6	13 30.6	24 10.9
13 8		7	13 44.9	28 7.4
14 9		8	13 58.7	32 4.0
15 10	Böjt	9 27. péntek	14 12.0	36 0.5
16 11	6. szombat	10	14 24.8	39 57.1
17 12		11	—14 37.0	13 43 53.6
18 13		12	14 48.5	47 50.2
19 14		13	14 59.5	51 46.7
20 15		14 } szerencse-napok	15 9.9	55 43.2
21 16		15 }	15 19.6	59 39.8
22 17		16 28. péntek	15 28.6	14 3 36.4
23 18	7. szombat	17	15 37.0	7 32.9
24 19	Böjt, S. ü. e. b. m.	18	—15 44.6	14 11 29.5
25 20		19	15 51.5	15 26.0
26 21		20	15 57.7	19 22.6
27 22		21	16 3.2	23 19.2
28 23	Te. fert. a gör. ált.	22	16 7.8	27 15.7
29 24		23 29. péntek	16 11.7	31 12.3
30 25	8. sz. ● UH. e.	24	16 14.8	35 8.8
31 26		25	—16 17.1	14 39 5.4

○ HT (hold tölte) Oct. 20. 3 ó. 14 p. este.

○ UN (utolsó negyed) Oct. 28. 9 ó. 51 p. reggel.

Hó napja	☉ N a p				☾ H o l d			
	hossza	elhajl.	kelte	lem.	hossza	elhajl.	kelte	lemen.
	o ' "	o ' "	ó. p. ó. p.	ó. p.	o ' "	o ' "	ó. p. ó. p.	ó. p.
1 188 17	$\overline{p}$	— 3 17	5 59	5 39	130 33	Ω	+18 1	0 17 r.
2 189 16	"	3 40	6 1	37	144 55	Ω	14 48	1 29
3 190 15	"	— 4 4	6 3	5 35	159 42	$\overline{m}$	+10 34	2 47 r.
4 191 14	"	4 27	4	33	174 48	$\overline{m}$	5 35	4 8
5 192 13	"	4 50	6	31	190 4	$\overline{p}$	+ 0 12	5 29
6 193 12	"	5 13	7	29	205 22	$\overline{p}$	— 5 11	6 51
7 194 12	"	5 36	8	27	220 27	$\overline{m}$	10 12	8 12
8 195 11	"	5 59	9	25	235 13	$\overline{m}$	14 29	9 32
9 196 11	"	6 22	11	23	249 31	$\times$	17 47	10 46
10 197 10	"	— 6 45	6 12	5 21	263 18	$\nearrow$	—19 56	11 54 r.
11 198 9	"	7 7	13	19	276 37	$\searrow$	20 54	0 54 e.
12 199 9	"	7 30	15	17	289 29	$\searrow$	20 42	1 45
13 200 8	"	7 53	16	15	301 59	$\approx$	19 30	2 28
14 201 8	"	8 15	18	13	314 13	$\approx$	17 23	3 4
15 202 7	"	8 37	19	11	326 14	$\approx$	14 32	3 35
16 203 7	"	8 59	21	10	338 7	χ	11 7	4 1
17 204 6	"	— 9 21	6 23	5 8	339 57	χ	— 7 17	4 24 e.
18 205 6	"	9 43	24	6	1 51	γ	— 3 10	4 46
19 206 6	"	10 5	25	4	13 41	γ	+ 1 5	5 8
20 207 5	"	10 27	27	3	25 37	γ	5 18	5 30
21 208 5	"	10 48	28	5 1	37 38	γ	9 21	5 54
22 209 5	"	11 9	30	4 59	49 48	γ	13 4	6 21
23 210 5	$\overline{m}$	11 30	31	57	62 2	$\square$	16 17	6 52
24 211 4	"	— 11 51	6 33	4 55	74 25	$\square$	+18 49	7 29 e.
25 212 4	"	12 12	34	53	86 59	$\square$	20 28	8 12
26 213 4	"	12 33	36	51	99 47	$\overline{p}$	21 7	9 4
27 214 4	"	12 53	37	49	113 50	$\overline{p}$	20 31	10 4
28 215 4	"	13 13	38	47	126 14	Ω	19 1	11 12
29 216 4	"	13 33	40	45	139 56	Ω	16 15	* *
30 217 4	"	13 53	42	44	154 3	$\overline{m}$	12 28	0 24 r.
31 218 4	"	— 14 12	6 44	4 42	168 33	$\overline{m}$	+ 7 51	1 40 r.

Oct. 1. a nap hossza 11 ó. 40 p.

A nap oct.-ben 1 ó. 42 p.-el fogy.

● UH. Oct. 5. 3 ó. 36 p. este.

○ EN. Oct. 12. 11 ó. 19 p. reggel.

○ HT. Oct. 20. 3 ó. 14 p. este.

○ UN. Oct. 28. 9 ó. 51 p. reggel.

IV.

October 1869.

B o l y g ó k

jegy és neve	hó nap- ja	egyen. emelk. ó. p.	elhaj- lása °	kelte ó. p.	delelése ó. p.	lemenet. ó. p.
♀ Merkur	2	14 2	-16 0	8 27 r.	1 17 e.	6 7 e.
	8	14 10	16 45	8 15	1 1	5 47
	14	14 1	15 19	7 36	0 29	5 22
	20	13 38	11 26	6 30	11 42 r.	4 54
	26	13 19	7 26	5 28	10 59	4 22
♀ Venus	2	14 56	-17 50	9 31 r.	2 12 e.	6 53 e.
	8	15 25	20 4	9 47	2 17	6 47
	14	15 55	22 0	10 3	2 22	6 41
	20	16 25	23 36	10 20	2 29	6 38
	26	16 55	24 50	10 33	2 36	6 39
♂ Mars	2	15 4	-17 55	9 38 r.	2 19 e.	7 0 e.
	8	15 21	19 6	9 39	2 13	6 47
	14	15 39	20 11	9 38	2 7	6 36
	20	15 57	21 10	9 38	2 1	6 24
	26	16 15	22 2	9 37	1 55	6 13
♃ Jupiter	2	3 12	+16 32	7 6 e.	2 27 r.	9 48 r.
	10	3 10	16 20	6 33	1 53	9 13
	18	3 6	16 6	6 0	1 18	8 36
	26	3 2	15 50	5 26	0 43	8 0
♄ Saturnus	2	16 44	-20 56	11 35 r.	4 0 e.	8 25 e.
	12	16 48	21 4	11 0	3 24	7 48
	22	16 52	21 11	10 25	2 48	7 1
♅ Uranus	2	7 34	+22 8	10 57 e.	6 49 r.	2 41 e.
	12	7 35	22 7	10 19	6 11	2 3
	22	7 36	22 6	9 40	5 32	1 24
♆ Neptun	2	1 11	+ 5 39	5 57 e.	0 26 r.	6 55 r.
	12	1 9	5 32	5 16	11 45 e.	6 14
	22	1 8	5 26	4 35	11 3	5 31

Merkur nem látható. — Venus esti csillag. — Mars este látható. — Jupiter egész éjjel látható. — Saturnus este látható. — Uranus este 10 órától reggelig látható. — Neptun e hó 11-én a nappal szembenáll, egész éjjel látható.

Hó napja	közép idő		É g i j e l e n e t e k
	ó.	p.	
4	7	— e.	Merkur legnagyobb déli napközépi szélessége.
5	8	— r.	Hold a földközben.
5	3	36 c.	● UH. (Újhold.)
6			Jupiter I. m. b.-nak fogy., bem.: 2 ó. 1 p. reggel.
	11	— r.	Venus együttáll Marssal az egyen. emelkedésben, Mars Venustól 38'-el éjszakra áll.
	11	— e.	Merkur együttáll a holddal az egyenes emelked.
7			Jupiter I. m. b.-nak fogy., bem.: 8 ó. 30 p. este.
8	5	— r.	Mars együttáll a holddal az egyenes emelked.
	7	— r.	Venus együttáll a holddal az egyenes emelked.
9	5	— e.	Saturnus együttáll a holddal az egyenes emelked.
11	3	— r.	Neptun szembenáll a nappal.
			Jupiter II. m. b.-nak fogy., bem.: 10 ó. 4 p. este.
12	11	19 r.	○ EN. (Hold az első negyedben.)
13			Jupiter I. m. b.-nak fogy., bem.: 3 ó. 56 p. reggel.
14			Jupiter III. m. b.-nak fogy., kim.: 8 ó. 0 p. este.
			Jupiter I. m. b.-nak fogy., bem.: 10 ó. 24 p. este.
15	8	— r.	Uranus negyedfényben a nappal.
18	11	— r.	Hold a földtávban.
	0	— é.	Venus a naptávban.
19			Jupiter II. m. b.-nak fogy., bem.: 0 ó. 40 p. reggel.
20	10	— r.	Merkur alsó együttállása a nappal.
20	3	14 e.	○ HT. (Hold tölte.)
21			Jupiter III. m. b.-nak fogy., kim.: 11 ó. 12 p. este.
22			Jupiter I. m. b.-nak fogy., bem.: 0 ó. 19 p. reggel.
	6	— r.	Jupiter együttáll a holddal.
23	7	— e.	Merkur az emelkedő pálya-csomójában.
26			Jupiter IV. m. b.-nak fogy., 0 ó. 40 p. reggel.
			Jupiter II. m. b.-nak fogy., bem.: 3 ó. 16 p. regg.
	3	— r.	Venus együttáll Saturnussal az egyenes emelked.
27	11	— r.	Uranus együttáll a holddal az egyenes emelked., Uranus a hold középpontj. 84'-el éjszakra áll.
28	9	— r.	Merkur a napközben.
28	9	51 r.	○ UN. (Hold az utolsó negyedben.)
29			Jupiter I. m. b.-nak fogy., bem.: 2 ó. 14 p. reggel.
30			Jupiter I. m. b.-nak fogy., bem.: 9 ó. 42 p. este.

Csillagfödések

Hó napja	c s i l l a g		együttál- lás ideje egy. em. ó. p.	c s i l l a g	
	neve és jegye	nagy- sága		köz. egyenes emelked. ó. p. mp.	közép elhajlása ° ' "
8	Mérleg 49	5.5	7 0 e.	15 52 59	—16 8 42
11	Nyilas 37 5 ²	4.5	9 18 e.	18 49 55	—21 16 34
12	Nyilas 57	5.5	9 23 e.	19 44 35	—19 22 32
13	Bak 15 0	5	7 22 e.	20 32 37	—18 35 53
15	Névtelen	5.5	6 44 e.	22 9 47	—13 29 1
17	Vízöntő 91 5 ¹	5	1 31 r.	23 9 2	— 4 48 5
	Vízöntő 92 7	5.5	2 3 r.	23 10 3	— 8 26 28
18	Halak 27	5	0 28 r.	23 51 58	— 4 16 59
	Halak 29	5	2 10 r.	23 55 7	— 3 45 25
19	Halak 89 f	5.5	7 18 e.	1 11 3	+ 2 55 27
21	Czethal 65 5 ¹	4.5	0 42 r.	2 6 3	+ 8 13 51
22	Névtelen	5	4 15 r.	2 59 12	+12 40 50
25	Bika 113 7	3	4 15 r.	5 29 49	+21 3 36
26	Ikrek 18 0	4.5	3 0 r.	6 21 11	+20 17 33
27	Ikrek 55 6	3.5	1 4 r.	7 12 18	+22 13 16
30	Oroszlán 37	5.5	4 19 r.	10 9 39	+14 22 50

Hét, hó és év napja	Rom. katolikus naptár	Protestans naptár	Görög-orosz naptár
Hétfő	1 305 Mindenszentek	Mindenszent.	20 Artemius
Kedd	2 306 <i>Halottak emlékez.</i>	Halottak eml.	21 Hilarion
Szerda	3 307 Hubert, Ida	Sylvér	22 Acerbius
Csüt.	4 308 <i>Borom. Károly</i>	Károly	23 Jakab apost.
Péntek	5 309 <i>Imre herczeg †</i>	Imre	24 Arethas
Szomb.	6 310 Lénárd †	Erdmann	25 Marcian
Vas.	7 311 C. 25. Engelbert	C. 24. T. Mal.	26 E. 20. Demet.
Hétfő	8 312 Godofréd	Koles	27 Nestor
Kedd	9 313 Tivadar	Todor	28 István
Szerda	10 314 Avell. András	Probus	29 Anastas
Csüt.	11 315 <i>Márton</i>	Márton	30 Zenobius
Péntek	12 316 Emilián †	Jónás	31 Stachys
Szomb.	13 317 Szaniszló †	Briccius	1 Nov. Koz., D
Vas.	14 318 C. 26. B. A. oltalma	C. 25. T. Juk.	2 E. 21. Acind.
Hétfő	15 319 <i>Lipót</i>	Lipót	3 Acepsymas
Kedd	16 320 Otmár, Edmund	Otmár	4 Joannicius
Szerda	17 321 Gergely csodate.	Hugo, Florin.	5 Galaction
Csüt.	18 322 Otto, Eugen	Jenő, Roman	6 Pál püsp.
Péntek	19 323 Erzsébet kir.-nő †	Erzsébet	7 Jeromos
Szomb.	20 324 Valoisi Bódog †	Edmund	8 Mihály főau.
Vas.	21 325 C. 27. B. A. beavat.	C. 26. T.B.A. b.	9 E. 22. Onesiph.
Hétfő	22 326 Cziczella	Cziczella	10 Erastus
Kedd	23 327 Kelemen	Kelemen	11 Győző
Szerda	24 328 Kereszt. nev. Ján.	Emilia	12 <i>Álam. János</i>
Csüt.	25 329 <i>Katalin</i>	Katalin	13 <i>Aranysz. Ján.</i>
Péntek	26 330 Konrad †	Konrád	14 <i>Fülöp apost.</i>
Szomb.	27 331 Virgil †	Günter	15 <i>Kar. el. böjt k.</i>
Vas.	28 332 C. I. Adv. Sosthen.	C. 1. A. Rufus	16 E. 23. Máté év.
Hétfő	29 333 Saturnin	Valter	17 Gergely
Kedd	30 334 <i>András apost.</i>	András	18 Platon, Rom.

● UH. (újhold) Nov. 4. 0 ó. 52 p. reggel.

○ EN. (első negyed) Nov. 11. 4 ó. 22 p. reggel.

II.

November 1869.

Hó napja	Zsidó naptár		Török naptár		Idő- egyenlet k. idő-v. idő p. mp.	Csillagidő köz. dél. ó. p. mp	
	5630. Marchesvan Kislev		1286. Redseb Sabân				
1	27		26		—16 18·6	14 43	1 9
2	28		27		16 19·3	46 58	5 5
3	29		28	Moham. próf. elf.	16 19·2	50 55	0
4	30	Újhold napja	29		16 18·2	54 51	6
5	1	Kislev	30	30.p.Égbe sz. éjje	16 16·4	14 58	48·1
6	2	9. sz. Esőérti i. k.	1	Sabân	16 13·8	15 2	44·7
7	3	Bálvány tiszt. elt.	2		—16 10·4	15 6	41·3
8	4		3	Hussein szül. nap.	16 6·1	10 37	8
9	5		4		16 1·0	14 34	4
10	6	Bőjt, Jer. elég. m.	5		15 55·1	18 30	9
11	7	Herodes halála	6		15 48·4	22 27	5
12	8		7	31. péntek	15 40·8	26 24	0
13	9	10. szombat	8		15 32·4	30 20	6
14	10		9		—15 23·1	15 34	17·1
15	11		10		15 13·1	38 13	7
16	12		11		15 2·2	42 10	3
17	13		12		14 50·4	46 6	8
18	14		13	szerencse-napok	14 37·9	50 3	4
19	15		14	32. péntek	14 24·5	53 59	9
20	16	11. szombat	15	Vizsgálat éjje	14 10·3	15 57	56·5
21	17		16	Mekka Kaab. ny.	—13 55·3	16 1	53·0
22	18		17		13 39·5	5 49	6
23	19		18		13 22·9	9 46	1
24	20	Esőérti ima-nap	19		13 5·4	13 42	7
25	21		20		12 47·2	17 39	3
26	22		21	33. péntek	12 28·3	21 35	8
27	23	12.sz. ● UH. előtt	22		12 8·6	25 32	4
28	24	Gyertya meg. ünn.	23		—11 48·1	16 29	28·9
29	25	Felavatási ünn.	24		11 26·9	33 25	5
30	26		25		11 5·1	37 22	0

○ HT. (hold tölte) Nov. 19. 8 ó. 34 p. reggel.

○ UN. (utolsó negyed) Nov. 26. 7 ó. 30 p. este.

Hó napja	☉ Nap				☾ Hold			
	hossza	elhajl.	kelte	lem.	hossza	elhajl.	kelte	lemen.
	° ' "	° ' "	ó. p.	ó. p.	° ' "	° ' "	ó. p.	ó. p.
1 219 4 m	—14 32	6 45	4 41	183 22	p	+ 2 41	2 59r.	3 50e.
2 220 5 "	14 51	47	40	198 25	p	— 2 44	4 18	4 19
3 221 5 "	15 10	48	38	213 33	m	8 0	5 41	4 49
4 222 5 "	15 28	50	37	228 33	m	12 45	7 1	5 22
5 223 5 "	15 46	51	36	243 19	X	16 38	8 20	5 59
6 224 5 "	16 5	53	34	257 41	X	19 24	9 35	6 44
7 225 6 "	—16 22	6 54	4 33	271 34	o	—20 55	10 42r.	7 33e.
8 226 6 "	16 40	56	32	284 59	o	21 10	11 39	8 29
9 227 6 "	16 57	57	30	297 56	o	20 16	0 26e.	9 29
10 228 7 "	17 14	6 58	28	310 30	u	18 22	1 6	10 32
11 229 7 "	17 31	7 0	27	322 45	u	15 40	1 38	11 34
12 230 8 "	17 47	1	26	334 46	X	12 21	2 6	* *
13 231 8 "	18 3	3	25	346 40	X	8 31	2 30	0 37r.
14 232 8 "	—18 19	7 4	4 24	358 21	X	— 4 29	2 52e.	1 41r.
15 233 9 "	18 34	6	23	10 20	v	— 0 14	3 13	2 43
16 234 9 "	18 49	8	22	22 16	v	+ 4 3	3 35	3 44
17 235 10 "	19 4	10	21	34 18	X	8 14	3 58	4 46
18 236 11 "	19 18	11	20	46 29	X	12 9	4 23	5 50
19 237 11 "	19 32	13	18	58 50	X	15 34	4 53	6 54
20 238 12 "	19 46	15	17	71 19	□	18 22	5 29	7 58
21 239 12 "	—20 0	7 16	4 16	83 59	□	+20 19	6 9e.	9 1r.
22 240 13 X	20 12	18	15	96 49	o	21 16	6 59	10 0
23 241 14 "	20 25	19	14	109 54	o	21 6	7 56	10 53
24 242 14 "	20 37	21	13	123 5	o	19 45	9 2	11 39
25 243 15 "	20 49	22	12	136 32	o	17 16	10 11	0 19e.
26 244 16 "	21 1	23	12	150 15	ny	13 48	11 25	0 54
27 245 17 "	21 12	25	11	164 13	ny	9 31	* *	1 25
28 246 17 "	—21 22	7 26	4 11	178 27	ny	+ 4 37	0 41r.	1 53e.
29 247 18 "	21 33	27	10	192 55	p	— 0 36	1 56	2 20
30 248 19 "	21 42	29	9	207 33	p	5 50	2 14	2 47

Nov. 1. a nap hossza 9 ó. 56 p.

A nap nov.-ben 1 ó. 16 p.-el fogy.

● UH. Nov. 4. 0 ó. 52 p. reggel.

○ EN. Nov. 11. 4 ó. 22 p. reggel.

○ HT. Nov. 19. 8 ó. 34 p. reggel.

○ UN. Nov. 26. 7 ó. 30 p. este.

IV. November 1869.

B o l y g ó k

jegye és neve	hó napja	egyen. emelk. ó. p.	elhaj- lása ° '	kelte ó. p.	delelése ó. p.	leme- nete ó. p.
♀ Merkúr	2	13 23	— 6 31	5 2 r.	10 36 r.	4 10 e.
	8	13 46	8 37	5 11	10 36	4 1
	14	14 18	11 51	5 34	10 44	3 54
	20	14 53	16 16	6 0	10 55	3 50
	26	15 30	18 26	6 31	11 8	3 45
♀ Venus	2	17 31	—25 45	10 48 r.	2 44 e.	6 40 e.
	8	18 2	26 6	10 57	2 51	6 45
	14	18 32	26 0	11 4	2 58	6 52
	20	19 2	25 30	11 6	3 4	7 2
	26	19 31	24 36	11 6	3 10	7 14
♂ Mars	2	16 37	—22 54	9 37 r.	1 50 e.	6 3 e.
	8	16 56	23 30	9 35	1 45	5 55
	14	17 15	23 58	9 34	1 41	5 48
	20	17 35	24 16	9 32	1 37	5 42
	26	17 55	24 26	9 29	1 33	5 37
♃ Jupiter	2	2 59	+15 35	4 56 e.	0 12 r.	7 28 r.
	10	2 54	15 17	4 22	11 36 e.	6 50
	18	2 50	14 59	3 47	11 0	6 13
	26	2 46	14 43	3 12	10 24	5 36
♄ Saturnus	2	16 56	—21 20	9 47 r.	2 9 e.	6 31 e.
	12	17 1	21 28	9 11	1 34	5 55
	22	17 6	21 36	8 40	1 0	5 20
♅ Uranus	2	7 36	+22 6	8 57 e.	4 49 r.	0 41 e.
	12	7 35	22 8	8 17	4 9	0 1
	22	7 34	22 10	7 34	3 29	11 21 r.
♆ Neptun	2	1 7	+ 5 20	3 53 e.	10 20 e.	4 47 r.
	12	1 7	5 14	3 13	9 40	4 7
	22	1 6	5 10	2 33	9 0	3 27

Merkúr nem látható. — Venus esti csillag. — Mars este látható. — Jupiter e hó 8-án a nappal szembenáll, — egész éjjel látható. — Saturnus este látható. — Uranus este 8 órától reggelig látható. — Neptun egész éjjel látható.

Hó napja	közép idő		Égi jelek és jelek.
	ó.	p.	
2	3	— e.	Merkur együttáll a holddal az egyenes emelked.
	7	— e.	Hold a földközében.
4	0	51 r.	● UH. (Újhold).
5			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, bemenet: 4 ó. 8 p. reggel.
	5	— r.	Merkur legnagyobb nyugoti eltérése... 18° 48'.
6	4	— r.	Mars együttáll a holddal az egyenes emelked.
	8	— r.	Saturnus együttáll a holddal az egyenes emelked.
			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, bemenet: 10 ó. 37 p. este.
7	7	— r.	Venus együttáll a holddal az egyenes emelked.
	5	— e.	Merkur legnagyobb éjszaki napközépi szélessége.
	7	— r.	Jupiter szembenáll a nappal.
8			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet: 7 ó. 13 p. este.
9	3	— e.	Mars együttáll Saturnussal az egyenes emelked.
10	11	— r.	Venus legnagyobb déli napközépi szélessége.
11	4	22 r.	○ EN. (Hold az első negyedben).
12			Jupiter II. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet: éjfélkor.
14			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet: 4 ó. 50 p. reggel.
	10	— e.	Hold a földtávban.
15			Jupiter I. m. b.-nak fogy., kim.: 11 ó. 9 p. este.
18	6	— r.	Jupiter együttáll a holddal az egyenes emelked.
19	8	34 r.	○ HT. (Hold tölte).
20			Jupiter II. m. b.-nak fogy., kim.: 2 ó. 40 p. reggel.
21			Jupiter I. m. b.-nak fogy., kim.: 4 ó. 35 p. reggel.
22			Jupiter I. m. b.-nak fogy., kim.: 11 ó. 4 p. este.
23	3	— e.	Uranus együttáll a holddal az egyenes emelkedésben.....födés.
26	7	30 e.	○ UN. (Hold az utolsó negyedben).
30			Jupiter I. m. b.-nak fogy., kim.: 0 ó. 56 p. reggel.
	10	— e.	Hold a földközében.

VI.

November 1869.

Csillagfödések

Hó napja	csillag		együttál- lás ideje egy. em. ó. p.	csillag	
	neve és jegye	nagy- sága		köz. egyen. emelked. ó. p. mp.	közép elhajlása ° ' "
11	Vízöntő 33 e	4.5	8 10 e.	21 59 22	-14 30 15
16	Halak 89 f	5.5	1 55 r.	1 11 3	+ 2 55 27
17	Czethal μ	4	11 53 e.	2 37 52	+ 9 33 33
19	Bika 61 δ^1	3.5	11 57 e.	4 15 23	+17 13 58
20	Bika 64 δ^2	5	0 30 r.	4 16 33	+17 8 17
	Bika 68 δ^3	4.5	1 9 r.	4 17 55	+17 37 34
	Bika 104 m	5	8 28 e.	4 59 43	+18 27 59
	Bika 106 l	5.5	8 38 e.	5 0 3	+20 14 35
21	Orion 62 χ^1	5	9 37 e.	5 56 8	+20 8 20
22	Ikrek 43 ζ	4	11 38 e.	6 56 20	+20 45 36
27	Oroszlán 53 l	5.5	0 55 r.	10 42 22	+11 14 16
28	Szűz 3 v	4.5	2 8 r.	11 39 8	+ 7 15 47

Hét, hó és év. napja		Rom. katolikus naptár	Protestans naptár	Görög-orosz naptár
Szerda	1 335	Eligius †	Longinus	19 Abadias
Csüt.	2 336	Bibiana	Aurélia	20 Aurélia
Péntek	3 337	Xavér Ferencz †	Kasszián	21 B. A. beavat.
Szomb.	4 338	Borbála †	Borbála	22 Philemon
Vas.	5 339	C.II. Adv. Sz. ap.	C. 2. Adv. A.	23 E. 24. Amphil.
Hétfő	6 340	Miklós	Miklós	24 Katalin
Kedd	7 341	Ambrus †	Agathon	25 Kelemen
Szerd.	8 342	B.A. fogantatás.	Viola	26 György
Csüt.	9 343	Leokádia	Joakim	27 Jakab
Péntek	10 344	Judit †	Judit	28 István
Szomb.	11 345	Damasus †	Damáz	29 Paramon
Vas.	12 346	C.III. Adv. Dion.	C.3. Adv. Otil.	30 E.I.A.. Andr.a.
Hétfő	13 347	Lucza, Otilia	Lucza	1 Dec., Nahum
Kedd	14 348	Spiridion	Nikáz	2 Habakuk
Szerda	15 349	Ireneus, Kánt. †	Ignác	3 Sophonias
Csüt.	16 350	Etelka	Ananiás	4 Borbála
Péntek	17 351	Lázár †	Lázár	5 Sabbas
Szomb.	18 352	Gratian †	Vunibáld	6 Miklós
Vas.	19 353	C. IV. Adv. Nem.	C.4. Adv. Ábr.	7 E.II. Adv. Am.
Hétfő	20 354	Amon	Liberatus	8 Patapius
Kedd	21 355	Tamás apost.	Tamás apost.	9 B. A. fogant.
Szerda	22 356	Zéno vért. †	Beata	10 Menas
Csüt.	23 357	Victoria	Dagobert	11 Dániel
Péntek	24 358	Ádám és Éva †	Ádám és Éva	12 Spiridion
Szom.	25 359	N. Karácson	N. Karács.	13 Eustratius
Vas.	26 360	C. István vért.	C. István vt.	14 E.III. Adv. Th.
Hétfő	27 361	János evang.	János evang.	15 Eleutherius
Kedd	28 362	Aprószentek	Aprószentek	16 Aggaeus
Szerda	29 363	Tamás	Jonathán	17 Ős atyák, K.
Csüt.	30 364	Dávid	Dávid	18 Sebestyén
Péntek	31 365	Szilveszter †	Szilveszter	19 Bonifác

● UH. (újhold) Dec. 3. 11 ó. 57 p. reggel.

○ EN. (első negyed) Dec. 11. 0 ó. 28 p. reggel.

II.

December 1869.

Hó napja	Zsidó naptár		Török naptár		Idő- egyenlet	Csillagidő
	5630. Kislev, Tebet		1286. Sabân Ramadân		k. idő-v. idő p. mp.	köz. dél b. ó. p. mp.
1	27		26		— 10 42·5	16 41 18·6
2	28		27		10 19·3	45 15·2
3	29		28	34. péntek	9 55·5	49 11·7
4	30	13. sz. Újhold n.	29		9 31·1	53 8·3
5	1	Tebet	1	Ramadân	— 9 6·2	16 57 4·8
6	2		2		8 40·7	17 1 1·4
7	3		3	Ábrahám könyve	8 14·7	4 57·9
8	4		4	Korán küldése	7 48·2	8 54·5
9	5		5		7 21·3	12 51·1
10	6		6	35. péntek	6 54·0	16 47·6
11	7	14. szombat	7	Mózes öt könyve	6 26·3	20 44·2
12	8	Böjt, zs. törv. átf. m.	8		— 5 58·2	17 24 40·7
13	9	Böjt, Egypt. me. m.	9		5 29·8	28 37·3
14	10	Böjt, Jerus. ostr.	10		5 1·1	32 33·8
15	11		11		4 32·2	36 30·4
16	12		12		4 3·1	40 27·0
17	13		13	36. péntek	3 33·7	44 23·5
18	14	15. szombat	14	szerencse-napok	3 4·2	48 20·1
19	15		15		— 2 34·5	17 52 16·6
20	16		16		2 4·7	17 56 13·2
21	17		17		1 34·9	18 0 9·7
22	18		18	Jez. evang. k. a v.	1 5·0	4 6·3
23	19		19		0 35·0	8 2·9
24	20		20	37. péntek	— 0 5·1	11 59·4
25	21	16. szombat	21		+ 0 24·8	15 56·0
26	22		22		+ 0 54·6	18 19 52·5
27	23		23		1 24·3	23 49·1
28	24		24		1 53·9	27 45·6
29	25		25		2 23·2	31 42·2
30	26		26		2 53·3	35 38·8
31	27		27	38. p., Mind h. éjje	3 22·2	39 35·3

○ HT. (hold tölte) Dec. 19. 1 ó. 6 p. reggel.
 ○ UN. (utolsó negyed) Dec. 26. 3 ó. 50 p. reggel.

Hó napja	☉ Nap				☾ Hold				
	hossza	elhajl.	kelte	lem.	hossza	elhajl.	kelte	lemen.	
	° ' "	° ' "	ó. p.	ó. p.	° ' "	° ' "	ó. p.	ó. p.	
1	249 20	X	—21 52	7 30 4	9 222 15	m	—10 46	4 34r.	3 17e.
2	250 21	"	22 1	31	9 236 55	m	15 3	5 53	3 51
3	251 22	"	22 9	32	8 251 23	X	18 23	7 10	4 30
4	252 23	"	22 18	33	8 265 34	X	20 31	8 21	5 17
5	253 24	"	—22 25	7 34 4	8 279 23	♂	—21 22	9 25r.	6 11e.
6	254 25	"	22 33	35	7 292 47	♂	20 57	10 18	7 11
7	255 26	"	22 39	36	7 305 47	♂	19 25	11 2	8 14
8	256 27	"	22 46	37	7 318 25	♂	16 56	11 38	9 19
9	257 28	"	22 52	38	7 330 44	♂	13 45	0 9e.	10 24
10	258 29	"	22 57	39	6 342 48	♂	10 4	0 34	11 27
11	259 30	"	23 2	40	6 354 44	♂	6 1	0 56	* *
12	260 31	"	—23 7	7 41 4	6 6 35	♀	—1 46	1 18e.	0 29r.
13	261 32	"	23 11	42	6 18 27	♀	+ 2 32	1 39	1 31
14	262 33	"	23 15	43	6 30 25	♂	6 46	2 2	2 34
15	263 34	"	23 18	44	6 42 31	♂	10 48	2 26	3 36
16	264 35	"	23 20	45	6 54 51	♂	14 28	2 54	4 41
17	265 36	"	23 23	46	7 67 21	□	17 33	3 27	5 45
18	266 37	"	23 25	47	7 80 7	□	19 51	4 6	6 50
19	267 38	"	—23 26	7 48 4	8 93 6	♂	+ 21 10	4 52e.	7 52r.
20	268 39	"	23 27	48	8 106 20	♂	21 21	5 48	8 49
21	269 40	"	23 27	49	9 119 46	♂	20 19	6 52	9 38
22	270 41	♂	23 27	49	9 133 23	♂	18 6	8 2	10 21
23	271 42	"	23 27	49	10 147 9	♂	14 49	9 14	10 58
24	272 44	"	23 26	50	10 161 4	mp	10 42	10 29	11 30
25	273 45	"	23 24	50	11 175 6	mp	5 57	11 45	11 58
26	274 46	"	—23 22	7 50 4	11 189 15	♀	+ 0 53	* *	0 24e.
27	275 47	"	23 20	51	12 203 28	♀	—4 16	1 0r.	0 51
28	276 48	"	23 17	51	13 217 43	m	9 12	2 16	1 19
29	277 49	"	23 14	51	14 231 58	m	13 37	3 31	1 49
30	278 51	"	23 10	51	14 246 7	X	17 14	4 47	2 25
31	279 52	"	23 5	51	15 260 6	X	19 50	6 0	3 8

Dec. 1. a nap hossza 8 ó. 39 p.

A nap dec. 23-ig 19 p.-el fogy;

innen pedig dec. végéig 6 p.-el

nő. A legrövidebb nap 8 ó. 20 p.

● UH. Dec. 3. 11 ó. 57 p. reggel.

○ EN. Dec. 11. 0 ó. 28 p. reggel.

○ HT. Dec. 19. 1 ó. 6 p. reggel.

○ UN. Dec. 26. 3 ó. 50 p. reggel.

IV.

December 1869.

B o l y g ó k

jegye és néve	hó napja	egyen. emelk. ó. p.	elhaj- lása ó. p.	kelte ó. p.	delelése ó. p.	leme- nete ó. p.
♀ Merkur	2	16 9	—21 8	7 0 r.	11 23 r.	3 46 e.
	8	16 48	23 14	7 28	11 39	3 50
	14	17 29	24 38	7 54	11 57	4 0
	20	18 11	25 14	8 15	0 15 e.	4 15
	26	18 54	24 59	8 32	0 34	4 36
♀ Venus	2	19 59	—23 20	11 3 r.	3 14 e.	7 25 e.
	8	20 26	21 44	10 58	3 17	7 36
	14	20 52	19 52	10 49	3 19	7 49
	20	21 8	18 29	10 37	3 19	8 1
	26	21 37	15 30	10 25	3 17	8 9
♂ Mars	2	18 15	—24 25	9 26 r.	1 30 e.	5 34 e.
	8	18 35	24 15	9 21	1 26	5 31
	14	18 55	23 54	9 16	1 23	5 30
	20	19 15	23 24	9 10	1 19	5 28
	26	19 35	22 45	9 3	1 16	5 29
♃ Jupiter	2	2 43	+14 32	2 47 e.	9 58 e.	5 9 r.
	10	2 40	14 20	2 13	9 23	4 33
	18	2 34	14 11	1 41	8 50	3 59
	26	2 36	14 6	1 8	8 16	3 24
♄ Saturnus	2	17 11	—21 43	8 5 r.	0 25 e.	5 20 e.
	12	17 16	21 50	7 31	11 51 r.	4 45
	22	17 21	21 55	6 58	11 17	4 11
♅ Uranus	2	7 33	+22 12	6 56 e.	2 48 r.	10 40 r.
	12	7 32	22 16	6 14	2 7	10 0
	22	7 30	22 19	5 33	1 26	9 19
♆ Neptun	2	1 5	+ 5 7	1 54 e.	8 20 e.	2 46 r.
	12	1 5	5 4	1 14	7 40	2 6
	22	1 4	5 4	0 34	7 0	1 26

Merkur nem látható. — Venus esti csillag. — Mars nem látható. — Jupiter reggel 4 óra körül leszáll. — Saturnus e hó 11-én a nappal együttáll. — nem látható. — Uranus egész éjjel látható. — Neptun éjjél után leszáll.

Hó napja	közép idő		Égi jelenetek
	ó.	p.	
1	4	— r.	Merkur a leszálló pálya-csomójában. Jupiter I. m. b.-nak fogy., kim.: 7 ó. 28 p. este.
2	11	— e.	Merkur együttáll a holddal az egyenes emelked.
3	11	57 r.	● UH. (Újhold). Jupiter III. m. b.-nak fogy., kim.: 11 ó. 59 p. este.
	0	— é.	Saturnus együttáll a holddal az egyenes emelked.
5	5	— r.	Mars együttáll a holddal az egyenes emelkedésben.
7			Jupiter I. m. b.-nak fogy., kim.: 2 ó. 55 p. reggel.
	6	— r.	Venus együttáll a holddal az egy. emelkedésben. Jupiter II. m. b.-nak fogy., kim.: 9 ó. 3 p. este.
8			Jupiter I. m. b.-nak fogy., kim.: 9 ó. 24 p. este.
10			Jupiter III. m. b.-nak fogy., bem.: 2 ó. 11 p. reggel.
11	0	28 r.	○ EN. (Hold az első negyedben).
	9	— r.	Merkur a naptávban.
	2	— e.	Saturnus együttáll a nappal.
12	1	— e.	Merkur együttáll Saturnussal az egyenes emelked.
	4	— e.	Hold a földtávban.
13	6	— e.	Merkur felső együttállása a nappal.
14	5	— r.	Merkur legnagyobb keleti eltérése . . . . . 47° 17'. Jupiter II. m. b.-nak fogy., kim.: 11 ó. 40 p. este.
15	8	— r.	Jupiter együttáll a holddal az egyenes emelked. Jupiter I. m. b.-nak fogy., kim. 11 ó. 19 p. este.
19	1	6 r.	○ HT. (Hold tölte).
20	8	— e.	Uranus együttáll a holddal az egyenes emelkedésben. . . . . földés.
21	7	— e.	A nap a bakban. . . . . . Tél kezdete.
22			Jupiter II. m. b.-nak fogy., kim.: 2 ó. 16 p. reggel.
23			Jupiter I. m. b.-nak fogy., kim.: 1 ó. 15 p. reggel.
24			Jupiter I. m. b.-nak fogy., kim.: 7 ó. 44 p. este.
26	3	50 r.	○ UN. (Hold az utolsó negyedben).
27	8	— e.	Hold a földközelen.
31	3	— e.	Saturnus együttáll a holddal az egy. emelkedésben.
	7	— e.	Nap a földközelen.
	7	— e.	Merkur legnagyobb déli napközépi szélessége. Jupiter I. m. b.-nak fogy., kim.: 9 ó. 40 p. este.

Csillagfödések

Hó napja	csillag		együttál- lás ideje egy. em. ó. p.	csillag	
	neve és jegye	nagy- sága		köz. egyen. emelked. ó. p. mp.	közép elhajlása ° ' "
17	Bika 79 i	4·5	8 39 e.	4 43 43	+18 36 52
18	Bika 104 m	5	3 53 r.	4 59 43	+18 27 59
	Bika 106 l	5·5	4 3 r.	5 0 3	+20 14 35
19	Orion 54 χ^1	5	0 34 r.	5 46 37	+20 15 1
	Orion 64 χ^3	5·5	4 29 r.	5 55 42	+19 41 36
	Orion 62 χ^4	5	4 40 r.	5 56 8	+20 8 20
20	Ikrek 43 ζ	4	6 12 r.	6 56 20	+29 45 36
22	Rák 47 δ	4·5	0 20 r.	8 37 14	+18 38 6

Nap- és holdfogyatkozások 1869-ben.

Ezen évben két nap- és két holdfogyatkozás lesz, melyek közül mi csak az első holdfogyatkozást látjuk.

I. Hold-fogyatkozás jan. 28-án.

A sötétülés kezdete . . . . . 1 ó. 46 p. r. bp. k. időben.

" " közepé (5'4 hüvelyk éjszakra) 2 " 55 " " " " "

" " vége . . . . . 4 " 4 " " " " " "

Ezen fogyatkozás Európában, tehát **Budapesten** is, Áfrikában és Amérikában látható lesz.

II. Napfogyatkozás febr. 11-én.

Kezdeté a földön általában . . . 11 ó. 57 p. reggel bp. v. időben.

Vége a " " " " 5 " 40 " este " " "

Ezen fogyatkozás csak Déli Amerika és Afrika déli részeiben lesz látható.

Budapesten nem lesz látható.

III. Holdfogyatkozás jul. 23-án.

A sötétülés kezdete . . . . . 1 ó. 56 p. e. bp. k. időben.

" " közepé (6'8 hüvelyk délre) . 3 " 19 " " " " "

" " vége . . . . . 4 " 42 " " " " " "

Ezen fogyatkozás egész tartama alatt Ausztráliában, részben Ázsiának keleti részében, és a vége Áfrikának keleti részében látható lesz.

Budapesten nem lesz látható.

IV. Napfogyatkozás aug. 7- és 8-án.

Kezdeté a földön általában 7-én 8 ó. 49 p. este bp. v. időben.

Vége a " " " " 8-án 1 " 35 p. reggel " " "

Ezen fogyatkozás Ázsiának éjszakkéleti részében, Éjszaki és Közép-Amérikában, valamint Déli Amérikában egy kis részében látható lesz.

Budapesten nem lesz látható.

Pályakör ferdesége, nap irányferdülése, látköze és sugara, hold látköze és sugara 1869-re.

Év, hó és nap	pályakör				nap				hold			
	ferdesége				irányferdülése				lát-köze			
	0	'	'	'	"	"	"	"	"	"	"	"
1869. jan.]	0	23	27	15·0	20·60	8·72	16	17·3	60	23	16	29
	10			15·2	20·59	8·72		17·1	56	1	15	14
	20			15·4	20·57	8·72		16·3	55	4	15	2
	30			15·6	20·54	8·71		15·1	16	52	16	37
" febr.	9	23	27	15·8	20·51	8·69	16	13·4	54	41	14	53
	19			16·1	20·47	8·67		11·4	56	18	15	22
" mart.	1	23	27	16·3	20·42	8·65	16	9·1	60	9	16	25
	11			16·4	20·37	8·63		6·5	53	57	14	44
	21			16·5	20·31	8·60		3·8	57	49	15	47
	31			16·5	20·25	8·58		1·1	58	36	16	0
" apr.	10	23	27	16·4	20·19	8·55	15	58·3	54	13	14	48
	20			16·3	20·13	8·53		55·7	59	6	16	8
	30			16·2	20·08	8·51		53·2	56	23	15	30
" máj.	10	23	27	16·1	20·03	8·49	15	50·9	55	16	15	5
	20			16·0	19·99	8·47		49·0	59	34	16	15
	30			15·9	19·96	8·46		47·4	55	17	15	5
" jun.	9	23	27	15·8	19·94	8·45	15	46·2	56	58	15	33
	19			15·9	19·92	8·44		45·4	58	56	16	5
	29			15·9	19·91	8·44		45·1	54	22	14	50

Pályakör ferdesége, nap irányferdülése, látköze és sugara, hold látköze és sugara 1869-re.

Év, hó és nap	pályakör			nap	nap	nap	hold	hold					
	ferdesége			irányfer-	lát-	sugara	lát-	sugara					
	°	'	"	dülése	köze	"	köze	"					
<hr/>													
1869. jul.	9	23	27	16.1	19.92	8.44	15	45	2	58	56	16	5
	19			16.2	19.93	8.44		45.7	57	30	15		42
	29			16.5	19.96	8.45		46.7	54	12	14		48
<hr/>													
" aug.	8	23	27	16.6	19.99	8.46	15	48.1	60	34	16		32
	18			16.9	20.03	8.48		49.8	55	53	15		15
	28			17.1	20.08	8.49		51.9	54	45	14		57
<hr/>													
" sept.	7	23	27	17.3	20.13	8.52	15	54.2	61	14	16		43
	17			17.4	20.19	8.54		56.8	54	37	14		54
	27			17.5	20.24	8.57		59.5	55	54	15		45
<hr/>													
" oct.	7	23	27	17.5	20.30	8.59	16	2.3	60	38	16		33
	17			17.4	20.36	8.61		5.0	54	2	14		45
	27			17.3	20.42	8.64		7.7	57	22	15		40
<hr/>													
" nov.	6	23	27	17.2	20.47	8.66	16	10.1	59	6	16		8
	16			17.1	20.51	8.68		12.3	54	14	14		48
	26			17.0	20.55	8.69		14.2	58	40	16		1
<hr/>													
" dec.	6	23	27	16.9	20.57	8.71	16	15.7	57	12	15		37
	16			16.9	20.59	8.72		16.7	55	15	15		5
	26			17.0	20.60	8.72		17.2	59	14	16		10

Bolygódok.

Az 1868-ik évi Almanach megjelenése óta 12 új bolygódót fedeztek föl, ú. m.

(92) Undina

új bolygódót Peters Clintonban 1867. jul. 8-án fedezte föl, melynek pálya-elemeit e következőkben állapította meg:

Időszak 1867. jun. 0.0 berl. közép idő:

közép anomalia	=	295° 0' 55.6"
napközeli hossza	=	345 44 55.2
emelkedő pálya-csomó hossza .	=	103 38 46.3
pálya-hajlása	=	10 16 49.3
középkivüliség szöge	=	5 53 48.15
napenkénti közép mozgás . . .	=	619''045
nagyobb féltengely logara . . .	=	0.5055230
nagysága	=	10.5.

A (93)-ik

új bolygódót Watson J. Ann-Arborban 1867. aug. 24-én fedezte föl, melynek pálya-elemei Lehmann számításai szerint e következők:

Időszak 1867. oct. 2.0 berl. k. idő:

közép anomalia	=	66° 47' 58.8"	} 1867.0 közép éjnapen
napközeli hossza	=	276 39 54.8	
emelkedő pálya-csomó hossza .	=	5 2 28.0	
pálya-hajlása	=	8 35 34.9	
középkivüliség szöge	=	7 39 29.5	
napenkénti közép mozgás . . .	=	776''43667	
nagyobb féltengely logara . . .	=	0.439934.	

A (94)-ik

új bolygódót Watson J. Ann-Arborban 1867. sept. 6-án éjjel 2 órakor fedezte föl, és ugyanezt a következő két napon észlelte is. E három észleletet közzé is tette, de pályáját eddig még nem számították ki. Azt állítja, hogy fénye a 11-ed nagyságu csillagokéval egyenlő.

(95) *Arethusa*

új bolygódót *Luther* Bilk-Düsseldorfban 1867. nov. 23-án este 9 órakor fedezte föl. Tietjen Berlinben pálya-elemeit kiszámította, melyek e következők:

Időszak 1867. jan. 0·0 berl. k. idő:

közép anomalia.	=	31° 35' 45"·9
napközeli hossza	=	144 21 35·3
emelkedő pálya-csomó hossza. =		244 20 22·4
pálya-hajlása	=	12 58 8·6
középkivüliség szöge	=	8 34 30·0
napenkénti közép mozgás . . .	=	655"·505
nagyobb féltekengely logara. .	=	0·488954.

A (96) -ik

új bolygódót *Tempel* Marseilleben 1868. febr. 17-én fedezte föl. Ez valamivel világosabb mint egy 11-ed nagyságú csillag.

(97) *Clotho*

új bolygódót *Tempel* Marseilleben 1868. febr. 17—20-ika között fedezte föl, mely 11-ed nagyságú.

(98) *Janthe*

új bolygódót *Peters* Clintonban 1868. apr. 18-án fedezte föl. Fénye a 12-ed nagyságú csillagokéval egyenlő.

A (99) -ik

új bolygódót *Borelli* Marseilleben 1868. maj. 28-án este 10 órakor fedezte föl. Fénye a 13- és 14-ed nagyságú csillagok közé esik.

A (100) -ik

új bolygódót *Watson* J. Ann-Arborban 1868. júl. 11-én fedezte föl.

A (101) -ik

új bolygódót *Watson* J. Ann-Arborban 1868. aug. 21-én fedezte föl, 10-ed nagyságú.

A (102) -ik

új bolygódót *Peters* Clintonban 1868. aug. 23-án fedezte föl. Nagysága 11·5.

A (103) -ik

új bolygódót *Watson* Ann-Arborban 1868. sept. 14-én fedezte föl. Nagysága 10.

Üstökösök.

1867. I. számú üstökös.

Tempe l Marseilleben 1867. jan. 28-án este 9 órakor egy kis új-üstököst fedezett föl a kos csillagzatban. V o g e l Lipcsében e következő pálya-elemeit számította ki:

napközeli ideje	=	1867. jan. 18 ^h 07 ^m 35 ^s berl. k. idő
napközeli hossza	=	73° 54' 39'' ¹
emelkedő pálya-csomó hossza	=	77 22 31 ⁰
pálya-hajlása	=	18 34 56 ⁰
napközeli távának logara . .	=	0.208012
mozgása		jegymentes.

1867. II. számú üstökös.

Tempe l Marseilleben 1867. apr. 3-án este egy új üstököst fedezett föl. Ezen üstökösnek látszó átmérője 4—5', és a közepe felé kevésbé sűrűdött. B e c k e r kerülékes pálya-elemeit e következőkben állapította meg:

Időszak 1867. maj. 20^h 40^m berl. k. idő:

napközeli hossza	=	231° 0' 39'' ¹	} 1867 ⁰ közép éjnapegyén
emelkedő pálya-csomó hossza .	=	102 4 13 ¹	
pálya-hajlása	=	6 17 31 ⁶	
középkivüliség szöge	=	29 55 36 ⁹	
napenkénti közép mozgás . .	=	645'' ⁹⁵⁷	
keringés	=	2006 ³ nap.	

1867. III. számú üstökös.

W i n n e c k e-féle üstökös. Pechüle pálya-elemeit közzé tette, melyek e következők:

napközeli ideje	=	1867. nov. 6 ^h 31 ^m 97 ^s gr. k. idő	} 1867 ⁰ közép éjnapegyén
napközeli hossza	=	275° 24' 46'' ³	
emelkedő pálya-csomó hossza .	=	68 32 16 ³	
pálya-hajlása	=	79 1 25 ⁰	
napközeli távának logara . .	=	9.474348	
mozgása		jegyellenes.	

Alap-csillagok középhelyei 1869-re.

Csillagok					
neve és jegye		közép egye- nes emelke- dése	évi vál- tozása az e. emelk.	közép elhajlása	évi vál- tozása az elhajlásb.
		ó. p. mp.	mp.	° ' "	"
Andromeda	α	0 1 37.203	+3.0865	+28 22 2.51	+19.909
Pegasus	β	0 6 29.598	+3.0822	+14 27 18.85	+20.034
Cassiopea	α	0 33 5.281	+3.3608	+55 49 6.75	+19.811
Kos	α	1 59 47.615	+3.3668	+22 50 30.45	+17.240
Czethal	α	2 55 26.016	+3.1281	+ 3 34 26.31	+14.357
Perseus	α	3 14 59.016	+1.2480	+49 23 31.98	+13.180
Bika	α	4 28 24.378	+3.4357	+16 14 37.30	+ 7.638
Szekerész	α	5 7 0.964	+1.4229	+45 51 41.24	+ 4.176
Orion	β	5 8 14.627	+2.8813	— 8 21 19.06	+ 4.475
Bika	β	5 18 0.762	+3.7881	+28 29 37.28	+ 3.461
Orion	α	5 48 4.872	+3.2476	+ 7 22 47.81	+ 1.043
Nagy kutya	α	6 39 22.391	+2.6451	—16 32 19.04	— 4.712
Ikrek	α	7 26 14.011	+3.8396	+32 10 22.64	— 7.447
Kis kutya	α	7 32 26.602	+3.1358	+ 5 33 30.15	— 8.825
Ikrek	β	7 37 17.834	+3.6819	+28 20 24.21	— 8.320
Vízi kígyó	α	9 21 9.016	+2.9492	— 8 5 31.30	—15.389
Oroszlán	α	10 1 23.603	+3.2021	+12 36 23.22	—17.419
Nagy medve	α	10 55 37.193	+3.7640	+62 27 26.55	—19.357
Oroszlán	β	11 42 22.594	+3.0656	+15 13 15.99	—20.097
Szűz	β	11 43 52.279	+3.1246	+ 2 30 10.37	—20.287
Nagy medve	γ	11 46 55.814	+3.1906	+54 25 22.99	—20.025
Szűz	α	13 18 17.676	+3.1515	—10 28 35.77	—18.931
Nagy medve	γ	13 42 22.611	+3.3732	+49 58 4.78	—18.106
Ökrész	α	14 9 41.219	+2.7337	+19 51 57.31	—18.897

Alap-csillagok középhelyei 1869-re.

C s i l l a g o k

neve és jegye		közép egye- nes emelke- dése		évi vál- tozása az e. emelk.	közép elhajlása	évi vál- tozása az elhajlásb.
		ó. p.	mp.	mp.	° ' "	" "
Mérleg	1α	14 43 26	661	+3 3053	-15 27 2 15	-15 233
Mérleg	2α	14 43 38	106	+3 3063	-15 29 43 51	-15 211
Kis medve	β	14 51 6	922	-0 2515	+74 41 25 42	-14 762
Koszorú (éjszaki)	α	15 29 8	557	+2 5387	+27 9 27 13	-12 331
Kígyó	α	15 37 49	032	+2 9502	+ 6 50 23 56	-11 600
Skorpio	α	16 21 22	725	+3 6672	-26 8 18 06	- 8 386
Herkules	α	17 8 40	547	+2 7334	+14 32 31 15	- 4 406
Kígyótartó	α	17 28 51	261	+2 7817	+12 39 28 32	- 2 920
Sárkány	γ	17 53 34	008	+1 3935	+51 30 19 00	- 0 600
Lant	α	18 32 30	215	+2 0312	+38 39 48 21	+ 3 121
Sas	γ	19 40 1	929	+2 8527	+10 17 46 03	+ 8 484
Sas	α	19 41 23	534	+2 9286	+ 8 31 28 18	+ 9 206
Sas	β	19 48 52	737	+2 9476	+ 6 4 53 64	+ 8 690
Bak	1α	20 10 23	147	+3 3307	-12 54 38 76	+10 813
Bak	2α	20 10 47	096	+3 3339	-12 56 55 15	+10 842
Hattyu	α	20 36 57	977	+2 0429	+44 48 48 31	+12 687
Cepheus	α	21 15 27	078	+1 4376	+62 1 50 89	+15 106
Cepheus	β	21 26 57	586	+0 8002	+69 59 8 03	+15 701
Vízöntő	α	21 59 3	323	+3 0836	- 0 57 18 14	+17 325
Déli hal	α	22 50 24	414	+3 3299	-30 18 56 83	+18 972
Pegasus	α	22 58 14	237	+2 9838	+14 30 4 75	+19 321
Kis medve	α	1 10 56	882	+19 9725	+88 36 39 39	+19 102
Kis medve	δ	8 14 35	807	-19 3935	+86 36 19 04	+ 1 297

Pótlék, 25 világos csillag középhelyei 1869-re.

C s i l l a g o k

neve és jegye		közép egye- nes emelke- dése		évi vál- tozása az e. emelk.	közép elhajlása	évi vál- tozása az elhajlásb.
		ó.	p. mp.	mp.	o ' "	"
Czethal	β	0 37	0 751	+3 013	-10 42 22 96	+19 81
Czethal	γ	2 36	30 929	+3 103	+ 2 40 55 68	+15 39
Kos	δ	3 4	8 598	+3 420	+19 13 45 50	+13 93
Nagy medve	ϵ	8 50	13 614	+1 143	+48 33 13 45	-13 84
Nagy medve	θ	9 24	4 776	+4 053	+52 16 21 01	-16 15
Oroszlán	γ^1	10 12	44 811	+3 317	+20 30 11 45	-18 04
Oroszlán	χ	10 58	15 599	+3 100	+ 8 2 36 35	-19 40
Oroszlán	δ	11 7	8 422	+3 204	+21 14 28 12	-19 66
Vízi kígyó és serl.	δ	11 12	47 632	+3 996	-14 4 12 25	-19 45
Szüz	γ	12 35	1 478	+3 039	- 0 43 49 42	-19 82
Kutya vadász	12 ²	12 49	53 827	+2 818	+39 1 35 31	-19 52
Szüz	ζ	13 28	1 313	+3 051	+ 0 4 31 23	-18 52
Ökrész	η	13 48	26 957	+2 859	+19 3 20 14	-18 20
Ökrész	ψ	14 58	49 998	+2 571	+27 27 36 90	-14 24
Kis medve	ζ	15 48	47 835	-2 290	+78 11 46 32	-10 86
Herkules	ζ	16 36	21 092	+2 264	+31 50 29 61	- 6 78
Kígyótartó	α	16 51	28 072	+2 835	+ 9 34 52 11	- 5 88
Sárkány	β	17 27	28 432	+1 352	+52 23 27 80	- 2 83
Herkules	μ	17 41	19 911	+2 314	+27 47 58 59	- 2 35
Lant	β^1	18 45	14 610	+2 213	+33 12 41 01	+ 3 81
Sas	δ	19 18	53 563	+3 025	+ 2 51 21 56	+ 6 87
Hattyu	61 ²	21 1	1 469	+2 676	+38 6 24 46	+17 48
Halak	γ	23 10	22 438	+3 108	+ 2 34 1 03	+19 58
Halak	ϵ	23 33	12 893	+3 086	+ 4 54 59 13	+19 47
Halak	ω	23 52	35 162	+3 079	+ 6 8 17 21	+19 92

A szemléldék földirati fekvései.

S z e m l é l d é k

megnevezése	földirati szé- lessége	hossza Budá- tól (időben)	keleti hossza
	északra + délre — 0 ' "	nyugotra + keletre — ó. p. mp.	Ferro-tól (ívben) 0 ' "
Ábo	+60 26 56·8	— 0 12 56·3	39 56 49·5
Albany (Dudley sz.)	+42 39 49·6	+ 6 11 10·2	303 55 12·6
Altona	+53 32 45·3	+ 0 36 25·8	27 36 18·3
Ann-Arbor(Éjsz.Am.)	+42 16 48·0	+ 6 51 6·8	393 57 3·0
Armagh (Irland)	+54 21 12·7	+ 1 42 47·4	14 0 53·6
Athene	+37 58 20·0	— 0 18 43·8	41 23 41·6
Batavia	— 6 7 36·6	— 5 51 0·6	124 27 53·6
Berlin	+52 30 16·7	+ 0 22 37·0	31 3 30·0
Bern	+46 57 6·0	+ 0 46 26·2	25 6 10·8
Bécs (cs. k. egyetemi)	+48 12 35·5	+ 0 10 40·6	34 2 36·0
Bécs (Oppolzer)	+48 12 54·9	+ 0 10 47·0	34 1 0·0
Bilk	+51 12 25·0	+ 0 49 7·0	24 26 0·0
Bologna	+44 29 47·0	+ 0 30 47·3	29 0 55·0
Bonn	+50·43 45·0	+ 0 47 48·0	24 45 45·0
Breslau (Boroszló)	+51 6 56·5	+ 0 7 48·8	34 42 3·7
Bruxelles (Brüssel)	+50 51 10·7	+ 0 58 43·5	22 1 53·1
Buda (volt szemléldé)	+47 29 10·0	+ 0 0 0	36 42 45·0
Cambridge (Ángolor.)	+52 12 51·6	+ 1 15 49·2	17 45 27·3
Cambridge (Amérika)	+42 22 48·6	+ 6 0 42·6	306 32 6·2
Cape (Jó-remény fok)	—33 56 3·0	+ 0 2 16·9	36 8 31·1
Chicago (Deasb. sz.)	+41 50 1·0	+ 7 6 38·4	271 0 10·5
Christiania	+59 54 43·7	+ 0 33 17·7	28 23 19·5
Clinton (New-York)	+43 3 16·5	+ 6 17 49·1	302 15 29·2
Copenhága	+55 41 13·6	+ 0 25 52·7	30 14 31·5
Danzig	+55 21 18·0	+ 0 1 32·5	36 20 52·5
Dorpat	+58 22 47·1	+ 0 30 41·6	44 23 9·5
Dublin	+53 23 13·0	+ 1 41 33·9	11 19 16·0

A szemléldék földirati fekvései.

S z e m l é l d é k									
megnevezése	földirati szélessége			hossza Budától (időben)			keleti hossza Ferro-tól		
	éjszakra +			nyugotra +			(ívben)		
	délre —	—	—	keletre —	—	—	° ' "	—	—
	°	'	"	ó.	p.	mp.	°	'	"
Durham	+54	46	6·2	+ 1	22	31 7	16	4	49·8
Edinburg	+55	57	23·2	+ 1	28	55·5	14	28	52·2
Florentia	+43	46	40·8	+ 0	31	9·0	28	55	30·0
Genève (Genf)	+16	11	58·8	+ 0	51	34·8	23	49	3·3
Glasgow	+55	52	42·6	+ 1	33	23·7	13	21	49·0
Gotha	+50	56	5·2	+ 0	33	16·1	28	23	43·5
Göttinga	+51	31	47·9	+ 0	36	25·1	27	36	28·5
Greenwich	+51	28	38·0	+ 1	16	11·9	17	39	46·0
Hamburg	+53	33	7·0	+ 0	36	18·2	27	38	11·4
Helsingfors	+60	9	42·3	— 9	23	39·0	42	37	30·0
Kazan	+55	47	24·2	— 2	0	17·0	66	46	59·3
Königsberg	+54	42	50·6	— 0	5	47·0	38	9	30·0
Krakó	+50	3	50·0	— 0	3	38·6	37	37	24·0
Kremsmünster	+48	3	23·7	— 0	19	39·7	31	47	50·1
Leiden (új szemléldé)	+52	9	20·3	+ 0	58	15·7	22	8	48·8
Lipcese	+51	20	9·8	+ 0	26	38·3	30	3	10·5
Liverpool	+53	24	47·8	+ 1	28	12·0	14	39	44·4
London (Mr. Bish. sz.)	+51	27	11·0	+ 1	17	25·2	17	21	26·5
London (Mr. Barcl. sz.)	+51	4	34·0	+ 1	16	12·7	17	39	34·0
Madras	+13	4	8·1	— 4	4	45·4	97	54	5·6
Manheim	+49	29	12·9	+ 0	42	21·1	26	7	28·5
Marburg	+50	48	46·9	+ 0	41	6·9	26	27	2·1
Marseille	+43	17	49·0	+ 0	54	43·5	23	1	53·0
Melbourne	—37	49	53·4	— 8	23	42·4	162	37	35·1
Milano	+45	28	0·7	+ 0	39	25·8	26	51	17·7
Modena	+44	38	52·8	+ 0	32	29·1	28	35	29·0
Moskau	+55	45	19·8	+ 1	14	5·0	55	14	0·5
München	+48	8	45·0	+ 0	29	46·0	29	16	15·0

A szemléldék földirati fekvései.

S z e m l é l d é k

megnevezése	földirati szé- lessége éjszakra + délre —	hossza Budá- tól (időben) nyugotra + keletre —		keleti hossza Ferro-tól (ívben)
	° ' "	ó.	p. mp.	° ' "
Nápoly	+40 51 46·6	+ 0 19 13·1		31 54 29·0
New-York	+40 52 45·0	+ 6 12 7·6		283 40 51·6
Nikolajeff	+46 58 20·6	+ 0 51 42·8		49 38 18·2
Olmütz	+49 35 43·0	+ 0 7 4·0		34 56 45·0
Oxford	+51 45 36·0	+ 1 21 14·5		16 24 6·9
Padua	+45 21 2·5	+ 0 28 42·9		29 32 2·3
Palermo	+38 6 44·0	+ 0 22 46·3		31 0 48·6
Paramatta	+33 48 49·8	— 8 47 54·4		168 41 20·1
Páris	+48 50 13·0	+ 1 6 51·0		20 0 0·0
Petersburg	+59 56 29·7	— 0 45 1·6		47 58 8·3
Philadelphia	+39 57 7·5	+ 6 16 50·3		302 30 10·7
Prága	+50 5 18·5	+ 0 18 30·6		32 5 5·4
Pulkowa	+59 46 18·7	— 0 45 6·7		47 59 26·1
Róma	+41 53 53·7	+ 0 26 15·8		30 8 48·2
Sant Jago de Chile	—33 26 25·4	+ 5 58 44·9		307 1 31·5
Schwerin	+53 37 38·2	+ 0 30 31·2		29 4 56·7
Senftenberg	+50 5 10·0	+ 0 10 21·3		34 7 25·1
Speyer	+49 18 55·2	+ 0 42 26·0		26 6 15·0
Stockholm	+59 20 34·0	+ 0 3 57·7		35 43 19·5
Sydney	—33 51 40·8	— 8 48 48·0		168 54 45·5
Turin	+45 4 6·0	+ 0 45 23·5		25 21 52·1
Upsala (új szemléldé)	+59 51 31·5	+ 0 5 41·9		35 17 16·1
Utrecht	+52 5 10·5	+ 0 55 39·8		22 47 48·0
Velenceze	+45 25 49·5	+ 0 26 47·1		30 0 58·5
Varsó	+52 13 5·7	— 0 7 55·5		38 41 37·8
Washington	+38 53 38·6	+ 6 24 23·9		300 36 46·1
Wilna	+54 41 0·0	— 0 27 0·0		42 57 45·0

Jegyek és rövidítések magyarázata.

Jegyek és rövidítések.

ó.	óra	bp.	budapesten
p.	percz (idő)	k. idő	középidő
mp.	másodpercz (idő)	v. idő	valódi idő
°	fok	+	éjszaki elhajlás
'	percz (ív)	—	déli elhajlás
"	másodpercz (ív)	● UH	újhold
r.	reggel	○ EN	első negyed
d.	délben	○ HT	hold tölte
e.	este	○ UN	utolsó negyed
é.	éjfélkor		

Az állatöv jegyei.

0	♈ kos . . .	0 fok	VI	♎ mérleg . .	180 fok
	♉ bika . . .	30 "	VII	♏ skorpio . .	210 "
II	♊ ikrek . . .	60 "	VIII	♐ nyilas . . .	240 "
III	♋ rák . . .	90 "	IX	♑ bak . . .	270 "
IV	♌ oroszlán . .	120 "	X	♒ vízöntő . .	300 "
V	♍ szűz . . .	150 "	XI	♓ halak . . .	330 "

Δ nap, hold, bolygók és a bolygódok jegyei és nevei.

☉ Nap

☾ hold	♂ föld	♄ Saturnus
♀ Merkur	♂ Mars	♅ Uranus
♀ Venus	♃ Jupiter	♆ Neptun

(1) ♀ Ceres	(36) Atalanta	(71) Niobe
(2) ♀ Pallas	(37) † Fides	(72) Feronia
(3) ♀ Juno	(38) Leda	(73) Clytia
(4) ☽ Vesta	(39) Laetitia	(74) Galatea
(5) ♀ Astraea	(40) Harmonia	(75) Eurydice
(6) ♀ Hebe	(41) Daphne	(76) Freia
(7) ☽ Iris	(42) Isis	(77) Frigga
(8) ♀ Flora	(43) Ariadne	(78) Diana
(9) ♀ Metis	(44) Nysa	(79) Eurynome
(10) ♀ Hygiea	(45) Eugenia	(80) Sappho
(11) ♀ Parthenope	(46) Hestia	(81) Terpsichore
(12) ♀ Victoria	(47) Aglaja	(82) Alcmena
(13) ♀ Egeria	(48) Doris	(83) Beatrix
(14) Irene	(49) Pales	(84) Clio
(15) ♀ Eunomia	(50) Virginia	(85) Io
(16) ♀ Psyche	(51) Nemausa	(86) Semele
(17) ♀ Thetis	(52) Europa	(87) Sylvia
(18) Melpomene	(53) Calypso	(88) Thisbe
(19) Fortuna	(54) Alexandra	(89) Julia
(20) Massalia	(55) Pandora	(90) Antiope
(21) Lutetia	(56) Melete	(91) Undina
(22) Calliope	(57) Mnemosyne	(92) Undina
(23) Thalia	(58) Concordia	(93) Undina
(24) Themis	(59) Elpis	(94) Undina
(25) Phocaea	(60) Echo	(95) Arethusa
(26) ♀ Proserpina	(61) Danaë	(96) Clotho
(27) Euterpe	(62) Erato	(97) Clotho
(28) ♀ Bellona	(63) Ausonia	(98) Janthe
(29) Amphitrite	(64) Angelina	(99) Janthe
(30) Urania	(65) Cybele	(100) Janthe
(31) Euprosyne	(66) Maja	(101) Janthe
(32) Pomona	(67) Asia	(102) Janthe
(33) Polyhymnia	(68) Leto	(103) Janthe
(34) Circe	(69) Hesperia	
(35) ♀ Lencothea	(70) Panopaea	

Csillagászati és közönséges naptár elrendezése.

Ezen csillagászati és közönséges naptár az ünnep- és időszámításon kívül magában foglal minden óra 6 lapot, melyek I-től VI-ig külön vannak számozva. Az I. alatti lapon van a római katolikus, a protestans, és a görög-orsz naptár; a II. alatti lapon a zsidó és a török naptár, továbbá az időegyenlet és a csillagidő; mind a két lapnak alsó részén a hold fényváltozásai vannak följegyezve; a III. alatti lapon a nap és a hold naplója; a IV. alatti lapon a bolygók naplója; végre az V. és VI. alatti lapon az égi jelenetek és a csillagfödések vannak összeállítva. Ezek után következnek a nap- és hold fogyatkozások külön tárgyalva. Apályakörferdesége, a nap irányferdülése, látköze és sugara; a hold látköze és sugara. Az újabb időben fölfedezett bolygódok és üstökösök tárgyalása. Az alapesillagok közép helyei 1869-re. A szemlöldék földirati fekvései, és végre a jegyek és rövidítések magyarázata.

Csillagidő.

Mivel földünk a tengelye körül tökéletesen egyenletes mozgással forog, azért ez az idő mérésére alkalmazható. Azon idő, mely alatt földünk a tengelye körül egyszer megfordul, tehát azon idő, mely ugyanazon állócsillagnak két egymásra következő delelése között elmúlik, csillagnapnak neveztetik. Ezt azon időtől szoktuk számítani, melyben a tavaszi éjnap egyen pontja a délkörön átmegy. De tudjuk, hogy a tavaszi pont nem állandó, hanem az egyenlítőn hátrafelé mozog, mely mozgás két más mozgásból van összetéve, melyek közül az egyik az idővel arányos, tehát

az éggömb naponkénti mozgásával van összekötve, a másik pedig szakaszos. Ez utóbbi mozgás okozza azt, hogy a tavaszi pontnak óraszöge nem változik tökéletes egyenletesen, és hogy a csillagidő nem tökéletes egyenletes mérték.

A nap martius 23-án a tavaszi éjnap egyen pontjában van, tehát ezen a napon a nap a délkörön közel 0 óra csillagidőkor megy át. De mivel a nap a pályájában tovább mozog, és szeptember 21-én az őszi éjnap egyen-pontban áll: tehát egyenes emelkedése 12 óra, azért a nap e napon közel 12 óra csillagidőkor delel. A nap delelési ideje s épen úgy annak kelte és lemenete tehát egy évben a csillagnap minden idejét, azaz 0-tól egész 24 óráig, átfutja; azért a minő kényelmes ezen időmérés a csillagászati észleletekre, épen oly alkalmatlan a polgári életben, mert ily csillagnap tavasszal dél körül, nyáron reggel, ősszel éjfél körül, télen este felé kezdődik. A csillagidő e naptárban a 9. laptól egész a 75. lapig a II. alatti lapokon az utolsó rovatban van följegyezve, a budapesti délkörre vonatkozólag.

Időegyenlet.

Minthogy a csillagidő a polgári életben nem alkalmazható, azért maga a nap használtatik időmérőül. A nap mindenkor óraszöge a n a p v a l ó d i i d ő j é n e k, és azon idő, mely a napnak két egymásra következő delelése közé esik, a n a p v a l ó d i n a p j á n a k neveztetik. Valamely helyen 0 óra valódi idő van, mikor a nap azon helynek délkörén megy keresztül.

A valódi idő használata is kényelmetlen a polgári életben, mert nem halad egyenletesen. A nap ugyanis nem az egyenlítőben, hanem a nappályában mozog, minek következtében egyenes emelkedése egyenlőtlenül nő. De a nap azonkívül még pályájában is egyenlőtlenül mozog, mint az elméleti csillagászat mutatja. Mind a két oknál fogva tehát, a nap egyenes emelkedése, és ezzel egyszersmind annak óraszöge vagyis a valódi napidő, egyenlőtlenül nő. Minthogy azonban óráink egyenletesen mozognak, és így a valódi időt nem mutatják: tehát a valódi idő a polgári életben kényelmesen nem is alkalmazható, és azért a polgári életben az egyenletes idő, a n a p k ö z é p i d ő j e használtatik.

A napnak két egymásra következő, a tavaszi ponton keresztül menő átvonulása között 366.24222 csillagnap múlik el, azaz

bizonyos állócsillag ezen időben, mely fordulati évnék neveztetik, ennyiszor teszi az éggömbön naponkénti keringését, vagy ennyiszor megy a délkörön keresztül. De mivel a nap a pályában saját mozgása következtében ugyanazon időben az egyenlítő 24 óráját átfutja, azért a nap egy fordulati évben egygyél kevesebbszer fog a délkörön átvonulni, mint állócsillag, tehát 365·24222-szer. A fordulati év ép annyninapokra osztatik, melyek középnapoknak neveztetnek, melyek közül ismét mindegyikben 24 egyenlő óra van, úgy hogy a fordulati év az 1869-ik évre annyi mint

365 n. 5 ó. 48 p. 47·3985 mp.

középidő. Tegyük föl tehát, hogy egy képzelt nap az egyenlítőben egyenlő sebességgel mozog; akkor ezen közép nap óraszöge a középidő lesz. A közép nap kezdődik, ha a csillagidő a középnap hosszával egyenlő, vagy ha ezen képzelt nap a délkörben van.

A közép nap e szerint majd a valódi nap előtt, majd az után lesz. A közép és a valódi napidő közti különbség időegyenletnek neveztetik, és ennek algebrai jegyét mindig úgy kell venni, hogy ez a valódi időhöz algebrailag hozzáadva, a középidőt adja.

Az időegyenlet az 1869-ik évben 4-szer enyészik el, vagyis a középidő a valódi idővel egyenlő apr. 15-én, junius 14-én, augusztus 31-én, és december 24-én. Az 1868-ik évi dec. 24-ike, és az 1869-ik évi aprilis 15-ike között február 11-én az időegyenlet legnagyobb értékét (+14 p. 29·5 mp.) éri el, és ezen időközben a valódi nap a közép naptól hátra marad. Az 1869-ik évi aprilis 15-ike és junius 14-ike között május 14-én az időegyenlet legkisebb értékét (— 3 p. 52·7 mp.) éri el, tehát ezen időközben a valódi nap a közép napot elhagyja. Továbbá junius 11-ike és augusztus 31-ike között július 16-án az időegyenlet ismét legnagyobb értékét (+6 p. 12·7 mp.) éri el, itt a valódi nap a közép naptól ismét hátra marad. Végre augusztus 31-ike és december 24-ike között november 2-án az időegyenlet ismét legkisebb értékét (— 16 p. 19·3 mp.) éri el, ezen időközben a valódi nap a közép napot ismét túlhaladja.

Az időegyenlet ezen naptárban a 9. laptól egész a 75. lapig a II. alatti lapokon az utolsóelőtti rovatban van följegyezve. Ezen adatok ugyanazonnapnak budapesti valódi délre vannak kiszámítva

Lássuk már most, miképen lehet az időegyenletet a közép-idő meghatározására használni. Tegyük fel például, hogy egy jó napóra februarius 9-én épen 12 órát mutat, akkor az időegyenlet szerint a jó zsebórának 12 ó. 14 p. 28·5 mp.-et kell mutatni. Ha pedig a napóra october 16-án deket mutat, akkor a jó zsebóra 14 p. 24·8 mp.-el kevesebbet mutat, azaz 11 ó. 45 p. 35·2 mp.-et mutat.

Ha pedig az időegyenletet valamely napnak más idejére akarnók kiszámítani, azt egy aránylat segítségével elérhetjük. Számítsuk ki az időegyenletet például aprilis 30. délelőtti 10 órára. Az időegyenlet aprilis 29-én a valódi délben = + 2 p. 47·7 mp.

" " " 30-án " " " = + 2 p. 56·0 mp.
különbség 24 órára . . . . . = + 8·3 mp.
tehát 24 ó. : 22 ó. = 8·3 mp. : x mp.; miből x = 7·6 mp.

és így az időegyenlet aprilis 30. délelőtti 10 órára = + 2 p. 55·3 mp.

Ha tehát a jó napóra apr. 30. délelőtti 10 órát mutat, akkor a jó zsebórának, mely középido szerint jár, mutatni kell: 10 ó. 2. p. 55·3 mp.-et.

Vegyünk föl még egy példát.

Ha a jó napóra october 17-én délután 3 órát mutat, hány órát kell mutatni egy jó zsebórának, mely középido szerint jár?

Az időegyenlet october 17-én a valódi délben = - 14 p. 37 mp.

" " " 18-án " " " = - 14 p. 48·5 mp.

különbség 24 órára . . . . . = - 11·5 mp.

tehát 24 ó. : 3 ó. = 11·5 mp. : x mp.; miből x = 1·4 mp.

tehát az időegyenlet oct. 17. délután 3 órára = - 14 p. 38·4 mp.

Ha tehát a jó napóra october 17. délután 3 órát mutat, akkor a jó zsebórának 14 p. 38·4 mp el kevesebbet, azaz 2 ó. 45 p. 21·5 mp.-et kell mutatni.

A nap és a hold hossza és elhajlása.

A 10. laptól egész a 76. lapig a III. alatti lapokon a nap és a hold hossza és elhajlása alatt látszólagost kell érteni, azaz olyant, a minőt földünk fölületén észlelünk. Ezek a budapesti közép délre vannak kiszámítva; ha tehát a nap vagy a hold hosszát vagy elhajlását valamely napnak bármely idejére akarnók kiszámítani, azt egy aránylat segítségével elérhetnők.

A nap és a hold kelte és lemenete.

A 10. laptól egész a 76. lapig a III. alatti lapokon a nap és hold középpontjának kelte és lemenete Budapesten középideőben van kiszámítva. Az elsőnél a sugártörés, a másodiknál pedig a sugártörés és a látköz is tekintetbe vétetett. A hold kelte és lemenete rovatában néhány napnál két csillagjel (**) van följegyezve. Ugyanis gyakran megtörténik, hogy a holdnak egymásra következő kelte és lemenete között több mint 24 óra telik el; ha tehát a hold ilyenkor 12 óra előtt este fölkel vagy leszáll, akkor a hold kelte és lemenete nem a következő napon, hanem másodnapra történik. A két csillagjel tehát azt jelenti, hogy azon a napon a hold nem kel föl és nem száll le.

A bolygók egyenes emelkedése és elhajlása.

A 11-től egész a 77. lapig a IV. alatti lapokon a bolygók látszó egyenes emelkedése és elhajlása van följegyezve. Az ég ugyanis úgy tűnik elé, mint egy üres gömbfölkület, melyre a csillagok vetvélszának lenni, és melynek középpontjában mi vagyunk. A csillagok helyének fölkeresésére s meghatározására a látszó éggömbön különböző öszrendezők rendszere van. A többek között földünk naponkénti mozgása ily rendszert nyújt. Azon legnagyobb kör, mely a csillagok helyén és a világsarkokon megy keresztül, tehát az egyenlítőre merőlegesen áll, elhajlási vagy óraszögnek neveztetik. Ezen legnagyobb körnek azon része, mely az egyenlítő és a csillag között van, elhajlásnak (declinatio) neveztetik. Ezen elhajlás igenleges vagy nemleges, a szerint, a mint a csillag az egyenlítő és az éjszaki, vagy az egyenlítő és a déli sark között van, mely 0° -tól 90° -ig számíttatik. Ellenben az egyenlítőnek azon része, mely a tavaszi pont, vagyis azon pont, hol a nappálya az egyenlítőt metszi, és az elhajlási kör között van, egyenes emelkedésnek (ascensio recta) neveztetik. Az egyenes emelkedés a tavaszi ponttól, hol semmi, 360° -ig számíttatik. Az egyenes emelkedést többnyire időben szoktuk kifejezni, 360° -ra 24 órát, tehát 15° -ra 1 órát számítva.

A bolygók kelte, delelése és lemenete.

A 11. laptól egész a 77. lapig a IV. alatti lapokon a bolygók kelte-, delelése- és lemenetéből, továbbá a nap és a hold kelte- és lemenetéből, könnyen meg lehet itélni, vajjon ezek közül melyik bolygó lesz látható, és mikor: reggel, este, vagy talán egész éjjel? Ugyanazon lapokon alul egy rövid útmutatás van e tekintetben följegyezve.

A bolygók kelte és lemenete épen úgy számíttatik ki, mint a nap és a hold kelte és lemenete.

Égi jelenetek.

A 12. laptól egész a 78. lapig az V. alatti lapokon az égi jelenetek vannak följegyezve: ezek közül legnevezetesebbek a hold fényváltásai, ú. m. új hold (● UH), elsőnegyed (○ EN) holdtölte (○ HT) és utolsó negyed (○ UN). Ha az égitesteknek egyenlő hosszúságuk van, akkor azt szoktuk mondani, hogy azok együttállásban (conjunctio) vannak, azok ekkor az ég ugyanazon tájékán látszanak lenni. Merkúr és Venusnál kétféle együttállást különböztetünk meg, ú. m. felsőt és alsót. Ha azok a nap és a föld között vannak, akkor az együttállás alsónak; ha pedig együttállásuk a földünktől legnagyobb távban van, akkor felsőnek neveztetik. Ha hosszúságaik 180° -ra különböznek egymástól, akkor szembenállásban (oppositio) vannak. Ha végre hosszúságuk 90° , akkor negyedfényben (quadratura) állanak.

A bolygó legnagyobb eltérésben van, ha a naptól keleten vagy nyugoton legtávolabb látszik lenni.

A bolygó emelkedő pályacsomójában van, ha a nappályakörön keresztül éjszak felé, leszálló pályában van ha a pályakörön keresztül dél felé megyen.

Az égi test legnagyobb éjszakai vagy déli szélességben van, ha a pályakör fölött legmagasabban vagy az alatt legmélyebben fekszik.

A bolygó a naptávban (aphelium), vagy a napközeli (perihelium) van, ha a naptól legtávolabb, vagy ahhoz legközelebb áll. Úgy szintén a földtávban (apogaeum) van a

bolygó, vagy a földközében (perigaeum), ha földünkhöz legtávolabb vagy ahhoz legközelebb áll.

Az égi jelenetek közé a nap- s a holdnak és a Jupiter holdjainak fogyatkozásait is fölvtük.

Csillagfödések.

Mivel holdunk földünkhöz közelebb áll, mint bármely égi test, azért valamennyi égi testet, melyet újában talál, elföd, és ezen tűnemény csillagfödésnek neveztetik. A végtelen sok csillagfödések szemeink előtt eltűnnek, mivel gyenge fényüket a hold fénye felülmúlja. A csillagfödések épen úgy számíttatnak ki, mint a napfogyatkozások. Észleleteik igen pontosak. A 13. laptól egész a 79. lapig a VI. alatti lapokon a látható nagyobb csillagok fődései össze vannak állítva, különösen nagyságuk, együttállás idejük, egyenes emelkedésük és elhajlásuk.

Nap- és hold-fogyatkozások.

A nap- és a hold-fogyatkozások a 80-ik lapon külön vannak tárgyalva.

Pályakör ferdesége.

A pályakör ferdesége azon szög, mely a pályakör és az egyenlítő síkjától képeztetik. Ezen szög mértéke a napfordulati negyedlőnek, azaz a pályakör és az egyenlítő sarkain keresztül menő szélességi körnek azon íve, mely a pályakör és az egyenlítő között van. A pályakör ferdesége tehát azon legnagyobb elhajlás, melyet a nap középpontja az év folyamában elér. Ha tehát a nap a nyári fordulati negyedlő ideje (jun. 21.) körül minden nap, midőn a dél-körön átvonul, észleltetik, akkor, ha a nap fordulati ideje a delelssel összeesnék, az észlelt legnagyobb elhajlás lenne közvetlenül a pályakör ferdesége. Ha pedig ez nem történnék: akkor a pályakör ferdeségét közbeigatással lehet elérni. Azonban a tapasztalás azt mutatja, hogy a pályakör ferdesége háboroknak van alávetve, melyek visszatérő rövid időszakokhoz (körülbelül 18 év) vannak kötve. Ezen háborok: az éjnap egyenlénymúlása, vagyis az éjnap egyen pontjainak az idővel arányos hátramaradása; továbbá a százas fogyás vagyis az e pályakör és az egyenlítő síkjától képezett szög változása; végre az ingadozás, azaz mind a két mozgás szakaszos háborai.

A 81 és 82-ik lapokon a második rovatban a látszó pályakörferdesége van 10 napról 10 napra följegyezve. Ezen adatok különösen ott használatnak, a hol a látszó hosszúságot és szélességet a látszó egyenes emelkedésre és elhajlásra, és megfordítva, kell átváltoztatni.

A nap irányferdülése.

Mivel földünk évi sebessége évi pályájában, a fény sebességével bizonyos arányban áll: azért a csillagokat mozgó földünkről nem látjuk azon irányban, melyben azok valóban állanak, hanem mindig egy kis szöggel ugyanazon irányban, mely felé földünk mozog, előre haladva látjuk. Ezen szög a csillag évi irányferdülése. Továbbá földünk naponkénti mozgása a tengelye körül, épen úgy mint évi mozgása a nap körül, irányferdülést okoz, mely naponkénti irányferdülésnek nevezetik. Ez azonban sokkal csekélyebb az évi irányferdülésnél, mivel földünk mozgásának sebessége a tengelye körül sokkal kisebb mint évi mozgásának sebessége a nap körül.

De mivel a csillagnak is van saját mozgása, mint például a napnak, akkor az állócsillagok irányferdüléséhez még valami hozzájárul. Mivel egy ilyen csillag azon idő alatt, míg fény-sugara a földre jő, helyét változtatja: azért a fénysugárnak észlelt iránya nem felel meg a csillag valódi földközépi helyének az észlelés idejére nézve.

Mivel azon idő, a melyben a fény a naptól földünkig jő, $= 493.2$ mp., és a nap közép mozgása egy nap alatt $= 59' 8'' 33$; azért a nap irányferdülése a hosszúságban $= 20.255$ mpercznyi ív, melylyel a naphosszak mindig kisebbre vétetnek. A naptávnak és sebességének változása miatt ezen érték az év folytatában egy másodpercznek tized részei között ingadozik.

A 81 és 82-ik lapokon a nap irányferdülése 10 napról 10 napra van följegyezve.

A nap és a hold látköze.

A nap és a hold helyei a csillagászati táblákban és évkönyvekben rendszeren úgy vannak kiszámítva, mintha azokat földünk középpontjából látnók. Hogy tehát ezeket használhassuk, szükség-

ges azon szöget ismerni, mely azon két egyenestől képeztetik; melyeket a csillag középpontjából földünk középpontjához és az észlelő helyéhez húzunk. Ezen szög látköznek (parallaxis) neveztetik. A látkör felett levő csillagnak látköze magassági látköznek neveztetik.

A napnak és a holdnak látköze változékony, mivel azoknak táva a földünktől változik. A 81 és 82-ik lapok 4. és 6. rovatában a napnak és a holdnak látkör-látköze 10 napról 10 napra van összeállítva, ezek a magassági látközök kiszámítására használatnak.

A nap és a hold sugara.

A 81 és 82-ik lapokon a nap és a hold sugarai 10 napról 10 napra vannak kiszámítva. A nap és a hold sugara alatt azon szögöt kell érteni, mely alatt ezen égi test földünk középpontjából észlelve mutatkozik. Ha a nap vagy a hold magasságát vagy ezeknek egymástóli távát észleljük, akkor ezeknek sugara mindig tekintetbe veendő, mivel csak széleiket észlelhetjük. Itt a nap és hold látszó sugarai vannak kiszámítva, vagyis azok, melyek alatt a nap és a hold az észlelő helyéből látszanak.

Bolygódok.

A 83 és 84-ik lapokon azon kis bolygók, melyek Mars és Jupiter között vannak és az 1868-iki Almanach megjelenése óta fedeztetek föl, fölfedezési idejük, helyük, továbbá a fölfedező és kiszámító neve, végre pálya elem rendszerük, vannak följegyezve.

Üstökösök.

A 85-ik lapon az 1867-ki évben fölfedezett új üstökösök vannak összeállítva.

Alap-csillagok középhelyei 1869-re.

A 86, 87 és 88-ik lapokon az alapszillagok középhelyei 1869-re vannak összeállítva, évi változásaikkal az egyenes emelkedésben és elhajlásban.

A szemléldék földirati fekvései.

A 89, 90 és 91-ik lapokon össze van állítva: az egész földünkön létező nevezetesebb szemléldék földirati szélessége, továbbá azok

hossza Budától időben számítva, végre a szemléldék hossza Ferrotól ívben számítva.

Jegyek és rövidítések magyarázata.

A 92 és 93-ik lapokon össze vannak állítva mindazon jegyek és rövidítések, melyek ezen csillagászati és közönséges naptárban előfordúlnak.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
NAPTÁRSZABÁLYAI

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
ALAPSZABÁLYAI.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

ALAPSZABÁLYAI

A M. T. AKADÉMIA ALAPSZABÁLYAI.

I.

AZ AKADÉMIA CZÉLJA ÉS HATÁSKÖRE.

1. §.

A Magyar Tudományos Akadémia egy Ő cs. k. ap. Felsége különös oltalma alatt álló, tudományos intézet.

Czélja annak a tudomány és szépirodalom mivelése és terjesztése, s egyszersmind a magyar nyelvnek egész gonddal csinosbitása és gazdagítása.

2. §.

Ezen czélra mind *tudományos vizsgálatok és kísérletek tétele* mind *eredeti munkák iratása, s régi és új remekírók s egyéb jeles művek fordítása által törekszik.*

3. §.

Hasonlókép a történet, nyelv, irodalom s művészet *emlékeit* gondosan felkeresi, s a tudomány gyarapodására szolgálókat köz ismeretbe hozza.

4. §.

Jutalomtételek által úgy a tudományos, mint a szépirodalmi, különösen a drámai munkásság élesztésére és táplálására igyekszik hatni.

A kormány által hasonló végre küírandó jutalmakra érkező pályamunkákról az akadémia ad bíráló véleményyt.

5. §.

Az évenként nyomtatásban megjelenő magyar munkákat osztályonként szoros vizsgálat alá veszi, a legjelesbeket megjutalmazza, a jutalmazás indító okait közzé teszi.

6. §.

Az akadémia, munkálkodása eredményeit nyomtatásban terjeszti el, és pedig ülési tárgyalásait havonkénti füzetekben megjelenő Értesítője által; történeteit, emlékbeszédeit és értekezéseit Évkönyveiben bocsátja közre.

7. §.

A beadandó kéziratokat az akadémia megvizsgálja, s ha helybenhagyást nyertek, azokat vagy tiszteletdíj mellett kinyomatja, vagy kijövetelöket illő segedelmezéssel támogatja.

8. §.

Tudományos czélok végett, különösen a haza minden tekintetbeni bővebb megismertetésére, ben és a külföldön utazásokat tétet vagy pártol.

9. §.

A tagok óvakodni fognak a vallást, az ország polgári állapotját és polgári kormányát illető, vagy akármely más politikai tárgyak vitatásától.

10. §.

Mindennemü akadémiai nyomtatványok a sajtószabály kiválmái szerint kezelendők.

II.

AZ AKADÉMIA SZERVEZETE.

Tagok és tisztviselők.

11. §.

Az akadémia szervezetét alkotják: az elnök, egy alelnök, 25 igazgatósági tag, továbbá tiszteleti tagok, kiknek száma a 24-et meg nem haladhatja, rendes tagok, kiknek száma 42-re van meghatározva, levelező tagok, egy titoknok, egy jegyző, s a szükséges tiszti és szolgaszemélyzet.

12. §.

Az akadémia munkássága minden tudományra kiterjed, ide nem számálván mégis a hittudományt; s azoknak következő hat osztálya van megállapítva:

1. a nyelv- és széptudományok,
2. a philosophia,
3. a törvénytudomány,
4. a történettudomány,
5. a matematikai és
6. a természettudományok,

melyek művelésével mindenik osztály terjedelméhez és fontosságához arányzott számú tiszteleti, rendes és levelező tagok foglalkodnak.

13. §.

Az igazgató tanácsot huszonöt tag képezi, kik az ország előkelő és tudományoszerető férfiai közül választatnak (25. §.), s kiknek kötelessége az akadémia vagyonára ügyelni.

14. §.

Az akadémia közvetlen vezérlete az elnököt illeti, ki az ülésekben elnököl, s az akadémiát a hatóságok és mások irányában képviseli. Távolléte vagy másnemű gátoltatása esetében helyét az alelnök pótolja.

Mindkettőjüket illeti legközelebbről az alapszabályok pontos megtartása iránti felelőség.

Osztályülésekben a jelenlevő legidősb tiszteleti, s ilyennek jelen nem létében a legidősb rendes tag is elnökölhet.

15. §.

A *tiszteleti tagok* száma, kik az osztályok által hozatnak javaslatba, a huszonnégyet meg nem haladhatja.

Ezek az összes s az illető osztályülésekben székkal és szavazattal, az utóbbiakban s a bizottmányokban elnöklési joggal bírnak a 14. §. intézkedése szerint; s osztályuk munkálkodásaiban részt véve, a tudomány javát s az akadémia dísztét előmozdítani törekcszenek.

16. §.

A *rendes tagok*, kiknek száma negyvenkettőt nem haladhat meg, a nagygyűlés-, úgy az összes s az illető osztályülésekben székkal és szavazattal bírnak. Kötelességük az illető szakokat önálló tudományos vizsgálatok és dolgozatok által előbbre vinni, s az akadémia mindennemű, alapszabályilag elébe tűzött, czélja létesítésére reájok bízott dolgaiban társas munkásság, véleményezések és tudósítások adása által buzgón eljárni.

17. §.

A *levelező tagok*, kiknek száma meghatározva nincsen, az akadémia mindennemű üléseiben székkal és tanácskozó szavazattal bírnak; s mind önálló tudományos vizsgálatok és dolgozatok által szakjokat előbbre vinni, mind az alapszabályilag kitűzött célok létesítésére reájok bízott dolgokban segédreést venni köteleztetnek.

18. §.

A *titkok* az igazgató tanács, úgy az akadémia mindennemű üléseiben előterjesztői hivatalt visel, azok határozatainak végrehajtásáról gondoskodik, a jegyzőkönyvet viszi, melyet az elnöklővel együtt aláír, az akadémia levelezéseit folytatja, történetét s mindennemű tudósítását írja, Évkönyveit és Értesítőjét szerkeszti, s könyvkiadásaira felügyel.

A titoknoki hivatal *tiszti személyzete* közvetlenül neki van alárendelve.

19. §.

A titoknok gondjaiban osztozik a *jegyző*, ki annak akadályoztatása esetében tisztét is viseli, s a levéltárra saját felelőssége alatt ügyel.

20. §.

Az akadémia tagjai jogosítva vannak a kineveztetésök szerint őket megillető, igazgató, tiszteleti, rendes vagy levelező tag *címét* viselni.

21. §.

A *taggá választatást* még a legérdemesb tudósnak is tehetségei elismertetésétől kell várnia; esedezőlevéllel s utánajárással *keresni* azt nem engedtetik.

22. §.

A *fő és alkönyvtárnok*, valamint netán egyéb *gyűjteményőrök*, a reájok bízott ügyeket, külön utasításaik szerint, hit alatt végzik.

23. §.

Pénztárnok és ellenőr a pénztárt, utasításaik s az igazgató tanács határozataihoz képest, szintén hit alatt kezelik, s a bevétel és kiadás felől az igazgatóságnak szorosan számolnak.

Az okmányozott pénztári számadás minden év leteltével az elnöknek benyújtandó.

Az igazgató tanács tisztéhez tartozik a pénztári számadásnak utasításilag végzett könyvvivői és bizottmányi megvizsgálatása, s a vizsgálatban netán felmerülő észrevételeknek a számadó pénztár-tisztek általi felvilágosíttatása után, annak végleges jóváhagyása, s a szokott felmentő levél kiadása.

24. §.

Az *ügyész* az akadémia jogait védi, s a számadásokat vizsgálja.

III.

VÁLASZTÁSOK.

25. §.

Az *igazgató tanács*, üresség támadván kebelében, választással egészíti ki magát, mely Magyarország cs. k. general-kormányzója, mint Ő cs. k. ap. Felsége helytartója, megerősítése alá terjesztendő.

26. §.

Az *elnöki s alelnöki helyre* az igazgató tanács minden három évben, vagy egyébkénti hivatalüresülés esetében, három-három tagját hozza ajánlatba, kiknek kinevezése Ő cs. k. ap. Felségének van fentartva.

Az elnökök legalább egyikének rendszeren Budapesten kell laknia.

27. §.

Tiszteleti tagok, az illető osztályok javaslatai alapján, a szavazható tagok összeségének (51. §.). egyszerű többsége által, vagy oly magas állású férfiak közül ajánlatnak, kiknek megnyerése által az akadémia dísze és java öregbedését várja, vagy oly jeles tudósok közül, kik a tudomány előbbre vitele vagy az akadémia körül magoknak érdemet szereztek.

A *belföldi tiszteleti tagok* kinevezése a general-kormányzóra bízott.

28. §.

Az akadémia szavazatos tagjai egyszerű többsége (51. §.) az illető osztályok javaslatára oly tudósokat ajánl mindenik megürült helyre *rendes tagokul*, kik egy vagy több szaki munka által a tudomány és irodalom körül érdemet, s ez által magoknak kitünő nevet és tekintetet szereztek.

Kinevezésök a general-kormányzóra bízott.

29. §.

Levelező tagokul; hasonlókép az osztályok javaslatára, a szavazatos tagok (51. §.) oly tudósokat ajánlanak, kik osztálybeli jeles

munkálkodások által a tudományok terjesztésére sikeresen hatottak, s ekkép az akadémiai czélok előmozdítására képességet bizonyítottak.

Kinevezésök a general-kormányzóra bízott.

30. §.

Külső levelező tagok, ugyanazon módon, oly nem magyarok sorából választatnak, kik vagy a tudományosság körül érdemeik által elterjedt hírt szereztek magoknak a tudós világban, vagy Magyarországot vagy az akadémiát közelebbről érdeklő munkával az akadémia különös kedvezéseire méltókká lettek.

Külföldi csak levelező, vagy tiszteleti taggá nevezhető. Ily kinevezés Magyarország general-kormányzója megerősítése alá terjesztendő.

31. §.

A titoknok és jegyző a rendes tagok sorából az igazgató, tiszteleti és rendes tagok elegyes ülésében választatnak.

A véghez ment választás mindannyiszor a cs. k. magyar general-kormányzóságnak megerősítés végett felterjesztendő.

32. §.

Minden újonnan választott tag, a külsők kivételével, osztályába tartozó dolgozat felolvasásával vagy személyes meg nem jelenhetés esetében beküldésével, legfeljebb egy év alatt, *széket foglal*, különben megválasztása megsemmisülvén.

33. §.

Mindennemű akadémiai tag a székfoglalási előadás megtartása után (32. §.) egy, az elnök és titoknok által aláírt oklevéllel tiszteltetik meg.

34. §.

A főkönyvtárnokot a gróf Teleki-nemzetség alapító ága, az alkönyvtárnokot, könyvtártisztet, úgy a gyűjteményőröket is, az akadémia, szintén tagjai sorából, összes ülésben, szavazatok többség által választja.

35. §.

Pénztárnokot, ellenőrt, ügyészt az igazgató tanács nevez, s azok neki vannak kizárólag alárendelve.

36. §.

Irnokokat az elnök nevez, ki egyszersmind *cseledeket* is fogad, a kiszolgált katonai egyének elhelyezése iránt 1853. dec. 19-én kelt egfelsőbb rendeletre való tekintettel.

Számukat az igazgató tanács határozza meg.

IV.

FIZETÉSEK ÉS JUTALMAK.

37. §.

Elnök, alelnök, igazgató és tiszteleti tagoknak a nekik jutott kitünő méltóság és állás szolgál fáradozásaik díjául.

38. §.

A *rendes tagok* az akadémiai pénzalap erejéhez képest vonnak *munkáikért* fizetéseket; névszerint 800, 500 vagy 300 forintot conv. p., még pedig oly arányban, hogy egy hatoda a fizetett rendes tagoknak a legmagasb, két hatoda a közép, három hatoda az alsóbb *évdíjfonon* álljon.

Hány fizetéses rendes tagi hely létezzék idő szerint, azt az igazgató tanács javaslatára a general-kormányzó határozza el, ki, szintén az igazgató tanács javaslatára, a különböző évdíjfononokba léptetendő rendes tagokat is megnevezi. A többi rendes tagok munkáikért, a pénzerőhöz képest, illő tiszteletdíjakra bírnak igényt, melyeket, valamint a tiszttviselők fizetéseit és tiszteletdíjait is, az igazgató tanács állapít meg.

39. §.

A *cseledek* számára is, szolgálataikhoz képest, az igazgató tanács szab bért.

40. §.

A jutalomra érdemesített könyvek s pályairatok szerzőinek jutalmuk az akadémia javaslata szerint folyó vagy *emlékpénzben* adatik ki.

41. §.

Tiszteleti és rendes tag *jutalomkérdésekre* nem felelhet, kivéven az államkormány által kitűzöttkekre.

V.

Ü L É S E K.

42. §.

Az akadémia *székhelye* Pest városa.

43. §.

Az *igazgató tanács*, valahányszor szükséges, az elnök meghívására *összeegyül*, ki annak napját és óráját is meghatározza.

Arra, hogy az igazgató tanács végzéseinek érvényök legyen, legalább kilencz tag jelenléte kívántatik.

44. §.

Ezen gyűlés minden harmadik évben, vagy valamelyik elnöki hely megürülésével, tagjai közül hármat hoz javaslatba az elnöki, és hármat az alelnöki helyre; kebelében támadt üresség esetén kiegészíti magát (25. §.), s az akadémia által javaslatba hozott költségek iránt végez, s az összes gazdasági ügyet intézi.

Az igazgató tanács tisztéhez tartozik a pénztári számadásnak utasításilag végzett könyvvivői és bizottmányi megvizsgálása, s a vizsgálatban netán felmerülő észrevételeknek a számadó pénztártisztek általi felvilágosíttatása után, annak végleges jóváhagyása, s a szokott felmentő levél kiadása.

45. §.

Az *osztályok*, egyenként vagy czélszerűen egyesülve, *havonként* egy-egy, vagy a tárgyak úgy kívánván, több, az elnök által bizonyos napra kirendelt *ülést* tartanak.

Ezen *osztályülésekre* az illető tiszteleti és levelező tagok hivatalosak, a Budapesten lakó *rendes tagok* ellenben megjelenni szorosan *köteleztetnek*; gátoltatásuk esetében az utóbbiak az elnöktől felmentést kérvén.

46. §.

Az *osztályülések tárgyai*: mindennemű tudományos előadás és értekeződés, a tagok vagy nem-tagoknak is az akadémia elébe terjesztett dolgozásai s egyéb közlemények olvasása, tudományos indítványok s vállalatok tárgyalása, úgy a jutalomügyi s választási előkészületek.

47. §.

Hogy valamely osztályülés végzéseinek érvényök legyen, legalább öt szavazható tag jelenléte (15. 16. §.) kívántatik.

48. §.

Oly ügyek, melyek bővebb átvizsgálást kívánnak, előleges tárgyalás végett bizottmányokhoz utasíttatnak. Ilyek vagy

a) *állandók*, melyekre bizonyos folyó munkák vagy kiadások bízattak, s melyek az illető osztály által elégséges számú rendes, és ha szükséges, levelező, sőt tiszteleti tagokból is állíttatnak össze s egészítettnek ki; vagy

b) *ideiglenesek*, melyek bizonyos munkák, pályairatok, fontos indítványok stb. megvizsgálásával minden külön alkalommal külön bízattak meg, s az illető tárgy kívánalmai szerint több vagy kevesebb, azon vagy más osztályi tagokból állíttatnak össze. Teendőik elvégzésével megbízásuk megszűnik.

Ily bizottmányi ülésekben tiszteleti, s ha olyan belé nevezve uincsen, a legidősb rendes tag elnököl.

49. §.

Az összes akadémia havonként az elnök által előre kirendelt napon legalább egy összes ülést tart, melyben a tiszteleti és rendes tagok döntő, a levelező tagok értesítő szavazattal vesznek részt.

Tárgyaik: az ülési jegyzőkönyvek olvasása, gyász-és emlékbeszédek tartása elhunyt tagok felett, az összes akadémiát illető indítványok, úgy az osztályülések által ajánlott vállalatok, jutalmazások, s minden, az igazgatóság intézkedését kívánó dolgok tárgyalása.

50. §.

Hogy az összes ülések végzéseinek érvényök legyen, legalább kilencz szavazatos tag jelenléte kívántatik.

51. §.

Az akadémia minden évben rendszeren egy nagygyűlést tart, az elnök vagy alelnök személyes vezetése alatt, melyben a Budapesten kívül lakó rendes tagok is megjelenni tartoznak, de fontos okokból az elnök által a megjelenéstől fölmentethetnek.

Ezen gyűlés, melyben minden rendes és tiszteleti tag szava-

zattal bír, új tagokat hoz javaslatba kinevezés végett, s választ azon helyekre, melyek megerősítés alá terjesztendők; az osztályok által jutalomra ajánlott munkák és megfejtett pályakérdéseknek a jutalmat oda itéli, s az osztályok ajánlására új jutalomtárgyakat állapít meg.

52. §.

Az akadémia minden évben a nagygyűlés után egy ünnepélyes közülést tart, melybe az igazgató tanács és az akadémia tiszteleti, rendes és levelező tagjai hivatalosak.

Ezen ülésben a titoknok évi jelentése az akadémia munkásságáról olvastatik, emlékbeszédek tartatnak elhunyt tagok felett, tudományos és költői művek adatnak elő, kiosztatnak a jutalmak, az új jutalomfeladások s az új kinevezések és választások kihirdetnek, emezek, a mennyiben a general-kormányzó megerősítésétől függvén ez bekövetkezett.

53. §.

Minden, a mi az elsorolt különféle ülések és gyűlésekben tárgyaltatik és végeztetik, a jegyzőkönyvekbe pontosan és teljesen felveendő.

Minden ülési jegyzőkönyvek különbség nélkül minden ülés vagy gyűlés megtartása után nyolcz nap alatt a cs. k. general-kormányzósághoz felküldendők tudomás és megvizsgálás végett.

54. §.

Az akadémiának évenként kéthavi szünidő engedtetik.

VI.

P É N Z T Á R .

55. §.

A pénztárrólí intézkedés az alapszabályok értelmében az igazgató tanácsnál van; a közvetlen felügyelést arra, az elnök viszi, ki azt gyakrabban véletlenül megvizsgálván, annak miben létéről az igazgató tanácsot tudósítja.

56. §.

A jövedelem hatodrésze évenként tőkésítettik.

57. §.

Alapítóknak a tőkepénzt magoknál megtartani szabad, úgy mindazáltal, hogy ez a törvények értelmében bátorságba helyeztetve legyen, és törvényes kamatai pontosan befizetessenek.

58. §.

A pénztárba befizetett s gyümölcsözés végett kölcsön kiadott tőkepénzekről, az alapítók szándékához képest, *külön-külön számadás* vitetik.

59. §.

Igazgató tanács tagja az akadémia tőkepénzeiből kölcsön nem vehet.

60. §.

A közigazgatás az alapszabályok és a közönséges egyleti rendeletek pontos megtartása, úgy az akadémia céljaira nézve vont határok figyelmébe vétele felett a felügyelést az erremeghivatott budai cs. k. helytartósági osztály—, s a general-kormányzóság által a helytartósági osztály javaslatára kiküldött *országfejedelmi biztos* által gyakorolja. Az országfejedelmi biztos jogosítva van, az intézet ügyvezetésébe betekinteni, az erre vonatkozó számadásokat s egyéb okmányokat megsemlélni, s az igazgatóság ülései s a nagygyűlésekben jelen lenni.

Az országfejedelmi biztosnak jogában áll az igazgató tanács vagy a nagygyűlés minden oly végzése ellen tiltakozni, mely által a legmagasb kormány céljait vagy az alapszabályokat megsértve vagy átlépve látja.

Ilynemű végzés teljesítése iránt a cs. k. general-kormányzóság útján a belügy-ministerium elhatározása kérendő, melynek megérkeztéig azon végzés életbe léptetése függőben marad.

Azon gyűlések jegyzőkönyvei, mikben az országfejedelmi biztos jelen volt, általa is aláírandók.

Az akadémiai gyűlések bejelentésére, azok előrajzának bemutatására nézve a magyarországi cs. k. general-kormányzóságnak 1854. jun. 11. 9142. sz. alatti (Kormánylap, 15. sz. II. r.) rendelete szabályzó marad.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

Ü G Y R E N D E.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADEMIA

ÜGYREND.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA ÜGYRENDE.

ELSŐ FEJEZET.

Osztályok és tagok.

1. Az akadémia, alapszabályai értelmében, hat tudományosztályból áll, melyeknek köre következőleg állapított meg:

I. Nyelv- és széptudományi osztály.

A) Nyelv és irodalom.

Általános s különös nyelv- és írástörténet.

Általános és hasonlító nyelvtudomány.

Különös nyelvtudomány, ide értve a classicaí és keleti, de főleg a magyar s azzal rokon nyelvtudományt egész terjedelmében, tehát a magyar nyelvtörténetet, hasonlítást, szónyomozást, nyelvtant és szótárírást, a nyelvjárások megismertetését, s a népi és köznyelv emlékeinek gyűjtését, magyarázatát és kiadását.

Nyelvbeli előadás tudománya.

Irodalomtörténet; könyvészet általán, s különösen a hazai és nemzeti; régi magyar jeles írók jó kiadásai.

A nevezetesb magyar munkák bírálata nyelv tekintetében.

Régi és új nemzetek remekíróinak fordítása.

B) Széptudományok.

Általános és különös szépműtan, hangzó, képző és mímző művészetek elmélete.

Műtörténet, műbírálat.

Szóló művészetek : szép prosa, különösen szónoklat .

Költészet.

II. Philosophiai osztály.

Embertan.

Elméleti bölcsészet.

Gyakorlati bölcsészet, névszerint észjog, erkölcs- és tiszta vallástan, történet philosophiája.

Bölcsészet története, bírálata.

Nevelés- és oktatástan, tanmunkák.

III. Törvénytudományi osztály.

Államtudomány.

Közgazdaság tágabb és szűkebb értelemben, tehát ide értve a közrendtant, pénzügytudományt, s a segéd, névszerint kamarai tudományokat és statisticát..

Államtudományok története.

Törvények elmélete.

Nemzetek joga.

Polgári jog egész terjedelmében, tehát bányá-, váltó s kereskedelmi, úgy büntető törvény is.

Egyházi jog.

Oklevél-, pecsét-, idő-, nemzékrendtan, a mennyiben a törvényismeret segéd eszközei.

Törvények története.

Törvénytudomány története.

IV. Történettudományi osztály.

Történetírás elmélete.

Emberiség és mivelődés története.

Egyetemes és különös történetírás, polgári s egyházi, főleg hazai.

A segédtudományok, névszerint, földirat, nemzékrend- és időtan, úgy régiség-, érem-, oklevél-, czímer- és pecséttan.

A hazai történetek felvilágosítására közirományok, oklevelek

segység történeti emlékek nyomozása, ilyek s egyéb kútfők gyűjtése, kiadása, bármely nyelven legyenek azok írva.

Életírás, s itt is különösen a hazai.

V. Mathematikai osztály.

Tiszta mathesis.

Mechanika; matematikai természettan; csillagászat.

Geodaesia.

Építészeti, polgári és vízi; géptan; hajózási tudományok; hadtudományok; műtan; bányászat.

VI. Természettudományi osztály.

Természettörténet: ásványtan. földisme; földtan; növénytan, állattan.

Kísérleti természettan, vegytan.

Boncz-és élettudomány, növényi, állati, emberi, hasonlító.

Gazdasági tudományok.

Orvosi tudományok.

2. Mindenik osztály tiszteleti, rendes és levelező tagokból áll, kiknek számát az osztályok kiterjedése és korszerűtlen fontossága határozza.

3. A tiszteleti tagok erkölcsi kötelességeit az alapszabályok 15. §-a határozza meg.

4. A rendes tagok kötelességei, az alapszabályok 16. §-a alapján közelebbről kifejtve, a következők:

a) Legalább minden második évben egy, az illető tudománynak hazánkban előbbvitelére szolgáló értekezést terjeszteni elő. Ezen kötelezettség alól csak azok vétetnek ki, kikre az akadémia szokott rendestagi foglalkodásaikon felül még külön más munkák kidolgozását is bízta.

b) A velők véleményadás végett közölt mindenemű nyomtatott vagy kézirati munkákat, pályairatokat, találmányokat, fölfedezéseket, javaslatokat szorosán megvizsgálni, s rólok írott jelentést tenni.

c) Minden egyéb, az osztály által a szabályok értelmében kiszabott munkálatban szorgalmasan eljárni.

d) A szakjokban feltetsző nevezetesen haladásokról, valamint

a tudományosság előmenetelére szolgálható tények-, adatok- és észleletekről, az illető osztályban tudósítást adni, különösen pedig, mi a hazában a tudományt, illetőleg nemzeti nyelvet s művészetet illető, figyelemre méltó magát előadja, bejelenteni, hogy mind ezek az akadémia közlönyeiben közzé tétethessenek.

e) Akadémián kívüli munkálkodás által is igyekezni, hogy a tudományok magyar nyelven gyarapíttassanak.

5. A levelező tagok az akadémia mindennemű, tehát összes, osztályi és bizottsági üléseiben székkal és értesítő szavazattal bírnak, az illető osztály által velök véleményadás végett közlött tárgyakról jelentést adnak, valamint minden, a tudományosság előmenetelére szolgálható tények, adatok- és észleleteket az illető osztálylyal közölnek, s különösen azt, a mi a hazában a tudományt, nemzeti nyelvet s művészetet illető figyelemre méltó magát előadja, bejelentik; végre irodalmi munkásságuk által a hazai tudományosság előmozdítására törekcszenek.

6. A titoknok teendőit az alapszabályok 18. §-a határozza meg. Azok közül a) a határozatok végrehajtása mindenkor a jegyzőkönyv átvételétől számítandó nyolcz nap alatt okvetetlenül teljesítendő; akadály esetében az elnök értesítendő levén. E végrehajtásokról a titoknok ügyviteli jegyzőkönyvet viszen, melyet az illető osztályi vagy összes ülésben időről időre előterjeszt. b) A levelezésre nézve: a mennyiben az az akadémia nevében külföldi intézetekkel és tudósokkal folytattatik, két nyelven szerkesztendő, t. i. az eredeti magyar szöveg mellett, mely mint olyan aláíratik, oldallag latinul vagy azon tudományos testületek nyelvén, melyekhez a levél az akadémia nevében intéztetik. — c) A jegyzőkönyv azon szakaszát, melynél fogva valamely ügyben választmány bízatik meg, kiíratja, s az illető választmányi elnöknek legfeljebb nyolcz nap alatt, sürgős esetben hamarabb is, saját aláírása alatt, megküldi, hogy ez a kiküldött tagokat egybe hivatthassa, s a választmány a jegyzőkönyvileg kijelölendő zárnagra jelentését beadhassa. d) A végre nem hajtott vagy függőben levő tárgyakról, melyekre nézve jelentés nem érkezett be, jegyzéket viszen, s azt a havi összes ülésben felolvassa.

7. A jegyző viszi az akadémia mindennemű üléseiben a jegyzőkönyvet, úgy hogy a) az ülés után legfőlebb három nap alatt készen legyen; ekkor b) az ülés elején, az illető osztályokra

való tekintettel elnökileg kinevezett három, fontosb ügyekben öt tagu bizottmány által hitelesítettik. E bizottmánynak nyomatékossb indítvány esetében, a mennyiben kívánja, az indítványozó is tagja legyen. c) Az ekkép hitelesített jegyzőkönyvet, a hitelesítő tagokon kívül, az alapszabályok értelmében, az elnök, vagy a ki az ülésben helyette elnökölt, s a titoknok is aláírja. d) A jegyzőkönyvnek az elnöklő s a titoknok által aláírt másolata az alapszabályokban kiszabott idő alatt a kormányhoz fölterjesztetik. e) A jegyző gondoskodik róla, hogy a jegyzőkönyvek az egyik e végett rendelkezésére álló irnok által havonként letisztáztassanak.

8. A jegyző, mint egyszersmind levéltárnok, saját elölőssége mellett kezeli az akadémia levéltárát; az ebben levő irományokról pontos leltárt vezet, s abból bármely tagnak csak térítvény mellett ad ki bármely irományt.

9. Hogyha a titoknok vagy jegyző akadályozva volnának tisztökben eljárni, egymást kölcsönösen segítik s helyetteszik.

10. Tartoznak a tagok minden az akadémián kívüli tudományos dolgozásaik jegyzékét évenként a titoknokhoz beadni a végre, hogy magános munkálkodásaikról is állhasson külön pont a Név-könyvben.

11. Minden tag fel van szólítva, küldené be pecsét alatt évenként önbiographiai jegyzékeit, melyek feltöretlenül a levéltárban őriztetnek, míg azokra halál s készülendő életírás vagy emlékezéséd esetében szükség leszen.

12. Halál által elvesztett tagjainak az akadémia íkövetkező végtisztletet határozott:

a) Ha a halál esete Budapesten adja magát elő: a megholtnak rokonai, osztálybeli társai-, barátai vagy szomszédaitól várja az akadémia, hogy a temetés napja- és órájáról késedelem nélkül értesítsék a titoknoki hivatalt, mely azt azonnal tudtokra adatja valamennyi Budapesten levő tagoknak, hogy az akadémia termeiben összegyűlvén, s innen testületileg indulván a gyász házához, társoktemetésén fekete ruhában, minél számosabban megjelenjenek.

b) Ha ülés napján esnék a temetés, az ülés más napra tétetik át.

13. A társaság elhúnyt tagjai emlékezetét háromféle módon tiszteli:

a) Rövid gyászbeszéddel, melyvel a társ halálát valamely barátja, ki eziránt a titoknokot mindjárt a hír vétele után tudósítja, s ilyennek nem létében a titoknok, a temetés, vagy ha az elhunyt vidéken lakott, a vett hír utáni legközelebbi osztályülésben jelenti be. Kiadandó az Értesítőben.

b) Életrajzzal, mely az elhunyt életéhez s irói pályájához tartozó adatokat adja. Kiadandó a Névkönyvben.

c) Emlékbetéddel, mely az elhunytak életét, munkálkodásait és hatását szószoki előadásban terjeszti elő. Különösen, midőn igazgató tagját veszti el a társaság, készül emlékbetéde, ha erre vállalkozó találkozik.

14. Ha valamely Budapesten lakó vagy tartózkodó tag oly szegénységben halna el, melynél fogva tisztességes eltemetése sem lenne eszközölhető: e felől értesítettván, az elnök gondoskodni fog.

15. Általában csak holt tagok képei nyerhetnek a társaság teremében helyet; minden egyes esetben titkos szavazás útján döntetik el: felfüggesztessék-e valakinek képe vagy se.

MÁSODIK FEJEZET.

Ülések.

Osztály- és Összes ülések.

16. Az akadémia hetenként egyszer, ú. m. hétfőn, délután 5 órakor tart ülést; többször, vagy más napon, csak különös szükség esetében.

17. Minden év vége felé a titoknok a jövő évre szóló Üléssort az elnökség elébe terjeszti helybenhagyás végett. Abban az osztályok a szerint váltakoznak, hogy a nyelv- és széptudományi osztály után a philosophiai, törvény- és történettudományi osztályok kapcsolatosan, ezek után a matematikai és természettudományi együtt, s ismét a philosophiai, törvény- és történettudományi egyesült osztályok tartsanak ülést, s minden hónap utolsó osztályülését összes ülés kövesse.

18. Valamennyi helyben levő tag minden akadémiai év kezdetén körlevél által szólíttatik fel az ülések látogatására; külön meghívó csak az Üléssortól történő eltérés esetében küldetik szét.

19. A ki *nem tagja az akadémiának*, ha az ülésekben meg kívánna jelenni, kell hogy valamely tag által a *Vendégkönyvbe* beíratás, mi által az egész illető évre bemeneti engedelmet nyer.

20. Valahányszor az elnök az előforduló tárgyak tekintetéből illőnek itéli, az ülést *zártnak* nyilatkoztatja, melyben tehát vendég nem jelenhetik meg, vagy, ha a szokott akadémiái ülés zárttá alakul, abból távozik.

21. Az *osztályok* tárgyai szorosan szakbeli előadások és közlések, mik az illető tudomány előmozdítását eszközölhetik. Ezek minél részletesebbek és kimerítőbbek, annál inkább felelendnek meg a kitzűzött czélnek. Különösen tehát:

a) Ily értekezések és emlékiratok az illető osztály köréből, s azok felett szóbeli értekeződés.

b) Nagyobb kézirati munkákból egyes szakaszok közlése, az egésznek ismertetésével.

c) Mindennemű érdekes közlemények, melyek a tudományok s illetőleg a szépművészetek haladását tárgyazzák, tehát ide vágó figyelemre méltó esetek, vizsgálódások, tapasztalatok, mik akár az eddigi tanok megerősítésére vagy megvilágosítására, akár újnézetek megalapítására szolgálnak.

d) Bármely találmányok bemutatása és fölfedezések bejelentése, ha tudományos szempontból vétettek fel, s az illető szak gyarapítására vannak.

e) Nagy figyelmet érdemlő bel-és külföldi munkákról tudósítás.

f) Bel-és külföldi nagy hírű, s a tudomány vesztességével elhunyt férfiak munkálkodásai és hatásuknak méltatása, ha nem voltak is a társaság tagjai.

g) A szótári munkálkodások. Végre

h) Mindennemű osztálybeli munkálatok tárgyalása és elintézése, ide tudva a pályamunkák elítélését s a nyomtatandó kéziratok megvizsgáltatását is.

22. Az *osztályülési tudományos előadásokra* nézve a) az osztályok, értekezleteikben (Lásd : 30.), az Üléssor szerint reájok eső üléseknek előadási tárgyakkal ellátásáról, illetőleg a tagok vállalkozása útján, jókor gondoskodjanak, s a megállapított *előadásokról* mindig jókorán értesítsék a titoknokot, hogy ez mindegyik ülés tárgyait nyolcz nappal előbb a terem fekete tábláján kihirdethesse.

b) A felolvasó köteles teljesen előadni értekezését a részére engedett egy óra alatt, vagy egészen felolvasván azt, ha terjedelme engedi, vagy vázlatban terjesztvén elő, mutatványok közlése mellett. A vázlat, mely az egésze föl fogalmat nyújt, rövid kivonat, vagy szóbeli ismertetés lehet. Az értekezésnek a következő ülésekben folytatása nem engedtetik meg. Köteles továbbá a felolvasott értekezésnek a szerző által elkészített *kivonatát* még az ülés folytán az Értesítő számára beadni; melyért, valamint az önálló tudományos értekezés czímen ki nem adható kisebb előterjesztésekért, mint jelentések, bírálatok, könyvismertetések, rövid necrologok stb. semmi díj nem jár.

c) Nem-akademicusok, kik valamely értekezést az akadémia előtt fel kívánnak olvasatni, azt csak az osztályértekezlet helybepohtásával, s valamely osztálybeli tag útján tehetik, ki, ha a munkát előterjesztésre alkalmasnak tartja, azt idején az előrajzba felvétel végett bejelenti, s az illető ülésben elő is adja.

Ha nem-tag személyesen akar előadást tartani, erre, a munka előleges beküldésével, minden egyes esetben az akadémia engedélyét kell kikérnie, mely az illető osztályértekezlet véleménye alapján adatik vagy tagadtatik meg.

d) Ha a tárgyak halmaza vagy elhalaszthatlansága úgy kívánna, bármely ülés, az elnök által e végre rendelt napon folytatható.

e) Székfoglaló értekezés elővizsgálat nélkül, minden más előadás elnökileg kirendelt három bíráló szavazata alapján vétetik fel az „Értekezések” czímű akadémiai közlönyökbe (Lásd alább). Ha a székfoglaló az Évkönyvekbe adatik be, e gyűjtemény szempontja tekintetéből megy osztályi vizsgálat alá. Egyébiránt

f) Az előadott munkáról szabadon rendelkezhetik a szerző. Ha azonban székfoglaló vagy emlékezés az előadó tag által másutt adatnék ki, fentartja magának az akadémia, azt saját közlönyében is adhatni, s ez esetben díj nélkül.

23. Minden tagnak van joga szándéklott előadását bizonyos ülésnapra a titoknokkal bejegyeztetni. Ha az ekkép jelentkezők száma kellenél nagyobb volna, az előadás idejére nézve intézkedjenek a titoknokkal, s a titoknok, szükség esetén, az osztályértekezlettel.

24. Ha ki valamely fontosabb *indítványt* szándékozik tenni, azt jókor bejelenti a titoknoknak, hogy az előrajzba bemehessen,

egyszersmind köteles azt, az Értesítő számára, még az ülés folytán *írásban* is beadni.

25. Ha valamely indítvány elfogadtatván, bővebb kidolgozására küldöttség rendeltetnék: az indítványozó ebben mindenkor benne legyen.

26. Minthogy a *hivatalos tárgyalások* gyakran sok időt kívánnak, s miattok ilyenkor a legérdekeseb tudományos közlések is csak fáradt figyelemre tarthatnának számot: minden ülés az e napra tett egy vagy több előadással kezdetik meg; ezt követik a folyó tárgyak közül azok, mik késedelmet nem szenvedhetnek.

27. Az osztályok közül a nyelv- és széptudományi külön, a philosophiai, törvény-, és történettudományi, s ismét a matematikai és természettudományi kapcsolatban tartván üléseiket; minde-
nik tiszteleti és rendes tag csak a maga, egyes vagy egyesült, osztály-
ülésében bír döntő szavazattal; tanácskozó szavazattal azonban minden rendbeli tag bármely osztályban bír, valamint előadási joggal is.

28. Oly kérdésekre nézve, melyek természetöknél fogva több osztályt is érdekelnek, fenmarad az összes ülésre hivatkozás.

29. Midőn az osztályok bizottságilag működnek, minden rendbeli osztályi tagok meghivatnak ülésekbe, s a fölterjesztendő jelentés szerkesztésével keblökből bíznak meg valamely tagot.

30. Minden osztály külön (együtt csupán a matematikai és természettudományi osztályok), saját választott elnöke és jegyzője közreműködésével, havonként legalább egy (szükség esetén több) *osztály-értekezletet* tart, rendszerént a hó első napjai valamelyikén, melyre az osztály Budapesten lakó vagy tartózkodó minden tagjameghivatik.

Ez értekezletek célja az osztály kebelében szerves munkaságot fejteni ki és ápolni, az osztályüléseket mintegy előkészíteni, az osztály benső, úgyszólván házi, nem különben szakügyeit fesztelen körükben megvitatni, valamint az ülés határozata folytán, tudományos tárgyak körül, bizottságilag eljárni. Jelesül

a) Gondoskodik az értekezlet a következő ülések előadandó tárgyairól. (22. a)

b) Nem-tag által felolvasásra benyújtott értekezést egy tagjával megvizsgáltat, s elfogadás esetében azt elő is adatja. (22. c.)

c) Véleményez, hogy valamely nem-tag olvashat-e az ülésben személyesen.

d) A titoknok által hozzája áttett, vagy a szerző által egyenesen benyújtott kéziratokat egy tagjával megnézet; s véleményét ad, érdemes-e azokat az osztályülésben előterjeszteni.

e) Lehetőleg oda törekszik, hogy az osztály tudományszakainak világszerte való haladási főbb mozzanatairól az ülésben minden félév alatt egyszer, vagy többször is, érdekes szemle tartassék.

f) Általában ellenőrökdi, hogy az ülésekben a tudomány állásához és méltóságához illő előadások tartassanak.

g) Minden az osztályt illető tudományos és belügyek iránt mint véleményező, előkészítő, javaslattevő lép fel, s tanácskozása eredményét az ülés határozata alá terjeszti.

h) Az osztály által rá bízottakban küldöttségileg eljár; pályamunkáknál bírálókat jelöl, s a hol szükséges, azok véleményeit egyesíti; új tagokat ajánl, szóval mind azt végezi, mit az osztály, midőn *bizottságilag* (1. 29.) működik, teljesíteni szokott.

i) Elnökét és jegyzőjét választja.

k) Határozatairól jegyzőkönyvet visz, melynek azonban fontosabb pontjai az osztályülés jóváhagyása alá terjesztendők.

31. Az összes ülések tárgyai: igazgató tagok feletti emlékeztetések, az akadémia közös ügyeire, szervezeti intézkedéseire vonatkozó kérdések, más tudományos testületekkel viszonyai tárgyalása és küldemények bemutatása.

32. Minden ülés végén a titoknok a következő ülés előrajzát felolvassa, s azt a terem fekete táblájára felfüggeszti.

II. Nagygyűlések.

33. A nagygyűlés teendői levén: tagok választása, a nagy jutalom odaitélése, a pályázatok feletti határozás és új jutalomtárgyak megállapítása: mindezen tárgyak az osztályok által jókor előkészítendők.

34. Ehhez képest tartoznak a vidéki rendes tagok is, a nagygyűlés előtt két nappal, Pesten megjelenni, hogy a velők kiegészített osztály szavazó tagjai összeülvén, mind a megkoszorúzendó nyomtatott munkák, mind a megállapítandó jutalom-kérdések, úgy a választandó tagok iránt is, a nagygyűlés elébe terjesztendő jelentéseiket minél gyorsabban elkészíthessék.

Különösen a tag-ajánlásra és választásra nézve következő szabályok az irányadók :

a) Bármely akadémiai tag ajánlhat, de csak saját tudományos szakával foglalkozó egyéneket megválasztásra.

b) Az ajánlandó egyén minősítvénye, az Alapszabályok 27 — 30. §§-ának értelmében, a szigorú szakképzettség, a tényleges és folytonos szaktudományi bívárkodás kimutatása által, valamint az ajánlandó tag irodalmi munkálatainak felsorolása által, — az ajánló szakbeli tag részéről írásban indokoltassék. Az irodalmi munkák, a mennyiben netalán kevésbbé volnának ismereteseek, az ajánlathoz mellékeltessenek. — Pusztán gyakorlati, habár tudományos képzettségen alapuló minősítvény, a főntebbi kellékek nélkül, nem tekinthető elegendő képességnek az akadémiai czélok előmozdítására.

Tiszteleti tagságra nézve az Alapszabályok 27. §-a érvényben marad.

c) Az ajánló érintett írásbeli ajánlatát nov. 30-ig bezárólag, az akadémia titoknokának adja át. *E határidőn túl a folyó évre ajánlatok el nem fogadtnak.* A beérkezett ajánlatokat a titoknok átteszi az illető egyes osztályokhoz. Az osztályok külön értekezletben előleges tájékozás végett, tudomásul veszik az ajánlottak minősítvényeit. Egy héttel a nagygyűlés előtt az ajánlatok a titoknok által, hasonló tudomás végett, a többi osztályokkal kölcsönösen közöltetnek.

d) A megérkezett vidéki tagokkal kiegészített osztályok szavazatos tagjai az említett módon ajánlottak közül egyszerű többséggel terjesztenek új tagokat megválasztás végett az összes akadémia elé, a nagygyűlés első napján. Ez alkalommal a nagygyűlés az előterjesztések felett tanácskozik, és az osztályonként megválasztandók számát meghatározza ; mely számhoz magát a választó gyűlésben tartani fogja.

35. A nagygyűlés üléseiben vendég nem jelenhetik meg.

III. Köz ü l é s.

36. Az összes ülések kötelessége jókor gondoskodni arról, hogy a köz-ülési előadásra alkalmas munkákban fogyatkozás ne legyen. E végre mind az Évkönyvekbe és az „Értekezések“ című folyóiratba szánt dolgozatok vizsgálatánál ügyelettel lesznek a vegyes

közönség előtti felolvashatásra, mind megbízás útján is gondoskodnak, hogy érdekes előrajzot adjanak a nagygyűlés elébe, mely azt végkép megállapítja.

IV. Állandó Bizottságok.

1. Történelmi bizottság.

37. Az állandó történelmi bizottság *feladata* a magyar történelem kútfői felkeresése, gyűjtése, kiadása. E végre a) levelezésbe bocsátkozik nyilvános és magán könyv-és levéltárak birtokosaival, öreivel, egyes gyűjtőkkel s történetkedvelőkkel, az itt-ott fenmaradt kútfőszerű emlékekről tudomás, regesták, hű másolatok, a hol lehet eredetiek szerzése végett; hol ilyek máskép a tudománynak meg nem menthetők, azok megvételeit ajánlja az akadémiának. Különösen b) kötelességének tartja nem csak rögtön kiadandókat gyűjteni, s azok közzétételét azonnal eszközölni, hanem mindent felhalmozni, mi jövődre is a reá bízott czélok létesítésére szolgálhat, hogy eképp egy kritikai hűséggel és pontossággal később kiadandó *Egyetemes Magyar Okmánytár* előkészítettessék.

38. Ezek eszközölhetésére, a bizottságnak, az akadémiái pénztárnok kezelése alatt, egy *külön pénztár* szolgál, melynek bevételi forrásai: a) az igazgató tanács által e végre kirendelt évi alap; b) a Teleki-alapítvány; c) az általa kiadott könyvek jövedelme; d) egyes hazafiak e célra tett és teendő ajánlatai. A gyűjtött történeti kincseket kiadja:

A) A *Történelmi Tárban*, melynek fő czélja a m. tört. kútfők ismeretének előmozdítása s kisebb kútfők közlése. Ilyek különösen: 1. Megyék, kerületek, városok, vidékek s kisebb községek községi életére, jogviszonyaira és szerkezetére vonatkozó iratok, mint statutumok, jegyzőkönyvek, jövedelmi és költség-kimutatások; a tanulás és fontossághoz képest egészen vagy kivonatosan. 2. Családok, uradalmak, úgy egyházi megyék, káptalanok, szerzetek és egyházi községek történetére vonatkozó iratok, tehát ok-és alapítvány levelek, végintézetek, nemzékrendi jegyzetek, jószágbecsük és jövedelmi kimutatások, egyházlátogatási jelentések, anyakönyvek és necrologiumok kivonatai stb. 3. A földmivelés, műipar és kereskedelem történetére vonatkozó emlékek, mint urbáriumok, czéh-szabályok, árszabások, vásárváltságok stb. 4. A törvényhozás, közigazgatás,

rszágos pénzügy és jogszolgáltatás történetét felvilágosító jelentések, utasítások, magán naplók, összeírások, nevezetesebb pörök és ítéletek, kivált a régibb időkben. 5. A külviszonyokat felderítő állami szerződvények, békekötések s azokra vonatkozó acták, követségi utasítások, jelentések, a régibb időkben. 6. Egyes nevezetesebb eseményekre, úgy historiai személyekre vonatkozó okmányok, levelezések. 7. Régi kéziratok- és könyvekben, régi missálék- és naptárakban stb. található historiai feljegyzések; továbbá kisebbféle naplók. 8. Tudományos intézetek történeti emlékei. 9. Felírások. 10. Levél-, könyv- és kéziratárak historiai kéziratai és okmányai ismertetése, kivonatai, regesták alakjában. 11. Utasító, ismertető sorozata Magyarország s annak régi tartományait illető, külföldön megjelenő historiai kútfőeknek; úgy szintén külföldi munkákban találtató magyar historiai kútfői közlések kivonatai. 12. Az akadémiához érkező okmányok tartalomjegyzékes folyó sorozata. — Mi e közlemények formáját illeti, az azokat bevezető, követő, berekesztő szöveg nem annyira okoskodó s történetnyomozó, mint lényegesen kútfő-ismerető, ezeket csoportozó és összefüggesztő legyen.

B) A *Magyar Történelmi Emlékekben* (*Monumenta Hungariae Historica*). Ezek fő osztályai: a) *Okmánytárak* (*Diplomataria*), egyes nagyobb korszakok, vidékek, hatóságok, családok vagy tárgyak szerint, oklevelek- s másnemű hivatalos és történeti érdekű magán irományokból, melyek eddig vagy egészben vagy részekben kiadatlanok; vagy kézen nem forgó, főleg külföldi munkákban jelenvén meg, írónk előtt nagyobb részt ismeretlenek; vagy ha nálunk megjelentek is, részint nem mentek még be okleveles gyűjteményeinkbe, részint igen hibásan adattak ki. b) *Kútfőszerű Történetírók* (*Seriptores*) deák, magyar, sőt más nyelveken is. c) *Országgyűlési irományok*: acták, naplók, kiadatlan törvénytörvények. — Külön osztályait e közzétételeknek képzik:

C) A *Török-Magyar Kor Történelmi Emlékei*, melyek gyűjtésfordítása- s a bizottság ügyelése alatt kiadásáról egy külön e végett megbízott tag gondoskodik.

D) A *Magyar Leveles Tár*, vagyis magyar nyelven írt régibb levelek gyűjteménye, melyek mind az országos és egyházi, mind a műveltségi, beléleti és nyelvtörténetre kútfőül szolgálnak.

39. A tárgyak megvizsgálása-, megbírálása-és összeállítá

sában a bizottság önállólag jár el; de munkálatairól évenként az összes ülés elébe részletes jelentést ad.

2. Archaeologiai bizottság.

40. E bizottság figyelmének tárgyai a hazában létező és felfedezhető, minden ó és középkori, régiségtani becsű műmaradványok, legyenek azok magyar vagy nem magyar eredetűek. Tehát minden régi épületek, vagy olyaknak maradványai; régi kőfaragványok, akár önállóak, akár mint régi épületek részei fenmaradtak, ú. m. szentek állóképei s egyéb szoborfélek, kőkoporsók vagy sírfedelek, dombormunkával vagy régi felirattal faragott czímerképek, keresztelő-medenczék, oltárok; fafaragványok; szobrászati öntvények, ide értve a régi harangokat is; az itt-amott nagyobb csoportozatokban előforduló mesterséges halmok (különösen kúnhalmok); régi festések, templomok és házak falain, vagy önállóak is; metszések nyomatai vagy táblái, rézben vagy fában; régi fegyverek, bútorok, eszközök, edények; régi érmek, pecsétnyomók és pecsétek, czímerek sat. műtörténeti tekintetben.

41. A bizottság igyekszik ilyenmü régiségek létezéséről tudomást szerezni, azoknak fellelhetése és fentarthatása módjáról tanácskozik, s ez iránt az akadémia előtt indítványokat tesz, azoknak vagy rajzaiknak gyűjtéséről gondoskodik; mindezek nyomán az említett régiségek ismeretét, és azoknak a tudomány, névszerint az archaeologia, epigraphika, numismatica, sphragistika, heraldica, stb. érdekében felhasználását és lehető hasznosítását eszközli és elősegíti.

42. Az archaeologiai bizottság szakértő és szakkedvelő akadémiai tagokból áll; de az akadémián kívül levő oly férfiak segítségével és hozzájárulásával is élhet, kik vagy szaktudományuk, vagy birtokuk, lakhelyöknél fogva, s a régiségtudomány iránti szeretetből a bizottság működését elősegíteni képesek és hajlandók.

43. Kivánatos lévén a hazai s nemzeti régiségeknek rendszeres megismertetése s leírása, úgy szintén a mű- és történeti emlékek megőrzése és fentartása, a bizottság körét a következők teszik:

1) Egy hazai archaeologiai *repertorium* készítése, melyben a) mindazon nemzeti régiségeink kimerítő s lehetőleg rendszeres össz-

szeirása és sorozata adassék, melyek eddig egyes leírások által többé vagy kevésbbé közismeretre jutottak, a tárgyaknak lehetőleg összes s minden egyes leírásaira sőt rajzaira is utaló pontos idézetekkel, s a mennyire lehet, a tárgyaknak, valamint a leírásoknak és rajzaiknak rövid jellemzésével sőt bírálatával. b) Folyó följegyzése minden újabb fölfedezéseknek és léleteknek, melyek akár egyenes bejelentés, akár egyéb magán tudósítás, vagy a napi sajtó útján a bizottság és tagjai tudomására jutottak.

2) A hol szükségesnek mutatkozik, egyes nevezetesebb régiségi tárgyaknak a *helyszínén* történendő *megvizsgálattása*, tagjai, vagy más szakavatottak által, ásatások, az ország egyes, régiségekben s különösen építészeti műemlékekben dúsabb vidékeinek beutaztatása, s az érdekesebb és nevezetesebb tárgyaknak avatott egyének által fölvétele s lerajzoltatása.

3) Megkeresése a kormánynak és hatóságoknak az iránt, hogy az alattok levő organumoknak a felmerülő régiségi találmányokról és fölfedezésekről minden egyes esetben teendő jelentést hagyják meg; valamint ezen jelentéseknek a bizottsággal leendő haladéktalan közlésére is fölkérése.

4) Minden adandó alkalommal viszonyba lépés mindazon világi és egyházi hatóságokkal, községekkel, egyházi védnökségekkel, vagy egyes birtokosokkal, a kiknek felügyelése alatt vagy birtokukban nevezetesebb mű- vagy csak történeti, különösen pedig építészeti emlékek vannak, hogy így a hazai régiségek s történeti emlékek kellő fentartására hasson, meggátolja azok lerombolását, s befolyjon a netalán előveendő újításokra és változtatásokra. Ezen irányban is kikéri a kormánynak és hatóságoknak fő felügyeletét, melyeknek közbevetése által igényt tart rá, hogy minden egyes felmerülő esetben az ily emlékek fentartását, azoknak változtatását vagy épen megsemmisítését illetőleg eleve értesíttessék; tudta és közbenjárása nélkül semmi ily emlékeket érdeklő nevezetesebb határozatok, munkálatok, változtatások fogamatba ne vétessenek; sőt igyekezni fog kieszközölni, hogy a hol ezen emlékek hasonló eljárás által veszélyeztetve volnának, az ily munkálatok a bővebb tárgyalásig felfüggesztessenek; az újítások- és változtatásoknál minden befolyását oda intézvén, hogy azok a műemlékeknek lehető leg-

nagyobb kíméletével s mindenkor csupán eredeti stíljének megfelelő idomban történjenek.

5) Feladata egy rövid, közérthetőségű *Utasítás* kidolgozása és minél több példányban közzétévése, mely a romladozásnak leginkább kitett mű- és történeti építészeti emlékeknek, mint régi romváraknak, egyházaknak stb. a lehető legegyszerűbb módon, s legcsekélyebb költséggel való fentartását, vagy csak azoknak a további fenyegető enyészettől megóvását, a mint mindenki által könnyen eszközölhető, előadja s tanítsa. Ügyelni fog egyszersmind arra, hogy lehetőleg népszerűen készült iratok által a mű- és építészeti stílusokat a nagy közönséggel megismertesse; s az által ne csak a műismereteket s műírányt terjeszsze, de különösen oda is hasson, miszerint a műépítészeti emlékek újításánál és javításánál azok eredeti idoma és ízlése tekintetbe vótessék, mind pedig a közönséget a régiségek és műemlékek iránt általa teendő jelentéseiben és leírásaiban azok műbecse megismerésére, s kellő megnevezésére és meghatározására utasítsa.

6) Oly kitűnő becsű vagy nemzeti érdekű emlékeknél, melyeknek fentartása veszélyeztetve van, mindent el fog követni a felügyeléssel megbízott hatóságoknál, s különösen azon községek-nél és egyeseknél is, kiknek azok birtokukban vannak, hogy azokat az érintett műemlékek kellő fentartására bírja. Hol ez irányban siker nem kíséri lépteit, igyekezni fog az ily emlékeket az illetők birtokából számára kinyerni, azokat tehetsége szerint helyreállítani, javítani, vagy csak fentartani, s a mennyire ez tehetségében nem állana, a nemzet segélyéhez is folyamodni fog, s azokat köz nemzeti birtok és adakozás tárgyává igyekszik tenni.

7) Munkálkodásáról időnként kiadandó *Közleményeiben* jelentést teend a befolyása és közremunkálása által fentartott, az enyészettől megmentett s kijavított műemlékekről, vagy egyéb régiségekről, valamint e nemű szerzeményeiről, melyeket a nemzeti Muzeumba teszen le. Rendesen vezeti a hazai régiségek összeírását és találmányok följegyzését. Más részt az archaeologia összes szakkaiból a hazai régiségeket minden irányban ismertető leírásokat, tudományos értekezéseket és monographiákat hoz, valamint egyes kisebb figyelmeztetéseket és jelentéseket. Ily figyelem-ébresztésű egyes régiségi tárgyakat érdeklő kérdéseket tesz föl, s megfelel a

mások által tett kérdésekre, s felvilágosításokat ad az ügybarátoknak s a közönségnek. Sőt tekintettel mindig a hazai régiségtanra, figyelemmel kíséri az általános régiségtani buvárlatokat s fölfedezéseket is, az újabb e nembeni ismereteket, valamint minden, körébe vágó, nevezeteseb szakmunkákat megismertet.

8) A nemzeti régiségek bejelentése iránt már előbb az akadémia által 1848-ban, újabban pedig 1859-ben közzétett felhívásoknak igyekeznek a lapokban és azokon kívül is minél nagyobb nyilvánosságot eszközölni. E végre különösen az archaeologia minden szakából különös kérdés-sorozatokat fog tagjai által kidolgoztatni s összeállíttatni, melyek minden egyes tárgynál a kevésbbé avatott ügybarátokat is a figyelemre méltóbb mozzanatokra, részletekre s eltérésekre figyelmeztessék, s így mintegy bővebb utasításul szolgáljanak a régiségtan tárgyaitak felismerésében.

44. E célok létesíthetésére a bizottság egyik tagja mint *bizottsági titkár* fog működni. Ez a) bizottsági ülésekben előadói tiszttel visel, b) ezek határozatait jegyzésbe veszi és végrehajtja; e szerint c) a bizottság rendeltetése (42. pont) érdekében szükséges felszólításokat, megkereséseket, figyelmeztetéseket, tudakolásokat, jelentéseket írja, szóval az összes levelezést a bizottság nevében viszi; d) utazásokat teszen; e) az Archaeologiai Közleményeket szerkeszti.

45. Mind ezek eszközölhetésére a bizottságnak, az akadémiai pénztárnok kezelése alatt, egy *külön pénztár* szolgál, melynek bevételi forrásai: a) az igazgató tanács által e végre kirendelendő évi alap; b) a gr. Andrassy Manó bizottsági tag és társai által nyomtatásokra felajánlott kétezer forint; c) a bizottság által kiadott nyomtatványokból befolyó pénzek; d) a tudomány barátjai által, bizottsági felszólításra beküldendő tízforintos adalékok, melyekért azoknak a bizottság által kiadott nyomtatványok járnak ki. — Sürgetős esetekben, bizottsági határozat nyomán, a bizottsági elnök is tehet utalványozásokat.

3. Statistikai bizottság.

46. A statistikai bizottság *feladata* mindennemű statistikai adatokat, melyek a magyar koronához tartozó országok köz viszonyaira vonatkoznak, gyűjteni, rendezni, megbírálni, s más államok

adataival is egybevetve feldolgozni; s azok kibocsátása által Magyarország lehetőleg hű statisztikai ismertetését eszközölni.

47. Felhasználja ugyan a bizottság, kellő bírálat mellett, a más úton is közzé tett adatokat; fő teendőjéül tekinti azonban, a magas kormány, az egyházi és világi hatóságok, testületek, egyesületek és intézetek, úgy magánosok, s ha szükség, a hely színére tett kiküldések útján jutni ez adatok birtokába. A mennyiben pedig hazai viszonyainknak más országok statisztikai adataival egybevetése is kívánatos, az akadémia közbejöttével a külföld rokon irányu társulataival és intézeteivel, kiadásaira nézve, csereviszonyba lép.

48. A bizottság, munkálkodásai eredményeit „Statisztikai és Nemzetgazdasági Közlemények“ című, időhöz nem kötött füzetekben bocsátja közre, melyekben, önérthetőleg, nem akadémiai tagok részéről is fogadtatnak el mind adatközlések, mind kidolgozott értekezések is. Mind ezek körül, valamint munkálati módjára s belső szervezetére nézve, a bizottság önállóság jár el. Az akadémiai pénztárnok által kezelt *pénztára* forrásai: a) az igazgatóság által e czélra kirendelendő évi alap; b) külön alapítványok és adakozások; c) Közleményei jövedelme.

4. *Mathematikai és Természettudományi bizottság.*

49. E bizottság feladata az összes magyar hazát természettudományi és műtani tekintetben átvizsgáltatni és megismertetni. Ehhez képest működési ágai következők: Természettudományi és közlések, vidékek leírásai állat-, növény- és ásványrajzi tekintetben; földtani, őslénytani közlések; meteorológiai adatok, a mennyire lehet, kiterjesztve a nedvességi, légnyomati, villanyossági stb. viszonyokra; magasságmérések hálózatának létesítése természettudományi és technikai szempontból; vegytani vizsgálatok, gazdasági, földtani és hydrographiai tekintetben; azon iparos eljárások megismertetései, melyek többé-kevésbbé honunk sajátjai, megismertetése a honunkban létre jött nagyobb szerű építkezési, ú. m. vasúti, híd-, esatornaépítési, vízszabályozási, lecsapolási, vezetési stb. vállalatoknak.

50. E czélok létesítésére a bizottság összeköttetésbe teszi magát oly férfakkal, melyek a tanárok, orvosok, gyógyszerészek, mérnökök, építésszek, iparvállalatok vezetői, bányászok, s általában tudomány- és természet-kedvelők, — kiknek segédelmével amaz

adatok, rajzok, leírások birtokába juthat. Továbbá kirándulásokat, utazásokat eszközöl; tárgyakat gyűjt, melyek a nemzeti Muzeumba adatnak be, hol használatul úgy is minden szakember rendelkezésére állanak; sőt a múltakra is kiterjesztve figyelmét, a Magyarországról szóló nyomtatott munkákat és értekezéseket, úgy ily kéziratokat is lajstromoz, gyűjt, s tartalmukat megismerteti.

A bizottság létrehozta eddig a meteorologiai s földdelejeségi észleldét, mely Budán a reál-iskola épületében van elhelyezve; az észleléseket Dr. Schenzl Guido akadémiai tag s azon iskola igazgatója teszi.

Életbe léptette a tudományos munkálkodást az Akadémia physikai termeiben, alkalmat adván a tudósoknak a tudomány magasabb köréhez tartozó feladatok kísérleti keresztülvitelére.

A tudományos szerek felügyelésére szertár-őrt választott a rendes tagok sorából évi díj mellett.

51. Kutatásai, levelezései, dolgozásai eredményeit a bizottság saját közlönyében teendi közzé; mely végre s a fentebbi czélokra szolgál neki az akadémiai pénztárnok kezelése alatt egy külön *pénztár*, melynek forrásai a) az igazgatóság által kirendelendő évi alap, b) Közleményei jövedelme.

5. Nyelvtudományi bizottság.

52. A nyelvtudományi bizottság *feladata* arra van irányozva, hogy az osztály nyelvészeti ügyei, egységes, összevágó, következetes vezérlet és felügyelés, folytonos szemmel-tartás és gyakoribb eszmecsere mellett, élénk, öszhangzó, nyomos előhaladást tegyenek. Ehhez képest a bizottság működési ágai a következők:

A) *Nyelvtaniak*. Ide tartoznak a helyesírás, a nyelvrendszer s a nyelvjárások ügyeinek folytonos figyelemmel tartása.

B) *A szótárügy*. Ide nem értve a nagy szótárt, mely befejezett ténykép áll a bizottság előtt, a tájpszótár folytatása, a mesterműszótárról gondoskodás, a műnyelvi kérdések véleményezése, helynevek, szójárások, phraseologia stb. gyűjtése tartoznak e rovatba.

C) *A nyelvtörténet ügye*. A Magyar Nyelvemlékek szerkesztője a bizottságtól veszi utasításait a másolások, kiadások s egyes szerkesztési kérdések körül.

D) Az alapszabályok 3. §-a szerint az *irodalom emlékeinek* fölkeresése, s a tudomány gyarapodására szolgálók megismertetése.

E) *A hasonlító nyelvészet* mind fontosabb, sőt immár mellözhetlen kiegészítő része levén az összes nyelvtudománynak, a bizottság ez irányban is tért nyit az eszmecserének, vizsgálatai körébe bevonván nem csak az összes altai nyelvészetet, hanem a sémi, árja s így a classicus nyelveket is.

53. A nyelvtani, szótári és irodalmi munkálatok körében előállítandó egyes munkákról alkalmilag tesz a bizottság előterjesztéseket az osztály útján az elnökséghez és igazgatósághoz. Állandó, rendszeres, folytonos kiadásai pedig a bizottságnak: 1) A régi nyelv- és irodalmi emlékek folyamatban levő kettős gyűjteménye (Nyelvemlékek és Corpus Grammaticorum). 2) A nyelvjárási, szótári és nyelvemléki anyagok iránti levelezés, másolatok szerzéseik költségei. 3) Kisebb anyagok és dolgozatok közzétételére a bizottság saját közlönyt nyer „*Nyelvtudományi Közlemények*” cím alatt, a melybe tételnek által az osztálybeli szorosán nyelvtudományi értekezések és közlések is. (Ehhez képest a nyelv- és széptudományi osztály „*Értekezései*” körének megszorításáról lásd a 62. e.)

54. A *Nyelvtudományi Közleményeket* a bizottság előadója szerkeszti.

55. A bizottság rendszeres kiadásainak fedezésére az akadémiai pénztárnok kezelése alatt külön pénztár szolgál.

56. A bizottság nem-akadémiai tagok közremunkálását is elfogadja és díjazza, kapcsul szolgálván ekkép az akadémia és az író-közönség közt.

57. Az állandó bizottságok havonként rendszerint egyszer gyűlnek össze; névszerint az archaeologiai bizottság minden hó első keddjén, a matematikai és természettudományi bizottság a hó első szerdáján, a statisztikai minden hó első csütörtökén, a nyelvtudományi minden hó első péntekén, a történelmi minden hó első szombatján, délután 5 órakor, az akadémiai teremben; rendkívül pedig, valahányszor a szükség kívánván, az illető bizottsági elnök a bizottságok tagjait összehívja.

HARMADIK FEJEZET.

Könyvkiadások.

I. Évkönyvek.

58. Az Évkönyvekbe csak oly értekezések vétetnek föl, melyek vagy új tárgyat adnak elő, vagy, bár ismeretes alapokon, új vizsgálatokba bocsátkoznak, új összevetéseket, összeállításokat, nézeteket, következtetéseket foglalnak magokban, s e mellett tárgyes nyelvbeli előadásra a jelenkor haladási fokának teljesen megfelelnek. Ehhez képest az osztálybeli vizsgálók e tekintetre szoros figyelemmel lesznek, kiknek tudósításai nyomán az értekezések sorát az illető osztály határozza el.

59. Az Évkönyvekbe szánt, s előbb az illető osztályülésben, egész kiterjedések szerint, vagy ha az nem lehetne, kivonatossan felolvasott, s majd osztályilag megvizsgált és elfogadott értekezések legott elfogadtatásuk után, a mennyiben külön füzetet alkothatnak, egyenkéntes külön címlappal kinyomtatván, kiadatnak, félre tétetvén azokból bizonyos példányszám, hogy mikor az ily egyenként közzétett kiadványok 50—60 ívre gyűltek, az akadémiának illető évi v. évek közlési tárgyaival kiegészítve, gyűjtőcím és tartalomjegyzék hozzá adásával, mint évkönyvi kötet újra, és együtt kibocsáttathassanak.

II. Értekezések s Értesítő.

60. Hogy a tagok, s mind azon hazafiak, kiket az akadémia munkálkodásai érdekelnek, ezekről folyvást és részletesen értesülhessenek: mindazon értekezések és tárgyalások, melyek közzétételre alkalmasok, az *Értekezések és Értesítő* című folyóiratokban, időrendben adatnak ki.

Ugyanis az akadémiának, eddigi háromosztályu *Értesítője* helyett, 1867. jan. 1-től fogva kétrendű közlönye van:

- 1) *A magyar Tudományos Akadémia Értesítője.*
- 2) *Értekezések. Kiadja a Magyar Tudományos Akadémia.*

61. A Magyar Tudományos Akadémia *Értesítője* egy oly, apró füzetekben folytonosan megjelenő folyóirat, melyben minden aka-

démiai ülés, időrendben, az osztályok elkülönzése, vagy szak szerinti csoportosítása nélkül, következik egymásra, s így e közlőny egy folytonos egésznek alkot, melynek füzetkéi a naptári évvel kezdődnek és záródnak, egy évfolyam tevén egy kötetet. A füzetek folyó számot kapnak.

Az Értesítő közép nyolczadívre, részben garmond, részben petit betűkkel 500 példányban nyomatik, s minden két heti ülés tárgya egy füzetet képez. Szerkesztője mindenkor az akadémiai jegyző.

Tartalmát teszik :

a.) Az osztályülésekben előadott minden értekezés kivonata. Egy-egy kivonat *legfeljebb* 8 nyomtatott lapra terjedhet. Továbbá az ülésen felolvasott könyvismertetések, bemutatások, kisebb előterjesztések, melyek önálló tudományos értekezésnek nem tekinthetők.

b.) A közülésben felolvasott értekezések kivonata, ha szinte maga az értekezés az Évkönyvekben jelenik is meg.

c.) Kisebb emlékbeszédek, necrologok s effélék, melyek nem Évkönyvbe valók. Évkönyvbe szánt emlékbeszéd kivonata csak úgy, ha az emlékbeszédből alkalmas kivonatot lehet készíteni.

d.) Az akadémia mindennemű (osztály-, összes-, és igazgatósági) üléseinek és nagy gyűléseinek tárgyalásai; csupán a közönség elé nem való dolgok elhagyásával. E szerint, az eddig külön kinyomatni szokott jegyzőkönyvek kiadása megszűnván, az egész jegyzőkönyvi tartalom az Értesítőbe vétetik fel; jelesen :

e.) A tisztn személyt érdeklő ügyek mellőztével, minden egyéb, a tagokat és közönséget érdeklő dolgok.

f.) Általánosb érdekű indítványok, melyek vitatást idéznek elő, el nem fogadás esetében is.

g.) A kiadás végett benyújtott művek és értekezések fölötti bírálatok, vagy egészben, vagy tartalmas kivonatban. El nem fogadott művek és értekezések bírálatai azonban csak úgy közöltetnek, ha általánosb irodalmi beccsel bírók, s a közönségre és írókra nézve tanulságosak; az ily el nem fogadott mű és értekezés szerzőjének neve elhallgatandó lévén.

h.) Pályaművek bírálatai, akár osztályok, akár bizottságok

vagy bizottsági előadók által nyújtatnak be, terjedelmesen közlendők.

i) Az akademiának ajándékozott s külföldi intézetek által cserében küldött könyvek jegyzéke.

k) Minden ülés előtt kitétetik az elnök neve, de a jelen voltak névsora elmarad. Az indítványt, jelentést tevők neve sem hallgattatik el: ha pedig valamely tag értekezést ajánl vagy olvas nem-tagtól, annak neve mindig kiteendő.

l) Minden kivonat, indítvány, jelentés s több efféle (lásd 22. b.) még ülés folytán *írásban* beadandó, hogy az Értesítő szerkesztése késedelmet ne szenvedjen.

Az Értesítőhöz semmi rajz, ábralap s ilyenén melléklet nem járul.

Az Értesítő a szaklapok hiányát pótolván némileg irodalmunkban, feladata még a tudományok művelőit könyvészeti adatokkal is ellátni. Ehezképest minden osztály kebelében két-három tagból álló bizottság állítatik fel, melyeknek kötelessége a tudomásukra jutott szakbeli munkákról rövid ismertetést, vagy csak egyszerű könyvészeti jelentést adni. E könyvészeti adatok, melyek kiegészítéséhez minden egyes tag járulhat, az Értesítőben időnként közzétételnek.

62. Az *Értekezések* című közlöny, mint neve mutatja, az akadémia ülésein felolvasott vagy felolvasottnak vett, s bírálók által elfogadott, illetőleg bírálatlan is kiadható (székfoglaló) értekezéseket hozza, a mennyiben ezek nem az *Évkönyvek*be szánvák. A szerzők rendelkezési joga azonban munkájokkal, az eddigi határok közt (lásd 22. f.) fenmarad. Részletesebben

a) Az „Értekezések“ az előbbi Értesítő alakjában jelenik meg, azon különbséggel, hogy minden egyes értekezés külön füzetet képez, melynek címlapja a borítékon kettős címet visel; felül, kisebb alakban, egy vízszintes vonallal elválasztva a gyűjtőcím, — alább mint főcím az értekezés címe nagyobb alakban és a szerző neve stb. Minden értekezés önállónak tekintetvén, bent a fehér lapon saját címet visel, s a lapszámozás minden füzettel újra kezdődik. Külön évi vagy félévi címlap sem adatik, nehogy ez a részeket csonkának tüntesse fel, s a kelendőséget akadályozza.

b) Az Értekezések a szükséges ábrákkal s egyéb mellékletekkel jelennek meg.

c) Az Értekezések, az akadémiai osztályok szerint, hat osztályra különítvék; jelesül:

1.) Értekezések a nyelv- és széptudományi

2.) Értekezések a philosophiai

3.) Értekezések a törvénytudományi

4.) Értekezések a történettudományi

5.) Értekezések a matematikai

6.) Értekezések a természettudományi osztály köréből. E felosztás szerint a füzetek külön folyószámot kapnak.

d) Az Értekezések szerkesztőit az illető osztályok maguk választják.

e) A nyelv- és széptudományi osztály szorosan nyelvtudományi értekezései a nyelvtudományi bizottság Közleményeibe tétetvén által (53. §.), az Értekezések körébe tartoznak ezentúl: 1.) a székfoglaló előadások; 2.) a széptudományi és irodalomtörténeti értekezések; 3.) a mit a tagok maguk ide óhajtanak adni; 4.) az osztályi tagok felett tartandó emlékbeszédek.

63. Minden az Értekezésekbe szánt dolgozat, akár olvastott fel az ülésben, akár csak felolvasottnak vétetett, a titoknoki hivatalnak s ez által azonnal az Értekezések osztálya szerkesztőjének adatik által. A szerkesztő az elnöknek jelentést tevén, ez két bíráló tagot nevez ki, fő tekintettel az illető osztályra s a külön esetbeni illetékességre. Harmadik bíráló csak azon esetben nevezetik ki, ha a két bíráló nézetei eltérők volnának. A többség véleménye alapján vétetik föl a munka az Értekezésekbe, vagy mellőztetik. Ha az értekezés, az 58. pontban előadott minőségekkel bírván, az Évkönyvekbe ajánlatnák fölvetetni: az osztályhoz tétetik át további rendelkezés végett.

64. A székfoglaló előadások a fenebbi pontban érintett bírálat nélkül vétetnek föl az Értekezésekbe. E mellett mindazáltal fenntartatik a szerkesztők ellenőrségi joga, mely felelőségekéből foly, s mely szerint semmi olyas nem vétethetik föl az Értekezésekbe, a mi az akadémia szabályaiba ütköznék. Oly esetben pedig, midőn valamely székfoglaló értekezés ellen az osztály tagjai nyomos ellenvetéseket emelnek, s ezeket az osztály többsége is magáéivá te-

szi; a székfoglaló előadások után az érintett észrevételek is ki-nyomatnak.

65. Az értekezésekbe szánt dolgozatok öt ívnél nagyobb terjedelműek nem lehetnek. Szükség továbbá, hogy e dolgozatok kellőleg kidolgozott tudományos értekezések legyenek. Feldolgozatlan anyaghalmoz, csak megérintett s külön mellékletül felhor-dott oklevelek, valamint szintén sajtó alá adandó munkákból köz-lendő mutatóványok az Értekezésekben helyet nem foglalhatnak.

66. Az akadémia megvárja a szerzőktől, hogy előadott érte-kezéseiket, a mennyiben az Értekezésekbe felvétetni óhajtják, hi-bátlanul, tisztán és olvashatólag írva, s előadásuk után azonnal beadják. Csak igen nyomos akadályok teszik megengedhetővé, hogy valamely értekezés időrenden kívül, utólag iktattassék be.

67. Az Értekezések érdekesbbé tétele végett az elnökség az osztályokban egyes tagokat igyekszik megnyerni, hogy a szakuk körébe eső legújabb tudományos mozgalmakról, haladási mozzana-tokról, találmányokról és fölfedezésekről, bármilyen általánosságban tartva s ha csak a főbb irányeszmékre szorítkozva is, legalább fél-évenként tegyenek jelentést. (Lásd 30. e.)

III. Régi Magyar Nyelvemlékek.

68. A Régi Magyar Nyelvemlékek gyűjteményébe a legré-gibb időktől a reformatióig készült irodalmi maradványok vétet-nek be.

69. E gyűjtemény a nyelvtudományi bizottság felügyelete alatt szerkesztetik. (52. pont.)

IV. Tudományos kézikönyvek.

70. A XXI. nagygyűlés tudományos kézikönyvek készíttetését határozta el, melyek a különböző szakokat, jelen állásuk színvona-lához mérten, szoros-tudományosan, s elég bőven tárgyalják. A kö-tetek ívszáma 30—40-re van megállapítva, a tiszteletdíj ív szerint 30 forint.

71. Ez ügyben egy tiszteleti tag elnöklete alatt, az osztá-lyok legidősb r. tagjaiból álló bizottság jár el, mely időről időre azon tárgyakat tűzi ki, melyekről ily kézikönyvek megbízás útján készülnek. Az e végett felszólított tag egy bő előrajzot nyújt be a

bizottságnak, mely kitüntesse a tárgy elrendelését, s azon alapezetest, melyből a szerző kiindulni kíván.

72. Ha az előrajz nem volna kielégítő, vagy a bizottság nézeteivel megegyező, vagy az akadémiában vállalkozó férfiú nem találhatnék: akkor pályázat útján eszközölhető az illető munka elkészítése.

73. A bizottság az összes ülésnek terjeszti elő javaslatait mind a tárgy, mind a szerző választása, vagy a pályáztatás iránt, mely azok nyomán intézkedik.

74. Hogy a kiadandó kézikönyvek nyelv és műszók tekintetében is megfeleljenek az akadémia tekintélyének: az ily művek készítésével megbízott szerzők a műszókat, melyek az egész munkában előfordúlnak, eleve közlik mind az illető tudomány e végett kiküldendő szakosztályi képviselőjével, mind a nyelvtudományi osztály ugyane célból kinevezendő tagjával, s ezek bírálatak eredményéről jelentést tesznek.

V. Nyomtatás végett beadott kéziratok megvizsgálása és kiadása.

75. Az akadémia egyedül oly kéziratokat kíván saját költségén kiadni, melyek akár eredetiek, akár fordítások legyenek, jóval felülmúlván a középszert, a literatura bármely ágának díszére, előmenetelére szolgálnak; s vagy hasznosan gyarapítják a már meglevőt, vagy valóságos hiányt pótolnak; végre előadás és nyelv tekintetében is korunk jobb íróival vetélkednek.

76. Különösen a bírálók figyelmébe ajánlatik:

I. Ha a munka *tudományos*, és a) *eredeti*: hogy az, egyfelül tárgyát, a szükséges előkészületek célirányos használása mellett, helyes rendszerrel, mennyire lehet kimerítőleg adja elő; másfelül: bármely grammatikai rendszert követ is, azt híven kövesse; a netalán szükséges műszók pedig a származtatás és összetétel szabályai szerint legyenek alkotva.

b) Ha a munka *fordítás*: vagy azon megjegyzéssel adatik ki a) hogy az eredetinek, mind magában vett, mind a mi szükségünkhöz képesti becseről hozassék ítélet: vagy b) csak a nyelv és fordítás minémiségéről; s itt nem szóhoz tapadó, hanem az értelmet híven és világosan visszaadó általtétel kívántatik.

II. Ha a munka *szépliteraturai*, és a) *eredeti*: úgy leszen el-

fogadandó, ha vagy magában igen jeles, vagy az illető irodalmi ág-nak, jelen állapotjában, érezhető előmenetelére s hasznos gyarapítására szolgálhat.

b) Ha *fordítás*: ismét vagy a) az eredetinek becse felől is, vagy b) csak a fordítás milyenségéről óhajtatik ítélet.— Fordítástól azt kívánja az akadémia, hogy az eredetinek, mind értelmét s kifejezése formáját, mind hangját s mennyire lehet egész külső minéműségét tekintve, hű másolata legyen, hibátlan, keresetlen, tárgyhöz szabott szép nyelven.

77. Eredetileg hellen és római mértékben írott munkák fordításai, ha e formától eltérnének, vizsgálat alá sem bocsáttatnak.

78. Ezen tekinteteket állandóan szem előtt tartó, nem szerfelett bő, de okokkal támogatott s határozottan kifejezett vélemények vártnak az iránt:

a) Minden észrevétel nélkül kereken elfogadhatónak tartja-e a véleményadó a kéziratot? vagy

b) Elfogadandónak ugyan jelen állapotában is, de óhajt némely észrevételeket a kézirat szerzőjével közöltetni, annak tetszése szerint leendő haszonvétel végett? vagy

c) Csak bizonyos észrevételek tekintetbe vétele után, s így föltétlenül tartja-e a kéziratot elfogadhatónak? vagy

d) Kereken visszadandónak?

Végül a véleményeknek olvasható leiratását, s a kitűzött határidőig beküldését várja a titoknoki hivatal; fontos akadályok esetében pedig legalább ezek iránti tudósítást.

79. A föltétellel vagy a nélkül elfogadott kéziratokról a vizsgálók észrevételei használat végett az illető szerzőkkel közöltetnek; a kereken visszamenőkről szólók nem.

80. A mely kézirat eredetiként adatik be, s vizsgáltatásából kitetszenék, hogy fordítás vagy plagium: az akadémia által egyszerűen mellőztetik.

81. Az akadémia minden kiadványaiban az *akadémia helyesírása* használtatik. Nyelvtudományi pályairatokban s kiadás végett beadott s elfogadott kéziratokban szabadságában áll a szerzőnek saját helyesírását követni.

82. A nyomtatás végett elfogadott kéziratok a munka fontossága, s sürgetőleg szükséges volta, s az akadémiai pénzerő által

feltételezett sorban mennek sajtó alá, melyet az elnökség határoz el.

83. Ha valamely szerző bizonyos munka kiadhatása végett, mely tárgyánál fogva csekély kelettel biztat, pénzbeli segedelemért folyamodnék: a munka szigorú vizsgálat alá vétetik, s ha jelesnek ítéltetik, s megjelenése az irodalom és tudomány előmozdítására szolgálónak, az igazgatóság segédpénzt rendelhet.

84. Nem akadémiai tagoktól csak úgy fogadtatik el vizsgálat végett bármily munka, ha valamely akadémiai tag által, illetőleg az osztályértekezlet útján, e végett különösen ajánltatik.

VI. Akadémiai Almanach.

85. Az évenként kiadandó Névkönyv tárgyai: a) Astronomiai naptár, az ülések sorával és pályázatok határnapjaival; b) Alapszabályok; c) Ügyrend; d) Személyes állapot; e) Azon tudományos testületek sora, melyekkel az akadémia csereviszonyban áll; f) Tagok munkálatai; g) Elhunyt tagok névsora eleitől fogva; h) Azok folytatólagos életrajzai; i) Tagok földirati lajstroma; k) Az akadémiai nyomtatványok sora; l) Névmutató.

86. Hogy az elhunyt tagok életrajzai minél kimerítőbbek és alaposabbak legyenek: az akadémia megvárja, hogy tagjai az életrajzok készítésében a titoknokot közremunkálásukkal elősegítik.

NEGYEDIK FEJEZET.

Jutalmak és pályázatok.

87. Minden évben más-más osztály ajánl *akadémiai nagy jutalomra* (kétszáz arany) és másod vagyis *Marczibányi-jutalomra*, köréhez tartozó munkát oly módon, hogy mindig a legközelebb lefolyt hat évi időközben megjelent, illető szakbeli munkák véteszenek tekintetbe, oly módon mindazáltal, hogy a mint a nyelv- és széptudományi osztályra kerül a sor, ez osztály két nagy köre, a nyelv- és széptudományi, külön-külön részesíttetik az egész nagy jutalomban. Az osztályok sorára nézve: 1867-ben (1861—66-ról) külön a nyelv-, és külön a széptudományi, 1868-ban (1862—67-ről) a történettudományi, 1869-ben (1863—68-ról) a természettu-

dományi, 1870-ben (1864—69-ről) a matematikai, 1871-ben (1865—70-ről) a philosophiai, 1872-ben (1866—71-ről) a törvénytudományi, 1873-ban (1867—72-ről) külön a nyelv-, külön a széptudományi osztály körébe eső munkák legjobbika nyeri a nagy jutalmat.

88. Azon osztály, melyre a nagy jutalom kiadásának sora kerül, mindjárt a nagy gyűlés után kihirdeti, hogy milyen szaku, s mely időközben megjelent munkák pályáznak a következő nagy gyűlésen a nagy jutalomra és Marczibányi-dijra, felszólítván mindazokat, kiknek e körbe eső munkájuk nyomtatásban megjelent, hogy azt bizonyos kitűzött határidőig az akadémiail titoknokhoz küldjék be, följegyezvén röviden, a mit munkájok kiváló vonásának tartanak. Megjegyeztetik azonban, hogy e figyelmeztetésnek koránt sincs az az értelme, mintha a be nem küldött munka, melyről a tagoknak tudomásuk van, ne pályázhatna, sőt ha az akadémia kiadásában jelent volna meg, vagy már beküldetett volna az akadémia könyvtárának, a felszólítás folytán hivatkozás történhetik arra, hogy ilyen meg ilyen munkával kíván levélíró pályázni.

89. Az ötven aranyból álló Marczibányi-jutalom mindenkor azon munkának adandó, mely az akadémiail nagy jutalmat nyert munkához vagy munkákhoz becsben legközelebb állónak fog az illető osztály által íteltetni; az eljárás e jutalom körül tökéletesen az levén, mely szerint az akadémiail nagy jutalom kezeltetik, kivévéen, hogy végelhatározásakor az alapító családjának egy tagja jelen lehet.

90. Ny e r h e t n a g y j u t a l m a t bármely munka, mely a következő (91.) pontban ki nem vétetik; különösen megjegyeztetvén a) hogy, ha valamely több darabból álló munka kitetsző jelességű volna, darabonként is jutalmaztathatik; azonban többek közt és hasonló körülmények mellett mindenkor a teljes munka nyeri el a jutalmat.

b) Egyes íróknak összegyűjtve kiadott olyféle jeles munkáik is nyerhetnek koszorút, melyek részenként vagy darabonként már ezelőtt megjelentek, ide nem értvén mindazáltal a valóságos másodiki kiadásokat.

c) Oly munkák, melyek valamely nagyobb gyűjtemény ré-

szét teszik, de külön is megjelentek, szinte vívhatnak a nagy jutalomért.

d) Fordítás csak remek nyerhet jutalmat, és nagy jutalomra érdemesíthető eredeti szűkében.

e) Ha meghalt író munkája ítéltnék legjobbnak, minden különös esetben különösen határoztatik meg: kiadassék-e az elhunyt örököseinek a jutalom vagy ne?

91. Nem nyerhetnek nagy jutalmat:

a) A több írók dolgozataiból álló gyűjtemények, s az efféle gyűjteményekben előforduló egyes dolgozatok.

b) A külön kijött munkák pusztá második kiadásai. Oly jeles nagyobb munkák azonban, melyek először gyűjteményben jelentek meg, de azután külön is kiadattak, e külön kiadásban nem tekintetnek pusztá második kiadásnak.

c) Az akadémia bármely jutalmáért vívott, s mint olyan már jutalom vagy tiszteletdíjra méltatott munkák.

92. Minden munka azon évben megjelentnek tekintetik, mely év a címlapon áll. Azon esetre, ha valamely munkán kétféle évszám található, a későbbi tartatik elhatározónak; a mely munkán pedig évszám épen nem fordul elő, az maga zárja ki magát a jutalomért víható munkák sorából.

93. *Sámuel-díj.* A Sámuel-díj évenként 15 aranyban oly szorosán nyelvészeti értekezésnek adatik ki a nagy gyűlésen, mely a legközelebb lefolyt évi nyelvészeti értekezések közt a nyelvtudományi osztály által legjobbnak ítéltetik, akár külön, akár valamely gyűjteményben jelent legyen az meg. Kivétetnek pedig közülök a) a pusztá második kiadások; b) oly dolgozatok, melyekben a dolog ügye a személyével össze van szöve; c) akadémiai vagy más valamely jutalmat nyert pályamunkák.

94. Az akadémia jónak látta a tudományos *jutalomkérdéseknek* évenként két-két osztály részéről való rendes kitűztetését eltörölni; azonban fentartja magának, egyes esetekben, egy vagy más osztály ajánlatára, kérdéseket tűzni ki, s az igazgató tanácsot az akadémiai pénzalapból jutalom rendelésére felhívni.

95. Ilyeneken kívül a következő rendes és megalapított pályadíjak állanak fenn: a) *Marczibányi-jutalomkérdések.* Minden má-

sodik évben (1862, 64, 66, s így tovább), a Marczibányi-alapítványból negyven arany jutalom mellett, egy a magyar nyelvtudomány köréből választandó kérdés tüzetik ki. A viszonylag legjobb felelet, ha egyszersmind sajtóra is érdemesnek találtatik, mindig megnyeri a jutalmat; ellenben ha abból a tudományra semmi haszon nem háramolnék, jutalom és nyomtatás nélkül marad.

96. A Marczibányi-jutalomtételek meghatározásakor s a jutalmak végelítélésekor a Marczibányi-család valamely tagja mindenkor jelen lehet: e végre a család idősbike a nagygyűlés mikor léteről jókor tudósítandó, s a megjelenendő családtag azon ülések-re, melyekben az említett tárgyak felveendők, külön is meghivandó.

97. *b) A Vitéz-jutalomkérdések.* Minden második évben (1861, 63, 65, s így tovább) a Vitéz-alapítványból, negyven arany jutalom mellett, jutalomkérdés hirdettetik ki, mely vagy a történeti, vagy a természettudományi szakból veendő: amannak köre különösen a magyar irodalmi, egyházi és polgári történet, statistica, érem- és régiségtudomány; ezé különösen az ásvány-, növény-, állat-, gazdaság- és műtan levén. A jutalmazás egészen a Marczibányi-jutalomfeleleteknél tett határozat szerint történik. (l. 95. pont).

98. *c) Gorove-jutalomkérdések.* Minden második évben (1861, 63, 65, s így tovább) a Gorove-alapítványból, harmincz arany jutalom mellett jutalomkérdés hirdettetik ki, mely váltva az erkölestudomány, széptan és magyar műveltségtörténetből veendő. E jutalom is a Marczibányi-jutalom szabályát követi.

99. Jutalmat ugyan csak a legjobbnak vallott felelet kaphat, azonban igen becses másod, sőt harmad rangbeli munka is kijöhet tiszteletdíj mellett.

100. Tudományos kérdések támasztásakor a feladás okainak előadása vagy elmellőzése ahhoz képest történik, a mint ezt minden külön esetben az akadémia jónak vagy épen szükségesnek látja.

101. A mely pályamunka fordításnak, plagiumnak fog találtatni, a társaság által egyszerűen elmellőztetik.

102. *d) Magyar hölgyek díja.* Negyvennyolcz hazafiúilelkes nő, Balogh Pál rt. által 1860-tól fogva tíz évre évenként 144 darab aranyat kötelezett azon czélra, hogy pályázás útján évenként négy tudományos *kézikönyv* készíttetvén, egy évtized alatt negyven, az illető szakok állásának s a művelt rendek szükségeinek megfelelő,

közhasznú ismereteket tárgyzó, vonzó előadásu, tiszta és szabatos nyelvű, munka birtokába jöjön a magyar irodalom, s ez által is a köz értelmesség sikeres haladása előmozdítottassék. Az ügy kezelését, s a jutalomtételeknek egyenként 300 forintig kiegészítését, úgy a koszorúzandó munkák kiadását az Akadémia elfogadván, meghatározza a kézikönyvek tárgyát, kiterjedését, s netán formai feltételeit.

103. Az alapítók akaratához képest okvetlenül szükséges, hogy a felvett tárgyak alaposan, a tudomány állásához, a kor érdekeihez, úgy a magyar közönség szükségai s eszközei fokához mértén dolgoztassanak ki; a mi nem zárja ki azt, hogy egyenesen külföldi, angol, francia, német, a czélnek megfelelő ily munkák ne vétessenek fel alapul, de ily esetben a bírálat körül egybevetés végett az eredetiek is hozzácsatoltassanak a pályaműhöz; megjegyeztetvén egyszersmind, hogy hasonlóbecsű eredeti mű mégis elsőseget nyer az átdolgozott mű felett.

104. E jutalom pályázati hirdetése oly módon formulázandó, hogy teljesen megfeleljen az alapítvány eredeti szövegének, mely így hangzik: „Hogy a kitűzött magas cél annál sikeresebben eléréssék, szükség hogy minden kitűzött tárgy alaposan s az illető tudomány jelen állásával egyezőleg, e mellett lehetőleg népszerű, csinos és correct nyelven dolgoztassék ki. Ezen két tulajdonságot multhatlan föltételek gyanánt kívánják az alapító nők megállapíttatni, hogy így mind a józan és alapos tudomány, mind a józan ízlés, mind nyelvünknek vonzó alakbani kezelése és gazdagítása, és így a tudományos ismeretek megkedveltetése által az olvasó és tudni vágyó közönség száma naponként szaporítottassék.”

Azon netaláni félreértés kikerülésére, mintha a pályamű 12—15 ívnél terjedelmesb semmi esetre sem lehetne, a pályahirdetésben mindenkor világosan kiteendő, hogy annak kiterjedése *legább* 12—15 közép 8-rét ívnyi legyen.

105. A határnapig beérkező pályamunkák három-három osztálybeli tagnak adatnak ki vizsgálat végett, kik mindenkor a közelebbi nagygyűlésig terjesztik elő mindenik pályázatról összesített véleményöket. A jutalom csak úgy adatik ki, ha a legjobbnak ítelt könyv egyszersmind a fentebbi minőségekkel (103. p) bírva az alapítók czéljának megfelel.

106. A jutalmazott munka az akadémiáé, s ez eszközli kiadását. A pályanyert munkák kelendőségét előmozdítandó, az akadémia úgy intézkedett, hogy kiadója azok árát ívenként 10 krnál magasabbra ne szabja, más részt darabonként 300 frt. helyett csak 200 frt. tiszteletdíjt fizessen az akadémiának. Fentartja továbbá magának az akadémia, hogy a kiadó által a pályaművekért fizetett pénzösszegeből, elnöki jóváhagyás mellett, a kitűzendő 300 ftot, a pályasiker előmozdítása tekintetéből, növelhesse.

107. e) *Gróf Teleki József-féle drámai jutalom.* E száz aranyból álló jutalom évenként adatik ki, még pedig 1865-től kezdve egymást követő két-két évben (1865—1866) az érte pályázó legjobb szomorú, és szintén egymást követő két-két évben (1867—1868) a legjobb vígjátéknak; így tovább 1869—70 szomorú, 1871—72 víg, 1873—74 szomorú játékok pályáznak. Ezek sorában csak valódi tragoediák fogadtatnak el, a középfajok kizárásával; amazokéban tiszta vígjátékok, tehát a bohózatok mellőztével.

108. A Teleki-jutalomért versenyző pályamunkák beadása állandó határnapja december 31-dike; a jutalomosztásé az erre következő martius 19-ke, a dicsőült alapító névnapja.

109. A pályamunkák megvizsgálásában az alapító végintézetéhez képest egy vegyes bizottság jár el, mely egy akadémiai tiszteleti tag elnöklete alatt két akadémiai s két nemzeti-színházi tagból áll; mely intézkedésből azon vezérnézete tűnik ki a dicsőült alapítónak, hogy a művek a költői becsesél szinszerűséget is köszönek össze.

110. Az ezen jutalomért pályázó szomorújátékok kell hogy versekben irassanak, és pedig lehető gonddal és szigorral; a vígjátékban is a verses forma, előnyéül tekintetik a műnek hason vagy közel hason becsü társak felett.

111. A jutalom a viszonylag legjobb műnek mindig kijár, és pedig megosztatlanul.

112. Oly esetben, midőn a bírálók egy művet sem találnak jutalomra érdemesnek: a jutalom odaitéléséről szóló jelentés, mely a bizottság többségét képező tagjainak egyike által szerkesztetik, azon megjegyzéssel tétetik közzé, hogy ha az író, a rosszaló ítélet daczára is fel akarja venni a díjat, félév alatt jelentse ebbeli szándokát a titoknoki hivatalnál. Ha az író jelentkezik, a nevét rejtő

jeligés levél felbontatván, a jutalomdíj részére azonnal utalványoztatik. Ha ellenben a mondott félévi határidő alatt a pályanyertes író nem jelentkeznék: a nevét rejtő jeligés levél elégettetik, s a pályadíj a következő évi jutalomdíjhoz csatoltatik.

113. A jutalmat nyert mű előadás végett a nemzeti színház sajátja, kiadásra az íróé.

114. *f) Gróf Karácsonyi-féle drámai jutalom.* E jutalomdíj ezentúl két évre tüzetik ki mindenkor kétszáz aranyban, oly módon, hogy az első pályázási időszak 1863. december 31-én járt le, s azóta is a pályaművek beadásának állandó határnapja minden második, páratlan számú évi (1865, 1867, 1869, 1871, 1873 stb.) december 31-ke, a jutalomosztásé pedig a következő páros évek martius 31-ke.

115. A jutalomért felváltva egyik versenyzési időszakon komoly drámai művek versenyeznek, — hová nem csak szomorújátékok, hanem másnemű, történeti, regényes, polgári színművek, drámai erkölcsrajzok stb. is értetnek; — a következő pályázási időszakon viszont vígjátékok.

116. A nyelvtudományi osztálynak joga van mind a két jutalomnemre nézve, minden egyes esetben, annak drámai költészetünk és színpadunk állapotjaihoz képest szükségesnek vagy kívánatosnak mutatkozó, közelebbi minősítését meghatározni.

117. A pályaművek megbírálásában az osztály által választandó öt akadémiai tag jár el; kik elolvastván azokat, közös értekezletben szótöbbséggel elvégzik, melyik mű nyerje el a jutalmat, melyik, vagy melyek dicsértessenek meg; s ezután választanak magok közül oly tudósítót, a ki a többség nézetét pártolja, s a ki saját felelőssége mellett értekezik az egész pályázatról, s adja elő a köz megállapodás szerint alaposan indokolva ennek eredményét.

118. A jutalom a viszonylag legjobb műnek csak úgy adatik ki, ha egyszersmind színi, drámai és formai tekintetben haladást tanúsítónak s ekkép önbecsileg is kitüntetésre méltónak találtatik.

119. Ha ily önbecsileg is kitünő mű nem találtatik, s a jutalom sem adathatik ki: a benmaradt kétszáz arany a legközelebbi jutalomdíjhoz csatoltatik, mely azonban a 114. pont szerint újlag két évre tüzetik ki. Ily esetben 400 darab arany lesz a pályadíj.

1866-ban a vígjátéki jutalom ki nem adatván, e szerint az 1869/70-ki vígjátéki pályadíj 400 arany lesz.

120. Ha az írójogi törvény azon kívánatos módosítást nyereadi, mely szerint a nyomtatott színművek szerzőinek biztosítva leszen műveik színházi tulajdona: a Karácsonyi-jutalmat nyerő író köteles leszen három hónap alatt a koszorúzott művet kinyomatni; mit ha teljesíteni elmulasztana, az akadémia fogja azt, mint bármely más munkáját kiadni, még pedig külön díj nélkül, s írójogi birtokában tíz évig megmarad.

121. g) Ifj. gróf Nádasdy Ferencz által alapított *époszi Nádasdy Tamás-díj*. Minden páratlanszámuévre (1861, 63, 65, 67, 69, 71, 73 stb.) száz aranyból álló jutalom hirdettetik a legjobb elbeszélő költeményre, mely a magyar történetből vagy mondából vett tárgyat úgy kezel, hogy abban történeti vagy mondai személyek cselekvénydús mesében jelenjenek meg, a mű forrástanulmányokra mutasson, s a korfestésre, érdekes feltalálásra, correct compositióra, költői tárgyalásra, választékos nyelvezetre, s a versbeli technika szigorú, tiszta és szabályos megalkotására nézve, költészetünk díszére szolgáljon. Ha ily önálló becsü mű nem találtatnék a pályázók között, a díj ki nem adatik, hanem újra kihirdettetik.

122. A pályaművek beküldésének állandó határnapja május utolsó vasárnapja. A pályázás eredménye pedig mindenkor az akadémia illető évi közülésében tétetik közzé. Ha azonban valamely évben a nagygyűlés elmaradna, a jutalmazás összes ülésben is megtörténhetik.

123. A koszorúzott mű a szerző tulajdona marad, ki tartozik azt egy esztendő alatt közrebocsátni.

124. h) A *Fáy András* nevet viselő alapítvány. A hazai első pesti takarékpénztár, a magyarországi takarékpénztárak, különösen pedig a pesti első hazai takarékpénztár alkotója Fáy András nevének emlékére, s e téren érdemei kegyeletes elismeréséül, Fáy András nevét viselendő 20.000 forintos örökös alapítványt tett. Ezen tőkeösszeg az 1862. évi január 1-jétől kezdve, az évenkénti takarékpénztári tiszta haszonnak két száztólíja s ennek 5% kamatai által fog kiegészítettetni; mely húsz ezer forintnyi alapítványi tőke s ennek 5% kamatai, valamint e kamatok időközi kamatai, a hazai

első pesti takarékpénztár által, és minden más vagyonától elkülönítve kezelendő.

125. Ezen alaptőke kamatai, szépirodalmi és szépművészeti munkák egyedül kivételével,

a) magyar nyelven írt oly szaktudományos munkák megjutalmazására fordítandók, melyek az illető szaktudomány európai színvonalát emelik, vagy legalább annak színvonalát fölérvén, a hazai tudományosságnak hasznos szolgálatot tesznek.

b) oly hazai fölfedezések s találmányok megjutalmazására fordítandók, melyek a szaktudományok, vagy a technika valamely ágában tétetnek, s a külföld figyelmét is magokra vonni képesek.

126. E jutalmat absolut becsű munkák, találmányok s fölfedezések nyrhethet meg; népszerű nyelv a munka előnyéül szolgál; — a jutalmazásra már kijelölt munka, a szerző által legalább 500 példányban kinyomatandó, s a munka megvétele a közönség részére lehetővé teendő: ellen esetben a jutalom ki nem adatik. Technikai fölfedezések s találmányok csak azon esetben nyerhetnek jutalmat, ha a fölfedező vagy feltaláló kizáró szabadalom által jutalmazva nincs. A jutalmazandó fölfedezés vagy találmány tehát közhasználat végett minden részleteiben közhirrre teendő. Fordított munkák e jutalom tárgyai nem lehetnek. A jutalmazott munka a szerző tulajdona marad, ki a munkának három nyomtatott példányt a takarékpénztári könyvtár számára díjtalanul átadni köteles. A jutalom összege csupán ezen átadás után lesz fölvehető.

127. A jutalmazás három egymásutáni évfolyam alatt nyomtatásban megjelenendő, s a jelen szabályzat minden föltételeinek megfelelő művekre vagy felmerülendő fölfedezésekre s találmányokra, vagy a hatodik szakasz esetében meghatározandó pályafeladat kitűzésére nézve fogatosítandó.

128. A jutalom 3,000 forintnál sem több sem kevesebb nem lehet, s fel nem osztható. Az alapítványi tőke kamatainak időközti kamatai, az alaptökének 20,000 forintig leendő kiegészítéséig, ennek javára, azután pedig a pályázat s bírálat költségei fedezésére fordítandók.

129. Ha a jutalom bármely okból ki nem adatik, ez esetben a jutalom összege kamatoztatandó mindaddig, míg a jutalmazás esete e szabályok értelmében előálland. Ha ugyanazon pályázatnak

első s ennek kétszer ismételve meghosszabbítandó határidejére jutalomra képes mű nem találhatnék, ez esetben ugyanazon jutalom valamely más, az alapítólevél 4-ik pontjában foglalt kérdések egyikére tűzendő ki.

130. Ezen esetre azon kérdés elhatározását : vajjon a pályafeladat a szaktudományok melyik ágában tűzessék ki? a takarékpénztár esetről esetre kizárólag magának tartja fenn, s választmánya által gyakoroltatja.

131. Az előbbi pontbeli korlátozás mellett, a pályakérdések kitűzése, a pályázatok kiírása, a pályaművek átvétele, a megbírálás és a jutalom odaitélésének joga a Magyar Tudományos Akadémiára ruháztatik, mely a jutalom odaitélését maga, vagy belátása szerint szakértők meghívása mellett alakítandó bizottmánya által titkos szavazattal, indokolt határozatban eszközölni, pályázókat a pályabírószágból kizárván.

132. Pályázat esetében, a munkák jeligével ellátva, idegen kézzel írva, lapjaik számozva, bekötve, a szerző nevét tartalmazó lepecsételt, és a jeligével ellátott levél kíséretében nyújtandók be.

133. Míg az első pontbeli takarékpénztári tiszta haszonnak két százalékából s ennek kamataiból a 20,000 forintnyi alaptőke kiegészítve nem leendő : ezen alaptőkéből s kamataiból jutalom ki nem adathatik. — Hogy azonban az alaptőke kiegészítéséig is a takarékpénztár itt kifejezett szándékának sikerét lássa : minden harmadik évben egy 1500 forintos jutalom irandó ki, s ezen 1500 forintnyi jutalmat a takarékpénztár időszakonként azon öszletből fogja utalványozni, melyet évenként jótékony és közhasznú célokra szán. Az első 1500 forintos jutalom 1866-ik évre kiírandó. S e jutalomdíj is a jelen szabályzat szerint kezelendő. Ezen 1500 forintos jutalom az alaptőkének 20,000 forintra leendő kiegészítésekor megszűnik.

134. Ha a M. Tudományos Akadémia ezen alapítványt kezelni bármi okból gátolva lenne, ez esetben a 131. pontbeli jogok a hazai első pesti takarékpénztárra viasszaszállandanak. A hazai első pesti takarékpénztár megszűnése, vagy feloszlása esetében a 130-ik s esetleg a 131-ik, továbbá a 135-ik pontbeli jogokról a takarékpénztári utolsó közgyűlés határozandó.

135. E szabályok módosításának jogát a takarékpénztár önmagának tartja fenn, s választmánya által gyakoroltatja.

136. i) *Fekesházy-alapítvány*. A m. kir. vallás- és közokt.-ügyi ministerium által az ennek kezelése alá bocsátott *Fekesházy-alapítványból* a M. Tudom. Akadémia javaslata alapján, minden ötödik évben ötszáz forintnyi jutalom fog kiadatni egy nem-magyarok számára, a hazában divatozó bármely nyelven (a magyaron kívül) írt, a magyar nyelv és irodalom megismertetésére rendelt, s nyomtatásban megjelent, tan-, kézi- vagy olvasókönyvnek, mire a hazai írók időről időre figyelmesekké tétetnek. Az első ily jutalom 1867-ben adatik ki. Azon esetben, ha az akadémia véleménye szerint ily jutalomra érdemes könyv nem található, jogában állandó a kir. ministeriumnak ily könyvekre az akadémia útján pályázatot hirdetni.

137. k) *Sztrokay-jutalom*. Molnár Jánosné, néhai Sztrokay Luiza asszony által, bold. édes atyja Nemescsói Sztrokay Antal a M. Tudom. Akadémia törvénytudományi osztálya rendes tagjának nevére és emlékéül tett 1000 arany alapítvány kamataiból minden két évben 100 arany jutalom tűzetik ki egy a törvény- és államtudományok körébe tartozó pályamunka készítésére, következő módozatokkal:

a) A jutalomkérdés vagy feladat kihirdetése jóelőres oly módon eszközendő, hogy országszerte lehető szabad pályázás végett az összes magyar jogtudósoknak idejében tudomására juthasson.

b) Az e szerint kitűzött két év alatt készülendő, s mindenekben az akadémiai Ügyrend-s általános pályázati szabályokhoz alkalmazva beküldendő magyar munkálatok közül annak adatik ki a jutalom, mely nem csak viszonylag, de saját belbecsénél fogva is erre, az Akadémia törvénytudományi osztályának véleménye szerint, legméltóbbnak ítéltetik.

c) Az alapítvány letétele óta (1864. jan.) eltelt két évre pályakérdést tűzni már nem lehetvén; az e két évi jutalom oly törvény-, vagy állam-tudományi, nyomtatásban e két év alatt megjelent munkának lesz a legközelebbi nagygyűlés által kiadandó, melyet az Akadémia törvénytudományi osztálya arra méltónak, illetőleg versenytársai közt legméltóbbnak ítél.

d) Az 1866—67. évkörre a pályakérdés már kitűzetett. Beadási határnap dec. 31. 1867.

a) Ha az Akadémia célirányosnak látná, pályakérdések feladása helyett a két-két év alatt nyomtatásban megjelent legjobb szakművek jutalmazása rendszerét választani: ezt az alapítvány értelmében mindenkor teheti.

f) Ha az e) alatti esetben jutalomra méltó munka nem található: a hirdetés újra ismételtetik, s a következő évben 150 arany illeti a három év folytán megjelent legjobb munkát.

g) Ha ugyanez esetben a Sztrókay-jutalom 2 vagy 3 éves köre belélesnék az Akadémia törvénytudományi nagy jutalmának 6 éves körébe: a jutalom a másod rendbeli legjobb munkának is kiadható.

h) Ha valamely nagyjutalmi évkörben megjelent törvénytudományi munkák között is hasonlíthatlanul legjelesbnek ugyanazon munka található, mely már a Sztrókay-jutalmat elnyerte: s ezért annak az Akadémia nagy jutalma sem egészben, sem részben ki nem adatnék: akkor a Sztrókay-féle következő évkör jutalma, pót-lólag ama jeles munka szerzőjét illeti.

i) Ha az Akadémia saját történettudományi nagy jutalmait bármi okból megszüntetné: akkor a Sztrókay Antal-jutalom mindig az utolsó (e) alatti) rendszert követi.

k) Az évenkénti 20 arany kamat-főlősleg a tőkéhez csatoltatik.

138. *Általános pályázati szabályzat.* Minden rendű pályáirat a kitett határnapig az akadémia titoknokához küldendő; azon túl semminemű ily munka el nem fogadtatván. A kitett határnapig kifejezés olyképen lévén értelmezendő, hogy a postán feladott pályaművekre nézve e határnap alatt nem a beérkezés, hanem a postára adás napja legyen értendő, minden oly pályamű, melynek postai jegye mutatja, hogy a beküldési határnapon már postára volt adva, pályázásra lesz bocsátva, ha később érkeznek is be az akadémiához.

139. A pályamű idegen kézzel, tisztán írva, lapszámozva és kötve legyen.

140. A szerző nevét, polgári állását és lakhelyét tartalmazó pecsétetes levelen ugyanazon jelige álljon, mely a pályamű homlokán. A pecsétetes levélben talán följegyzett kikötések, föltételek, vagy a versenyügy körül régtől fogva bevett szokásos eljárástól való eltérések kívánata, tekintetbe nem vétetnek.

141. Álnév alatt pályázónak a jutalom ki nem adatik.

142. Ha a jeligés levél felbontása után kitetszenék, hogy a munka saját kezeírása a szerzőnek, műve a jutalomtól esedik.

143. Bármely jutalomra egyszer beküldött pályamunkát szerzője vissza többé nem húzhat.

144. A jutalmat nem nyert pályairatok kéziratai az akadémia levéltárában maradnak.

145. Bármely ez Ügyrendben tárgyalt jutalmakért akadémiai minden rendű tagok is versenyezhetnek. (Az Alapszabályok 41. §-a csak az osztályok által az akadémia saját alapjából kitűzetni szokott *rendes* jutalomkérdésekre való pályázástól rekesztvén ki a tiszteleti és *rendes* tagokat.)

146. Bármely, ha csak formai szabálynak is elhanyagolása, elejti a pályázót a jutalomtól.

147. A bírálókkal akár levél által, akár másképp közlekedni tilalmas levén a szerzőknek, ha a jeligés levélké felnyitása után mégis kitudódnék a levelezés, az ilyennek kézírata a jutalomtól elmozdítatik. Egyébiránt a netalán értesített bíráló kötelessége ez iránt jelentését lepecsételt levélben az összes ülésnek beadni, mely jutalom-kiosztáskor felnyittatik.

148. Mindennemű pályamunkák beküldési határnapja után a következő heti ülésben, mely ennél fogva mindannyiszor egyszersmind összes ülés lesz, a titoknak a pályamunkákat bemutatja; s miután azok formáság tekintetében elfogadtattak, s jeligés leveleik közös boríték alá lepecsételtettek, azonnal átadatnak az illető osztályoknak, melyek legott összeülnek, kebelökből bírálókat választanak, s ezeket a legközelebbi akadémiai összes ülésnek jóváhagyás végett bejelentik.

149. A vizsgálók mind az általok jutalomra és mellékjutalomra, mind dicsértetésre ajánlott pályamunkákról külön, részletes és okokkal támogatott véleményt terjesztenek az osztály elébe, s azok az illető szerzőkkel közölhetők is; ellenben a kereken elmellőzöttekről szóló részei tudósításaiknak nem adatnak ki.

150. A mely pályamunka fordításnak, vagy plagiumnak fogtaláltatni, a társaság által egyszerűen elmellőztetik.

151. Akár első, akár másodrangunak ítelt pályamunka szerzőjének szabadságában áll munkáját, mielőtt kiadná, kijavítani vagy

átdolgozni; de ezt vagy a címlapon, vagy az előszóban megemlítni köteles, nehogy megtörténhessék, hogy másodrangú pályamunka ily kijavított alakban első rangúnak ítélt pályatársát becsben felülmúlván, az akadémia bírálatát ál világban tüntesse fel.

152. A jutalmat nyert tudományos pályairatok az akadémia által adatnak ki.

153. Minden egyes esetben, melyben az akadémia valamely pályázat eszközzése vagy kezelése végett megkerestetik, a szükség és körülmények szerint határozza el annak el- vagy el nem fogadását, valamint az ily rendkívüli pályázat külön feltételeit és szabályait is.

154. A pályaművekről az osztályok összesített véleményei tétetnek közzé, — a közülésben mindazáltal a véleményekből csak kivonatos jelentések olvastatnak fel.

ÖTÖDIK FEJEZET.

E l e g y.

155. *Kézirat-sajátsági jog.* Az Évkönyvek és Értekezések számára készült s oda díj mellett bevett dolgozatok, kijövetelöktől számított egy évig kirekesztőleg az akadémia tulajdonai.

156. Minden, az akadémia által tiszteletdíj mellett külön kiadott munka tíz évig az akadémiaié, úgy hogy addig, a kijárt díj s minden egyéb kiadási költségek lehúzása után fenmaradó tiszta haszon egy harmada a szerzőké; azontúl a kézirat-sajátsági jog ismét a szerzőkre menvén vissza.

157. Minden irományok, melyek az akadémia által, saját külön használatára s nem kiadásra készültek, annak tudta s megegyezése nélkül ki nem adhatók.

158. Oly közlések, melyeket tagok vagy nem-tagok, felszólításra vagy önként küldenek be, nem kiadás, hanem használás végett, folyvást a szerzők tulajdonai maradnak.

159. A jutalmat nem nyert pályamunkák kéziratai az akadémia levéltárában maradnak ugyan, de a munka sajátsági joga, tehát a kiadás, folyvást a szerzőé.

160. *Levél- és kézirattárba letett irások használása.* Magán hasz-

nálakra a 157. 158. pontokban érdeklött iratok rendes tagoknak kiadathatnak, térítvény mellett, a levéltárból; idegeneknek nem.

161. Akadémiai költségen megjelenő munka sem testületnek sem magánosoknak nem ajánlathatik.

162. *A kör négyszegítését, a szög háromfelé metszését s örök mozgony feltalálását* előadó értekezések vizsgálatlanul visszautasítottak.

163. *Levelezés.* Az igazgatóság végzése szerint megváltva kapja minden tag a hozzá menő hivatalos levelet és csomókat, valamint a hozzá tagok által hivatalosan küldött csomók vitelbérét is az akadémia fedezi.

164. *Könyvvételtbeli kedvezés.* Minden rendbeli tag s tisztviselője az akadémiának, ennek bármely nyomtatványát a bolti ár egy negyede elengedésével kapja.

165. *Ingyen példány.* Minden rendbeli, tehát a külföldi tag is (ez utóbbi a mennyiben megkérdezve határozottan óhajtaná) ingyen kapja a) az Értesítőt s az Értekezések valamennyi osztályát; b) a „Közülések Tárgyait“; c) az Almanachot; d) a Nyelvtudományi Közleményeket; e) a Nagy Szótárt, külföldiek közül csupán a nyelvtudományi osztály tagjai).

166. Az állandó bizottságok tagjai az illető bizottságok kiadásából egy-egy ingyen példányt kapnak, így a pályairatok s egyéb kéziratok vizsgálói az általuk vizsgált munkákból, ha kijönnek, egyet; a szerzők minden az akadémia által kiadott munkájukból hat példányt; végre a gyűjteményes munkák illető kötetéből egy példányt mindazon szerzők, kik abban dolgoztak.

167. A gyűjteményes munkákba felvett darabokból a szerző saját költségén 20 példány külön lenyomatot rendelhet.

168. *Könyvkiadási ügy.* A kiadandó könyvek alakjának, betűinek, papírjának, példányai számának, nyomtatási költségeinek s a példányok árának meghatározása, az elnökség helybenhagyása mellett, a titoknoki hivatalt s illetőleg a bizottságokat illeti. Azonban az előleges intézkedéseket mindenkor az illető szerkesztő végzi, s egyfelül a bizottságot, melynek meghagyásából jár el, másfelül — a mennyiben nem maga a titoknok a szerkesztő — a titoknoki hivatalt is tudósítja.

169. Mihelyt valamely könyv — kötet vagy füzet — a nyomdában elkészült, erről az illető szerkesztő a titoknoki hivatalt, az

pedig az akadémiai könyvtárust értesíti, tudatván vele a kinyomott példányok számát is.

170. A könyvtáros azonnal átveszi a könyveket a nyomdából, gondoskodik kellő számú példányok bekötéséről, s a többi példány raktárba tétetik.

171. A megjelent munkák a titoknoki hivatalban e végett készült könyvbe iktattatnak, bejegyeztetvén a címeken s a kötetek és füzetek számán kívül, a nyomott példányok mennyisége s kiállítási költségei is. E végett a nyomdatulajdonos, metsző stb. minden nyomtatványról, mihelyt megjelent, előleges számlát köteles beadni a titoknoki hivatalnak, honnan e számlák, az illető szerkesztő és a titkár láttamozása után a pénztárnokhoz tétetnek által.

172. A bevétel nyilván-tartása végett köteles az akadémiai könyvtáros oly könyvet vezetni, melyből bármikor látható legyen minden egyes mű kelendősége. Az év végén szintén oly részletes számadást kíván az akadémia könyvtárusától, melyből minden egyes kiadás kelendősége kitűnjék.

173. Az illető szerkesztők kötelesek azon jelentésekben, melyben a titoknoki hivatal az általok szerkesztett munkák elkészültéről a 169. pont szerint értesítik, a megjelent kötetben vagy füzetben foglalt dolgozásokról s azok terjelméről is pontos kimutatást tenni. A titoknak e kimutatás alapján utalványozza az írói díjakat, melyek azután, az íróknak megküldött titkári utalvány folytán, a pénztárnál fizettetnek ki.

174. Az akadémiai könyvtáros utalvány nélkül senkinek sem adhat könyvet. A tisztelet- és ingyenpéldányokat a titoknoki hivatal, — a bizottságok külön rendelkezésére adott példányokat pedig az illető bizottságok előadói utalványozzák.

175. A nyomdai, metszői, könyvkötői stb. számlák csak az illető szerkesztő és titkár (171. pontban érintett) láttamozása után fizettetnek ki az akadémia pénztárnoka által.

176. Az akadémia összes kiadásából két-két példány az akadémia könyvtárába tétetik, — tíz-tíz példány pedig a raktárban fentartatik, a többi példányok minden munkából kereskedésbe adatván.

177. *A könyvek kelendőségének előmozdítása végett:*

a) Az akadémia gondoskodott, hogy kiadványai a Pesti Napló és Vasárnapi Ujság útján havonként hirdettessenek. Mindazáltal az akadémiai könyvtárus kötelezettsége, mely szerint az új könyveket a Buchhändlerblatt című lapban hirdetni tartozik saját költségén, érvényben marad.

b) Az akadémiai könyvtárus köteles az akadémia könyveinek kezelésében, szétküldésében, minél nagyobb pontossággal és buzgósággal járni el, s vidéki bizományosokról gondoskodni országszerte.

c) Az új könyvek ára lehető olcsóra tétessék. A régibb munkák pedig leszállított áron árultnak.

d) Az akadémiai könyvtárus az akadémia kiadásairól koronként könyvészeti jegyzékeket tesz közzé. E jegyzékekbe a gyűjteményes kiadások (Értesítő, Évkönyvek, bizottsági Közlemények stb.) részletes tartalma is fölveendő.

e) A bizottságok füzeteinek borítékain is folyvást hirdetendők az illető szakbeli akadémiai kiadások.

f) Oly tagok részére, kik az akadémia által kiadott munkák ismertetésére vállalkoznak, néhány példány minden munkából rendelkezésére áll a titoknak. Egyébiránt akadémiai végzés által minden újonnan megjelent akad. kiadvány szerkesztője vagy szerzője fel van híva, azt az illető legközelebbi osztályülésben bemutatni, s rövid ismertetését oly módon elkészíteni, hogy az az Értesítőben s a nagyobb lapokban közzé tétethessék.

g) A gyűjteményes címek, mint szintén akadályai a könyvek kelendőségének, ezentúl az akadémia kiadásaiban lehetőleg kerülendők. A már folyamatban levő munkákra nézve pedig a kötetek borítékain a kötet tartalmát jelentő külön címek tétetnek főcímekké, a közös címek felül kisebb czímzetükkel jelöltetvén.

178. *Azon külső tudományos testületek, melyekkel az akadémia csereviszonyt folytat, a következők:* s pedig

a) azok, melyek a népszerű, fordított vagy kézikönyveken kívül mindent kapnak:

Amsterdam: K. Akademie von Kunsten en Wetenschappen.

Bécs: Kais. Akademie der Wissenschaften.

Bécs: Bibliothek des geh. Haus- Hof- und Staatsarchivs.

Berlin : K. Preussische Akademie der Wissenschaften.

Brüssel : Akadémié R. des Sciences et belles lettres.

Göttingen : K. Societät der Wissenschaften.

Krakó : K. Gelehrte Gesellschaft.

London : Royal Society.

München : K. Bairische Akademie der Wissenschaften.

New-Orleans : Academy of Sciences.

Petersburg : Akad. Imp. des Sciences.

Washington : Smithsonian Institution.

b) azok, a melyek *Évkönyveket, Értesítőket, történelmi, archaeologiai, statistikai, geographiai kiadásokat* kapnak :

Bécs : K. k. Geographische Gesellschaft.

Belgrád : Société Savante Serbe.

Berlin : Gesellschaft für allgem. Erdkunde.

Boroszló : Verein für Gesch. und Alterthümer Schlesiens.

Brünn : Bibliothek des mähr. schles. Landes-Ausschusses.

Görlitz : Oberlausitzische Gesellschaft.

Kopenhága : Société des antiquaires du Nord.

Lisabon : Academia Reale.

London : R. Institution of Great Britain.

London : Ethnological Society.

London : Society of Antiquaries.

London : Royal Geographical Society.

Nürnberg : Germanisches Museum.

Páris : Académie des Inscriptions.

Páris : Académie des Sciences morales et politiques.

Páris : Société Géographique.

Petersburg : Soc. Géographique Imp. de Russie.

Prága : K. Böhm. Gesellschaft der Wissenschaften.

Prága : Gesellschaft des vaterländ. Museums.

Új-York : Geogr. and Statistical Society.

Velenceze : Istituto R. Veneto delle Scienze ed Arti.

c) azok, melyek az *Évkönyveket, az Értesítő nyelvetudományi füzetet* s a nyelvetudományi kiadásokat kapják :

Calcutta : Asiatic Society of Bengal.

Firenze : Accademia della Crusca.

Helsingfors : Finnlandi Tud. Társaság.

Konstantinápoly : Société orientale.

Lipcsé : Deutsche Morgenl. Gesellschaft.

London : Royal Asiatic Society.

London : Philological Society.

Páris : Académie Française.

Páris : Société Asiatique.

d) azok, melyek az *Évkönyvek*, és *Értesítő math. és természettudományi füzetek* s a math. és természettudományi kiadásokat kapják :

Basel : Naturforschende Gesellschaft.

Bécs : K. k. Zoologisch-botanische Gesellschaft.

Bécs : Geologische Reichsanstalt.

Berlin : Physikalische Gesellschaft.

Bern : Allg. Schweizerische Gesellschaft für die gesammten Naturwissenschaften.

Cherbourg : Soc. Imp. des Sciences naturelles.

Dijon : Acad. des Sciences et belles lettres.

Edinburg : Royal Society.

Frankfurt a. M. : Physikalischer Verein.

Genf : Société de Physique et d'Histoire naturelle.

London : Anthropological Society.

London : Geological Society.

London : Museum of practical Geology.

London : Zoological Society.

London : R. Astronomical Society.

London : Practical Society.

Saint-Louis : Academy of Sciences.

Madrid : Acad. Reale.

Manchester : Literary and Philosophical Society.

Ohio : Ohio State Agricultural Society.

Páris : Académie des Sciences.

Philadelphia : American Philosophical Society.

Philadelphia : American Acad. of Natural Sciences.

Stockholm : Acad. R. des Sciences.

e) azok, a melyek csupán az *archaeologiai bizottság kiadásait* kapják kezdetől fogva :

Altenburg : Historische u. antiquarische Gesellschaft.

Augsburg: Historischer Kreisverein im Regierungsbezirke von Schwaben und Neuburg.

Bécs: K. k. Centralcommission zur Erhaltung u. Erforschung der Baudenkmäler.

Bécs: Alterthumsverein zu Wien.

Bécs: K. k. Antikencabinet.

Berlin: Verein für die Kunst des Mittelalters.

Berlin: Numismatische Gesellschaft.

Bonn: Verein der Alterthumsfreunde im Rheinlande.

Brünn: Historisch-Statist. Section der k. k. Mährisch-Schlesischen Gesellsch. für Ackerbau, Natur- und Landeskunde.

Brüssel: Société numismatique Belge.

Darmstadt: Verein f. d. Hessische Gesch. u. Alterthumskunde.

Dresda: Königl. Sächsischer Verein für Erforschung vaterländ. Alterthümer.

Hala: Sächsisch-Thüringischer Alterthumsverein.

Innsbruck: Ferdinandeum für Tyrol.

Kiel: Kön. Schlesvig-Holstein-Lauenburgische Antiquarische Gesellschaft.

Laibach: Historischer Verein für Krain.

Leiden: Musée néerlandais d'antiquités.

Liège: Institut Archéologique Liégeois.

Linz: Museum Francisco-Carolinum.

Lüneburg: Alterthumsverein zu Lüneburg.

Luxembourg: Société Archéologique du Grand-Duché de Luxembourg.

Mainz: Verein für Erforschung Rheinischer Geschichte und Alterthümer.

München: Historischer Verein für Oberbaiern.

Namur: Société Archéologique de Namur.

Nápoly: Reale Accademia di Archeologia.

Wiesbaden: Verein für Nassauische Alterthumskunde.

Paderborn: Verein f. Gesch. u. Alterthumskunde Westphalens.

Regensburg: Historischer Verein für die Oberpfalz.

Riga: Gesellschaft für Gesch. und Alterthumskunde der Russischen Ostsee-Provinzen.

Róma: Istituto di Corrispondenza Archeologica.

Salzburg : Vaterländisches Museum Carolino-Augusteam.

Stuttgart : Württembergischer Alterthumsverein.

Ulm : Verein für Kunst und Alterthümer.

Zürich : Antiquarische Gesellschaft.

f) az akadémia mindennemű archaeologiai kiadásait kapja :

Páris : Société d'Archéologie et d'Histoire.

g) a történelmi, philosophiai, és jogtudományi kiadásokat kapja:

Laibach : Juristische Gesellschaft.

h) a statisztikai kiadásokat kapják :

Berlin : Porosz statisztikai hivatal.

Berlin : Hübner Ottó intézete.

Helsingfors : Finn irodalmi társaság.

Jena : Statist. Bureau der Vereinigten Thüringischen Staaten.

i) a történelmi kiadásokat kapja :

Gratz : Histor. Verein für Steiermark.

k) Évkönyveket, Értesítőket, történelmi, archaeologiai, statisztikai, geographiai kiadásokat és természettudományi kiadásokat kap :

Brüssel : Établissement géographique etc. de. M. Van der Maelen.

l) a philosophiai, törvény-, történettudományi osztályok, s a történelmi és archaeologiai bizottságok kiadásait kapja :

Nápoly : Reale Accademia delle Scienze Morali e Politiche.

m) a természettudományi és matematikai kiadásokat :

Bécs : Kais. Mineralien-Kabinet.

n) az archaeologiai bizottság kiadásait és a magyar Történelmi Okmánytárt :

Meckl.-Schwerin : Verein für Mecklenburgische Geschichte und Alterthumskunde.

179. A magyar korona területén levő tudományos testületek és intézetek, vagy a külföldön levő magyar könyvtárak, melyeknek az akadémia kiadásai megküldését elhatározta ; és pedig

a) mindennemű kiadásait :

Az erdélyi országos Muzeum.

A pozsonyi jogakadémia.

A pozsonyi kir. főgymnasium.

A pozsonyi prot. főiskola könyvtára.

A zágrábi jogakadémia.

A zágrábi Muzeum.
 A kassai jogakadémia.
 A kassai kir. fő-reáltanoda.
 A nagyváradai jog-akadémia.
 Az árvai Csaplovics-könyvtár.
 A debreczeni ref. collegium.
 A sárospataki ref. collegium.
 A losonczi köz könyvtár.
 A kecskeméti r. kath. lyceum.
 A kecskeméti ref. főiskola.
 A máramaros-szigeti r. főtanoda.
 A pápai ref. collegium.
 A késmárki főiskola könyvtára.
 A holdmezővásárhelyi ref. főgymnasium.
 Az eperjesi evang. collegium.
 A kolozsvári ref. collegium könyvtára.
 A kolozsvári r. kath. lyceum.
 A kolozsvári unit. collegium.
 A löcsei kath. főgymnasium.
 A marosvásárhelyi ref. collegium.
 A marosvásárhelyi Teleki-féle könyvtár.
 A nagyenyedi ref. főiskola.
 A hálai magyar tanulók könyvtára.
 A szarvasi evang. főiskola.
 A nagykörösi ref. lyceum.
 A budai József-műegyetem.
 A budai k. főgymnasium.
 A bécsi akadémiái okvasókör.
 A jénai Bibliotheca Hungarorum.
 A pesti kir. főgymnasium.
 A pesti fő reáltanoda.
 A pesti ágost. hitv. gymnasium.
 A pesti ref. theologiai intézet könyvtára.
 A Matica serbska.
 Az egri érseki lyceum.

b) az *Évkönyvek* történelmi darabjait, s a történelmi, archaeo-
 logiai és statistikai kiadásokat kapják :

Szeben : Verein für Siebenb. Landeskunde.

Zágráb : Déli szláv történelmi- és régiségtani társulat.

c) az *Évkönyvek math. és természettudományi darabjait, s a math. és természettudományi kiadásokat kapják* :

Buda : A kir. fő reáltanoda.

Pest : Kir. magyar természettudományi társulat.

Szeben : Siebenbürg. Verein für Naturwissenschaft.

Pozsony : Verein für Naturwissenschaft.

d) az *Évkönyvek történelmi darabjait, s a történelmi-, nyelv- és széptudományi kiadásokat kapja* :

A pesti nemzeti színház könyvtára.

e) a *math. és természettud. osztály kiadásait* :

A magyarhoni földtani társulat.

f) a *Magyar Nyelv Szótárát* :

A pesti nemzeti színészeti tanoda.

g) az *Értekezéseket és Közleményeket* :

A szászvárosi ref. gymnasium.

A beszercebányai evang. gymnasium.

h) az *Értesítőt, és a Nyelvtudományi, Philosophiai, Történet-tudományi, Matematikai, Természettudományi Értekezéseket* :

A eperjesi kir. kath. főgymnasium.

A székesfejérvári alreáltanoda.

A nagy-beckerekai algymnasium.

i) a *történelmi kiadásokat* :

Zágráb : Déli szláv tud. Akadémia.

k) a *statistikai kiadásokat* :

Pest : A földmivelés ipar és kereskedési ministerium statistikai szakosztálya.

180. A külföldi tudományos intézetek és társulatok, s a hazaiak közül azok, melyek csereviszonyban állanak kiadásaikra nézve a M. Tud. Akadémiával, az akadémia könyvtársa által veszik az őket illető küldeményeket.

181. A titoknoki hivatal ügyel fel, hogy e küldeményezés évenként többször pontosan történjék.

182. A könyvküldeményekhez, azon tudományos testületek nyelvét tartva szem előtt, melyekhez a küldemények intéztetnek, magyar-francia, magyar-angol és magyar-német nyelven írt, nyom-

tatott kísérőlevél és vételi elismervény mellékeltek. A könyvküldemények csomagai folyó számmal láttatnak el, s a kísérőlevélbe az illető csomag száma s a könyvek címei (egyes esetekben latin vagy francia fordításban is) bejegyeztetnek.

183. Minden könyvküldemény, a csomag számával, tartalmával, s a küldés keletével együtt, e végre nyitott küldeményi könyvbe iktattatik, — a mely könyvben az egyes intézetek, testületek, társulatok számára, a melyekkel az akadémia csereviszonyban áll, külön lapok nyitvák.

184. A csomagolási és szállítási költségeket az akadémia megtéríti a szállítást eszközöző könyvárusnak.

185. A titkári hivatal a visszaérkezett vételi elismervényeket egybegyűjti, s időnként jelentést tesz a csereviszonyról és a könyvküldeményekről.

186. A titoknoki hivatal időközben is jelentést tesz minden nevezetesebb küldeményről, kivált ha valamely intézet valamely hiánynak pótlását kívánja.

187. A titoknok intézkedik, hogy a 165-dik pontban érintett ingyen példányok, óhajtasukra, az akadémia külföldi tagjainak is megküldessenek évenként legalább kétszer. S e küldemények költségeit az akadémia viseli.

188. A 179. a) pont alatt elsorolt intézetek, az erdélyi és zágrábi Muzeumot kivéve, magok gondoskodnak az akadémia által részükre megajánlott példányok átvételéről.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIAI
N É V K Ö N Y V.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

NEVKÖNYV.

Elnökség.

B. EÖTVÖS JÓZSEF (Vásáros-Naményi), magyar kir. minister, a M. Tud. Akad. igazgató s tisz. tagja és elnöke. *Pesten, Lipót-város, Erzsébet-tér 10. sz. Elnökké választatott mart. 18. 1866.*

LÓNYAY MENYHÉRT (Nagy-Lónyai és Vásáros-Naményi), magyar kir. minister, az első magy. általános biztosító társaság elnöke, tiszaszabályozási osztályelnök, a M. Földhitelintézet elnöke, a békési ref. egyházmegyének gondnoka, a M. Tud. Akadémia igazgató s tisz. tagja és alelnöke. *Budán, a várban, Sz. Háromság-tér, a kincstári épületben. Alelnökké választatott apr. 15. 1866.*

Igazgató tanács.

1830. nov. 17-én az akadémia alaprajzának országgyűlési megerősítésekor kihirdetett tagok:

GR. ANDRÁSSY GYÖRGY (Csik-Szent-Királyi és Krasznahorkai), ő cs. k. ap. Felsége aranykulcosos híve, valós. belső titkos tanácsosa, sz. István ap. k. rendének vitéze, Magyarország főpohárnokmestere, a Magy. Tud. Akad. tisz. tagja, a cs. k. szab. tiszai vaspálya- s a felsőmagyarországi bányamivelő egyesület elnöke. *Bécsben.*

HG. BATTHYÁNY FÜLÖP (Batthyányi), Németújvár örököse, Strattmanni gróf, ő cs. k. ap. Felsége valós. belső titkos tanácsosa és aranykulcosos híve, Leopold cs. rendének középkeresztese és Vas vármegye örökös főispánja. *Bécsben.*

GR. KÁROLYI GYÖRGY (Nagy-Károlyi), valós. belső titkos tanácsos, koronaőr, Szatmár megye főispánja, a Magy. Tud. Akad. tisz. tagja. *Pesten, belváros, Egyetem-utca, saját házában.*

1853. mart. 16-án vál.

BARTAKOVICS ADALBERT (Kis-Apponyi), ő cs. k. ap. Felsege val. belső titkos tanácsosa, egri érsek, Heves vármegye örökös főispánja, s a Szent-István-Társulat alapító-tagja. *Egerben.*

GR. CZIRÁKY JÁNOS (Cziráki és Dénesfalvi), ő cs. k. ap. Felsege valós. belső titkos tanácsosa és aranykulcsos híve, Sz. István ap. m. király jeles rendének vitéze, a vaskoronarend másodosztályu lovagja, stb. *Lovas-Berényben.*

GR. KÁROLYI ISTVÁN (Nagy-Károlyi), a Krisztusrend vitéze, s a Sz. István-Társulat elnöke. *Pesten, belváros, Zöldfa-utca, saját házában, és Fóton Pest mellett.*

KUBÍNYI ÁGOSTON (Felső-Kubíni és Nagy-Olaszi), ő cs. kir. ap. Felsege aranykulcsos híve és tanácsosa, a m. nemzeti Múzeum igazgatója, a bács-szerémi ág. vall. esperesség felügyelője, a porosz sz. János lovagrend tiszt., a portugál sz. Mária-fogantatási lovagrend harmadik osztályu, a hessen-darmstadti Lajos-lovagrend első osztályu vitéze, a M. Tud. Akad. tiszt. tagja. a magyar képcsarnoki egyesület s az állatkerti társulat másodelnöke, a m. természettud. társulat pártoló, s több más hazai tudományos és művészeti társulatok, úgy a regensburgi fűvészeti, a passauai természettud., az amsterdami „Natura artis magistra“ nevű zoologiai társulatok tiszt., a majnarajnai, szászaltenburgi, jászvásári természettud. társulatok levelező, a luxemburgi régészeti társulat tiszt., a kopenhágai éjszaki s a római archaeologiai társulat lev. tagja, a görliczi tudományos társulat, a bécsi cs. k. birodalmi földtani intézet és a bécsi geographiai társulat tagja. *Pesten, Ország-út, a m. nemzeti Múzeumban.*

B. SENNYEY PÁL (Kis-Zsenneyei), val. belső titkos tanácsos. *Dukán, utolsó posta Vác.*

1855. apr. 19-én vál.

DEÁK FERENCZ (Kehidai), a M. T. Akadémia tiszt. tagja. *Pesten, belváros, Deák Ferencz-utca, az „Angol királyné“ szállodában.*

B. EÖTVÖS JÓZSEF, l. Elnökség.

SZÖGYÉNY LÁSZLÓ (Magyar-Szögyényi), ő cs. k. apostoli

Felsége aranykulcsos híve, valós. belső titkos tanácsosa, Fehér megye főispánja. *Csórón, Fehér vármegyében.*

GR. TELEKI DOMOKOS (Széki), a M. T. Akadémia tiszt. tagja. *Gernyeszezen, ut. posta Maros-Vásárhely.*

1858. dec. 19-én vál.

GR. APPONYI GYÖRGY (Nagy-Apponyi), ö. cs. kir. apostoli felsége aranykulcsos híve, valós. belső titk. tanácsos. *Pozsonyban.*

B. SINA SIMON (Kizdiai és Hodosi), valós. belső titkos tanácsos. *Bécsben.*

1860. oct. 11-én vál.

B. VAY MIKLÓS (Vajai), ö. cs. k. ap. Felsége aranykulcsos híve, valós. belső titkos tanácsos, Borsod megye főispánja, a tiszántúli reform. superintendentia főgondnoka. *Golopon, ut. posta Tülya.*

1863. jan. 14-én vál.

MAILÁTH GYÖRGY (Székhelyi), Magyarország országbírája, ö. cs. k. ap. Felsége val. belső titkos tanácsosa. *Budán, a várban, hg. Batthyány-ház.*

MARCZIBÁNYI ANTAL (Puchói és Csókai), ö. cs. kir. ap. Felsége aranykulcsos híve. *Pesten, Lipót-város, Háromkorona-útca, 26. sz. saját házában.*

1865. jan. 26-án vál.

GR. MIKÓ IMRE (Hidvégi), ö. cs. k. ap. Felsége aranykulcsosa és val. belső titkos tanácsosa, magy. k. minister, az erdélyi országos Muzeum elnöke, a M. Tud. Akadémia tiszt. tagja. *Pesten, Lipót-város, Bálvány-útca 11. sz.*

1866. jan. 21-én vál.

GR. FESTETICS GYÖRGY (Tolnai), magyar kir. minister, a magyar Gazdasági Egyesület elnöke, hg. Hohenzollern-becsületrend és Sz. István rend vitéze, cs. k. kamarás. *Bécsben.*

GR. SZÉCSEN ANTAL (Temerini), val. belső titkos tanácsos. *Bécsben.*

LÖNYAY MENYHÉRT I. Elnökség.

1867. mart. 17-én vál.

SIMOR JÁNOS esztergomi érsek, Magyarország hercegprimása, fő- és titkos kancellára, az apostoli sz. szék szül. követe, ö. csász. és ap. kir. Felsége valóságos belső titkos tanácsosa, Esz-

tergom vármegye örökös főispánja, a főmlgu hétszemélyes tábla közbírája, római gróf, a sz. hittannak a magy. k. tudományegyetemnél bekeblezett tudora. *Esztergomban.*

1868. mart. 17-én vál.

HAYNALD LAJOS, a kalocsai és bácsi törvényesen egyesült egyházmegyék érseke, pápai trónálló, Lipót császár jeles rendének nagykeresztese, ő császári királyi apostoli Felségének valóságos belső titkos, s a rendkívüli egyházi ügyek vezetésével s a könyvvizsgálóval megbízott római szent gyülekezetek tanácsosa, római gróf, Róma város nemes polgára, császári királyi tiszteletbeli udvari káplán, hittudor, a katholika religio római Akademiájának, a magyar tudományos Akadémiának igazgató, és természettudományi osztályának tiszteleti, a természetvizsgálók Lipót-Károlyféle császári német akademiájának Gerbert névvel, a magyar természetbuvárok pesti egyesületének, a francia császári cherbourgi. az erdélyi nagy-szebeni természettani, a berlini növénytani, a bécsi állat- és növénytani társulatoknak, a pesti magyar királyi egyetem hittani karának bekebelezett és a triesti állatvédtársulatnak tagja, papi arany érdemkereszt. *Kalocsán.*

GR. WALDSTEIN WARTENBERG JÁNOS cs. kir. aranykulcsos, és val. belső titkos tanácsos; sz. István magy. kir. rendvitéze; Guadeluppi szüz Mária rend. főtisztje; jeruzsálemi sz. János uralkodó rend—valamint Lipót belga király rendcommendatora, bölcselkedés és jogok tudora, a római Accademia del Pantheon, valamint a bécsi Museum levelező tagja. *Palotán, Veszprém megyében.*

B. KEMÉNY ZSIGMOND (Gyerő-Monostori), a Kisfaludy-Társaság elnöke, a M. Tud. Akadémia tiszteleti tagja. *Pesten, belváros, Üri-útca 6. sz. Lev. taggá vál. oct. 7. 1843., tiszteletivé a törvényt. osztályban dec. 29. 1847., a nyelvtud. osztályba áttétetett dec. 15. 1858.*

I. Nyelv- és széptudományi osztály.

Tiszteleti tagok.

DEÁKY ZSIGMOND, caesaropoli felszentelt püspök, kácsi sz. Péter és Pál apostolok apátja, a pápa házi praelatusa, hittantudor, a győri káptalan nagyprépostja, a pesti hittud. kar tagja. *Győrött. Lev. taggá vál. sept. 1. 1832. tiszteletivé dec. 15. 1858.*

B. KEMÉNY ZSIGMOND, I. Igazg. Tanács.

LUKÁCS MÓRICZ (Vizmai), a Kisfaludy-Társaság tagja, *Pesten, Széchenyi-tér, Frohner-szálloda 9. szám. Lev. taggá vál. nov. 23. 1839., tiszteletivé dec. 15. 1858.*

PULSZKY FERENCZ (Csselfalvai és Lubóczy), a képzőművészeti társaság elnöke, a római Istituto di Corrispondenza Archeologica levelezője, az eperjesi ev. Collegium tiszteletbeli gondnoka, az éjszaki vaspálya igazgató-tanácsnoka, a „Haza“ életbiztosító bank alelnöke. *Pesten, belváros, Sütő-utca 3. sz. Vál. sept. 3. 1841., a törtt. osztályból áttétetett január 29. 1867.*

Rendes tagok.

TOLDY FERENCZ, királyi tanácsos, a szent Móricz és Lázár olasz királyi jeles rend tisztje, bölcsészeti és orvostudor, szemészet mestere, a magy. kir. egyetemi könyvtár igazgatója, s azon egyetemenél a magyar nyelvészet és irodalom-történet nyilvános rendes tanára, a kir. gymnasiumi tanárvizsgáló bizottság tagja és id. hely. elnöke, a Magy. Tud. Akadémia rendes, a tud. cs. akadémiájának, a milánói természet és orvostud. akademia lev., a buda-pesti kir. orvosegyesület tiszt., a k. m. természettud. társulat rendes, a pesti orvosi kar, a berlini kritikai egyesület, a drezdai természettud. és orvosi, a würzburgi philos. és orvosi, a nagyszebeni országismertető társaságok lev. tagja, a m. szépirodalmi intézet (Kisfaludy-Társaság) alelnöke. *Pesten, belváros, Lipót-utca 45. sz. Vál. nov. 17. 1830.*

FÁBIÁN GÁBOR, a Kisfaludy-Társaság tagja. *Aradon. Lev. taggá vál. mart. 9. 1832., rendessé sept. 14. 1835.*

NAGY JÁNOS, hittudor, szombathelyi egyházmegyei áldor, a püspöki Lyceumban a keleti nyelvek s bibliai hittudományok tanára, szentszéki bíró, zsinati vizsgáló, a házasság és szerzeti fogadalmak védője. *Szombathelyen. Lev. taggá vál. nov. 15. 1833., rendessé sept. 7. 1838.*

BALLAGI MÓR, bölcsészettudor, a pesti helv. hitv. főtanodánál a keleti nyelvek és szentírás-magyarázat tanára. *Pesten, belváros, Lipót-utca 39. sz. Lev. taggá vál. sept. 5. 1840., rendessé dec. 15. 1858.*

HUNFALVY PÁL, a M. Tud. Akadémia könyvtárnoka, a

Kisfaludy-Társaság tagja, a pesti evang. magyar-német iskola felügyelője. *Pesten, az akadémia palotájában. Lev. taggá vál. sept. 3. 1841., rendes taggá dec. 15. 1858.*

LUGÓSSY JÓZSEF, a debreczeni reform. collegium nyugalmozott tanára s könyvtárnoka. *Felsőbányán. Lev. taggá vál. sept. 3. 1841., rendes taggá dec. 15. 1858.*

ARANY JÁNOS, a Kisfaludy-Társaság tagja, a M. Tud. Akadémia titoknoka. *Pesten, az akadémia palotájában. Lev. és rendes taggá vál. dec. 15. 1858. titoknökká jan. 26. 1865.*

JÓKAI MÓR, a Kisfaludy-Társaság tagja. *Pesten, Józsefváros, Státio-útca, 80. sz. Lev. taggá vál. dec. 15. 1858., rendessé dec. 20. 1861.*

Megválasztott rendes tag :

GYULAI PÁL, a magyar írók segélyegyletének ideig. titkára ; a Kisfaludy-Társaság tagja, a nemzeti színház színészeti tanodájának aligazgatója s egyszersmind egyik tanára. *Pesten, József-város, Főhg. Sándor-útca 17. sz. Lev. taggá vál. dec. 15. 1858., rendessé jan. 30. 1867.*

Levelező tagok.

JAKAB ISTVÁN, bölcsezzettudor. *Budán, a várban, Sz. György tere 7. sz. Vál. nov. 15. 1833.*

KOVÁCS PÁL, orvostudor, a Kisfaludy-Társaság tagja. *Győrött. Vál. nov. 15. 1833.*

MÁTRAY GÁBOR, a m. nemzeti Muzeyumnál a Széchenyi országos könyvtár öre. *Pesten, a m. nemzeti Muzeyum épületében. Vál. nov. 15. 1833.*

ÁRVAY GERGELY, csornai prépostságbeli premontrei kano-nok és könyvtárnok. *Csornán, Sopron vármegyében. Vál. nov. 8. 1834.*

BARABÁS MIKLÓS (Markosfalvi), es. kir. akadémiai képviselő. *Pesten, Lipót-város, József-tér, 15. sz. Vál. sept. 10. 1836.*

SZÉKÁCS JÓZSEF, bölcsezzettudor, az ág. hitvallásnak bányakerületi superintendense, pesti magy. ev. predikátor, a Kisfaludy-Társaság tagja. *Pesten, belváros, Sütő-útca 3. sz. Vál. sept. 10. 1836.*

SZABÓ ISTVÁN, rozsnymegyei áldor, plebános, a Kisfaludy-Társaság tagja. *Kazáron, ut. posta Pásztó. Vál. nov. 23. 1839.*

SZIGLIGETI EDVÁRD, a Kisfaludy-Társaság tagja, a

nemz. színháznál dramaturg. *Pesten, Teréz-város Aréna-útca, 3. sz. Vél. sept. 5. 1840.*

KRIZA JÁNOS, k. tanácsos, erdélyi unitar. püspök, a Kisfaludy-Társaság tagja. *Kolozsvárt. Vél. sept. 3. 1841.*

FRANKENBURG ADOLF, a Kisfaludy-Társaság tagja. *Bécsben, Vél. nov. 22. 1845.*

GONDOL DÁNIEL, minist. titkár. *Pesten, Lipót-város, Dorottya-útca Almay-ház. Vél. nov. 22. 1845.*

SZILÁGYI ISTVÁN, a máramaros-szigeti r. főtanoda igazg. tanára. *M.-Szigeten. Vél. dec. 18. 1846.*

SZVORÉNYI JÓZSEF, czisztreczi szerzetbeli áldor, az egri főgymnasium igazgatója. *Egerben. Vél. dec. 18. 1846.*

FÁBIÁN ISTVÁN, győri kanonok, a finn irodalmi társaság 1. tagja. *Győrött. Vél. dec. 15. 1858.*

FINÁLY HENRIK, az erdélyi Muzeum régiség- és érem-tárnoka. *Kolozsvárt. Vél. dec. 15. 1858.*

IMRE SÁNDOR, a debreczeni reform. főiskolában könyvtárnok, s a magyar irodalom tanára. *Debreczenben. Vél. dec. 15. 1858.*

MÁTYÁS FLÓRIÁN. *Budán, Halászwáros, 84. sz. Vél. dec. 15. 1858.*

PODHORSZKY LAJOS. *Párisban. Vél. dec. 15. 1858.*

RIEDL SZENDE, bölcészettudor, a magyar k. tudományegyetemnél a német nyelv és irodalom rendkívüli s az összehasonlító nyelvészet magán tanára, a gymnasiumi tanár-vizsgáló bizottság tagja, a finn irodalmi társaság külső tagja, a budapesti tanári egyeslet titkára. *Pesten, Lipót-város, Nádor-útca 27. sz. Vél. dec. 15. 1858.*

SZÁSZ KÁROLY, a m. k. vallás- és közoktatási minisiteriumnál osztálytanácsos. *Pesten, bel-város, Magyar-útca 30. sz. Vél. dec. 15. 1858.*

SZEPESI IMRE, kegyes tanítórendi áldozár, szépm. és bölcészettudor, a m. k. tudományegyetemben a római classica philologia helyettes tanára, a tudományok és művészetek előmozdítóinak szánt cs. k. arany-érem tulajdonosa, a bécsi tudományegyetem bölcészeti kara bekeblezett, a m. k. természettudományi társulat rendes tagja. *Pesten, Városház-tér 2. sz. a Kegyes-tanítórendiek épületében. Vél. dec. 15. 1858.*

TÁRKÁNYI BÉLA JÓZSEF, egri főegyházi kanonok, Pápa

Ö Szentsége t. kamarása, s a Kisfaludy-Társaság tagja. *Egerben. Vál. dec. 15. 1858.*

VASS JÓZSEF, kegyes tanítórendi áldor, az erdélyi országos muzeum-egylet levelező tagja. *Budán, a várban. Iskola-tér 186. sz. Vál. dec. 15. 1858.*

ENGEL JÓZSEF, orvostudor. *Kolozsvárt. Vál. dec. 16. 1859.*

LICHNER PÁL, a pozs. evang. lyceum tanára. *Pozsonyban. Vál. dec. 16. 1859.*

B. PODMANICZKY FRIGYES. *Pesten, belváros, Országút 25. sz. és Aszódon. Vál. dec. 16. 1859.*

POMPÉRY JÁNOS. *Pesten, belváros, Üri-utca 3. sz. Vál. dec. 16. 1859.*

VÁMBÉRY ÁRMIN, a magyar k. egyetemen a keleti nyelvek és irodalmak rk. tanára, a németországi és londoni keleti társaságok tagja, a berlini földismereti társulat tiszteletbeli tagja, a londoni Anthropological Society magyarországi titkára; a török Medsidie-rendjel commandeure; az olasz sz. Móríc és Lázár, a mexicói Notre Dame de Guadalupe, a persa Sir ü Khursid rendjelek tiszti jelvényeinek, nem különben Ő cs. k. Felsége a tudomány és művészet éretti nagy arany érmek birtokosa. *Pesten, belváros, Aldunator 32. sz. Vál. oct. 9. 1860.*

BUDENZ JÓZSEF, a M. T. Akad. alkönyvtárnoka. *Pesten, az akadémia palotájában. Vál. dec. 20. 1861.*

ORMÓS ZSIGMOND, *Temesvárott. Vál. dec. 20. 1861.*

SZILÁDY ÁRON, ref. lelkész. *Halason. Vál. dec. 20. 1861.*

TÓTH KÁLMÁN, a Kisfaludy-Társaság segéd-titoknok és tagja. *Pesten, belváros, Lipót-utca 34. sz. Vál. dec. 20. 1861.*

LÉVAY JÓZSEF, a Kisfaludy-Társaság tagja, Borsod m. főjegyzője. *Miskolczon. Vál. jan. 12. 1863.*

SZEMERE MIKLÓS. *Lasztócson, Zemplén vármegyében. Vál. jan. 13. 1863.*

TÉLFY IVÁN, a bölcsészet tudora, a magy. kir. egyetemnél a classica philologia nyilvános, és a bölcsészet magántanára, a páduai akadémia, a görögországi archaeologiai társaság és a gymnasiumi tanárjelölteket vizsgáló kir. bizottmány tagja, köz- és váltótörvényszéki ügyvéd. *Pesten, belváros, Reáltanoda-utca 6. sz. Vál. jan. 20. 1864.*

GR. KUUN GÉZA. *Pest, Lipót-város, Nádor-utca, Tigris szálloda. Vél. jan. 30. 1867.*

Megválasztott ley. tagok :

JOANNOVICS György, ministeri államtitkár. *Pesten, Teréz-város, Király-utca 52. sz. Vél. jan. 30. 1867.*

BARNA FERDINÁND, muzeumi segéd-őr. *Pesten, a m. nemz. Muzeum épületében. Vél. mart. 18. 1868.*

Külföldi lev. tagok :

BOWRING JÁNOS, baronet, szabad művészetek tudora, az angol kir. tudós társaság, a németalföldi kir. intézet, a friezlandi, gröningeni, párisi, leydeni, leuwardeni, athénei, turini, sheffieldi stb. tudóstársaságok tagja. *Londonban. Vél. mart. 10. 1832.*

GABELENTZ (von der) JÁNOS, *Poschwitzban, Altenburg mellett. Vél. dec. 16. 1858.*

POTT ÁGOSTON FRIGYES, a hálai porosz kir. egyetemen az egyetemes nyelvtudomány tanára. *Hálában. Vél. dec. 16. 1858.*

RAWLINSON CRESWICKE HENRIK baronet, K. C. B. altábornok, az indiai tanács tagja. *Londonban. Vél. dec. 16. 1858.*

SCHOTT VILMOS, a porosz kir. akadémiának rendes tagja, és egyetemi tanár. *Berlinben. Vél. dec. 16. 1858.*

WATTS TAMÁS, a britt muzeumi irattár öre. *Londonban. Vél. dec. 16. 1858.*

AHLQUIST ÁGOST, phil. magister. *Helsingforsban. Vél. dec. 16. 1859.*

EWALD HENRIK, a göttingeni egyetem tanára. *Göttingenben. Vél. dec. 16. 1859.*

LÖNNROT ILLYÉS, phil. mag. *Helsingforsban. Vél. dec. 16. 1859.*

RENAN ERNŐ, az Institut tagja. *Párisban. Vél. dec. 16. 1859.*

STIER THEOPHIL, gymnasiumi igazgató. *Colberghen. Vél. oct. 9. 1860.*

BENFEY TIVADAR, a göttingeni egyetem tanára. *Göttingenben. Vél. jan. 13. 1863.*

SCHLEICHER ÁGOST, weimari udvari tanácsos, s jénai egyetemi tanár. *Jénában. Vél. jan. 20. 1864.*

RÁJENDROLÁLA MITTRA, (babu) a bengali Asiatic Society alelnöke, s több európai tudós egyletek tagja. *Calcuttában. Vél. dec. 10. 1865.*

Báró SCHLECTA OTTOKÁR, cs. k. követségi tanácsos, a cs. k. keleti akadémia igazgatója. *Bécsben. Vél. dec. 10. 1865.*

OPPERT GYULA, az Institut tagja. *Párisban. Vél. dec. 10. 1865.*

II Philosophiai Osztály.

Tiszteleti tagok.

DANIELIK JÁNOS, bölcsészettudor, vál. prisztinai püspök, az egri főkáptalan örkanonokja, saját-szent-péteri cz. prépost, a pápa ö szentsége titkos kamarása, a Szt. István- és Lszáló társulatok alelnöke. *Egerben. Vél. dec. 15. 1858.*

HOVÁNYI FERENCZ, nagyváradi kanonok. *Nagy-Váradon. Vél. dec. 15. 1858.*

HORVÁTH CYRILL, bölcsészettudor, kegyes tanítórendi áldozár, a m. k. tudományegyetemben a bölcsészet ny. rendes tanára, a bécsi földtani társulatnak levelező, és a gymnasiumi tanárvizsgáló bizottságnak tagja. *Pesten, belváros, Városház-tér, a Kegyes-tanítórendiek épületében. Lev. taggá vál. nov. 8. 1834., rendessé sept. 10. 1836. tiszteletivé dec. 10. 1865.*

Rendes tagok.

GREGUSS ÁGOST, a Kisfaludy-Társaság titkára, s helyettes igazgatója. *Pesten, Al-Dunasor 22.sz. Lev. taggá vál. dec. 15. 1858. rendessé jan. 13. 1863.*

BRASSAI SÁMUEL, az erdélyi országos Muzeum igazgatója. *Kolozsvárt. Lev. taggá vál. sept. 7. 1837. A matematikai osztályból áttetett jan. 19. 1864., rendes taggá vál. dec. 10. 1865.*

RÓNAY JÁCZINT, sz. Benedek rendbeli áldor, bölcsészettudor, több bel- és külföldi tudományos társaság tagja. *Pesten, az Akadémia palotájában. Lev. taggá vál. dec. 29. 1847., rendessé és akadémiai jegyzővé január 30. 1867.*

Levelező tagok.

PÉTERFY KÁROLY (Kibédi), volt marosvásárhelyi ref. pred. *Maros-Vásárhelyen. Vél. nov. 8. 1834.*

ILLÉS PÁL (Edvi), kiszolgált evang. esp. és lelkész. *Pesten, József-város Stáció-útca 7. sz. Vél. sept. 14. 1835.*

WARGA JÁNOS (Szigeti), a nagy-körösi ref. nagygymnasium tanára, a dunamelléki helv. hitv. egyházkerület és a kecskeméti ref. egyházmegye tanácsbírája, a cs. kir. birod. földtani intézet lev. tagja. *Nagy-Körösön. Vél. sept. 14. 1835.*

HEREPEI KÁROLY, vizaknai ref. prédikátor. *Vizaknán, ut. posta Nagy-Szeben. Vél. sept. 7. 1838.*

WARGHA ISTVÁN. *Nagy-Váradon. Vél. sept. 5. 1840.*

PEREGRINY ELEK, bölcsészettudor, a pesti tudományos egyetem böls. karának tagja, s egy finevelő intézet tulajdonosa. *Budán a várban, Uri-útca, saját házában, 71. sz. Vél. sept. 3. 1841.*

NAGY MÁRTON, kegyes tanítórendi kormánysegéd, házfőnök, a rend könyvtárnoka s tanügyi biztosa, a k. m. természettudományi és a bécsi földtani társulat tagja. *Pesten, belváros, Városház-tér, a Kegyes-tanítórendiek épületében. Vél. dec. 24. 1844.*

SZÖNYI PÁL, a k. magyar természettud. társulat tagja, s egy tan- és nevelő intézet tulajdonosa. *Pesten, belváros, Cukor-útca 6. sz. saját házában. Vél. dec. 18. 1846.*

VANDRÁK ANDRÁS, bölcsészettudor, az eperjesi ev. collegiumban a bölcsészet, római és magyar irod. r. tanára. *Eperjesen. Vél. dec. 29. 1847.*

NEY FERENCZ, a pesti főreáltanoda igazgatója, a magyar nyelv és irodalom rendes tanára, a m. term. tud. társulat rendes, a kisdédővő intézeteket Magyarországon terjesztő egyesület örökös választmányi és tanbizottmányi, a Sz.-István társulat választm. tagja, az alsó tiszai tankerület tanítói karának tiszteletbeli kartársa, a reáltanárokat vizsgáló bizottmány és a pestvárosi tanodai bizottmány tagja, a budapesti tanári egylet alelnöke. *Pesten, belváros, Reáltanoda-útca, a főreáltanoda épületében. Vél. dec. 15. 1858.*

SOMOGYI KÁROLY, Esztergom főmegyei áldor, hittudor, a pozsonyi káptalan kauonokja. *Esztergomban. Vél. dec. 15. 1858.*

SZALAI ISTVÁN, ref. prédikátor, *Szentesen. Vél. dec. 15. 1858.*

HEGEDŰS LÁSZLÓ, a sárospataki ref. collegiumban tanár. *Sáros-Patakon. Vél. oct. 9. 1860.*

MIHÁLYI KÁROLY, tanár, *Nagy-Enyeden. Vél. dec. 10. 1865.*

MOLNÁR ALADÁR, a vallás és közoktatási ministeriumnál titkár. *Budán, a várban, Díszter 13. sz. Vél. jan. 30. 1867.*

HABERERN JONATHÁN, a bölcészet és a görög irodalom tanára, sz. k. a berlini nyelvbuvár-társulat rendes tagja. *Pesten, belváros. Borz-utca 3. sz. Vél. jan. 30. 1867.*

Külföldi levelező tagok:

JANET PÁL, az Institut tagja. *Párisban. Vél. mart. 18. 1868.*

STUART MILL JÁNOS, parlamenti tag. *Londonban. Vél. mart. 18. 1868.*

III. Törvénytudományi osztály.

Tiszteleti tagok.

GR. KÁROLYI GYÖRGY, l. Igazg. Tanács. *Vél. mart. 10. 1832.*

GR. ANDRÁSSY GYÖRGY, l. Ig. Tanács. *Vél. dec. 8. 1833.*

DEÁK FERENCZ, l. Igazg. Tanács. *Vél. nov. 23. 1837.*

LÓNYAY MENYHÉRT, l. Elnökség. *Lev. taggá vál. dec. 15. 1858., tisz. taggá dec. 20. 1861.*

GOROVE ISTVÁN (Gattájai), földmívelési ipar- és kereskedelmi minister. *Pesten, belváros, Lipót-utca 10. sz. Lev. taggá vál. oct. 7. 1843, tiszteletivé jan. 30. 1867.*

TREFORT ÁGOSTON. *Pesten, Fő-út, Ganz-ház, és Csaba-Csüdön, utolsó posta Szarvas. Lev. taggá vál. sept. 3. 1841., tiszteletivé jan. 30. 1867.*

HORVÁT BOLDIZSÁR, igazságügyi minister, *Pesten, Lipót-város, József-tér, 5. sz. Lev. taggá vál. dec. 20. 1861., tiszteletivé mart. 18. 1868.*

Rendes tagok.

ZSOLDOS IGNÁCZ, udvari tanácsos, a m. kir. hétszemélyes tábla ülnöke, a bécsi „*Volkschrijten-Verein*“ tisz. tagja, — a párisi „*Institut pour l'abolition de la Traite et de l'Esclavage en Afrique*“ tiszteletbeli elnöke. *Pesten, belváros, Lipót-utca 8. sz. Vél. sept. 7. 1837., rendessé nevezte az Igazgatóság sept. 8. 1838.*

FOGARASI JÁNOS (Alsó-Viszti) a m. kir. hétszemélyes

tábla bírāja. *Pesten, belváros, Régi posta-utca, 2. sz. Lev. taggá vál. sept. 7. 1838., rendes taggá nev. az Igazg. által sept. 3. 1841.*

TÓTH LÖRINCZ, ministeri tanácsos, az első m. ált. biztosító társaság jogtanácsosa, a Kisfaludy-Társaság tagja, s a M. Tud. Akad. s a Kazinczy-alapítvány pénztárnoka. *Pesten, az akadémia palotájában, Lev. taggá vál. sept. 10. 1836., rendessé dec. 15. 1858.*

PAULER TIVADAR, kir. tanácsos, a cs. Lipót-rend vitéze. bölcsészet és jogtudor, a m. kir. tud. egyetemen az ész- és büntető-jog nyilv. rend. tanára, az elméleti államvizsgálati bizottság bírósági osztályának, s a gráci Károly-Ferencz egyetem törvénytud. karának tagja. *Pesten, belváros, Papnövelde-utca 1. sz. Lev. taggá vál. nov. 23. 1845., rendessé dec. 15. 1858.*

KAUTZ GYULA, jogtudor, a pesti tudomány-egyetemen a magyar államjog s a közigazgatási és pénzügyi törvényisme ny. r. tanára. *Pesten, belváros, Mészáros-utca 8. sz. Lev. taggá vál. oct. 9. 1860., rendessé dec. 10. 1865.*

KONEK SÁNDOR, kir. tanácsos, jogtudor, a pesti egyetemen a statistika, egyházi jog stb. r. tanára, az államtudományi államvizsgálati bizottság tagja. *Pesten, belváros, Reáliskola-utca 9. sz. Lev. taggá vál. dec. 15. 1858. A történettudományi osztályból áttétetett jan. 19. 1864., rendes taggá vál. jan. 3. 1867.*

Levelező tagok.

GR. BENYOVSZKY ZSIGMOND (Benyói és Urbanói) *Solton. Vál. mart. 9. 1832.*

BERTHA SÁNDOR (Felső-Eőri) m. k. ministeri tanácsos, helyettes hétszemélynök, s Magyar Tudományos Akadémia pénztári ellenőre. *Pesten, belváros, Ország-út 26. sz. Vál. nov. 23. 1839.*

CSATSKÓ IMRE, bölcsészet- és jogtudor, hites ügyvéd, a kir. ítélő táblánál előadó bíró, az államvizsgálat jogosztálya bizottmányának tagja. *Pesten, Váci-út 6. sz. Vál. nov. 23. 1839.*

SZENTKIRÁLYI ZSIGMOND (Komjátszegi), a pesti k. m. természettud. társulat rendes s a bécsi geológiai intézet levelező tagja, nyug. országos bányakapitány. *Kolozsvárt. Vál. nov. 22. 1845.*

KARVASY ÁGOST, k. tanácsos, jogtudor, a pesti tud. egyetemen a politikai tud. s a keresk. és váltójog nyil. r. tanára, a bírósági államvizsgálati bizottm. alelnöke, az államtudományi vizsg.

bizottmány tagja. *Pesten, belváros, Lipót-útca, 23. sz. Vél. dec. 18. 1846.*

SZÜCS ISTVÁN, királyi táblai segéd előadó. *Pesten, József-város, Ósz-útca, 24. sz. Vél. dec. 18. 1846.*

UDVARDY IGNÁCZ, hittudor, veszprémi székesegyházi kanonok, a pesti egyetemi hittud. kar tagja, szentszéki bíró. *Veszprém. Vél. dec. 15. 1858.*

FALK MIKSA, bölcészettudor, a Pesther Ll. szerkesztője *Pesten, Lipót-város, Nádor-útca, Frohner-szálloda. Vél. dec. 20. 1861.*

HOFFMANN PÁL, jogtudor. hites ügyvéd, a magyar k. tudomány-egyetemben a római jog ny. r. tanára, az ottani elméleti állami vizsgálati bizottság jogtörténelmi és bírósági osztályainak tagja, a jogi kar ösztöndíjgyi előadója. *Pesten, Mészáros-útca, 2. sz. Vél. jan. 13. 1863.*

KALLÓS LAJOS, a debreczeni ref. főiskolában ny. r. jogtanár. *Debreczenben. Vél. jan. 13. 1863.*

B. KEMÉNY GÁBOR, *Pesten, Lipót-város, Váci-út 8. sz. Vél. jan. 20. 1864.*

SUHAYDA JÁNOS, az igazságügyi ministeriumnál osztálytanácsos. *Pesten, belváros, Reáliskola-útca 14. sz. Vél. jan. 20. 1864.*

BAINTNER JÁNOS, egyetemi tanár. *Pesten, József-város Ósz-útca 24. sz. Vél. dec. 10. 1865.*

TANÁRKY GEDEON, államtitkár a vallás és közoktatási ministeriumnál, a dunamelléki helv. hitv. egyházkerület ülnöke. *Budán a várban, Országház-útca 89. sz. Vél. jan. 30. 1867.*

KELETI KÁROLY, ministeri osztálytanácsos. *Pesten, Al-Dunator, 20. sz. Vél. mart. 18. 1868.*

ÖKRÖSS BÁLINT. ministeri osztálytanácsos. *Pesten, belváros, Kecskeméti-útca 13. sz. Vél. mart. 18. 1868.*

Külföldi levelező tagok.

LABOULAYE EDUÁRD, a francia Institut tagja. *Párisban. Vél. dec. 16. 1858.*

LORD OVERSTONE, *Londonban. Vél. dec. 16. 1858.*

RAU KÁROLY HENRIK, a heidelbergi egyetemben jogtanár. *Heidelbergben. Vél. dec. 16. 1858.*

VANGEROW ADOLF, a heidelbergi egyetemen jogtanár. *Heidelbergben. Vdl. dec. 16. 1859.*

WELCKER KÁROLY TIVADAR, a heidelbergi egyetemen jogtanár. *Heidelbergben. Vdl. dec. 16. 1859.*

ROSCHER VILMOS, a lipcsei egyetemen tanár. *Lipcseben. Vdl. dec. 20. 1861.*

IV. Történettudományi osztály.

Tiszteleti tagok

B. EÖTVÖS JÓZSEF, I. elnökség. *Lev. taggá vál. sept. 14. 1835., tiszteletivé nov. 23. 1839.*

GR. MIKÓ IMRE, I. Igazgató Tanács. *Tiszt taggá vál. dec. 15. 1858.*

GR. TELEKI DOMOKOS, I. Igazg. Tanács. *Tiszteleti taggá. vál. dec. 20. 1861.*

Rendes tagok.

ÉRDY JÁNOS, jogtudor, hites ügyvéd, a magyar nemzeti muzeumi kincs- és régiségtár öre, a pesti egyetemi törvénytud. kar tagja. *Pesten, a magyar nemzeti Múzeum épületében. Lev. taggá vál. febr. 17. 1831., rendes taggá nevezte az Igazgatóság sept. 9. 1832.*

HORVÁTH MIHÁLY, püspök, bölcsészettudor, a magyar történelmi társulat alelnöke. *Pesten, belváros, Kalap-utca 2. sz. Vdl. sept. 3. 1841.*

PODHRADCZKY JÓZSEF, (Nemes-Podharadi) nyug. m. k. udv. kamarai számvevő tiszt. *Budán, Krisztina-város, Fő-utca 367. sz. Lev. taggá vál. nov. 18. 1834., rendes taggá dec. 15. 1858.*

WENZEL GUSZTÁV, k. tanácsos, bölcsész- és jogtudor, a pesti egyetemnél a magyar magán- és bányajog s a jogtörténet ny. r. tanára, a déli-szláv történeti és régiségtani, a felső luziczi tudós társaságok, a morva-sziléziai cs. k. társulat történeti és statist. osztályának, s az erdélyi országismertető egyesületnek tagja. *Pesten, Al-Dunásor, 9. sz. Lev. taggá vál. dec. 18. 1846., rendes taggá dec. 15. 1858.*

CSENGERY ANTAL, a Kiskalud-Társaság s a k. magyar természettud. társulat r. tagja, a M. Földhitelintézet titoknok. *Pesten, Lipót-város, Két-sas-utca 9. sz. Lev. taggá vál. dec. 29. 1847., rendes taggá dec. 15. 1858.*

IPOLYI ARNOLD, egri főegyházi kanonok, borsmonostori apát, pápai kamarás, hittudor, a magyar történelmi társulat másod alelnöke, a Kisfaludy-Társaságnak, az építészeti műemlékek fentartására és vizsgálatára ügyelő bécsi cs. k. központi bizottságnak, a morva-sziléziai cs. k. társulat hist. és statistikai osztályának Brünmben, ugyanott a tartományi rendek levéltári intézetének, a bécsi archaeologiai társaságnak, a k. dániai éjszaki archaeologiai intézetnek Kopenhágában, a germán nemzeti muzeum választmányának Nürnbergben, és a birodalmi geologiai intézetnek Bécsben levelező tagja. *Egerben. Lev. taggá vál. dec. 15. 1858., rendessé dec. 20. 1861.*

HUNFALVY JÁNOS, a k. József-műegyetemen r. tanár, a statistikai szakosztály s a stat. tanács tagja. *Budán, vízi-város, Fő-útca 198. sz. Lev. taggá vál. dec. 15. 1858. rendessé dec. 10. 1865.*

Levelező tagok.

KARÁCSON MIHÁLY, jogtudor, kir. tanácsos, kir. táblai közbíró, a bírói állam-vizsgálati bizottmány tagja. *Pesten, belváros, Uri-útca 2. sz. Vél. mart. 9. 1832.*

SZILÁGYI FERENCZ, nyugalmazott iskolatanácsos. *Budán, a várban, Uri-útca 58. sz. Vél. nov. 15. 1833.*

ZSIVORA GYÖRGY, a kir. hétszemélyes tábla közbírája. *Pesten, Teréz-város, Kerepesi-út 5. sz. Vél. nov. 15. 1833.*

FÉNYES ELEK. *Pesten, Teréz-város, Nyár-útca 21. sz. Vél. sept. 7. 1837.*

HENSZLMANN IMRE, orvostudor, a Kisfaludy-Társaság tagja. *Pesten, Teréz-város, Ó-útca, 42. sz. Vél. sept. 3. 1841.*

KOVÁCS ISTVÁN (Nagy-Ajtai), nyugalmazott k. udvari tanácsos. *Nagy-Ajtán. Vél. nov. 22. 1845.*

BOTKA TIVADAR. *Kis-Vezekényen, Aranyos-Marót mellett. Vél. dec. 29. 1847.*

GR. ANDRÁSSY MANÓ (Krasznahorkai és Csik-Szentkirályi), *Pesten, Lipót-város, Mázsza-útca 3. sz. és Pásztón, ut. p. Gálszécs. Vél. dec. 15. 1858.*

CZINÁR MÓR, bölcészettudor, pannonhegyi szent Benedek-rendi áldor, házi lelkész, termény-, érem-, könyv-, és levéltárnok, a Ferencz-József-rend kiskeresztése, a néh. Király József pécsi püspök ösztöndíji alapítványának felügyelője, és sz. mártoni szentszék

ülnök. *Pannonhalmán, ut. posta Győr-Sz.-Márton. Vél. dec. 15. 1858.*

KNAUZ NÁNDOR, Esztergom főmegyei áldor, s a primási könyvtár őre. *Esztergom. Vél. dec. 15. 1858.*

NÁGY IVÁN (Felső-Györi) a pesti egyetemi könyvtár első őre. *Pesten, belváros, Barátok-tere 6. sz. Vél. dec. 15. 1868.*

PAUER JÁNOS, székesfehérvári székesegyházi kanonok, budai főesperes, a pápa tiszt. káplánja, a püspöki lyceumban az egyházi törvények és történelem r. tanára, a helybeli nagygymnasiumban vallásiakban és erkölcsiekben püspöki biztos, zsinati vizsgáló, és szentszéki tanácsos. *Székes-Fehérvár. Vél. dec. 15. 1858.*

PAŰR IVÁN, a Széchenyi grófok nemzetségi levéltárnoka; a Rómában székelő Istituto di corrispondenza archeologica levelező tagja; az építészeti műemlékek fentartására és vizsgálatára ügyelő bécsi cs. k. központi bizottság Magyarországoni levelezője. *Sopronban. Vél. dec. 15. 1858.*

SOMHEGYI FERENCZ, bölcsészettudor, kegyesrendi áldor. *Pesten, belváros, Városház-tér, a Kegyes-tanítórendiek épületében. Vél. dec. 15. 1858.*

SZABÓ KÁROLY, az erdélyi Muzeum könyvtárnoka. *Kolozsvárt. Vél. dec. 15. 1858.*

SZALAY ÁGOSTON, udvari tanácsos, s a pesti m. kir. váltótörvényszék elnöke. *Pesten, belváros, Újvilág-útca 19. sz. Vél. dec. 15. 1858.*

SZILÁGYI SÁNDOR, vallás és közoktatási m. k. ministeri titkár. *Budán, a várban, Uri-útca 58. sz. Vél. dec. 15. 1858.*

KERKAPOLY KÁROLY, a pápai reform. collegiumban a bölcsészet tanára. *Pesten, Lipót-város, Dorottya-útca, Almay-ház. Vél. dec. 16. 1859.*

PESTY FRIGYES, az első magyar iparbank titkára, a magyar történelmi társulat választmányi tagja és pénztárnoka, a stájerhoni gazdasági egyesület és a párisi Institut d'Afrique tagja. *Pesten, Teréz-város, István-tér 4. sz. Vél. dec. 16. 1859.*

RÉVÉSZ IMRE, debreczeni reform. lelkész, a tiszántúli ref. egyházkerület levéltárnoka. *Debreczenben. Vél. dec. 16. 1859.*

SALAMON FERENCZ, a Kisfaludy-Társaság tagja. *Pesten, Teréz-város, Háromdob-útca 1. sz. Vél. dec. 16. 1859. A nyelv. és széptud. osztályból áttétetett jan. 13. 1863.*

KUKULYEVICS másképen BASSANI DE SACHI IVÁN, az orosz sz. Vladimir-rend commandeurje, az éjszaki archaeologiai társaságnak Kopenhágában, a cs. orosz tudományos akademiának Petersburgban, a cs. kir. tud. akademiának Krakóban, a quiriti-k akademiájának Rómában, a kraini és karántföldi történettudományi — s a szerb irodalmi társaságnak Belgrádban, a cs. kir. geologiai intézetnek Bécsben, a krakói egyetemnek s a prágai akademiának levelező tagja; a zágrábi délszláv történet- és régiségtudományi társaság elnöke, a horvátországi és szlavoniai építészeti emlékek conservatora, a sz. Jeromos-féle illyr congregaciónak Rómában tiszteleti tagja, Zágráb és Eszék városok tiszteletbeli polgára. *Zágrábban. Vdl. oct. 15. 1860.*

RÓMERFLÓRIS, k. tanácsos, pannonhegyi sz. Benedek rendi áldozár, bölcészet és szépművészetek tudora, a m. kir. egyetemenél a régiség- és éremtan rendkívüli tanára, a M. Tud. Akadémia kéziratos- és éremtárának őre és az archaeologiai bizottság előadója és szerkesztője; a m. kir. természettudományi és földtani, a m. történelmi társulat, valamint a bécsi archaeologiai, szebeni, pozsonyi természettudományi, a bécsi zoologico-botanicus és cs. k. geologiai társulatok rendes tagja; a bécsi cs. kir. mű- és ipar muzeumnak, és az építészeti műemlékek fentartására és vizsgálatára ügyelő cs. kir. középonti bizottságnak, úgy szintén a római Instituto di Corrispondenza archeologica és a párisi archaeologiai és anthropologiai, s a görлитzi és szászaltenburgi természettudományi társulatoknak levelezője. *Pesten, Lipót-város, Háromkorona-útca 16. sz. Vdl. oct. 9. 1860. A természettudományi osztályból áttétetett jan. 19. 1864.*

KERÉKGYÁRTÓ ÁRPÁD, h. ügyvéd, a magyar k. tud. egyetemen Magyarország történelmének ny. r. tanára, és a gymnasiumi tanárvizsgáló bizottság tagja. *Pesten, belváros, Bástya-útca 25. sz. Vdl. dec. 20. 1861.*

ROSTI PÁL. Pálhalmán, ut. p. Duna-Pentele. *Választ. dec. 20. 1861.*

TORMA KÁROLY, Belső-Szolnok megye főispánja, a római Instituto di Corrispondenza archeologica levelező tagja, az építészeti műemlékek fentartására ügyelő bécsi cs. k. középonti bi-

zottság levelezője, a magyar történelmi társulat választmányi s az archaeologiai bizottság tagja, stb. *Dézsen. Vdl. dec. 20. 1861.*

ÚRHÁZY GYÖRGY. *Pesten, József-város, Mária-útca 2. sz. Vdl. dec. 20. 1861.*

HORNYIK JÁNOS, Kecskemét városának főjegyzője. *Kecskeméten. Vdl. jan. 13. 1863.*

FABÓ ANDRÁS, lelkész. *Agárdon, utolsó posta Vác. Vdl. jan. 20. 1864.*

THALY KÁLMÁN (Szécsi-Szigeti), a magyar történelmi társulat titkára, a milanói és turini tudományos akadémiák levelező tagja, s a pesti ref. főiskola rendes tanára. *Pesten, József-város, a m. n. Muzeum-épületében. Vdl. jan. 20. 1864.*

Külföldi levelező tagok.

PERTZ HENRIK GYÖRGY, a porosz kir. könyvtár igazgatója, a tudom. porosz kir. akadémiájának r. tagja. *Berlinben. Vdl. nov. 15. 1833.*

PALACKY FERENCZ, a tudom. bécsi cs. akadémiája s a cseh királyi tudóstársaság rendes tagja, a cseh rendek historiographusa. *Prágában. Vdl. nov. 8. 1834.*

CANTU CAESAR. Több tudományos társaság tagja. *Milanóban. Vdl. dec. 16. 1858.*

HG. DEMIDOFF ANATOL. *San-Donato-ban, Olaszországban. Vdl. dec. 16. 1858.*

FLEGLER SÁNDOR, bölcsészettudor és tört. tanár. *Nürnbergben. Vdl. dec. 16. 1858.*

GUIZOT FERENCZ, a francia Institut tagja. *Párisban. Vdl. dec. 16. 1858.*

MIGNET FERENCZ, az erkölcsi és polit. tud. francia akadémiájának titoknok. *Párisban. Vdl. dec. 16. 1858.*

GR. MONTALEMBERT KÁROLY, a francia Institut tagja. *Párisban. Vdl. dec. 16. 1858.*

RANKE FERENCZ LIPÓT, a tudom. porosz kir. akadémiájának tagja. *Berlinben. Vdl. dec. 16. 1858.*

RAUMER FRIGYES, por. kir. udv. tanácsos, s a tud. porosz kir. akadémiájának tagja. *Berlinben. Vdl. dec. 16. 1858.*

THEINER ÁGOSTON, a vaticani levéltár első öre. *Rómában. Vél. dec. 16. 1858.*

THIERRY AMADE, a francia Institut tagja. *Párisban. Vél. dec. 16. 1858.*

VALENTINELLI JÓZSEF, a velencei sz. Márk könyvtárának igazgatója, s a tudom. velencei kir. akadémiájának tagja. *Velenczében. Vél. dec. 16. 1858.*

B. PROKESCH-OSTEN ANTAL, cs. k. internuncius, ő cs. k. felsége val. titkos tanácsosa. *Konstantinápolyban. Vél. jan. 13. 1863.*

GROTE ARTHUR, a bengali Asiatic Society elnöke. *Calcuttában. Vél. jan. 13. 1863.*

SÜPHY BEY, a török államlevéltár igazgatója. *Konstantinápolyban. Vél. jan. 13. 1863.*

DUDIK BÉDA FERENCZ, a raigerni sz. Benedek rendü káptalan tagja Morvában, Morvaország történetírója, a cs. kir. Ferencz-József rend lovagja s több külföldi rendjelek birtokosa, számos külföldi tudományos társulatok és egyletek tagja. *Brünben. Vél. jan. 20. 1864.*

THIERS ADOLF, a francia Institut tagja. *Párisban. Vél. jan. 20. 1864.*

HUILLARD-BRÉHOLLES, J. L. A. a francia császári állami levéltár osztályfőnöke. *Párisban. Vél. dec. 10. 1865.*

MOMMSEN TIVADAR, tanár. *Berlinben. Vél. jan. 30. 1867.*

V. Matematikai osztály.

Tiszteleti tag.

BITNICZ LAJOS, bosoni címzetes püspök, bölcészettudor, a Komárom feletti monostrai B. Sz. M. apátja, a szombathelyi főegyház nagyprépostja és kanonokja, székesegyházi főesperes, helyettes és főügyhallgató, a házassági törvényszék elnöke, zsinati vizsgáló, a szentszék közbírája, az Adelfi-Kelcz-féle árvaház igazgatója, a boroszlói tud. társaság tiszt., s a pesti philos. kar. tagja. *Szombathelyen. Rendes taggá vál. nov. 17. 1830., tiszteletivé dec. 23. 1847.*

Rendes tagok.

GYÖRY SÁNDOR, hites mérnök. *Pesten, József-város, Nap-
útca 7. sz. Lev. taggá vál. mart. 9. 1832., rendessé sept. 1. 1832.*

FEST VILMOS, a közmunka- és közlekedési ministerium-
nál osztálytanácsos, hites mérnök, Kassa sz. kir. városa tiszt. pol-
gára. *Budán, Krisztina-város, Attila-útca, 413. sz. Lev. taggá vál.
dec. 24. 1844., rendessé nevezte az Igazgatóság nov. 22. 1845.*

PETZVAL OTTÓ, bölcsészettudor, okleveles mérnök, a pes-
ti egyetemen a felsőbb mennyiségtan nyilv. r. tanára, a gymna-
siumi tanárjelöltek vizsgáló-bizottságának tagja. *Pesten, Teréz-vá-
ros, István-tér 4. sz. Vdl. dec. 15. 1858.*

SZTOCZEK JÓZSEF, a kir. József-műegyetem igazgatója,
ugyanott a technikai természettan tanára, okleveles mérnök, a
magyar tudományos akadémia math. és természettudományi osztá-
lyának és a magyar kir. természettudományi társulatnak elnöke, a
magyar mérnöki egyesület alelnöke, a reáltanodai tanárjelöltek,
úgy a gözgépi kezelő személyzet állandó vizsgáló bizottságának
elnöke, a magy. ipar-egyesület tagja. *Budán, a várban, Országház-
útca 121. sz. Lev. taggá vál. dec. 15. 1858., rendessé oct. 9. 1860.*

HOLLÁN ERNŐ, a közmunka- és közlekedési ministerium-
nál államtitkár. *Badán, vízi-város, a Lánchíd-épületben. Lev. taggá vál.
dec. 15. 1858., rendesse dec. 20. 1861.*

VÉSZ JÁNOS ÁRMIN, hites mérnök, a budai magy. k.
József-műegyetemben a felsőbb mennyiségtan és a leirati mértan
r. tanára. *Pesten, Lipót-város, Árpád-útca 5. sz. Lev. taggá vál. dec.
15. 1858., rendessé mart. 18. 1868.*

Levelező tagok.

UDVARDY CHERNA JÁNOS, hites mérnök, a frauendorfi
kertmivelő társaság tiszt. tagja. *Egerben. Vdl. mart. 9. 1832.*

TAUBNER KÁROLY, bölcsészettudor, a cs. k. II-ik hadse-
reg evang. őrségi s tábori papja, consist. tanácsos, a kir. m. termé-
szettud. társulat, a berlini philologiai seminarium, s több olaszor-
szági tud. egyesület tagja, a cs. kir. aranyéremjegy tulajdonosa,
a hesseni nh. Lajos-lovagrend keresztjének első, a hannoveri k.

Guelf-lovagrend negyedik osztályu vitéze. *Veronában. Vál. sept. 5. 1840.*

KORPONAY JÁNOS, Abaúj vármegye levéltárnoka. *Kassán. Vál. dec. 24. 1844. a hadi tudományok részére.*

ARENSTEIN JÓZSEF, bölcészettudor, a bécsi philos. kar tagja s volt decánja, a cs. k. Ferencz-József és a francia díszrend vitéze, több bel- és külföldi tud. társ. és egyletek tagja. *Badacson-Tomajon (Zala) és Gloggnitzban (Alsó Ausztria). Vál. dec. 20. 1847.*

KRUSPÉR ISTVÁN, a budai m. k. József-műegyetemben gyakorlati mér- és iparműtan r. tanára, a kir. m. természettud. társulat rendes tanára. *Budán, a várban, Országház-útca 109. sz. Vál. dec. 15. 1858.*

TOMORI ANASZTÁZ, hites mérnök, a nagykörsi nagygymnasium tiszt. tanára. *Pesten, belváros, Régi posta-útca 3. sz. és Gombán, u. posta Monor. Vál. dec. 15. 1858.*

LUTTER NÁNDOR, bölcészettudor, a budai királyi főgymnasium igazgatója s a kir. magyar természettud. társulat r. tagja. *Budán, a várban, Iskola-tér 186. sz. Vál. dec. 16. 1859.*

WENINGER VINCZE, technicus, a pénzügyi ministeriumnál ministeri tanácsos, a magyar természettudományi társulat rendes tagja, az államtudományi vizsgálati bizottmány tagja. *Bécsben. Vál. oct. 9. 1860.*

KONDOR GUSZTÁV, bölcészettudor, hites mérnök, a pesti főreáltanodánál a mennyiségtan rendes, és a magyar k. tudományos egyetemenél a csillagászat magán-tanára, a k. magyar természettudományi társulat, az országos középtanodai tanáregylet, a magyar mérnök-egyesület, és az „Astronomische Gesellschaft“ rendes tagja. *Pesten, Fel-Dunasor 1. sz. Vál. dec. 20. 1861.*

MARTIN LAJOS, a pesti m. k. távirdai állomás gondnoka, a m. k. természettudományi társulat rendes tagja. *Pesten, a tőzsde épületében. Vál. dec. 20. 1861.*

ASBÓTH LAJOS. *Lugoson. Vál. jan. 13. 1863.*

CORZAN-AVENDANO GÁBOR, a pesti k. főgymnasiumban mennyiségtan tanára, a természettudományi társulat tagja. *Pesten, belváros, Újvilág-útca a k. Gymnasium-épületében. Vál. jan. 20. 1864.*

REITTER FERENCZ, a közmunka- és közlekedési minis-

teriumnál osztálytanácsos. *Budán, vízi-város, Fő-út 60. sz. Vél. dec. 10. 1865.*

SZILY KÁLMÁN (Nagy-Szigethi), a k. József-műegyetemen a kísérleti természettan ideiglenes tanára, a k. magyar természettudományi társulat első titkára, a magyar mérnök-egylet s a statistikai tanács tagja. *Budán, vízi-város, Fő-út 60. sz. Vél. dec. 10. 1865.*

HUNYADY JENŐ, göttingai bölcsészeti tudor, műegyetemi magán tanár, a m. természettudományi társulat rendes és a magyar mérnök-egylet székhelyi tagja. *Pesten, belváros, Üri-útcza 3. sz. Vél. jan. 30. 1867.*

Megválasztott lev. tagok :

SZKALNITZKY ANTAL építész. *Pesten, belváros, Hatvani-útcza, gr. Pálffy-ház. Vél. dec. 10. 1865.*

DR. AKIN KÁROLY, akadémiai physicus, *Pesten, az akadémia bérházában. Vél. mart. 18. 1868.*

Külföldi levelező tagok.

BABBAGE KÁROLY, az angol kir. tudós társaság s több tudom. akadémiának tagja. *Londonban. Vél. nov. 15. 1833.*

ETTINGSHAUSEN ANDRÁS lovag, bölcsészeti- és orvostudor, cs. k. kormánytanácsos, a bécsi egyetemen a természettani intézet igazgatója, számos külföldi akadémiák és tudós társaságok tagja. *Bécsben. Vél. dec. 16. 1858.*

HERSCHEL JÁNOS, az angol k. tudóstársaság tagja. *Colingwoodban. Vél. dec. 16. 1858.*

QUETELET ADOLF JAKAB LÁMPERT, a belga kir. csillagda igazgatója, a brüsseli kir. akad. állandó titoknok, a francia Institut lev. és számos akadémiák s tudóstársaságok tagja. *Brüsselen. Vél. dec. 16. 1858.*

VÁLLAS ANTAL, bölcsészettudor, a neworleansi akadémia titoknok. *New-Orleansban. Rendes taggá vél. sept. 9. 1837. A külső lev. tagok közé áttételt dec. 16. 1858.*

GRUNERT JÁNOS ÁGOST, egyetemi tanár. *Greifswaldban. Vél. oct. 9. 1860.*

VI. Természettudományi osztály.

Tiszteleti tagok.

KUBÍNYI ÁGOSTON, I. Igazg. Tanács. *Vál. oct. 7. 1843.*

KUBÍNYI FERENCZ (Felsőkubínyi és Nagyolaszi) *Pesten, belváros, Országút 17. sz. Lev. taggá vál. sept. 3. 1840., tiszteletivé dec. 15. 1858.*

KORIZMICS LÁSZLÓ, m. kir. helytartósági tanácsos, a m. gazd. egyesület alelnöke, a Magyar Földhitelintézet igazgatója. *Pesten, Üllői-út, a Köztelken. Vál. dec. 15. 1858.*

HAYNALD LAJOS, I. Igazg. Tanács. *Tiszt. taggá vál. mart. 18. 1868.*

Rendes tagok.

GEBHARDT FERENCZ, k. tanácsos, Ferencz József j. rend lovagja, félszázados orvostudor, szülész-mester, nyugalmazott egyetemi orvostanár, a frauendorfi kertmivelő társaság tiszteleti, a cs. k. bécsi orvosi egyesület I. és a m. k. természettudományi társulat r. tagja. *Pesten, belváros, Hatvani-útca 5. sz. Kinevezte az Igazgató-ság nov. 17. 1830.*

FRIVALDSZKY IMRE (Frivaldi), orvostudor, a m. nemzeti Muzeum nyug. öre, a pesti orvosi kar tagja, a k. m. természettud. társulat választmányi, a m. földtani társulat r., a párisi, londoni, firenzei, regensburgi, altenburgi, stettini és lipcei természettudományi társulatok tiszt. és lev. tagja. *Pesten, belváros Servita-tér 3. sz. Lev. taggá vál. nov. 15. 1833., rendessé sept. 7. 1838.*

TARCZY LAJOS, a dunántúli ref. főtanodában a természettud. r. tanára, a k. m. természettudományi társulat tagja. *Pá-pán. Levelező taggá vál. sept. 7. 1838., rendessé kinevezte az Igazga-tóság Pozsonyban, sept. 7. 1840.*

PÓLYA JÓZSEF, orv. dr. a pesti orvosi kar, kir. orvos egyesület, természettud. földtani társulat, orsz. gazdasági egyesü-

letnek rendes, a cs. k. bécsi orvosok társaságának lev. tagja, Pest megye tiszteleti főorvosa; hajdan pestvárosi physicus és kórházi főorvos, az 1849-diki magyar ministeriumnál egészségügyi tanácsos. *Pesten, belváros, Magyar-útcza 35. sz. Levelező taggá vál. mart. 9. 1832., rendessé dec. 15. 1858.*

TÖRÖK JÓZSEF, orvos és sebésztudor, a debreczeni reform. főtanodában vegytan és természetrajz r. tanára, a k. m. természettudományi társulat, a budapesti k. orvosegyesület s a pesti orvosi kar tagja. *Debreczenben. Lev. taggá vál. oct. 7. 1843., rendessé dec. 15. 1858.*

NENDTVICH KÁROLY, orvostudor, szemész- és szülésmester, a budai m. k. József-műegyetemben a műipari vegytan r. tanára, a pesti orvosi kar, a k. m. természettudományi társulat választmányi, a pesti magyar s bécsi birodalmi földtani, a jénai ásványtani és a pfalzi gyógyszerészi és iparműi társulatok lev. tagja. *Budán, a várban, Sz.-Háromság-tér, Rózsay-ház. Levelező taggá vál. nov. 22. 1845., rendessé dec. 15. 1858.*

JEDLIK ÁNYOS ISTVÁN, k. tanácsos, sz. Benedek-rendi alldor, bölcsészettudor, a pesti egyetemen a természettan ny. r. tanára, a k. m. természettud. társulat rendes tagja, a gymnasiumi és reáltanodai tanárvizsgáló bizottságok tagja. *Pesten, belváros, Egyetem-tér, az egyetem épületében. Vdl. dec. 15. 1858.*

SZABÓ JÓZSEF, bölcsészettudor; Ferencz József j. rendvitéze; a m. k. egyetemen az ásványtan r. tanára; a kir. tanulmányi bizottság tagja, a budai h. bányabíróság ülnöke, a magyarországi földtani társulat másodtitkára, a k. m. természettudományi társulat rendes, a cs. birodalmi földtani intézet levelező tagja, a párisi Académie nationale agricole, manufacturière et commerciale külf. tiszt. alelnöke. *Pesten, Lipót-város, Fő-út, Ganz-ház. Lev. taggá vál. dec. 15. 1858., rendessé jan. 30. 1867.*

Levelező tagok.

KACSKOVICS LAJOS, h. ügyvéd. *Balassa-Gyarmaton. Vdl. sept. 7. 1837.*

FLÓR FERENCZ, orvos és sebésztudor, szülésmester,

a pesti orvosi kar s a budapesti k. orvosegyesület tagja. *Pesten, belváros, Servita-tér 4. sz. Vél. sept. 7. 1838.*

BALLA KÁROLY. *Pót-Harasztján, u. p. Monor. Vél. nov. 23. 1839.*

TÖRÖK JÁNOS, magyar k. országos levéltárnok, a török Medsidi rend vitéze, a m. gazd. egyesület s a sz. István-Társulat alapító, a m. földtani, a magyar kertészeti, a bécsi cs. k. gazd. egyesület, a württembergi k. középponti földészeti intézet rendes, a Schweidnitz és Jauer herczegségek hazafiúi egyletének tiszt. tagja és érdempénzese, a stájerhoni, morva-sziléziai, a karantán cs. k. s az orosz. cs. moszkvai gazdasági társulatok, az osterlandi természetvizsg., a morva-sziléziai, a frauendorfi kertmívelő egyletek lev. tagja. *Pesten, belváros, Lipót-utca 14. sz. Vél. sept. 3. 1841.*

ARÁNYI LAJOS, orvos-sebésztudor, szemész- és szülészmester, a pesti egyetemen a kórboncztan nyilv. r. tanára, a jogi karban a törvénszéki orvostan magán tanára, az orvosi kar s a k. m. természettudományi társulat és a budapesti k. orvosegyület tagja. *Pesten, Kerepesi-út, 69. sz. Vél. dec. 15. 1858.*

BERDE ÁRON (Laborfalvi), a természettud. r. tanára a kolozsvári unit. collegiumban. *Kolozsvárt. Vél. dec. 15. 1858.*

DORNER JÓZSEF, a pesti ev. gymnasiumban a természetud. tanára. *Pesten, belváros, Sütő-utca 3. sz. Választ. dec. 15. 1858.*

ENTZ FERENCZ, orvostudor, több tudós és gazdasági társulatok r. és tiszt. tagja, a m. gazd. egyesület budai fa- és szőlőiskolájának felügyelője. *Budán, az orsz. szőlőiskolában. Vél. dec. 15. 1858.*

GALGÓCZY KÁROLY, h. ügyvéd, a m. gazd. egyesület és földtani társulat rendes, a Heves megyei gazdasági egyesület tiszt. tagja. *Pesten, belváros, Régi posta-utca 1. sz. Vél. dec. 15. 1858.*

GÖNCZY PÁL, a vallás- és közoktatási ministeriumnál osztálytanácsos, a pesti ref. egyház iskola fő felügyelője, a k. m. természettudományi s a földtani társulat r., a magyar gazdasági egyesület alapító tagja. *Pesten, Széna-tér 6. sz. Vél. dec. 15. 1858.*

KÉRY IMRE, orvostudor, a pesti orvosi kar, a k. m. természettudományi társulat s a budapesti orvosi egyesület tagja. *Boros-Sebesen, Arad megyében, ut. posta Butyin. Vél. dec. 15. 1858.*

KOVÁCS GYULA (Kézdi-szent-léleki), a m. nemz. Museum természettud. osztályának öre, a m. kir. egyetemen a fűvésztan ny. r. tanára, a magyar földtani társulat első titkára, a cs. k. bécsi földtani intézet levelezője, a m. gazdasági egyesület választmányi és számos bel- s külföldi tudományos egyesületek tagja. *Pesten, belváros, Zöldfa-útca 10. sz. Vél. dec. 15. 1858.*

KOVÁCS SEBESTÉNY ENDRE, k. tanácsos, orvos sebész-tudor, közkórházi főorvos, a budapesti m. k. orvosegylet első elnöke, az orvosi kar tagja, a m. k. természettudományi társulat tiszteletbeli, a magyar földtani társulat stb. rendes tagja *Pesten, Lipót-város, József-tér, 17. sz. Vél. dec. 15. 1858.*

MORÓTZ ISTVÁN, orvostudor, a m. gazdasági egyesület titoknoka. *Pesten, Üllői-út, a Köztelken. Vél. dec. 15. 1858.*

NAGY JÓZSEF, orvostudor, szülésmester, Nyitra vármegye főorvosa, a k. m. természettudományi, a m. földtani, a bécsi állat- és növénytani, s a pozsonyi természettudományi egyesület tagja. *Nyitrán. Vél. dec. 15. 1858.*

SCHIRKHUBER MÓRITZ, kegyesrendi áldor, bölcsészettudor. *Pesten, belváros, Városház-tér, a Kegyes-tanítórendiek épületében. Vél. dec. 15. 1858.*

BENKŐ DÁNIEL (Árkosi), gazdasági tanácsos, a m. országos gazd. egyesületnek r., az erdélyinek tiszt., a bécsinek lev. tagja. *Pesten, Mészáros-útca 7. sz. Vél. dec. 15. 1859.*

XANTUS JÁNOS, több tudományos társaság tagja, a pesti állatkert igazgatója. *Pesten, az állatkertben. Vél. dec. 15. 1859.*

MARGÓ TIVADAR, sz. mm. és bölcsészeti orvos- és sebész-tudor, szülésmester, a m. k. tud. egyetemnél az állat- és összehasonlító boncztan nyilvános rendes tanára, az egyetemi állattani s állatboncztan intézet- és gyűjteménytár igazgatója, az orvosi karnál a szövettan r. k. tanára, a M. Tud. Akadémia matematikai és természettudományi nálladó bizottságának tagja, a budapesti kir. orvosegylet rendes, — a m. kir. természettudományi társulat választmányi, — a bécsi cs. k. állat- és növénytani társulat levelező tagja. *Pesten, Ország út 18. sz. Vél. oct. 9. 1860.*

B. PRÓNAY GÁBOR. Magyarország ág. hitv. superintendenciáinak főfelügyelője. *Pesten, Lipót-város, Bálvány-útca 16. sz. Vél. oct. 9. 1860.*

THAN KÁROLY, vegytudor, a m. k. tudomány-egyetemnél a vegytan ny. r. tanára, ugyanazon egyetem bölcsészeti karának ez id. prodekánya, a M. Tud. Akadémia math. és természettudományi állandó bizottságának tagja, a m. k. természettudományi társulat alelnöke, a budapesti k. orvosegylet rendes tagja. *Pesten, belváros, Ország-út 18. sz. Vél. oct. 9. 1860.*

CHYZER KORNÉL, orvostudor, szülészmester, az országos közegészségi tanács rendkívüli tagja, Bártfa városi és fürdői rendes és Sáros megyei tiszteletbeli főorvos, a budapesti k. orvosegylet, a bécsi cs. k. birodalmi földtani intézet levelező, a k. m. természettudományi társulat, a bécsi cs. k. állatnövénytan társulat és a nagyszombati természetvizsgáló egylet rendes tagja. *Bártfán. Vél. dec. 20. 1861.*

PETTKÓ JÁNOS, cs. k. bányatanácsnok és a selmeczi bányakadémianál tanár. *Selmeczbányán. Vél. dec. 20. 1861.*

GR. WASS SÁMUEL. *Pesten, Lipótváros, Dorottya-utca 2. sz. Vél. dec. 20. 1861.*

DUKA TIVADAR, orvostudor, Monghyrban a Ganges mellett (Bengala) Keletindióban. *Választ. jan. 13. 1863.*

HALÁSZ GEJZA, orvos-sebésztudor, pest belvárosi főorvos, az első magyar általános biztosító társaság központi orvosa, a pesti egyetemi orvoskar tagja. stb. *Pesten, belváros, Lipót-utca 17. sz. Vél. jan. 13. 1863.*

HAZSLINSZKY FRIGYES, az eperjesi collegiumban a mathesis és természettudomány tanára és igazgató. *Eperjesen, Vél. jan. 13. 1863.*

HOLLÓSY JUSZTINIÁN, sz. Benedek rendbeli áldor, bölcsészettudor, és főapátsági titoknok. *Győr-Szentmártonban. Vél. jan. 13. 1863.*

JENDRÁSSIK JENŐ, bölcsészeti és orvos-sebésztudor, szülészmester és műtő, a m. k. egyetemen az élet- és felsőbb boncztan ny. r. tanára, a m. k. természett. társulat tagja. *Pesten, belváros, Kéményseprő-utca 2. sz. Vél. jan. 13. 1863.*

MARKUSOVSKY LAJOS, orvostudor. *Pesten, Lipót-város, Erzsébet-tér, 10. sz. Vél. jan. 13. 1863.*

PREYSZ MÓRITZ, vegytanár a pesti főreáltanodánál, a reáltanszaki tanítójelölti vizsg. bizottság tagja, a m. k. természettudományi társulat választmányi tagja, a hegyaljai bormivelő egye-

sület tiszteletbeli, az orsz. m. gazd. egyesület rendes tagja, a pesti vízvezetéki társulat titkára. *Pesten, József-város, Fh. Sándor-utca 12. sz. Vél. jan. 13. 1863.*

BALOGH KÁLMÁN, orvostudor, a m. k. egyetemnél az élet-, kór- és gyógyszer-tan (a sebészek számára) nyilvános rendes tanára, a budapesti k. orvosegyelet, az erdélyi országos muzeum-egylet és a magyar k. természettudományi társulat rendes tagja. *Pesten, belváros, Magyar-utca 32. sz. Vél. jan. 20. 1864.*

DIVALD ADOLF, a m. k. pénzügy ministeriumnál osztálytanácsos. *Budán, a várban, Bécsikapu-utca 181. sz. Vél. jan. 20. 1864.*

ÉRKÖVY ADOLF, a közös pénzügyi ministeriumnál osztálytanácsos, tiszteleti tagja a hevesi, szolnoki és győri gazdasági egyesületnek, s a „Royal Agricultural Society of England“ tagja. *Bécsben, Vél. jan. 20. 1864.*

GREGUSS GYULA, pesti ev. gymnasiumi tanár. *Pesten, Al-Dunasor, 22. sz. Vél. jan. 20. 1864.*

HANTKEN MIKSA, a pesti kereskedelmi akadémiánál a természetrajz tanára, a magyarhoni földtani társulat első titoknoka, a bécsi állat- és növénytan társulat rendes, és a birodalmi geológiai intézet levelező tagja. *Pesten, József-város, a m. n. Muzeum épületében. Vél. jan. 20. 1864.*

KALKBRENNER KÁROLY, ev. lelkész. *Szepes-Olasziban. Vél. jan. 20. 1864.*

LENHOSSÉK JÓZSEF, orvos és sebésztudor, szemész és szülésmester, a magyar k. pesti egyetemnél a leíró és tájboncztan nyilvános rendes tanára; a boncztani intézet igazgatója; a német orvostársulat tiszteletbeli és valódi tagja Párisban, a csehországi orvostársulat tiszteletbeli tagja, a k. magyar természettudományi, és a budapesti k. orvosegyelet rendes, a bécsi cs. k. állattani füvészeti egyelet, a nagyszombati természettudományi társulat, és a bécsi orvosi egyelet levelező tagja. *Pest, belváros, Gránátos-utca, 7. sz. Vél. jan. 20. 1864.*

POOR IMRE, orvostudor, szülész; magántanár a k. magyar tudomány-egyetemnél, főorvos a pesti közös kórházban, a budapesti k. orvosegyelet s a k. m. természettudományi társulat rendes tagja. *Pesten, belváros, Papnövelde-utca 1. sz. Vél. jan. 20. 1864.*

RÓZSAY JÓZSEF, orvostudor, szülésmester, Ferencz Jó-

zsef jeles rend vitéze, sz. k. Pest városa (Elisabethineum) aggyá-moldai, dologházi és Sz-Rochusi főkkórházi első orvosa, Pest Pilis és Solt t. e. vármegyék t. főorvosa, a magy. k. egyetemi orvosi kar rendes, s az országos közegészségi tanácsnak r. k. tagja, a budapesti orvos-egylet, a magyar k. természettudományi társulat, a magy. földtani társulat rendes, az erfurti k. porosz tud. akadémia, az erlangi orvosi és természettani társulat levelező tagja. *Pesten, Teréz-város, Deák-Ferencz-tér, Gyertyánffy-ház, 54. sz. Vdl. jan. 20. 1864.*

SCHVARCZ GYULA, bölcészettudor, a londoni „Geological Society“, „Ethnological Society“ és „Anthropological Society“, a párisi „Société Géologique de France“ tagja, stb. a k. magyar természettudományi társulat és a magyarhoni földtani társulat alapító tagja; az országos köznevelési egyesület elnöke. *Székes-Fehérvárott. Vdl. jan. 20. 1864.*

ZLAMÁL VILMOS, egyetemi állatgyógyászati tanár. *Pesten, József-város, az állat-gyógyintézet épületében. Vdl. jan. 20. 1864.*

B. MEDNYÁNSZKY DÉNES, kamara-gróf. *Selmeczen. Vdl. dec. 10. 1865.*

FRIVALDSZKY JÁNOS, (Frivaldi) a m. n. Muzeum természet- és kézmű-osztályának öre, a k. m. természettudományi társulat, a magyarhoni földtani társulat, a pozsonyi természetvizsgáló egylet, a bécsi cs. k. állat-növénytan társulat s a stettini rovarászati társulat rendes tagja. *Pesten, Országút a m. nemz. Muzeumban.*

GR. LÁZÁR KÁLMÁN. *Pesten, Józsefváros, Vas-útca, 1443/a. sz. Vdl. jan. 30. 1867.*

SCHENZL GUIDÓ, bölcészettudor, stíriai admonti sz. Benedekrendű áldozár, a budai k. főreáltanoda k. igazgatója és a természettan tanára, a k. magyar természettudományi társulat és a budapesti tanáregylet tagja, a cs. k. birodalmi földtani társulat levelező, s az austriai meteorologiai társulat rendes tagja, a reáltanodai tanárjelöltek k. vizsgáló bizottságának tagja, a magyar akadémiai magneto-meteorologiai észlelde vezetője. *Budán, Vizi-város, Új-útca, a reáltanoda épületében. Vdl. jan. 30. 1867.*

Megválasztott lev. tagok :

DR. BATIZFALVY SÁMUEL, orvos-sebésztudor és szülész; a budapesti sebészi és orthopaediai magángyógyintézet igazgató-főorvosa; a magyar k. tudomány-egyetemen a testgyógyászat

m. tanára; a budapesti k. orvosegylet választmányi, a jászkerületi orvosegylet tiszteletbeli, a magyar orvosi könyvkiadó társulat alapító és igazgató tagja; nemkülönben a k. magyar természettudományi társulat s a magyar orvosok és természetvizsgálók XII-ik nagygyűlésének volt titkára; a magyarhoni földtani társulat rendes tagja; a pesti nemzeti tornaegylet elnöke, a debreczeni tornaegylet tiszteletbeli tagja stb. *Pesten, Terézváros, Király-utca, saját ház. Vél. mart. 18. 1868.*

Dr. ZSIGMONDY VILMOS, bányamérnök. *Pesten, Lipót-város, Tükör-utca 2. sz. Vél. mart. 18. 1868.*

Külföldi lev. tagok.

BAER KÁROLY ERNŐ, orosz csász. államtanácsos, a tud. petersburgi cs. akadémiájának r. tagja. *Petersburgban. Vél. dec. 16. 1846.*

MANDL LAJOS, orvostudor, a francia becsületrend vitéze, s a bécsi cs., a müncheni s pesti k. orvosi társaságok, a tudományok nápolyi k. akadémiája lev., a párisi boncztudományi társulat s a pesti orvosi kar tagja, a párisi egyetemen rendkív. tanár. *Párisban. Vél. dec. 18. 1846.*

BELL TAMÁS, a londoni King's college-ben a zoologia tanára, az angol k. tudós társaság tagja. *Londonban. Vél. dec. 16. 1858.*

BUNSEN RÓBERT VILMOS, bölcészet- és orvostudor, bádeni nagyhercegi tanácsos, a heidelbergi egyetemen a vegytan r. tanára, számos tudományos társaságok tagja. *Heidelbergben. Vél. dec. 16. 1858.*

DUMAS KER. JÁNOS, a francia Institut tagja. *Párisban. Vél. dec. 16. 1858.*

B. LIEBIG JUSZT, a müncheni egyetemen a vegytan tanára, a bajor kir. tudom. akadémia r. tagja. *Münchenben. Vél. dec. 16. 1858.*

MILNE-EDWARDS HENRIK, orvostudor, a párisi természetrajzi muzeumnál tanár, a francia Institut tagja. *Párisban. Vél. dec. 16. 1858.*

BOUÉ AMI, a bécsi cs. tudom. akadémia r. tagja. *Bécsben. Vél. dec. 9. 1860.*

LYELL KÁROLY, baronet, az angol kir. tudóstársaság stb. tagja. *Londonban. Vél. dec. 20. 1861.*

MURCHISON RODERIK (Impey) baronet, a londoni k. föld-
irati társaság elnöke. *Londonban. Vél. dec. 20. 1861.*

REGNAULT HENRIK VICTOR, a franczia becsületrend
vitéze, a Collège de France-ban tanár, az Institut tagja. *Párisban.
Vél. dec. 20. 1861.*

AGASSIZ LAJOS, a cambridgei egyetemen tanár. *Cambrid-
geben (Boston mellett). Vél. jan. 13. 1863.*

ATKINSON N. A. a 'Public Instruction of Bengal' igazga-
tója, s az 'Asiatic Society' tagja. *Calcuttdban. Vél. jan. 13. 1863.*

CASSIN JÁNOS, a természettudományok philadelphiai aka-
demiájának öre; az amerikai Philosophical Society elnöke, s a
philadelphiai ornithologiai társulat alelnöke. *Philadelphidban. Vél.
jan. 13. 1863.*

DANA JAKAB, a massachusetsi geologiai társulat elnöke.
New-Havenben, (Connecticut) Éjszak-Amerikában. Vél. jan. 13. 1863.

SPENCER F. BAIRD, a Smithsonian Institution titkára, a
National Institut alelnöke, s az American Literary Society elnöke.
Washingtonban. Vél. jan. 13. 1863.

HADINGER VILMOS, cs. k. udvari tanácsos, a bécsi tud.
akadémia tagja, a cs. k. birodalmi földtani intézet igazgatója, sat.
Bécsben. Vél. jan. 20. 1864.

HAUER FERENCZ, bányatanácsos, a birodalmi cs. k. föld-
tani intézet első geologja. *Bécsben. Vél. dec. 10. 1865.*

NEILREICH ÁGOSTON, országos főtörvényszéki tanácsos.
Bécsben. Vél. jan. 30. 1867.

OWEN RÓBERT, tanár. *Londonban. Vél. jan. 30. 1867.*

Dr. CZERMAK NEP. JÁNOS, tanár. *Jenában. Vél. mart. 18.
1868.*

Dr. PANČIČ JÓZSEF, az országos lyceum muzeumának
igazgatója. *Belgrádon. Vél. mart. 18. 1868.*

ÁLLANDÓ BIZOTTSÁGOK.

I. Nyelvtudományi bizottság.

(Felállítatott 1856. évben.)

Az elnökség üres.
 Arany János r. t.
 Ballagi Mór r. t.
 Budenz József l. t.
 Fogarasi János r. t.
 Hunfalvy Pál r. t. bizottsági előadó és szerkesztő.
 Lukács Móricz t. t.
 Mátyás Flórián l. t.
 Riedl Szende l. t.
 Toldy Ferencz r. t. bizottsági ideiglenes elnök.
 Vass József l. t.
 Vámbéry Ármin l. t.

Régi magyar nyelvmemlékek gyűjtője s szerkesztője (rendszeresített 1834.)

Toldy Ferencz r. t.
Magyar Nagy Szótár szerkesztősége (rendszeresített 1844.)
 Fogarasi János r. t.

II. Történettudományi bizottság.

(Felállít. 1854.)

B. Eötvös József ig. és t. t. bizottsági elnök.
 Csengery Antal r. t.

Érdy János r. t.
 Horváth Mihály t. t.
 Nagy Iván l. t.
 Podhradecky József r. t.
 Salamon Ferencz l. t.
 Szilágyi Sándor l. t.
 Toldy Ferencz r. t. bizottsági előadó és szerk.,
 Thaly Kálmán l. t.
 Wenzel Gusztáv r. t.

III. Archaeologiai bizottság.

(Felállít. 1858.)

Kubínyi Ágoston ig. és t. t. bizottsági elnök.
 Gr. Andrássy Manó l. t.
 Arányi Lajos l. t.
 Érdy János r. t.
 Henszlmann Imre l. t.
 Ipolyi Arnold r. t.
 Kubínyi Ferencz t. t.
 Mátray Gábor l. t.
 Paúr Iván l. t.
 Pauer János l. t.
 Pulszky Ferencz t. t.
 Rómer Flóris l. t. bizottsági előadó és szerkesztő.
 Rónay Jácint r. t.
 Szalay Ágoston l. t.
 Toldy Ferencz r. t.
 Torma Károly l. t.
 Wenzel Gusztáv r. t.

IV. Statistikai bizottság.

(Felállít. 1860.)

Lónyay Menyhért ig. és t. t. bizottsági elnök.
 Korizmics László t. t. bizottsági alelnök.
 Dr. Barsi József.

Gr. Bethlen Farkas.
 Csengery Antal r. t.
 Galgóczy Károly l. t.
 Hunfalvy János r. t. bizottsági előadó és szerkesztő.
 Dr. Kautz Gyula r. t.
 Keleti Károly l. t.
 B. Kemény Gábor l. t.
 Dr. Konek Sándor r. t.
 Szithmáry Károly.
 Dr. Tormay Károly.
 Trefort Ágoston t. t.
 Weninger Vincze l. t.

V. Matematikai és természettudományi bizottság.

(Felállított, 1860.)

Kubinyi Ferencz t. t. bizottsági elnök (öslénytan, emlősök)
 Frivaldszky Imre r. t. (állattan)
 Gönczy Pál l. t. (növénytan.)
 Jedlik Ányos r. t. (meteorologia.)
 Jendrássik Jenő l. t. (élettan.)
 Kovács Gyula l. t. (növénytan, öslénytan, és általános.)
 Kruspér István l. t. (magasságmérések.)
 Margó Tivadar l. t. (összehasonlító boncztan.)
 Nendtvich Károly r. t. (vegytan.)
 Petzval Ottó r. t. (építészet.)
 Schenzl Guido l. t. (meteorologia.)
 Szabó József r. t. (ásvány- és földtan), bizottsági előadó
 és szerkesztő.

Sztoczek József r. t. (meteorologia.)
 Than Károly l. t.

Tisztviselők.

Titoknok.

Arany János. *Vál. jan. 26. 1865.*

Jegyző és levéltárnok.

Rónay Jácint. *Vál. jan. 30. 1867.*

Könyvtárnok.

Hunfalvy Pál. *Kinevezetett a gr. Teleki család alapító ága által jun. 27. 1851.*

Alkönyvtárnok.

Budenz József. *Vál. febr. 24. 1862.*

Érem- és kéziratár-őr.

Rómer Flóris. *Vál. jul. 1. 1861.*

Pénztárnok.

Tóth Lőrincz. *Kinevez. az Igazgatóság által. mart. 16. 1853.*

Ellenőr.

Bertha Sándor. *Kinevez. az Igazgatóság által mart. 16. 1853.*

Pénztártiszt.

Szöke János. *Pesten, Reáltanoda-utca 4. sz. Kinevezetett az Igazgatóság által 1861.*

Tiszti ügyész.

Hinka József. *Pesten, Lipót-utca, 32. sz. Kinevezetett az Igazgatóság által nov. 21. 1858.*

I r o d a.

Sasku Károly. Főjavítnok. *Pesten, József-város, József-utca 23. sz. Kinevezetett javítnoknak a másodelnök által január 1. 1860., főjavítnoknak az elnök által jan. 26. 1865.*

Takács István. Kiadó. *Pesten, József-város, Ósz-utca 2. sz. Kinevezetett javítnoknak az elnök által február 9. 1863., kiadónak az elnök által jan. 26. 1865.*

Ring Adorján. Írnok. *Pesten, József-város, József-utca 24. sz. Kinevezetett az elnök által június 22. 1844.*

Egervári (Potemkin) Ödön Javítnok. *Pesten, Teréz-város, Nyár-utca 26. sz. Kinevezetett a másodelnök által mart. 15. 1861.*

Mészáros Péter. Javítnok. *Pesten, belváros, Redltanoda-útca*
9. sz. Kinevezetett másodszer az elnök által nov. 15. 1862.

N y o m d á s z.

Az „Athenaeum“ társulat.

K ö n y v á r u s.

Eggenberger Ferdinánd.

Szolga személyzet.

Emödy Mihály. Kinevezte az elnök 1854. *Lakik az Akadémia*
palotájában.

Mészáros János. Kinevezte a másodelnök 1858. *Lakik az Aka-*
démia palotájában.

Molla Izsák. Kinevezte az Igazgatóság jan. 21. 1866. *Lakik*
Pesten, belváros, Al-Dunator 32. sz.

Hellebrant Ágoston. Kinevezte az Igazgatóság jan. 27. 1867.
Lakik Pesten, Ferencz-város, Soroksári-út 21. sz.

Deim Ferencz. Kinevezte az alelnök apr. 4. 1868. *Lakik Pesten,*
Lipót-város, József-tér 5. sz.

Kapus.

Házi szolga.

Szobatisztító.

A M. T. AKADÉMIA TAGJAINAK
MUNKÁLATAI.

А. М. Е. АКАДЕМИЯ ТОВАРИЩ

МУНИЦИПАЛЬНЫЙ

A M. T. AKADÉMIA TAGJAINAK MUNKÁLATAI 1868.

I. Nyelv- és Széptudományi osztály.

Rendes tagok.

TOLDY FERENCZ.

1. A Magyar Nemzeti Irodalom Története a legrégibb idők-
től a jelenkorig, rövid előadásban. Második javított kiadás. 2 köt.
Pest, 1868.

2. Összegyűjtött Munkái I. II. köt. Pest, 1868.

3. Emlékbeszéd Czuczor Gergely m. akad. rt. felett. (M.
Akad. Évk. XI. köt. 9. füz.) 1868.

4. Nemzeti történetírásunk kezdetei. (Századok 1868. 6. füz.)

5. Adalékok a régibb magyar irodalom történetéhez. 1—3.
sz. (jul. 27. kéziratb.)

6. Tudománybeli hátramaradásunk okai, s ezek tekintetéből
Akadémiánk feladata (dec. 21. — A Nyelvtud. Oszt. Értekezései
közt, 5. füzet 1868.)

7. Nyílt Levél a m. kir. Egyetemi Könyvtár ügyében. Pest,
1868. nov. 12.

BALLAGI MÓR.

a) *Önálló munka.*

1. A magyar nyelv teljes szótára 8, 9, 10. füzet 1868.

2. A népnevelési törvényjavaslatról. 1868.

b) *Szerkesztés.*

1. Protestans képes naptár 1869. évre.

2. Protestans egyházi és iskolai lap számos saját dolgozattal.

Megválasztott rendes tag.

GYULAI PÁL.

Önálló:

Népszerűség. Satira. Pest. 1868. Ráth.

Folyóiratokban:

Költemények a Vasárnapi Ujság, a Fővárosi Lapok és Hazánkban. Politikai czikkek a „Pesti Napló“-ban. Esszayek és bírálatok a Budapesti Szemlében.

Levelező tagok.

FÁBIÁN ISTVÁN.

1. Nyelvészeti apróságok, fejtegetések a *Boz*, *Hidegség* *Hegykő* Sopron megyei helynevekről; a *béketűrés*, *s béketűrő* szökről; s a *ság*, *ség*; *só*, *ső* képzőkről; s a *t*, *tt* szerepléséről nyelveinkben. (Megjelent 1868-ban a Nyelvtudományi Közlemények VII. kötetének 1-ső füzetében.)

2. A győri székes-egyházban őrzött sz. László király fejéreklyéjének története. (Felolvastatott a sz. László társulat 1868-ik évi szeptember 22-én tartott nagy gyűlésén Győrött. Megjelent a Pesti Hirnök 1868. évi oct. 8., 9., 10-ik számaiban.)

IMRE SÁNDOR.

Protestans főiskoláink és a tanszabadság. Debreczen 1868. 8r.

Magyar Mondattan. Iskolai használatra. Harmadik javított kiadás. Debreczen 1868. 8r.

MÁTYÁS FLÓRIÁN.

„Magyar Nyelvtörténeti Szótár“ I. és II. füzete. Pesten Bartalics nyomdájában.

SZEPESI IMRE.

a) Ode honoribus Reverendissimi ac Magnifici Domini Aloysii Roder, metropolitanae ecclesiae Strigoniensis Canonici ad honores, regiae ac celeberrimae Universitatis Pestiensis Rectoris, quum altissima gratia cathedralis ecclesiae Magno-Varadinensis Canonici et B. Mariae V. de Széplak ad honores Abbas benignissime nominaretur. XVIII. Calendas Decembres. MDCCCLXVII.

b) Vota pro felici partu Augustissimae Dominae Elisabethae, Hungarorum Reginae, coniugis suae maiestatis sacratissimae Francisci Josephi Austriae Imperatoris et Regis

lici, nuncupata a Scholis Piis. Pestini. Quinto Idus Apriles. MDCCCLXVIII.

c) Genethliacon Serenissimae Principi Austriae, Mariae Valeriae, filiae augustissimorum parentum Francisci Josephi Austriae Imperatoris et Regis Hungariae Apostolici, et Elisabethae Imperatricis et Hungarorum Reginae. Dicatum a Scholis Piis. Pestini. Decimo Calendas Maias. MDCCCLXVIII.

d) Régibb és újabb egyházi énekek négy szerepre alkalmazva, önba vésett hangjegyekkel. Pesten 1868.

e) Jelen viszonyaink az ó-classicai irodalomhoz. A M. T. Akadémia nyelv- és széptudományi osztály-, egyszersmind összes ülésében 1868. évi ápril 27-dikén és jun. 30-dikán felolvasott értekezés. Nyomatott Bécsben Holzhausen Adolfnál. 1868. Ezzel kapcsolatban :

f) Ellenbírálatok Télfy János által a Nyelvtudományi Közlemények VI. kötetének 1-ső füzetében 1867-dik évben közrebocsátott három latin ódája bírálatára.

g) A fönnemlített értekezés rövid kivonata megjelent a M. T. Akadémia 1868-diki Értesítőjének második évfolyami 9-ik és 13-ik számában, és az 1868. évi „Tanodai Lapokban.”

TÁRKÁNYI BÉLA JÓZSEF.

Szentirási szakaszok, melyek az anyaszentegyház köz isteni tiszteletén olvastatnak. Az apostoli szék által jóváhagyott legújabb magyar szentírás szövege szerint. 4-rét, Eger 1868.

Vezércsillag az üdv elnyerésére. Imakönyv a kathol. nőnem használatára. 3-dik kiadás. 8-rét, Pest 1868.

Szent István király ünnepének jelentősége. Első apostoli királyunknak a budavári Boldogasszony-templomban 1868. augusztus 20-án tartott nemzeti ünnepe alkalmával fejtegetve. 8-rét Eger 1868.

A legújabb magyar szentírásról. 1868. febr. 24-én tartott m. akadémiai előadás a nyelvtudományi osztály ülésében.

VASS JÓZSEF.

A Szent-István-Társulat Egyetemes Magyar Encyclopaediájába vegyes tárgyú, főleg erdélyi czikkeket, különösen tudósok s jeles személyiségek életrajzeit dolgozta.

VÁMBÉRY ÁRMIN.

Megjelentek :

Sketches of Central Asia. London H. W. Allen, egyszersmind magyar s német nyelven.

Tudományos és politikai dolgozatok az angol, magyar és német sajtóban.

Készülőben :

Az Ujgurok és nyelvemlékeik.

A török, tatár és magyar nyelvekbeli szóegyezések.

A török birodalom ismertetése.

TÉLFY IVÁN.

1. Solon alótörvényéről. (Értekezések a nyelv- és széptud. osztály köréből. 1. szám. Pest 1867.)

2. Συναγωγή τῶν Ἀττικῶν νόμων. Corpus Juris Attici Graece et Latine. Fasciculus II.—VIII. Pestini et Lipsiae 1868. Sumptibus Guilelmi Laufferi.

3. Az attikai törvénykönyvről. (Nyelvtudományi Közlemények VI. köt. 2. füzet. Pest 1868.)

4. Τὸ Σολωνεῖον τίμημα. (A Κλειὼ című görög hírlapban. 351. szám. 1868.)

5. Adalékok az attikai törvénykönyvhöz. (Értekezések a nyelv- és széptudom. osztály köréből. 2. szám. Pest 1868.)

6. Ἀνάμικτα ἐκ τοῦ Ἀττικοῦ δικαίου. (A Κλειὼ című görög hírlapban. 372. szám. 1868.)

GR. KUUN GÉZA.

Megjelentek a Nyelvtudományi Közleményekben :

1. A cyprusi epigraphicáról.

2. A sémi névszó számviszonyairól.

Készülőben :

A rokon nyelvekről és dialectusokról.

II. Philosophiai osztály.

Tiszteleti tag.

HORVÁTH CYRILL.

1. A philosophiai módszerek akadályai. Akad. Érték.

2. Bírálat dr. Pauer Imre „A philosophia története“ című munkája fölött. Függetl. Lapok.

3. Bölcsészeti Istentan. Kézirat.

Rendes tag.

GREGUSS ÁGOST.

Szerkesztések :

1. Az országgyűlés naplója. V—X. kötet. Hiteles kiadás. Pest. 1868.

2. A közös ügyek tárgyalására kiküldött országos bizottság naplója. Hiteles kiadás. Bécs, 1868.

3. A Kisfaludy-Társaság Évlapjai. Új folyam. I—II. kötet. Pest. 1868.

Levelező tagok.

WARGA JÁNOS.

1. Megjelent: A bölcsészeti tudományok rendszerének alapvonalai. (Encyclopaedia.) Első kötet. Gondolkodó énünk bölcsészete. Első füzet: *Lélektan*, harmadik, egészen átdolgozott kiadás.

2. Sajtó alatt ugyanennek második füzet: *Gondolkodástan*. Ezt követi a harmadik füzet: *Eszmetan*. Ezzel az első kötet bevégezve van.

Kéziratban van a fent nevezett munkának második kötete: a természetbölcsészettan, valamint a harmadik kötet: a szellembölcsészettan is.

3. Sajtó alatt: Latin nyelvtan. Első kötet: *Alaktan*, gyakorló könyvvel, ötödik javított kiadás.

NAGY MÁRTON.

1. Gyakorlati neveléstan története. (Kivonata az akadémiai Értesítőben.)

2. Bölcsészettan története. (A magyar Encyclopaediában.)

3. Bölcsészeti neveléstan. (Ugyanott.)

4. Bölcsészeti neveléstan célja. (Ugyanott.)

5. Bölcsészeti neveléstan módszertana. (Ugyanott.)

HABERERN JONATHÁN.

1. Aristoteles Politikáját fordította s jegyzetekkel ellátta.

2. Curtius syntaxisát a 8-dik eredeti kiadás bővítéseivel sajtó alá készítette.

III. Törvénytudományi osztály.

Rendes tagok.

ZSOLDOS IGNÁCZ.

„Néhány szó a honi municipiumok rendezéséről, törvénykezési tekintetben.“ (Kéziratban.)

PAULER TIVADAR.

Büntetőjogi cikkek a M. Egyet. Encyclopaediában (VI. köt.)

Életrajzi cikkek a Jogtudományi Közlönyben.

Büntetőjogtan. I. köt. Második javított és bővített kiadás.

Pest. 1868. (Sajtó alatt.)

KAUTZ GYULA.

a) Pénzügytudományi és nemzetgazdasági cikkek a Pesti Naplóban.

b) A nemzetgazdasági Eszmék fejlődése és befolyása Magyarországon című nagy pályamunkája megjelent.

c) Szerkesztette az országgyűlés pénzügyi bizottságának „Budget-Jelentését“, mely negyedréthben hivat. kiadványként jelent meg.

Levelező tagok.

CSATSKÓ IMRE.

Az 1868-i Almanachban feljegyzettek után készült: *Értekezés*: 1. *A büntetőjognak alapelveiről.* Olvastatott a magyar tud. Akadémia 1868. mart. 2-diki ülésében, megjelent a Jogtudományi Közlönynek 1868-ki 10-dik és 11-ik számaiban.

2. *A bíróságoknak különösen a felebbviteli törvényszékeknek szervezésénél figyelembe veendő mozzanatokról.* Olvastatott a m. tud. Akadémia 1868. május 4-ki ülésében. Megjelent a Jogtudományi Közlöny 1868. 21-ik, 22-ik, 24-ik, 26-ik, 28-ik, 29-ik számaiban.

3. *Törvények a büntetőjog- és hatalomról.* Megjelent a Jogtud. Közlöny 1868-i 23-ik számában.

A büntetőtörvénykönyv anyagi részének, a jogügyi m. k. ministerium megbízása folytán készült javaslata. Az általános rész indokokkal. Kézirat.

Több apróbb közlemény a Jogtudományi Közlönyben.

HOFFMANN PÁL.

„A római jog rendszere mai érvényében, vagyis Pandekták alapvonalai.“ Harmadik kiadás. Pest. 1868. Kiadja Heckenast Gusztáv.

Több értekezés folyóiratokban.

KALLÓS LAJOS.

Igénytelen nézetek, társadalmi kérdésekben, különös tekintettel a hazai jelenlegi helyzete s viszonyaira. (Készülőben.)

SUHAYDA JÁNOS.

1. A honosításról és a külföldiekről. Pest. Hartleben Adolf sajátja.

2. Adatok és eszmetöredékek a polgári házasságról; a Jogtudományi Közlöny 1868. évi 4—12. számaiban.

3. Az irodalmi és művészeti jogok a törvényhozás terén. A Jogtud. Közlöny 1868. évi 20—32. számaiban.

4. Észrevételek az egyetemi tantervet a jog- és államtudományi karban illetőleg közölt „Véleményre“ U. o. a 36—38. számokban.

KELETI KÁROLY.

Önállóak:

„A nemzetgazdaság kézikönyve.“ Baudrillart Henrik után. Pest. Emich. 1862.

„Mi mentheti meg Ausztriát?“ Pest. 1866., kiadja Eggenberger Ferdinánd, akad. könyvkereskedő.

„A telekadó és kataster közigazdasági és statisztikai szempontból,“ kiadja a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi magyar kir. ministerium. Pest. 1868.

Értekezések:

„Nemzetgazdaság és államtudomány.“ (Akad. Értesítő 1866.)

„A magyar mezőgazdaság.“ (Értekez. a törvénytudományi osztály köréből. II. 1867.)

„A statistika hivatalos és tudományos miveltése.“ Székfoglaló. (Értekez. a törvénytudományi osztály köréből VI. 1868.)

Folyóiratokban:

„Az angol bank“ Esquiros után. (Budapesti Szemle LVI. és LVII. 1863.)

„*A bankmonopolium és bankszabadság kérdése Franciaországban.*“
(Budapesti Szemle VI. 1865.)

„*Széttekintés a nemzetgazdaság terén.*“ (Magyarország anyagi érdekei I. füz. 1865.)

„*A nemzetek közgazdasági fejlődése.*“ (Magyarország anyagi érdekei III. és IV. füz. 1865.)

„*A vámügyről.*“ *Felolvasás.* (Magyarország anyagi érdekei 65. 74. 82. 1866.)

„*A hitelrendszer és eszközei, különösen a cheque.*“ *Felolvasás.* (Magyarország anyagi érdekei 300—304. 1866.)

„*Az 1864-ki osztrák költségvetés különös tekintettel Magyarországra*“ (Akad. Stat. Közlemények VI. 1. és 2. füz. 1864.)

„*Az osztrák nemzetgazdaság fejlődése I. Lipót alatt,*“ Roscher után (Akad. Stat. és Nemzetg. Közlemények I. 1. füz. 1865.)

„*Magyarország külforgalmáról*“ (Akad. Stat. és Nemzetg. Közlemények IV. 2. füz. 1868.)

„*Összehasonlító statistika*“ (Akad. Stat. és Nemzetg. Közlemények V. k. 1. füz. 1868.)

Szerkesztés:

A „*Politikai Hetilap*“ 186⁵/₆-ki évfolyama.

A „*Hivatalos statistikai közlemények*“ I. évfolyam. 1—5. füzet. 1868.)

Sajtó alatt:

A „*népszámlálásról*“ (statistikai előadások, kiadja a földm. ip. és ker. min.)

„*A termelés, nevezetesen a mezőgazdaság*“ (stat. előadások, kiadja a földm. ip. és ker. min.)

IV. Történettudományi Osztály.

Rendes tagok.

PODHRADCZKY JÓZSEF.

A pannonhalmi apátság alapító levelének védelme. Budán. 1868. 8. r. 72. l.

A lélektan története és korból.

A lélek halhatatlanságának, és a szellembolgyásnak története.

A Fatum megfejtése a pogány-vallás értelmében.

A materialismus és spiritualismus következményei.

IPOLYI ARNOLD.

1. Lonovics József érsek m. akadémiai igazgató és tisz. tag emlékezte. Tartatott a Magyar Tudom. Akadémiában május. XVIII. MDCCCLXVIII. (A M. T. Akadémia Évkönyvei XI. k. XI. darabja. 1868.)

2. Az Árpád-korszaki megyei törvényszékek okmányai. Nyílt kérdés. (Századok M. Történelmi Társ. közlönye 1868. II. 60.)

3. Magyar okmányérdekességek. Második közlés. (Századok. 1868. II. 73.)

4. Heves és K. Szolnok egyesült megyék őskori régészeti és középkori műemlékei vázlata. Heves és K. Szolnok e. vármegyék leírása. A m. orvosok és természetvizsgálók Egerben 1868. évben tartott XIII. nagygyűlésük alkalmából. 441. lap.

5. Üdvözlőbeszéd a magy. orvosok és természetvizsgálók Egerben 1868. aug. 24. tartott XIII. megnyitó közgyűlésén. Megjelent a magy. orvosok és természetvizsgálók 1868. nagygyűlési napi közlönye 2. számában és 1868-diki Évkönyvében.)

6. Részt vesz a Codex Diplomaticus Patrius (Hazai Okmánytár) V. kötete kiadásában, hol gyűjteményéből neve alatt okmányokat közöl.

7. Készülőben: A M. T. Akadémia által kiadott Műrégészeti Kalauz III-dik kötete.

Levelező tagok.

KARÁCSON MIHÁLY.

1846. évben az ipartanoda megnyitása alkalmával tartott beszéd a real tudományok fontosságáról, különösen hazánkra nézve. 1868. évben értekezés Árpád emlékééről.

Buda-Pest történetének a legrégibb időktől leírását folytatta.

SZABÓ KÁROLY.

1. Még néhány szó Huszár Gál életéről. (Századok 1867. évf.)

2. A Kendefiek a XIV. és XV-dik században. (U. ott. 1868.)

3. Igaz-e, hogy a kárpátalji felföldet nem Árpád, hanem Sz. István foglalta el? (U. o. 1868.)

4. Emlékbeszéd Mike Sándor fölött. (Erdélyi Muzeum-Egylet Évkönyvei V. köt.)

5. Az erdélyi köz könyvtárak régi magyar könyveiről. I. közl. (Ugyanott.)

6. Néhány lap egy régi magyar könyvből. (Vasárnapi Újság 1868.)

7. *Kritobúlosz*. Mehemet császár élete. Görögből ford. Sz. K. Kiadja a M. Tud. Akadémia. (*Sajtó alatt*.)

SZILÁGYI SÁNDOR.

a) Önálló:

A Rákóczyak kora Erdélyben I. kötet. Pest, 1868.

b) Kiadás:

Törökmagyarhoni államokmánytár I. kötet. Pest, 1868. (Szilágyi Áronnal.)

c) Folyóiratokban:

Tárcza-cikkek a 'Budapesti Közlönyben.' Bírálatok a 'Budapesti Szemlében és Közlönyben.' Életrajzok a 'Vasárnapi Újságban' s 'Magyar- és Erdélyország képekben' című folyóiratban, kiadások a 'Hazánk s a Külföld' ben.

d) Sajtó alatt:

Rákóczy és Pázmány.

RÉVÉSZ IMRE.

Önálló:

Vélemény az 1848-dik évi vallásügyi törvény részletezéséről és az iskolaügyről. Elfogadva s kiadva a tiszántúli ref. egyházkerület által. Debreczen. 1868.

A levéltárak megóvásáról és rendezéséről, fő tekintettel a magyar protestans egyházi levéltárakra. Debreczen, 1868.

Folyóiratban:

Sinay Miklós magyar történetbúvár emlékezete. A 'Századok' 1868. IV. és V. füzetében.

Kéziratban:

A debreczeni főiskolát illető Apafiéle alapítvány története. Különbféle lelkési dolgozatok.

KERÉKGYÁRTÓ ÁRPÁD.

Magyarország történetének kézikönyve. IV. és V. rész. A linczi békekötéstől II. József császár haláláig. 1645—1790. Pest. Kiadja Heckenast Gusztáv. 1868.

TORMA KÁROLY.

Készülőben :

a) Borsai Nagy Pál és Szaniszló Zsigmond naplója. (A magy. Történelmi Emlékek II. osztálya számára.)

b) A Daciában állomásozott római legiókról s azok segéd-hadairól.

c) Adalék az egykori Dacia régiség- és felirattani irodalmának történetéhez.

e) Római tégl- és edénybélkegek Daciából.

FABÓ ANDRÁS.

Könyvismertetések a „Budapesti Szemle” és „Századok”-ban. Szerkesztette e című gyűjteményes munkát :

„Rajzok a magyar protestantizmus történelméből.” Kiadja a váci ág. vall. ev. gyülekezet. Pest, 1868.

THALY KÁLMÁN.

1868. folytán megjelent munkái :

1. Öndőlőlag megjelent :

„Késmárki Tökölly Imre és némely főbb híveinek naplói és emlékeztető írásai 1686—1705. Közli Thaly Kálmán, akad. l. tag. (Magyar Történelmi Emlékek. Kiadja a M. T. Akadémia történelmi bizottsága. Második osztály : Írók, XXIII-ik kötet 31. és 32. sz. 8-ad rétt, XXXII. és 784. lap. Pesten, 1868. Eggenberger F. akad. könyvtárosnál.

2. Hírlapokban és folyóiratokban megjelent történelmi cikkek :

a) A „Századok” 1868-iki folyamának is minden füzetében számos apróbb történelmi cikkek.

b) Esze Tamás, II. Rákóczi Ferencz dandártábornoka. Történelmi életrajz. (Vasárnapi Újság, 1868-iki 27-ik sz.)

c) „Bottyánvára.” Történelmi ismertetés. (Magyarország és a Nagy Világ, 1868-iki évfolyam, 27. sz.)

d) „Magyar követ Oroszországban.” (Nedeczky Sándor követsége II. Rákóczi Ferencz részéről Nagy Péter csárhoz. 1707. (Hazánk, 1868-iki 40. és 41. sz.)

Pótléklul a múlt évi Almanach közléseihez :

e) Gr. Beresényi Miklós és a franczia Beresényi-huszárok. Történelmi életrajz és ismertetés. (Vasárnapi Újság 1867-iki folyam 51. és 52-ik sz.)

3. Levéltári munkásság:

Az 1868-ik év folytán a budai volt kir. kamarai archivumban, az erdélyi muzeum, a hg. Batthyány, gr. Erdődy, gr. Károlyi, gr. Andrássy, gr. Csáky, gr. Rhédey, gr. Bánffy, gr. Eszterházy (erdélyi ág), gr. Lázár, b. Palocsay, a Szathmáry-Király és a Lypóczi Keczer nemzetségek s családok, Szepes vármegye és Lőcse sz. k. város levéltáraiban kutatott és gyűjtött több száz ívre menő adatokat, különösen II. Rákóczi Ferencz korát illetőleg.

4. Szerkesztés:

A Történelmi Társulat havi közlönyét, a „Századok“-at, mint szintén e társulat jegyzőkönyveit stb. szerkesztette.

5. Szépirodalmi munkásság. (Költemények.)

„Kurucz lantosnak . . .“ (Fővárosi Lapok, 1867. f. 295. sz.)
 „Kurucz feljajdulás.“ (Magyarország és a Nagy Világ 1868. f. 2. sz.)
 „Két névnap. 1704—1708.“ (Vasárnapi Újság 1868. f. 2. sz.)
 „Benczidai nóta.“ (Fővárosi Lapok, 1868. f. 39. sz.)
 „A fehérvári sírboltról.“ (Magyarország és a Nagy Világ 1868. f. 13. sz.)
 „Bujdosók siralma. 1735.“ (Családi Kör, 1868. f. 14. sz.)
 „Boze coz Polskil . . .“ (Magyarország és a Nagy Világ 1868. f. 24. sz.)
 „Szuhay Mátyás nótája. Kordal a XVII-dik század utolsó negyedéből.“ (Hazánk és a Külföld, 1868. f. 35. sz.)
 „Áldomás egy ó kancsóból.“ Emlékezés Tököly Imre korára. (Emich Gusztáv országos nagy naptára 1869-ik évre.)

V. Matematikai Osztály.

Rendes tagok.

GYÖRY SÁNDOR.

1. Az egyenletek gyökereinek határaitól.
2. A felsőbb egyenletek gyökereiről mint első fokú szorzókról.

SZTOCZEK JÓZSEF.

1. A magyar kir. term. tud. társulat jubileuma alkalmával tartott elnöki beszéd.

„Visszapillantás a társulat múltjára.“ Közlöny. 1867. 7-ik kötet. 377. lap.

2. Észrevételek Hunsen úr értekezésére az úgynevezett Toricelli-féle tantételt illetőleg. Pogg. Annal. 134. köt. 475. lap.

Levelező tagok.

KONDOR GUSZTÁV.

1. Csillagászati közlemények. (Megjelent a k. magyar term. tudományi társulat közlönyében, VII. kötet, 3. füzet 1868.)

2. Az 1868. aug. 18-iki nagyszerű teljes napfogyatkozásról. (Megjelent a „Pesti Naplóban“ 1868. 190. 191. 192-ik sz. alatt.)

3. Csillagászati és közönséges naptár 1869-re. (A magyar tud. akadémiái Almanachban, 1869.)

MARTIN LAJOS.

„Útmutatás a szabadk. mért. rajz előadására“ Pozs. a fém. vall. és közokt. m. k. minist. rendeletéből megjelent könyomatu munkácska.

SZILY KÁLMÁN.

A mechanikai hő-elmélet egyenleteinek általános alakjáról. (Megjelent a Matematikai Értekezések között, I. sz. alatt.)

Szerkesztések :

1. Az 1867-dik év július hava óta szerkeszti a M. Tud. Akadémia Matematikai szakosztályának Értekezéseit.

2. Az 1868-dik év február hava óta a k. m. természettudományi társulat közlönyét s egyéb kiadványait.

VI. Természettudományi osztály.

Rendes tagok.

NENDTVICH KÁROLY.

Megjelentek a természettudományi társulat évkönyveiben :

A Schuster-féle pályamunka bírálata.

A párisi világipartárlatban kiállított nevezetesebb ásványfajok.

Jelentés a párisi világipartárlat vegytani osztályáról. Kézirat.

JEDLIK ÁNYOS ISTVÁN.

A magyar orvosok és természetvizsgálók Egerben tartott XIII. nagygyűlésének természettani szakosztályában augusztus hó 25. és 26-án, következő értekezéseket adta elő :

1) *Értekezés* egy általa szerkesztett és kísérlet útján bemutatott *villamdelejes hullámgépről*, melylyel egy kerülékidomu edénybe töltött higany felületén az álló hullámok oly szabottsággal állíthatók elő, hogy a mindegyik gyupont körül támadott köridomu hullámokon kívül az ezeknek találkozásából eredett kerülék és mentelék idomu hullámok is igen tisztán láthatók.

2) *Értekezés* egy általa szerkesztett és a vele tett kísérletekkel együtt bemutatott *villamdelejes hosszrezgési készülékről*, melylyel egy vastag rézhuzalból készült s vagy mind a két végén, vagy csak az egyikén megerősített csavaridomu tekercsnek tekerintései szabályos és az egész hallgatóság által jól látható hosszrezgési mozgásba hozhatók, s így általa a ruganyos vesszőknek, meg a sípokban hangzó légoszlopoknak láthatlan hosszrezgési módja mintegy sokszorosan nagyobbítva szemlélhetővé tehető.

Mindkét értekezés meg fog jelenni a magyar orvosok és természetvizsgálók 1868-ik évben Egerben tartott XIII-ik nagygyűlésének munkálatai között.

SZABÓ JÓZSEF.

A Mathem. és Természettudományi Közleményeket szerkesztette.

Levelező tagok.

TÖRÖK JÁNOS.

Magyarország sarkalatos törvényei s államjogi fejlődése. Gróf Széchenyi István hagyományaiból. Pest, 1864.

ENTZ FERENCZ.

1) *A hazai szőlőszet.* Dr. Entz Ferencz és Gyürki Antal jelentése. Közli a ministerium mezőgazdasági osztálya. Pest, 1868. (110 lapra terjedő füzet).

2) *Újabbkori magyar gazda.* A magy. orvosok és természetvizsgálók által 100 arannyal jutalmazott természettudományi népies olvasókönyv. Kiadta a pozsonymegyei gazdasági egyesület. mint tulajdonos. Pozsony, 1868. (1 kötet, 286 l.)

GÖNCZY PÁL.

Önállók:

1. Európa fali abrosza.
2. Emlékirat Pest városához az iskolák rendezé séről.

A „Budapesti Szemlé“-ben :

A népoktatás Poroszországban.

Közoktatás Schweizban.

CHYZER KORNÉL.

1868-ban a „Füredi Lapok“ című heti lapnak kiadó tulajdonosa és társszerkesztője volt, s e lapban több cikke jelent meg.

HOLLÓSY JUSZTINIÁN.

„A győrmegyei hegyláncz földtani viszonyai, a mennyiben a Dunamedence és általában a földfölület özőnykorszaki tüneményeinek földerítésére szolgálnak.“ (Kézirat.)

GREGUSS GYULA.

1) Félrepillantások a tanterv s a tanárok ügyére. (Az országos tanáregylet közlönyének 1868. febr.—mart. füzetében.)

2. Határárkérdések a természet- és széptudomány között, (Székfoglaló értekezés, megjelenik a Kisfaludy-társaság évlapjaiban.

3) A meteorologia haladásairól. (Meg jelenik a m. k. természettudományi társulat Köz lönyében.)

4) Physikai műszótár. (Benyújtatott a m. orvosok s természet-vizsgálók egri gyűlésének.)

5) Természettan; középtanodák számára. Második átvizsgált kiadás.

6) A M. T. Akadémia természettudományi osztálya értekezéseinek szerkesztője.

POOR IMRE.

1) Adalék a szívburoklob és szívlób oktanához. (A „Gyógyászat“ 1864-iki 28. és 29. sz.)

2) Bujavegy vagy idegkór-e az adott kóreset? („Gyógyászat“ 1864. 40—45. sz.)

3) A görcsök méhszenviék, vagy nyavalyatörésiek-e? („Gyógyászat“ 1865. 1. sz.)

4) Azonos-e a lüzgerj a növénykorhadás terményeivel? („Gyógyászat“ 1865. 10. sz.)

5) A villam saját áramával, avagy indítóinak fémével gyógyít-e? („Gyógyászat“ 1865. 40. sz.)

6) A szívzsírhadásnak szívburoklobbal és Bright-vesekórral szövődött esete. „Gyógyászat“ 1865. 41. sz.)

7) Balassa tanár döntő szavazata s a lázvegy. (Gyógyászat, 1866. 3—13. sz.)

8) A pestvárosi közös kórházban levő bujakór-osztály felőli tudósítás. (Gyógyászat“ 1866. 14. sz.)

9) A tüdőtályog egy esete. („Gyógyászat“ 1866. 32. sz.)

10) A keleti hányszékelés gyógyításához. („Gyógyászat“ 1866. 38., 39. sz.)

11) Az emberbőr élettani és kórtani tekintetben. (Gyógyászat“ 1866. 49. sz.)

12) A járványos koponya-gerinczi agyhártyalob. („Gyógyászat“ 1867. 1., 2., 3., 4. és 52. sz.)

13. Adatok a természet orvosi czélszerűségéhez, vagyis : minden vidék megtermi az otthonos betegségek gyógyszerét. („Gyógyászat“ 1867. 30—37. sz.)

14) Az alapi agyhártyalob és heveny szemcsés gümösödés egy esete. („Gyógyászat“ 1868. 30. sz.)

15) A budapesti kir. orvosegyletben értekezett a *pikkelyes izzag* (ekzema ptoriasiforme) *bujasenyvi csont-üszkösödés* (nekrosis syphilitica) és *elephantiasis Arabum* bemutatott kór-eseteiről.

16) Szerkeszti a „Gyógyászat“ című szakközlöny 8-dik évfolyamát.

RÓZSAY JÓZSEF.

Adatok a hagymáz oktanához. (M. t. akadémiai Értekezések a természettudományi osztály köréből IX. sz. 1868.)

Az 1866-iki Cholera járvány a St. Rochusi főkkórházban Pesten (tizenöt statistikai táblás kimutatással és Pest városa térképével. Pest, Emich Gusztáv 1868.)

Az 1864/5-ki és az 1867-ki hagymáz, és az 1867-ki himlő-járvány a pestvárosi közkórház első főkkórházában (nyolcz táblás kimutatással és egy talajvízmérő-rajzzal.) Pest, Emich Gusztáv.

Szerkesztés :

A magyar orvosok és természetvizsgálók 1867-ki augusztus 12—17. Rimaszombatban tartott XII. nagygyűlésének történeti vázlata és munkálatai. (Pest, Emich Gusztáv.)

SCHWARCZ GYULA.

Nyomtatásban megjelentek :

Közművelődési vezércikkék a Bobory Károly által szerkesztett „Új Korszak“-ban.

„A kelet-európai irodalmak könyvészeti ismertetése, mint nemzetközi szükséglet.“ (A Kubinyi L. által szerkesztett „Dora d'Istria“ albumba.

Kéziratban folytatta :

1) a föld belső melege, 2) a rétegsorozat kövületeinek kortani elkövetkezése és földirati elterjedése, úgy szintén 3) az ember-
ásatok körüli tanulmányait.

Megírta angolul a földtan előtörténetét a középkorban.
(„Prehistory of Geology during the Middle ages.“)

Buvárolta Cinesias athénei dithyrambköltő és rendörkém életét és fenmaradt töredékeit.

Összeállította az eddig fölmért asteroidok valódi átmérőinek sorozatát.

Befejezte „Lampsacus Strato“ című művét.

Megválasztott levelező tag.

BATIZFALVY SÁMUEL.

1. „Utasítás madarak, emlősök, hüllők és halak fentartására.“ Ábrákkal. Pest, 1853.

2. „Növénytár“, a növény-gyűjtés és osztályozás egyszerű módja. Fametszetekkel. Pest, 1853.

3. „Házi gyógytestgyakorlat“, 45 ábrával. Pest, 1857.

4. „Gyakorlati testgyógyászat“ (Orthopaedia) 407 lap, 88 ábrával. Kiadta Emich Gusztáv. 1867.

Az orvosi szaklapokban megindulásuk óta évről évre több szaktudományos cikke jelent meg.

A magyar orvosok és természetvizsgálók nagygyűléseinek „Évkönyv“-eiben 1863-tól kezdve rendszeresen minden évfolyamban megjelent egy-két, sőt több értekezése is.

A magyar orvosok és természetvizsgálók XII-dik Rimaszombatban tartott nagygyűlésének „Évkönyv“-ét 1868-ban Rózsayval egyetemben szerkesztette.

A
MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

által 1862. octóber óta közrebocsátott

NYOMTATVÁNYOK LAJSTROMA.

A Magyar Tudományos Akadémia Évkönyvei. *Tizedik kötet.* X-dik darab : A Magyar Tudományos Akadémia 1863. jan. 17-én tartott ünnepélyes közülésének hivatalos tárgyai. Pest, 1863. 42 l. 4-edr. XI. darab : Emlékbeszéd id. Székelyi Mailáth György ig. tag felett, Lonovics József t. tagtól. Pest, 1863. 19 l. 4-edr. XII. darab : Emlékbeszéd Fallmerayer Fülöp külső lev. tag felett, Trefort Ágoston lev. tagtól. Pest, 1863. 10 l. 4-edr. XIII-dik darab : A középkori szobrászat Magyarországon, Ipolyi Arnold r. tagtól. Pest, 1863. 80 l. 4-edr. XIV-dik darab : A temesi bánság földje, gazdasági és műipari tekintetben, Nendtvich Károly r. tagtól. Pest, 1863. 17 l. 4-edr. *Tizenegyedik kötet.* I-ső darab : A vegyelemek paránysúlyáról, Than Károly l. tagtól. 12 l. 4-edr. II-dik darab : Adalékok Éjszaknyugoti Dácia föld- és helyiratához, Torma Károly l. tagtól. 3 tábl. Pest, 1864. 40 l. 4-edr. III-dik darab : „A középkori magyar festészet emlékeiből,” Ipolyi Arnold r. tagtól. Pest, 1864. 19 l. 4-edr. IV-ik darab : Jellemző adatok Magyarország Faunájához, Frivaldszky Imre r. tagtól. Képtáblákkal. Pest, 1866. 274 l. 4-edr. V-ik darab : A Magyar Tudományos Akadémia 1865. dec. 11-én tartott ünnepélyes közülésének hivatalos tárgyai. Pest, 1866. 70 l. 4-edr. VI. darab : A képző-műtétek (Operationes plasticae),

Balassa János t. tagtól. Pest, 1867. 46 l. 4-edr. 18 kömetszettel. VII-ik darab : Néhai Gróf Dessewffy Emil akadémiai elnök emlékezete, elnök Bárá Eötvös Józseftől és Szász Károly lev. tagtól. Pest, 1867. 22 l. 4-edr. VIII-dik darab : A M. Tudományos Akadémia 1867. jan. 31-dikén tartott ünnepélyes közülésének hivatalos tárgyai. Pest, 1867. 62 l. 4-edr. IX-dik darab : A Magyar Tudományos Akadémia 1868. martius 21-kén tartott ünnepélyes közülésének hivatalos tárgyai. Pest, 1868. 61 l. 4-edr. XI-dik darab : Lonovics József érsek, magyar akadémiai igazgató és tiszteleti tag emlékezete, Ipolyi Árnold r. tagtól. Pest, 1868. 68 l. 4-edr. *Tizenkettedik kötet.* I-ső darab. *Reguly hagyományai.* Kiadta Hunfalvy Pál. I. rész : „A Vogul föld és népe.“ Pest, 1864. VI. és 364 l. 4-edr.

A Magyar Tudományos Akadémia Jegyzőkönyvei. 1863.

A M. Tud. Akadémia rendeletéből közzé teszi Csengery Antal akad. jegyző. *Első kötet.* Pest, 1863. 171 l. 8-adr. *Második kötet.* Pest, 1864. 164 l. 8-adr. *Harmadik kötet.* Pest, 1865. 207 l. 8-adr. *Negyedik kötet.* Pest, 1866. 153 l. 8-adr.

Magyar Tudományos Akadémiai Almanach csillagászati és közönséges naptárral MDCCCLXIII-ra. Pest, 1862. VI és 328 l. 8-adr. MDCCCLXIV-re, Pest, 1863. 302 l. 8-adr. MDCCCLXV-re. Pest, 1864. 288 l. 8-adr. MDCCCLXVI-ra. Pest, 1865. 254 l. 8-adr. MDCCCLXVII-re. Pest, 1866. 333 l. 8-adr. MDCCCLXVIII-ra. Pest, 1867. 277 l. 8-adr.

Magyar Akadémiai Értesítő 1859-ről. Nyelv- s Széptudományi, Philosophiai, Történeti- és Törvénytudományi osztályok. Az Akadémia rendeletéből kiadta Toldy Ferencz titkok. Harmadik kötet. Pest, 1859. (1863.) 272 l. 8-adr.

Magyar Akadémiai Értesítő. (Új folyam.)

a) *A Nyelv- és Széptudományi Osztály Közlönye.* Az Akadémia rendeletéből szerkeszti Toldy Ferencz, r. t. II. kötet. Pest, 1863. 449 l. 8-adr. III-dik kötet. Pest, 1865. 425 l. 8-adr.

b) *A Philosophiai, Törvény- és Történettudományi Osztályok Közlönye.* Az Akadémia rendeletéből szerkeszti Csengery Antal akad. jegyző. III-dik kötet. Pest, 1863. 460 l. 8-adr. IV-ik kötet. Pest, 1864. 434 l. 8-adr. V. köt. Pest, 1865. 436 l. 8-adrét.

c) *A Matematikai és Természettudományi Osztályok Közlönye.* Az Akadémia rendeletéből szerkeszti Györy Sándor r. tag. III-dik kötet. Pest, 1864. 384 l. 8-adr. IV-dik kötet. Pest, 1864. 387 l. 8-adr. V. kötet. Pest, 1865. 389 l. 8-adr. VI. köt. Pest, 1866. 397 l. 8-adr.

A Magyar Tudományos Akadémia Értesítője. Első évfolyam 1867. 1—273 l. 8-adr. — Második évfolyam 1868. 1—338 l. 8-adr.

Értekezések. *A nyelv- és széptudományi osztály köréből* I. II. számok. *A philosophiai osztály köréből* I—IX. számok. *A törvénytudományi osztály köréből* I—VI. számok. *A történettudományi osztály köréből* I—VII. számok. *A matematikai osztály köréből* I. II. III. számok. *A természettudományi osztály köréből* I—XIII. számok. Pest, 1867. 1868. 8-adr.

Nyelvtudományi Közlemények. Kiadja a M. Tud. Akadémia Nyelvtudományi Bizottsága. Szerkeszti Hunfalvy Pál. I. kötet. Pest, 1863. 476 l. 8-adr. II-dik kötet. Pest, 1863. 478 l. 8-adr. III-dik kötet. Pest, 1864. 480 l. 8-adr. IV. köt. Pest, 1865. 480 l. 8-adr. V. köt. Pest, 1866. 480 l. 8-adr. VI. köt. Pest, 1867. 480 l. 8-adr. VII. köt. 1. füz. Pest 1868. 1—160 l. 8-adr.

Archaeologiai Közlemények. A hazai műemlékek ismeretének előmozdítására kiadja a M. Tud. Akadémia Archaeologiai Bizottsága. *Harmadik kötet.* Pest, 1863. 179 l. 4-edr. Képtáblákkal és fametszetekkel. *Negyedik kötet.* Pest, 1864. 177 és IV l. 4-edr. *Ötödik kötet.* Pest, 1865. 154 l. 4-edr. Réztáblákkal és fametszvényekkel. *Hatodik kötet.* Pest, 1866. 213 és XXV l. 4-edr. Képtáblával és fametszetekkel. *Hetedik kötet.* Pest, 1867. 232 l. 4-edr. Képtáblákkal.

Statistikai Közlemények. A hazai állapotok ismeretének előmozdítására kiadja a M. Tud. Akadémia Statistikai Bizottmánya. Szerkeszti H u n f a l v y J á n o s. *Negyedik kötet.* Pest, 1863. 319 l. 8-adr. *Ötödik kötet.* Pest, 1863. 318 l. 8-adr. *Hatodik kötet.* Pest, 1864. 319 l. 8-adr.

Statistikai és Nemzetgazdasági Közlemények. A hazai állapotok ismeretének előmozdítására kiadja a Magyar Tudományos Akadémia Statistikai Bizottsága. I. kötet. Pest, 1865. IV és 334 l. 8-adr. Egy térképpel. II. kötet. Pest, 1866. 320 l. 8-adr. III. kötet. Pest, 1867. 311 l. 8-adr. Egy térképpel. IV. kötet. Pest, 1867. 255 l. 8-adr. Két térképpel és hat táblával. V. kötet. 1. füzet. Pest, 1868. 160 l. 8-adr.

Mathematikai és Természettudományi Közlemények, vonatkozólag a hazai viszonyokra. Szerkeszti S z a b ó J ó z s e f. II. kötet. Pest, 1863. 240 l. 8-adr. III. kötet. Pest, 1865. XXVI és 444 l. 8-adr. Több táblával. IV. kötet. Pest, 1866. XIV. és 511 l. 8-adr. Táblákkal és egy térképpel. V. kötet. Pest, 1867. 1—360 l. 8-adr. Képtáblákkal.

Magyar Történelmi Emlékek (Monumenta Historiae Hungarica.) Kiadja a M. Tud. Akadémia Történelmi Bizottsága. **Második Osztály. Irók.** *Hetedik kötet.* Gr. Illésházy István nádor följegyzései 1592—1603., és Hidvégi Mikó Ferencz historiája 1594—1603. Bíró Sámuel folytatásával. Közli K a z i n c z y G á b o r. Pest, 1863. XI. és 331 l. 8-adr. — *Nyolczadik kötet.* Rozsnyay Dávid történeti maradványai. Kiadta S z i l á g y i S á n d o r. Pest, 1867. 1—463 l. 8-adr. *Kilenczedik kötet.* Verancsics Antal m. k. helytartó, esztergami érsek Összes Munkái. Közli S z a l a y L á s z l ó m. akad. r. tag. VI. köt. Vegyes Levelek. Pest, 1860. VI és 368 l. 8-adr. — *Tizedik kötet.* Verancsics Antal Összes Munkái. Közli S z a l a y L á s z l ó m. akad. r. t. VII. köt. Vegyes Levelek. Pest, 1865. VII és 369 l. 8-adr. — *Tizenegyedik kötet.* Altorjai B. Apó Péter munkái. Közli K a z i n c z y G á b o r. Pest, 1863. IX és 484 l. 8-adr. — *Tizenkettedik kötet.* Brutus János Mihály magyar kir. történetíró Magyar Historiája 1490—1552. Közli T o l d y F e-

r e n c z. I. kötet. Pest, 1863. CIX és 461 l. 8-adr. *Tizenharmadik kötet.* Brutus János Mihály Magyar Historiája. Közli T o l d y F e r e n c z. Pest, 1867. I—X. és 1—495 l. 8-adr. *Tizenötödik kötet.* Késmárky Tököly Imre naplója 1693—1694. évekből. Az eredeti kéziratból közli N a g y I v á n a m. akad. l. tagja. Pest, 1863. VIII és 701 l. 8-adr. — *Tizenhatodik kötet.* Ghymeszi Forgách Ferencz Magyar Historiája. Közli M a j e r F i d é l. Pest. 1866. LXXXVIII és 555 l. 8-adr. — *Tizenhetedik kötet.* Baronyai Decsi János Magyar Historiája. Közli T o l d y F e r e n c z m. akad. r. t. Pest, 1866. LXXI és 328 l. 8-adr. — *Tizennyolczadik kötet.* Késmárki Tököly Imre Naplója 1676—1678. évekből. Közli T o r m a K á r o l y. Pest, 1866. I—XII. és 1—199 l. 8-adr. — *Tizenkilenczedik kötet.* Verancsics Antal Összes Munkái. Levelek. Közlik S z a l a y L á s z l ó és W e n z e l G u s z t á v. Pest, 1868. I—XIV. és 1—399 l. 8-adr. — *Huszonharmadik kötet.* I., II-dik fél. Késmárki Tököly Imre és némely főbb híveinek Naplói és emlékezetes írásai 1686—1705. évekből. Közli T h a l y K á l m á n. Pest, 1868. I—XXXII. és 1—784 l. 8-adr. **Első Osztály. Okmánytárak.** *Tizedik kötet.* Árpádkori Új Okmánytár. Közli W e n z e l G u s z t á v. Pest, 1864. 336 l. 8-adr. — *Tizenegyedik kötet.* Árpádkori Új Okmánytár. Közli W e n z e l G u s z t á v. Pest, 1867. I—XXXVI. és 1—578 lap. 8-adr.

Török-magyarkori történelmi emlékek. Kiadja a M. T. Akadémia Történelmi bizottsága. Első osztály. Okmánytár a hódoltság történetéhez Magyarországon. Nagy-Körös, Czegléd, Dömsöd, Szeged, Halas levéltáraiból. Összegyűjték Szilády Áron és Szilágyi Sándor. Pest, 1863. I. k. XXX és 458 l. 8-adr. II. k. 480 l. 8-adr.

Magyar Történelmi Tár. Kiadja a M. T. Akadémia Történelmi Bizottsága. *Tizenegyedik kötet.* Pest, 1862. VIII és 340 l. 8-adr. *Tizenkettedik kötet.* Pest, 1863. VIII. és 292 l. 8-adr. *Tizenharmadik kötet.* Pest, 1867. 1—252 l. 8-adr.

A Magyar Nyelv Szótára. A Magyar Tudományos Akadémia megbízásából készítették Czuczor Gergely és Fogarasi János, m. t. akad. r. tagok. *Első kötet.* 5-dik füzet.

Pest, 1862. 1281—1326 és 1—164 l. N8-adr. *Második kötet*. Pest, 1862—64. 1—1774. l. N8-adr. *Harmadik kötet*. Pest, 1864—65. 1—1584 l. N8-adr. *Negyedik kötet*. Pest, 1866—67. 1—1312 l. N8-adr. *Ötödik kötet*. 1 füzet. Pest, 1868. 1—320 l. N8-adr.

A Magyar Birodalom Természeti viszonyainak Leírása.

A M. T. Akadémia megbízásából készítette Hunfalvy János, a M. T. Akadémia lev. s a magyar Természettudományi Társulat r. tagja. I. kötet. Pest, 1863. VI és 539 l. 8-adr. II. kötet. Pest, 1864. 689 l. 8-adr.

A Hunyadiak Kora Magyarországon. Írta gr. Teleki

József. Hatodik k. I. rész. Pest, 1863. I—V és 1—320 l. 8-adr.

A Stratégia Elvei. Károly főherczeg után Kiss Károly.

II-dik és III-dik kötet. Pest, 1863. 265 és 280 l. 8-adr.

A Magyar Tudományos Akadémia Munkálódásairól és Pénztára mibenlétéről 1863-ban Jelentése az Igazgató Tanácsnak. Pest, 1864. 26 l. 8-adr. — 1865-ben 24 l. 8-adr. — 1866-ban 20 l. 8-adr. — 1867-ben 20 l. 8-adr.

A Magyar Tudományos Akadémia által kiadott Nyomtatványok Lajstroma. Kapható Pesten, Eggenberger Ferdinánd magyar akadémiai és minden hiteles hazai könyvárusnál. Pest, 1862. 27 lap.

Petőnyi S. János hátrahagyott munkái. Szerkeszti Kubinyi Ferencz. I. füzet. 4 képtábl. Pest, 1864. 130 l. 8-adr.

Leirati Mértan. I. rész. A Vetülettan. Írta Vész János Ármín. I. Fél. Pest, 1865. 175 l. 22 kömetszetű táblával.

Euklides Elemei. Fordította Brassai Sámuel, m. t. akadémiai r. tag. Pest, 1865. XIV és 635 l. 8-adr.

A Régi magyar Nyelvészek Erdősitől Tsétsliig (Corpus Grammaticorum Linguae Hungaricae Veterum). A M. Tud.

Akadémia megbízásából kiadta Toldy Ferencz M. Akad. r. t. Pest, 1866. XVIII és 717 l. 8-adr.

Fejér György Magyarországi Okmánytárának betürendi Tárgymutatója (*Index Codicis Diplomatici Hungariae per Georgium Fejér editi.*) A M. T. Akadémia megbízásából készítette Czínár Mór, a M. T. Akadémia l. tagja. Pest, 1866. XVI. és 549 l. 8-adr.

Légiüneti észleletek Kiadja a M. T. Akadémia Matematikai és Természettudományi Bizottsága. Szerkeszti Kruspér István. Pest, 1866. 225 l. 4-edr.

Felsőbb Menyiségtn. Írta Petzval Ottó. *Első rész.* Külzeléki hánylat, alkalmazásával együtt. Pest, 1867. 381 l. 8-adr. *Második rész.* Egészleti hánylat, alkalmazásával együtt. Pest, 1868. 503 l. 8-adr.

A Magyar Tudományos Akadémia Alapszabályainak tervezete. Bizottsági munkálat. Pest, 1868. 1—10 l. 8-adr.

A Magyar Tudományos Akadémia Személyzete. Január 1-jén 1868. Pest, 1868. 1—8 l. 8-adr.

Apáczai Csere János bölcészeti dolgozatai. A M. T. Akadémia rendeletéből szerkesztette Horváth Cyrill tiszt. tag. Pest, 1867. 1—159 l. 8-adr.

A MAGYAR TUD. AKADÉMIA HALOTTJAI

1830–1868.

1830.

1. Kisfaludy Károly, rt. † nov. 21.

1831.

2. Köteles Sámuel, rt. † máj. 17.
3. Kazinczy Ferencz, rt. † aug. 22.
4. Tittel Pál, rt. † aug. 26.
5. Gr. Teleki Ferencz, tt. † dec. 16.

1832.

6. Kresznerics Ferencz, tt. † jan. 18.
7. Imre János, rt. † máj. 12.
8. B. Zach Ferencz, külf. lt. † sept. 3.

1833.

9. Simai Kristóf, lt. † jul. 14.
10. Görög Demeter, tt. † sept. 7.

1834.

11. Kovács János, tt. † apr. 12.
12. B. Berzeviczy Vincze, tt. † apr. 15.
13. Végh István, ig. t. † sept. 30.

1835.

14. Horváth János, tt. † jan. 16.
15. Horváth Elek, lt. † jan. 20.
16. B. Humboldt Vilmos, külf. lt. † apr. 8.

17. Forgó György, lt. † jul. 17.
18. Georch Illés, tt. † jul. 31.
19. Klaproth Gyula, külf. lt. † aug. 27.
20. Gr. Kornis Mihály, ig. t. † nov. 27.

1836.

21. B. Férussac Endre, külf. lt. † jan. 21.
22. Ercsey Dániel, lt. † febr. 23.
23. Berzsenyi Dániel, rt. † febr. 24.
24. Petrovics Fridrik, rt. † apr. 12.

1838.

25. Gelei József, lt. † mart. 1.
26. Schuster János, rt. † máj. 19.
27. Perger János, rt. † máj. 25.
28. B. Szepessy Ignác, tt. † jul. 16.
29. Gr. Illésházy István, ig. t. † jul. 30.
30. Kölcsey Ferencz, rt. † aug. 24.
31. Nyíry István, rt. † aug. 27.

1839.

32. B. Prónay Sándor, ig. t. † febr. 5.
33. Horvát Endre, rt. † mart. 7.
34. Gorove László, lt. † mart. 11.
35. Angyalffy Mátyás, lt. † mart. 17.
36. Guzmics Izidór, tt. † sept. 1.
37. Buczy Emíl, lt. † oct. 28.
38. Fessler Ignác, külf. lt. † dec. 15.
39. Tanárky Sándor, rt. † dec. 29.

1840.

40. Gombos Imre, tt. † jan. 12.
41. Thaisz András, lt. † jul. 9.
42. Márton József, lt. † jul. 26.
43. Baricz György, lt. † dec. 27.

1841.

44. Csató Pál, lt. † febr. 15.
45. Hoffner József, lt. † febr. 16.
46. Péchy Imre, ig. t. † apr. 30.
47. Kossovich Károly, rt. † jan. 19.
48. Budai Ézsaiás, tt. † jul. 14.
49. Magda Pál, lt. † jul. 23.

1842.

50. Farkas (Bölöni) Sándor, lt. † febr. 2.
51. Gr. Dessewffy Aurél, lt. † febr. 9.
52. Kassai József, lt. † mart. 15.
53. Vass László, tt. † mart. 24.
54. Csoma (Kőrösi) Sándor, lt. † apr. 11.
55. Kolosváry Sándor, ig. s tt. † dec. 7.

1843.

56. Gr. Dessewffy József, ig. és tt. † máj. 1.
57. B. Lakos János, tt. † jun. 27.

1844.

58. Hegedűs Sámuel, lt. † apr. 29.
59. B. Mednyánszky Alajos, ig. s tt. † jun. 17.
60. Tessedik Ferencz, lt. † jan. 17.
61. Gegő Elek, lt. † oct. 9.
62. Kisfaludy Sándor, tt. † oct. 28.
63. Filinger Leopold, lt. † dec. 6.

1845.

64. Bacsányi János, lt. † máj. 12.
65. Döme Károly, tt. † máj. 22.
66. Hoblik Márton, lt. † máj. 26.
67. Gévay Antal, lt. † jun. 9.
68. Horváth Zsigmond, lt. † oct. 17.

1846.

69. Gr. Csáky Károly, ig. t.
70. Vajda Péter, lt. † febr. 10.
71. Kis János, rt. † febr. 19.
72. Vásárhelyi Pál, rt. † apr. 8.
73. Jankowich Miklós, tt. † apr. 18.
74. Sárvári Pál, lt. † dec. 19.
75. Duponceau Péter, külf. lt.

1847.

76. JÓZSEF FÖHG. NÁDOR, PÁRTFOGÓ, † jan. 13.
77. Klauzal Imre, lt. † mart. 5.
78. Fülep József, lt. † jul. 17.
79. Csécsi Imre, lt. † jul. 23.
80. Kopácsy József, tt. † sept. 18.
81. Kiss Pál, tt. † oct. 31.
82. Schedius Lajos, ig. s tt. † nov. 12.
83. Pyrker László, tt. † dec. 2.

1848.

84. Szegedi Ferencz, ig. t. † máj. 21.
85. Gyurikovics György, lt. † jan. 25.
86. Kovács Mihály, lt.
87. Szalay Imre, tt. † sept. 17.

1849.

88. Mezzofanti József, külf. lt. † mart. 14.
89. Bárány Ágoston, lt. † apr. 11.
90. Stáhly Ignác, tt. † apr. 28.
91. Péczely József, rt. † máj.
92. Gr. Somssich Pongrácz, ig. t. † aug. 26.
93. Hanák János, lt. † sept. 2.
94. B. Perényi Zsigmond, ig. t. † oct. 24.
95. Degérando Ágost, külf. lt. † dec. 8.
96. Dohovics Vazul, lt. † dec. 13.
97. Viola József, lt.

98. Ragályi Tamás, tt.

99. B. Wesselényi Miklós, ig. t. † apr. 21.

1850.

100. Antal Mihály, lt. † jun. 20.

101. Horváth József, rt.

102. Sztrokay Antal, rt. † jul. 9.

103. Kerekes Ferencz, lt. † jul. 29.

104. Beudant Ferencz Szulpicz, külf. lt. † dec. 10.

1851.

105. Horváth Lázár, lt. † febr. 5.

106. Bresztyenszky Adalbert, lt. † febr. 15.

107. Döbrentei Gábor, rt. † mart. 28.

108. Gr. Nádasdy Ferencz, ig. t. † jul. 22.

109. Fraehn Keresztély Márton, külf. lt. † aug. 16.

1852.

110. Lassu István, lt. † jan. 19.

111. Gr. Cziráky Antal, ig. t. † febr. 22.

112. Széchy Ágoston, lt. † mart. 6.

113. Méhes Sámuel, lt. † mart. 29.

114. Beszédes József, lt. † jul. 21.

115. Helmeczy Mihály, szavazatos pénztárnok, † dec. 1.

116. Jászay Pál, rt. † dec. 29.

1853.

117. Kiss Bálint, lt. † mart. 25.

118. Hetényi János, rt. † jul. 26.

119. Szász Károly, rt. † oct. 21.

120. Garay János, lt. † nov. 5.

121. Kriebel János, külf. lt.

1854.

122. Nagy Ignác, lt. † mart. 19.

123. Gr. Keglevich Gábor, ig. t. † jun. 14.

124. Schelling Frigyes Ágoston, külf. lt. † aug. 20.

125. Czeh János, rt. † nov. 1.

1855.

126. Gr. TELEKI JÓZSEF, ELNÖK, † febr. 16.

127. Gauss Károly Frigyes, külf. lt. † febr. 23.

128. Repiczky János, lt. † mart. 25.

129. Gr. Vay Ábrahám, ig. t. † mart. 3.

130. Schueler Gusztáv, külf. lt. † jul. 13.

131. Somossy János, lt. † aug. 21.

132. Vecsey József, lt. † sept. 11.

133. Gr. Kemény József, tt. † sept. 12.

134. Petényi Salamon, lt. † oct. 5.

135. Deáki Fülöp Sámuel, lt. † oct. 21.

136. Vörösmarty Mihály, rt. † nov. 19.

137. Jerney János, rt. † dec. 24.

1856.

138. Ferenczy István, lt. † jul. 4.

139. Bólyai Farkas, lt. † nov. 20.

140. B. Hammer-Purgstall József, külf. lt. † nov. 23.

141. Szlemenics Pál, rt. † dec. 26.

1857.

142. Heckel Jakab, külf. lt. † jan. 3.

143. Szenvey József, lt. † jan. 22.

144. Nagy Pál, ig. t. † mart. 26.

145. Balásházy János, rt. † nov. 19.

1858.

146. Ürményi Ferencz, ig. t. † febr. 12.

147. Bajza József, rt. † mart. 3.

148. Schoepf Ágost, lt. † mart. 12.

149. Fabriczy Sámuel, lt. † mart.

150. Bártfay László, lt. † máj. 12.

151. Szontagh Gusztáv, rt. † jun. 7.

- 152. Bene Ferencz, tt. † jul. 2.
- 153. Császár Ferencz, tt. † aug. 17.
- 154. Tunyogi Csapó József, lt. † aug. 17.
- 155. Reguly Antal, lt. † aug. 28.
- 156. Mészáros Lázár, lt. † nov. 6.
- 157. Csorba József, lt. † nov. 23.
- 158. Chmel József, külf. lt. † nov. 28.
- 159. Bright Richárd, külf. lt. † dec. 15.

1859.

- 160. Tocqueville Elek, külf. lt. † apr. 17.
- 161. B. Humboldt Sándor, külf. lt. † máj. 24.
- 162. Kiss Ferencz, lt. † jul. 25.
- 163. Gáthy István, lt. † sept. 24.
- 164. Ritter Károly, külf. lt. † sept. 29.
- 165. Szilasy János, tt. † nov. 4.
- 166. Lord Macaulay Tamás, külf. lt. † dec. 30.

1860.

- 167. Szenczy Imre, lt. † febr. 2.
- 168. Gr. SZÉCHENYI ISTVÁN, ig. és tt. † apr. 8.
- 169. Markó Károly, lt. † jan. 19.

1861.

- 170. Kállay Ferencz, rt. † jan. 1.
- 171. Szemere Pál, rt. † mart. 14.
- 172. Vachott Sándor, lt. † apr. 9.
- 173. Fallmerayer J. Fülöp, külf. lt. † apr. 26.
- 174. Gr. Teleki László, tt. † máj. 8.
- 175. Márkfi Sámuel, lt. † jun. 2.
- 176. Tasner Antal, lt. † aug. 25.
- 177. Ötvös Ágoston, lt. † oct. 25.
- 178. Savigny Károly Frigyes, külf. lt. † oct. 25.
- 179. Geoffroy-Saint-Hilaire Izidór, külf. lt. † nov. 10.

1862.

- 180. Mailáth György, ig. t. † apr. 11.
- 181. Gr. Reviczky Ádám, ig. t. † apr. 21.

182. Vághy Ferencz, ig. t. † apr. 22.

183. Egyed Antal, lt. † aug. 27.

184. Tóth Sándor, lt. † nov. 22.

1863.

185. Chlumecky Péter, külf. lt. † mart. 29.

186. Béély Fidél, lt. † jun. 30.

187. Grimm Jakab külf. lt. † sept. 20.

188. Waltherr László, lt. † oct. 23.

189. Sauer Ignác, lt. † nov. 20.

190. Láng Adolf, lt. † nov. 23.

1864.

191. Kazinczy Gábor, lt. † apr. 18.

192. Récsi Emil, lt. † jun. 1.

193. Szalay László, rt. † jul. 17.

194. Fáy András, ig. t. † jul. 26.

195. Kúthy Lajos, lt. † aug. 27.

196. Madách Imre, lt. † oct. 5.

197. Rafn Keresztély, külf. lt. † oct. 20.

198. Magyar László, lt. † nov. 9.

1865.

199. B. Jósika Miklós, ig. és tt. † febr. 27.

200. Torkos Sándor, lt. † jul. 5.

201. Bugát Pál, rt. † jul. 9.

202. Baumgartner András, külf. lt. † jul. 30.

203. Bartal György, ig. és tt. † sept. 20.

204. Mészáros Imre, lt. † sept. 25.

1866.

205. Gr. DESSEWFFY EMIL, ELNÖK, † jan. 10.

206. Kiss Károly, rt. † febr. 17.

207. Gaal József, lt. † febr. 28.

208. Hg. Esterházy Pál, ig. t. † máj. 21.

209. Zsarnay Lajos, lt. † jun. 13.

- 210. Zádor György, rt. † aug. 17.
- 211. Czuczor Gergely, rt. † sept. 9.
- 212. Scitovszky János hg. primás, ig. t. † oct. 19.
- 213. Palugyai Imre, lt. † dec. 7.

1867.

- 214. Csányi Dániel, lt. † jan. 20.
- 215. Pákh Albert, lt. † febr. 10.
- 216. ISTVÁN FŐHERCZEG volt NÁDOR s PÁRTFÓGÓ, † febr. 19.
- 217. Lonovics József, ig. és tt. † mart. 13.
- 218. Purgstaller József, rt. † apr. 11.
- 219. B. Prónay Albert, ig. t. † aug. 14.
- 220. Faraday Mihály, külf. lt. † aug. 25.
- 221. Mittermayer Károly, külf. lt. † aug. 29.
- 222. Almási Balogh Pál, rt. † sept. 11.
- 223. Almási Balogh Sámuel, lt. † oct. 15.
- 224. Bopp Ferencz, külf. lt. † oct. 19.
- 225. Dósa Elek, tt. † nov. 19.
- 226. Flourens Péter, külf. lt. † dec. 5.
- 227. Bérczy Károly, lt. † dec. 11.
- 228. Poncelet János, külf. lt. † dec. 22.
- 229. Szinováczy György, lt. † dec. 25.

1868.

- 230. Erdélyi János, rt. † jan. 23.
- 231. Nagy Károly, rt. † mart. 2.
- 232. Ráth Károly, lt. † apr. 12.
- 233. Tompa Mihály, lt. † jul. 30.
- 234. Hörnes Móricz, külf. lt. † nov. 4.
- 235. Balassa János, tt. † dec. 9.

AZ AKADÉMIA TAGJAI FÖLDIRATI RENDBEN.

1. MAGYARORSZÁG.

Csongrád megye.

Szalai István lt. *Szentesen.*

Abauj megye.

Korponay János lt. *Kassán.*

Esztergom megye.

Knauz Nándor lt. *Esztergomban.*
Simor János hg primás ig. t. *Esztergomban.*

Arad megye.

Fábián Gábor rt. *Aradon és Kur-
ticson.*

Somogyi Károly lt. *Esztergomban.*

Kéry Imre lt. *Boros-Sebesen.*

Fehér megye.

Gr. Cziráky János ig. t. *Lovas-
Berényben.*

Bars megye.

Botka Tivadar lt. *Kis-Vezeké-
nyen.*

Pauer János lt. *Székes-Fehérvárt.*
Rosti Pál lt. *Pálhalmán, u. p.
Duna-Pentele.*

Bihar megye.

Hoványi Ferencz tt. *N.-Váradon.*
Imre Sándor lt. *Debreczenben.*
Kallós Lajos lt. *Debreczenben.*
Révész Imre lt. *Debreczenben.*
Török József rt. *Debreczenben.*
Wargha István lt. *N.-Váradon.*

Schvarcz Gyula lt. *Székes-Fe-
hérvárt.*
Szögyény László ig. t. *Csórón.*

Győr megye.

Czinár Mór lt. *Pannonhalmán, u.
p. Győr-Sz.-Márton.*
Deáky Zsigmond tt. *Győrött.*
Fábián István lt. *Győrött.*
Hollósy Jusztinián lt. *Pannon-
halmán, u. p. Győr-Sz.-Márton.*

Borsod megye.

Lévay József lt. *Miskolczon.*

Kovács Pál lt. *Győrött.*

Heves megye.

Bartakovics Adalbert ig. t. *Egerben.*

Danielik János tt. *Egerben.*

Ipolyi Árnold rt. *Egerben.*

Szvorényi József lt. *Egerben.*

Tárkányi Béla József lt. *Egerben.*

Udvardy Cherna János lt. *Egerben.*

Hont megye.

B. Mednyánszky Dénes, lt. *Selmeczbányán.*

Pettkó János lt. *Selmeczbányán.*

Kis-Kunság.

Szilády Áron lt. *Halason.*

Krassó megye.

Asbóth Lajos lt. *Lugoson.*

Máramaros megye.

Szilágyi István lt. *M.-Szigeten.*

Nógrád megye.

Fabó András lt. *Agárdon.*

Kacsokovics Lajos lt. *Balassagyarmaton.*

Szabó István lt. *Kazáron.*

Nyitra megye.

Nagy József lt. *Nyitrán.*

Pest megye.

Buda.

Divald Adolf lt.

Entz Ferencz lt.

Fest Vilmos rt.

Hollán Ernő rt.

Hunfalvy János rt.

Jakab István lt.

Kautz Gyula lt.

Kruspér István lt.

Lónyay Menyhért alelnök.

Lutter Nándor lt.

Mailáth György ig. t.

Mátyás Flórián lt.

Molnár Aladár lt.

Nendtvich Károly rt.

Peregriny Elek lt.

Podhradczky József rt.

Reitter Ferencz lt.

Schenzl Guidó lt.

Szilágyi Ferencz lt.

Szilágyi Sándor lt.

Szily Kálmán lt.

Sztoczek József rt.

Tanárky Gedeon lt.

Vass József lt.

Weninger Vincze lt.

Pest.

I g a z g a t ó t a g o k .

Deák Ferencz.

B. Eötvös József elnök.

Gr. Károlyi György.

Gr. Károlyi István.

B. Kemény Zsigmond.

Kubinyi Ágoston.

Marczibányi Antal.

Gr. Mikó Imre.

Tiszteletti tagok.

Gorove István.
 Horvát Boldizsár.
 Horváth Cyrill.
 Korizmics László.
 Kubinyi Ferencz.
 Lukács Móricz.
 Pulszky Ferencz.
 Trefort Ágoston.

Rendes tagok.

Arany János.
 Ballagi Mór.
 Csengery Antal.
 Érdy János.
 Fogarasi János.
 Frivaldszky Imre.
 Gebhardt Ferencz.
 Greguss Ágost.
 Györy Sándor.
 Gyulai Pál.
 Hollán Ernő.
 Horváth Mihály.
 Hunfalvy Pál.
 Jedlik Ányos István.
 Jókai Mór.
 Kautz Gyula.
 Konek Sándor.
 Pauler Tivadar.
 Petzval Ottó.
 Pólya József.
 Rónay Jácint.
 Szabó József.
 Toldy Ferencz.
 Tóth Lőrincz.
 Vész János Ármin.
 Wenzel Gusztáv.
 Zsoldos Ignác.

Levelező tagok.

Akin Károly.
 Gr. Andrássy Manó.
 Arányi Lajos.
 Baintner János.
 Balogh Kálmán.
 Barabás Miklós.
 Barna Ferdinánd.
 Batizfalvy Sámuel.
 Benkő Dániel.
 Bertha Sándor.
 Budenz József.
 Corzan-Avendano Gábor.
 Csatskó Imre.
 Dorner József.
 Falk Miksa.
 Fényes Elek.
 Flór Ferencz.
 Frivaldszky János.
 Galgóczy Károly.
 Gönczy Pál.
 Gondol Dániel.
 Greguss Gyula.
 Haberern Jonathán.
 Halász Gejza.
 Hantken Miksa.
 Henszlmann Imre.
 Hoffmann Pál.
 Hunyady Jenő.
 Illés Pál.
 Jendrassik Jenő.
 Joannovics György.
 Kacs Kovics Lajos.
 Karácson Mihály.
 Karvasy Ágost.
 Keleti Károly.
 B. Kemény Gábor.

Kerékgyártó Árpád.
 Kerkapoly Károly.
 Kondor Gusztáv.
 Kovács Gyula.
 Kovács Sebőstény Endre.
 Gr. Kuun Géza.
 Gr. Lázár Kálmán.
 Lenhossék József.
 Margó Tivadar.
 Markusovszky Lajos.
 Martin Lajos.
 Mátray Gábor.
 Morócz István.
 Nagy Iván.
 Nagy Márton.
 Ney Ferencz.
 Ökröss Bálint.
 Pesty Frigyes.
 B. Podmaniczky Frigyes.
 Pompéry János.
 Poor Imre.
 Preysz Móricz.
 B. Prónay Gábor.
 Riedl Szende.
 Rómer Flóris.
 Rózsay József.
 Salamon Ferencz.
 Schirkuher Móritz.
 Somhegyi Ferencz.
 Somogyi Károly.
 Suhayda János.
 Szalay Ágoston.
 Szász Károly.
 Székács József.
 Szepesi Imre.
 Szigligeti Edvárd.
 Szkalnitzky Antal.

Szőnyi Pál.
 Szücs István.
 Télfy Iván.
 Thalý Kálmán.
 Than Károly.
 Tomori Anasztáz.
 Tóth Kálmán.
 Török János.
 Urházy György.
 Vámbéry Ármin.
 Gr. Wass Sámuel.
 Xantus János.
 Zlamál Vilmos.
 Zsigmondy Vilmos.
 Zsivora György.

Balla Károly lt. *Pót-Harasztnán.*
u. p. Monor.
 Gr. Benyovszky Zsigmond lt.
Solton.

Haynald Lajos ig. t. *Kalocsán.*
 Hornyik János lt. *Kecskeméten.*
 B. Sennyey Pál ig. t. *Dukán.*
 Warga János lt. *Nagy-Kőrösön.*

Pozsony megye.
 Gr. Apponyi György ig. t. *Pozsonyban.*
 Lichner Pál lt. *Pozsonyban.*

Sáros megye.
 Chyzer Kornél lt. *Bártfán.*
 Hazslinszky Frigyes lt. *Eperjesen.*
 Vandrák András lt. *Eperjesen.*
Sopron megye.

Árvai Gergely lt. *Csonán.*
 Paúr Iván lt. *Sopronban.*

Szatmár megye.

Lugossy József rt. *Felsőbányán.*

Szepes megye.

Kalkbrenner Károly lt. *Szepes-Olasziban.*

Temes megye.

Ormós Zsigmond lt. *Temesvárott.*

Vas megye.

Bitnicz Lajos lt. *Szombathelyt.*

Nagy János rt. *Szombathelyt.*

Veszprém megye.

Tarczy Lajos rt. *Pápad.*

Udvardy Ignác lt. *Veszprémben.*

Gr. Waldstein Wartenberg János ig. t. *Palotán.*

Zala megye.

Arenstein József lt. *Badacson-Tomajon.*

Udvardy Ignác lt. *Mura-Keresztúron, u. p. Kottori.*

Zemplén megye.

Hegedüs László lt. *S.-Patakon.*

Szemere Miklós lt. *Lasztócson.*

B. Vay Miklós ig. t. *Golopon, u. p. Tálja.*

II. ERDÉLY.

Kolozsvár.

Berde Áron lt.

Brassai Sámuel rt.

Engel József lt.

Finály Henrik lt.

Kriza János lt.

Szabó Károly lt.

Szentkirályi Zsigmond lt.

Herepei Károly lt. *Vizaknán.*

Kovács István lt. *Nagy-Ajtán.*

Mihályi Károly lt. *Nagy-Enyeden.*

Péterfi Károly lt. *M.-Vásárhelyt.*

Gr. Teleki Domokos ig. és tt.

Gernyeszegen, u. p. M.-Vásárhely.

Torma Károly lt. *Dérsen.*

III. HORVÁT- ÉS TÓT-ORSZÁG.

Kukulyevics Iván lt. *Zágrábon.*

IV. AUSZTRIA.

Bécs.

Gr. Andrássy György ig. és tt.

Hg. Batthiány Fülöp ig. t.

Boué Ami k. lt.

Érkövy Adolf lt.

Ettingshausen András k. lt.

Gr. Festetics György ig. t.

Frankenburg Adolf lt.

Haidinger Vilmos k. lt.

Hauer Ferencz k. lt.

Neilreich Ágoston k. lt.

B. Schlechta Ottokár k. lt.

B. Sina Simon ig. t.

Gr. Szécsen Antal ig. t.

Weninger Vincze lt.

V. CSEH- ÉS MORVAORSZÁG.

Dudik Béda k. lt. *Brünnben.*

Palacky Ferencz k. lt. *Prágában.*

VI. SZERBORSZÁG.

Dr. Pančič József lt. *Belgrádon.*

VII. BADEN NAGYHERCZEG-SÉG.

Heidelberg.

Bunsen Róbert Vilmos k. lt.

Rau Károly Henrik k. lt.

Vangerow Adolf k. lt.

Welcker K. Tivadar k. lt.

VIII. WEIMARI NAGYHERCZEGSÉG.

Dr. Czermak Nep. János k. lt.
Jénában.

Schleicher Ágost k. lt. *Jénában.*

IX. SZÁSZ ALTENBURG.

Gabelentz János k. lt. *Poschwitz-ban, Altenburg mellett.*

X. SZÁSZORSZÁG.

Roscher Vilmos k. lt. *Lipcseben.*

XI. BAJORORSZÁG.

Flegler Sándor k. lt. *Nürnbergben.*

B. Liebig Juszt k. lt. *Münchenben.*

XII. HANNOVER.

Benfey Tivadar k. lt. *Göttingában.*

Ewald Henrik k. lt. *Göttingában.*

XIII. POROSZORSZÁG.

Berlin.

Mommsen Tivadar k. lt.

Pertz H. György k. lt.

Ranke F. Lipót k. lt.

Raumer Frigyes k. lt.

Schott Vilmos k. lt.

Grunert J. Ágost k. lt. *Greifswaldban.*

Pott Ágost Frigyes k. lt. *Hálóban.*

Stier Teophil. k. lt. *Colbergben.*

XIV. OLASZORSZÁG.

Cantu Caesar k. lt. *Milanóban.*

Hg. Demidoff Anatol k. lt. *San-Donato-ban.*

Taubner Károly lt. *Veronában.*

Theiner Ágoston k. lt. *Rómában.*

Valentinelli József k. lt. *Venezében.*

XV. FRANCZIAORSZÁG.

Páris.

Dumas Ker. János k. lt.

Guizot Ferencz k. lt.

Huillard Bréholles k. lt.

Janet Pál k. lt.

Laboulaye Edvárd k. lt.

Mandl Lajos k. lt.

Mignet Ferencz k. lt.

Milne-Edwards Henrik k. lt.

Gr. Montalembert Károly k. lt.

Oppert Gyula k. lt.

Podhorszky Lajos lt.

Regnault Henrik Victor k. lt.

Renan Ernő k. lt.

Thierry Amade k. lt.

Thiers Adolf k. lt.

XVI. BELGIUM.

Quetelet A. J. Lámpert k. lt.
Brüsszelben.

XVII. ANGLIA.

London.

Babbage Károly k. lt.
 Bell Tamás k. lt.
 Bowring János baronet k. lt.
 Lyell Károly k. lt.
 Murchison Roderik baronet k. lt.
 Lord Overstone k. lt.
 Owen Róbert k. lt.
 Rawlinson Creswicke Henrik
 baronet k. lt.
 Stuart Mill János k. lt.
 Watts Tamás k. lt.

Herschel János k. lt. *Collingwoodban.*

XVIII. FINNHON.

Ahlquist Ágost k. lt. *Helsingforsban.*
 Lönnrot Illyés k. lt. *Helsingforsban.*

XIX. OROSZORSZÁG.

Baer K. Ernő k. lt. *Petersburgban.*

XX. TÖRÖKORSZÁG.

B. Prokesch-Osten Antal k. lt.
Konstantinápolyban.
 Süphy bey k. lt. *Konstantinápolyban.*

XXI. KELETINDIA.

Atkinson N. A. k. lt. *Calcuttában.*
 Duka Tivadar lt. *Monghyrban a Ganges mellett (Bengala).*
 Grote Arthur k. lt. *Calcuttában.*
 Rájendrolála Mittra (babu) k. lt. *Calcuttában.*

XXII. AMÉRIKA.

Agassiz Lajos k. lt. *Cambridgeben (Boston mellett.)*
 Cassin János k. lt. *Philadelphiadban.*
 Dana Jakab k. lt. *New-Hawenben (Connecticut).*
 Spencer F. Baird k. lt. *Washingtonban.*
 Vállas Antal k. lt. *New-Orleansban.*

Az akadémiai személyzet létszáma.

Elnökség és igazgató tanács (köztök 9 tiszt. tag.) 25

Tiszteleti tag helyben 15, vidéken 7, összesen	22
Rendes tag „ 32 „ 7 „	39
Levelező tag „ 101 „ 64 „	165
Külső levelező tag	72
	<hr/> 298

I. A nyelv- és széptudományi osztályban.

Tiszteleti tag helyben 3, vidéken 1, összesen	4
Rendes „ „ 6 „ 3 „	9
Levelező „ „ 20 „ 18 „	38
Külső levelező tag	16
	<hr/> 67

II. A philosophiai osztályban.

Tiszteleti tag helyben 1, vidéken 2, összesen	3
Rendes „ „ 2 „ 1 „	3
Levelező „ „ 7 „ 9 „	16
Külső l.	2
	<hr/> 24

III. A törvénytudományi osztályban.

Tiszteleti tag helyben 6, vidéken 1, összesen	7
Rendes „ „ 6 „ — „	6
Levelező „ „ 12 „ 4 „	16
Külső l.	6
	<hr/> 35

IV. A történettudományi osztályban.

Tiszteleti tag helyben 2, vidéken 1, összesen	3
Rendes „ „ 6 „ 1 „	7
Levelező „ „ 17 „ 13 „	30
Külső l.	20
	<hr/> 60

V. A matematikai osztályban.

Tiszteleti tag helyben —, vidéken 1, összesen	1
Rendes „ „ 6 „ „	6
Levelező „ „ 11 „ 6 „	17
Külső l.	6
	<hr/> 30

VI. A természettudományi osztályban.

Tiszteleti tag helyben 3, vidéken 1, összesen	4
Rendes „ „ 6 „ 2 „	8
Levelező „ „ 34 „ 14 „	48
Külső l.	22
	<hr/> 82

Alapszabályilag az igazgató tagok teljes száma 25 levén, üres hely nincsen.

Alapszabályilag a tiszteleti tagok teljes száma 24 levén, üres hely van . . . . . —2

Alapszabályilag a rendes tagok teljes száma 42 levén, üres hely van . . . . . —3

N É V M U T A T Ó.

	<i>Lap.</i>		<i>Lap</i>
Agassiz Lajos	206	Bertha Sándor	187, 210
Ahlquist Ágost	183	Bitnicz Lajos	194
Akin Károly	197	Botka Tivadar	190
Gr. Andrássy György	175, 186	Boué Ami	205
Gr. Andrássy Mauó	190, 208	Bowring János baronet	183
Gr. Apponyi György	177	Brassai Sámuel	184
Arany János	180, 207, 209	Budenz József	182, 207, 210
Arányi Lajos	200, 208	Bunsen Róbert Vilmos	205
Arenstein József	196	Cantu Caesar	193
Árvay Gergely	180	Cassin János	206
Asbóth Lajos	196	Chyzer Kornél	202
Athenaeum	211	Corzan-Avendano Gábor	196
Atkinson N. A.	206	Csatskó Imre	187
Babbage Károly	197	Csengery Antal	189, 207, 209
Baer Károly Ernő	205	Czermak Nep. János	206
Baintner János	188	Czinár Mór	190
Balla Károly	200	Gr. Cziráky János	176
Ballagi Mór	179, 207	Dana Jakab	206
Balogh Kálmán	203	Danielik János	184
Barabás Miklós	180	Deák Ferencz	176, 186
Barna Ferdinánd	183	Deáky Zsigmond	178
Bartakovics Adalbert	176	Hg. Demidoff Anatol	193
Batizfalvy Sámuel	204	Divald Adolf	203
Hg. Batthyány Fülöp	175	Dorner József	200
Bell Tamás	205	Dudik Béda Ferencz	194
Benfey Tivadar	183	Duka Tivadar	202
Benkő Dániel	201	Dumas Ker. János	205
Gr. Benyovszky Zsigmond	187	Eggenberger Ferdinánd	211
Berde Áron	200	Engel József	182

	Lap.		Lap.
Entz Ferencz	200	Halász Gejza	202
B. Eötvös József 175, 176, 189		Hantken Miksa	203
	207	Hauer Ferencz	206
Érdy János	189, 208	Haynald Lajos	178, 198
Érkövy Adolf	203	Hazslinszky Frigyes	202
Ettingshausen András	197	Hegedűs László	185
Ewald Henrik	183	Henszlmann Imre	190, 208
Fábián Gábor	179	Herepei Károly	185
Fábián István	181	Herschl János	197
Fabó András	193	Hinka József	210
Falk Miksa	188	Hoffmann Pál	188
Fényes Elek	190	Hollán Ernő	195
Fest Vilmos	195	Hollósy Jusztinián	202
Gr. Festetics György	177	Hornyik János	193
Finály Henrik	181	Horvát Boldizsár	186
Flegler Sándor	193	Horváth Cyrill	184
Flór Ferencz	199	Horváth Mihály	189, 208
Fogarasi János	186, 207	Hoványi Ferencz	184
Frankenburg Adolf	181	Huillard-Bréholles J. L. A.	194
Frivaldszky Imre	198, 209	Hunfalvy János	190, 209
Frivaldszky János	204	Hunfalvy Pál	179, 207, 210
Gabelentz János	183	Hunyady Jenő	197
Galgóczy Károly	200, 209	Illés Pál	185
Gebhardt Ferencz	198	Imre Sándor	181
Gondol Dániel	181	Ipolyi Arnold	190, 208
Gorove István	186	Jakab István	180
Gönczy Pál	200, 209	Janet Pál	186
Greguss Ágost	184	Jedlik Ányos István	199, 209
Greguss Gyula	203	Jendrássik Jenő	202, 209
Grote Arthur	194	Joannovics György	183
Grunert J. Ágost	197	Jókai Mór	180
Guizot Ferencz	193	Kacs Kovics Lajos	199
Győry Sándor	195	Kalkbrenner Károly	203
Gyulai Pál	180	Kallós Lajos	188
Haberern Jonathán	186	Karácson Mihály	190
Haidinger Vilmos	206	Gr. Károlyi György	175, 186

	<i>Lap.</i>		<i>Lap.</i>
Gr. Károlyi István	176	Lyell Károly	206
Karvasy Ágost	187	Mailáth György	177
Kautz Gyula	187, 209	Mandl Lajos	205
Keleti Károly	188, 209	Marczibányi Antal	177
B. Kemény Gábor	188, 209	Margó Tivadar	201, 209
B. Kemény Zsigmond	178, 179	Markusovszky Lajos	202
Kerékgyártó Árpád	192	Martin Lajos	196
Kerkapoly Károly	191	Mátray Gábor	180, 208
Kéry Imre	200	Mátyás Flórián	181, 207
Knauz Nándor	191	B. Mednyánszky Dénes	204
Kondor Gusztáv	196	Mészáros Péter	211
Konek Sándor	187, 209	Mignet Ferencz	193
Korizmics László	198, 208	Mihályi Károly	186
Korponay János	196	Gr. Mikó Imre	177, 189
Kovács Gyula	201, 209	Milne-Edwards Henrik	205
Kovács István	190	Molnár Aladár	186
Kovács Pál	180	Mommsen Tivadar	194
Kovács-Sebestény Endre . . .	201	Gr. Montalembert Károly . . .	193
Kriza János	181	Morócz István	201
Kruspér István	196, 209	Murchison Roderik baronet .	206
Kubínyi Ágoston	176, 198, 208	Nagy Iván	191, 208
Kubínyi Ferencz	198, 298, 209	Nagy János	179
Kukulyevics Iván	192	Nagy József	201
Gr. Kuun Géza	183	Nagy Márton	185
Laboulaye Edvárd	188	Neilreich Ágoston	206
Gr. Lázár Kálmán	204	Nendtvich Károly	199, 209
Lenhossék József	203	Ney Ferencz	185
Lévay József	182	Oppert Gyula	184
Lichner Pál	182	Ormós Zsigmond	182
B. Liebig Juszt	205	Overstone lord	188
Lónyay Menyhért	175, 177, 186 208	Owen Róbert	206
Lönnrot Illyés	183	Ökröss Bálint	188
Lugossy József	180	Palacky Ferencz	193
Lukács Móricz	179, 207	Pančič József	206
Lutter Nándor	196	Pauer János	191, 208
		Pauler Tivadar	187

	Lap.		Lap.
Paúr Iván	191, 208	Salamon Ferencz	191, 208
Peregríny Elek	185	Sasku Károly	210
Pertz Henrik György	193	Schenzl Guidó	204, 209
Pesty Frigyes	191	Schirckhuber Móríc	201
Péterfi Károly	184	B. Schlechta Ottokár	184
Pettkó János	202	Schleicher Ágost	183
Petzval Ottó	195, 209	Schott Vilmos	183
Podhorszky Lajos	181	Schvarcz Gyula	204
Podhradczky József.	189, 208	B. Sennyey Pál	176
B. Podmaniczky Frigyes	182	Simor János hg. primás	177
Pólya József	198	B. Sina Simon	177
Pompéry János	182	Somhegyi Ferencz	191
Poor Imre	203	Somogyi Károly	185
Potemkin (Egervári) Ödön	210	Spencer F. Baird	206
Pott Ágoston Frigyes	183	Stier Theophil	183
Preysz Móríc	202	Stuart Mill János	186
B. Prokesch-Osten Antal	194	Suhayda János	188
B. Prónay Gábor	201	Süphy bey	194
Pulszky Ferencz	179, 208	Szabó István	180
Quetelet Adolf J. Lámpert	197	Szabó József	199, 209
Rájendrolála Mittra (babu)	184	Szabó Károly	191
Ranke Ferencz Lipót	193	Szalai István	185
Rau Károly Henrik	188	Szalay Ágoston	191, 208
Raumer Frigyes	193	Szász Károly	181
Rawlinson Henrik baronet	183	Gr. Szécsen Antal	177
Regnault Henrik Victor	206	Székács József	180
Reitter Ferencz	196	Szemere Miklós	182
Renan Ernő	183	Szentkirályi Zsigmond	187
Révész Imre	191	Szepesi Imre	181
Riedl Szende	181, 207	Szigligeti Edvárd	180
Ring Adorján	210	Szilády Áron	182
Rómer Flóris	192, 208, 210	Szilágyi Ferencz	190
Rónay Jácint	184, 208, 210	Szilágyi István	181
Roscher Vilmos	189	Szilágyi Sándor	191, 208
Rosti Pál	192	Szily Kálmán	197
Rózsay József	203	Szkaluitzky Antal	197

	Lap.		Lap.
Szögyény László	176	Udvardy Ignác	188
Szöke János	210	Udvardy Cherna János . .	195
Szőnyi Pál	185	Urházy György	193
Sztoczek József	195, 209	Valentinelli József . . .	194
Szücs István	188	Vállas Antal	197
Szvorényi József	181	Vámbery Ármin	182, 207
Takács István	210	Vandrák András	185
Tanárky Gedeon	188	Vangerow Adolf	189
Tarczy Lajos	198	Vass József	182, 207
Tárkányi Béla József . . .	181	B. Vay Miklós	177
Taubner Károly	195	Vész János Ármin	195
Gr. Teleki Domokos	177, 189	Gr. Waldstein Wartenberg	
Télfi Iván	182	János	178
Thaly Kálmán	193, 208	Warga János	185
Than Károly	202, 209	Wargha István	185
Theiner Ágoston	194	Gr. Wass Sámuel	202
Thierry Amade	194	Watt, Tamás	183
Thiers Adolf	194	Welcker Károly Tivadar .	189
Toldy Ferencz	179, 207, 208	Weninger Vincze	196, 209
Tomori Anasztáz	196	Wenzel Gusztáv	189, 208
Torma Károly	192, 208	Xantus János	201
Tóth Kálmán	182	Zlamál Vilmos	204
Tóth Lőrincz	187, 210	Zsigmondy Vilmos	205
Török János	200	Zsivora György	190
Török József	199	Zsoldos Ignác	186
Trefort Ágoston	186, 209		

TARTALOM.

<i>Csillagászati és közönséges naptár.</i>	Lap
Ünnepszámítás	5
Időszámítás	6
Gergelyféle naptár . . . . . I.	8—74
Juliusféle naptár . . . . . I.	8—74
Zsidó-naptár . . . . . II.	9—75
Török-naptár . . . . . II.	9—75
Időegyenlet . . . . . II.	9—75
A nap hossza, elhajlása, kelte és lemente . . . . . III.	10—76
A hold " " " " " . . . . . III.	10—76
A bolygók egyenes emelkedése, elhajlása, kelte, delelése és lemente . . . . . IV.	11—77
Égi jelenetek . . . . . V.	12—78
Csillagfödések . . . . . VI.	13—79
Nap- és holdfogyatkozások	80
Pályakör ferdesége, nap irányferdülése, látköze, és sugara, hold látköze és sugara	81
Bolygódok	83
Üstökösök	85
Az alap-csillagok középhelyei	86
A szemléldék földirati fekvései	89
Jegyek és rövidítések magyarázata	92
Csillagászati és közönséges naptár elrendezése	94
<i>A M. T. Akadémia alapszabályai . . . . .</i>	<i>105</i>
<i>A M. T. Akadémia ügyrende . . . . .</i>	<i>119</i>
Osztályok és tagok	121
Ülések és bizottságok	126
Könyvkiadások	141
Jutalmak és pályázatok	148
Elegy	161

	Lap.
<i>Magyar akadémiai névkönyv</i>	173
Elnökség és igazgató tanács	175
Nyelv- és széptudományi osztály	178
Philosophiai osztály	184
Törvénytudományi osztály	186
Történettudományi osztály	189
Mathematikai osztály	194
Természettudományi osztály	198
Állandó bizottságok	207
Tisztviselők	209
Iroda	210
Nyomdász. Könyvtár	211
Szolgák	211
<i>A tagok munkálatai 1868.</i>	213
<i>Az Akadémia által 1862. october óta közrebocsátott nyomtatványok</i>	
<i>lajstroma</i>	232
<i>Az Akadémia halottjai 1830 – 68</i>	239
<i>Az Akadémia tagjai földirati rendben</i>	248
<i>Az akadémiai személyzet létszáma</i>	255
<i>Névmutató</i>	257